

***Výročná správa
a verejný odpočet
za rok 2010***

Bratislava, marec - apríl 2011

Predkladá: prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR

Identifikácia organizácie

Názov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Sídlo

Botanická 17, 842 13 Bratislava

Rezort

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Forma hospodárenia

rozpočtová organizácia

Kontakt

tel. 02/60257212; fax 02/6542 0745,

e -mail: pires@svsrs.sk

Ústredný riaditeľ:

od 15.júla 2010
od 20.septembra 2010

MVDr. Ján Pliešovský, CSc.
MVDr. Rudolf Smriga
prof. MVDr. Jozef Bíreš DrSc.

Členovia vedenia v roku 2010:

riaditeľ sekcie zdravia zvierat:	MVDr. Rudolf Smriga
riaditeľ sekcie hygieny potravín, úradnej kontroly potravín a organizácie trhu:	MVDr. Miroslav Ondriáš
riaditeľ sekcie ekonomiky:	Ing. Mgr. Juraj Bučko
vedúci kancelárie ústredného riaditeľa:	MVDr. Milan Matuš
vedúca osobného úradu :	Mgr. Eleonóra Gulárová
vedúci odboru legislatívneho a právneho:	JUDr. Bohuslav Harviľák

Hlavné činnosti:

Postavenie štátnej veterinárnej a potravinovej správy (ďalej len „ŠVPS SR“) bolo **v roku 2010** upravené zákonom č. 39/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov a na úseku potravinového dozoru v rozsahu svojej pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách (ďalej len „zákon č. 152/1995 Z.z.“) a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov.

1. ŠVPS SR je rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi zapojenými na rozpočet Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“).
2. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu vo veterinárnej oblasti v zmysle zákona č. 39/2007 Z.z. a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov. Vo veciach potravinového dozoru jej pôsobnosť vyplýva zo zákona č. 152/1995 Z.z.
3. ŠVPS SR je orgánom kontroly kvality rastlinných a živočíšnych produktov podliehajúcich spoločnej organizácii trhu v zmysle nariadení Európskej únie a zákona č.491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov.
4. ŠVPS SR vykonáva štátnu správu na úseku veterinárnej farmácie v zmysle zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a doplnení zákona NR SR č. 220/1996 Z. z. o reklame v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 140/1998 Z. z.“).
5. ŠVPS SR plní ďalšie úlohy podľa zákona NR SR č. 271/2005 Z. z. o výrobe, uvádzaní na

trh a používaní krmív (krmivársky zákon) (ďalej len zákon č. 271/2005 Z. z.).

6. ŠVPS SR vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 23/2002 Z.z.
7. ŠVPS SR vykonávala kontroly v zmysle Dohody o delegovaní činností uzavretou medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a ŠVPS SR, v zmysle zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle zákona č. 144/1998 Z.z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 526/2002 Z.z., vykonávala kontroly v zmysle platnej legislatívy o vinohradníctve a vinárstve; o rozvoji rastlinnej výroby v znení zákona ; o krmivách a o liekoch

ŠVPS SR v zmysle a v súlade s legislatívou - v rámci svojej činnosti v roku 2010

1. riadi a usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy, ktorý uskutočňujú krajské veterinárne a potravinové správy - KVPS (8), regionálne veterinárne a potravinové správy - RVPS (40),
2. vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom hraničných veterinárnych staníc na vonkajšej hranici EÚ (3)
3. Odborne riadi, usmerňuje a kontroluje štátne veterinárne a potravinové ústavy (3) a štátny veterinárny ústav a ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv
4. navrhuje národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat
5. vykonáva klasifikáciu chovov, regiónov alebo oblastí z hľadiska výskytu chorôb
6. vykonáva prostredníctvom veterinárnych inšpektorov kontroly a inšpekcie prevádzkarní, chovov rýb a zón rýb, miest oddychu zvierat všetkých schválených , povolených alebo evidovaných zariadení
7. schvaľuje pri vývoze alebo výmenách do členských štátov alebo pri vývoze do tretích krajín prevádzkarne, produkujúce alebo manipulujúce s produktmi živočíšneho pôvodu (okrem mliekarní), chovy rýb a zóny rýb, prevádzkarne na produkciu násadových vajec, jednoduchových kurčiat, chovnej hydiny a úžitkovej hydiny,
8. schvaľuje miesta oddychu zvierat pri preprave, inseminačné stanice, tímy na odber a prenos embryí
9. vyjadruje sa k osvedčeniam k registrácii krmív
10. schvaľuje referenčné štátne veterinárne laboratóriá, iné akreditované referenčné laboratóriá a laboratóriá na vykonanie laboratórnych analýz a vyšetrení v rámci vlastných kontrol vykonávaných prevádzkovateľom pri uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh a pri spracovaní odpadov živočíšneho pôvodu
11. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat

V zmysle zákona č.152/1995 Z.z. vykonáva úradnú kontrolu nad výrobou, manipuláciou a umiestňovaním na trh

- a) potravín živočíšneho pôvodu okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- b) potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny, zemiakov a ostatných poľnohospodárskych produktov (v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody), nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu (zmiešaný pôvod) okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- c) geneticky modifikovaných potravín okrem poskytovania služieb spoločného stravovania,
- d) tabakových výrobkov okrem poskytovania služieb spoločného stravovania.

Je kontaktným miestom SR pre systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá

Obsah

Poslanie organizácie a strednodobý výhľad	7
Činnosti organizácie	12
Legislatívny proces	13
Zdravie zvierat	13
Identifikácia a registrácia zvierat.....	15
Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí.....	16
Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike.....	17
Ochrana zvierat.....	31
Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely.....	31
Kontrola ochrany zvierat počas prepravy	37
Kontrola ochrany zvierat používaných na pokusné účely.....	38
Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania.....	39
Ochrana spoločenských zvierat a iných druhov zvierat, riešenie podnetov a sťažností..	41
Hygiena krmív.....	41
Úradné kontroly	41
Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov	42
Audity	42
Živočíšne vedľajšie produkty	43
Úradná kontrola	43
Celková zhoda u producentov a spracovateľov ŽVP	44
Audity	45
Postupy na zabezpečenie efektívnosti	46
Prehľad celkového plnenia	47
Zmeny a doplnenia národného plánu	48
Rezíduá veterinárnych liečiv, monitoring rezíduí.....	49
Úradné kontroly	49
Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov	50
Audity	53
Postupy na zabezpečenie efektívnosti	54
Veterinárna farmácia	56
Úradné kontroly	56
Celkový zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov	56
Audity	58
Postupy na zabezpečenie efektívnosti	59
Prehľad celkového plnenia	61
Hraničná veterinárna kontrola, veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozech	62
Úradná kontrola	62
Celková zhoda s legislatívou.....	63
Audity	66
Postupy na zabezpečenie efektívnosti	67
Prehľad celkového plnenia	70
Potraviny	70
Úradné kontroly potravín.....	70
Potraviny rastlinného pôvodu	71
Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov	71

Audity	91
Postupy na zabezpečenie efektívnosti	95
Potraviny živočíšneho pôvodu	124
Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby	124
Úradné/veterinárne kontroly spracovateľských prevádzkarní	126
Ďalšie činnosti.....	159
Kontrola kvality čerstvého ovocia a zeleniny.....	167
Kontrola vína	174
Laboratórna diagnostika	182
Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra	182
Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov.....	183
Štátny veterinárny ústav Zvolen.....	184
Štátny veterinárny a potravinový ústav Košice	185
Kontrolná činnosť	188
Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2010	190
Zabezpečovanie Systému rýchlej výmeny informácií	203
Výpočtová technika a jej význam pre činnosť organizácie	214
Rozpočet organizácie.....	215
Komentár k plneniu príjmov a čerpaniu rozpočtu k 31.12.2010	217
Prehľad o mimorozpočtových účtoch	219
Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prac a zákaziek na poskytnutie služieb v roku 2010	223
Personálne otázky	225
Hlavné činnosti na úseku personálnej práce :.....	226
Hodnotenie a analýzy vývoja organizácie	229
Vyhodnotenie vnútornej kontrolnej činnosti ŠVPS SR Bratislava za rok 2010	232
Prehľad o vykonaných vnútorných kontrolách v r. 2010 :	232
Hlavné skupiny užívateľov – výstupov a prezentovanej činnosti.....	237
Záver	239

Poslanie organizácie a strednodobý výhľad

ŠVPS SR bola zriadená (z oblastnej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave) v roku 1.1.1969 ako Štátna veterinárna správa ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Po postupoch v reštrukturalizácii štátnej správy bol zmenený názov štátnej veterinárnej správy SR zákonom č. 23/2002 Z.z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 Z.z. na Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR.

Poslaním ŠVPS SR ako orgánu štátnej správy je hlavne výkon, riadenie, kontrola a usmerňovanie aktivít a činnosti v oblasti veterinárnej starostlivosti zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, ekológie, veterinárnej farmácie, potravinového dozoru a hygieny potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, špeciálnych komoditných režimov, prislúchajúcej laboratórnej diagnostiky a rýchleho výstražného systému.

V roku 2010 boli stanovené nasledovné priority

v oblasti ochrany zdravia zvierat

- realizácia národných ozdravovacích programov a ich aktualizáciu v zmysle platnej legislatívy a nálezovej situácie
- vylepšovať systém identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat
- vylepšovať veterinárny informačný systém
- aktualizácia národných pohotovostných plánov v zmysle platnej legislatívy

v oblasti ochrany zvierat (animal welfare)

- welfare brojlerových kurčiat
- vykonávanie kontrol pohody farmových zvierat
- welfare úžitkových nosníc
- vykonávanie kontrol ochrany zvierat na bitútku v súlade s novým metodickým pokynom
č. 10/2010/220 za pomoci počítačového programu CESKO 2

v oblasti veterinárnej certifikácie, dovozov a vývozov

- zavedenie do praxe novej verzie systému TRACES
- zabezpečenie dôsledného vykonávania hraničných veterinárnych kontrol živých zvierat a živočíšnych produktov dovážaných z tretích krajín do EÚ
- priebežné poskytovanie informácií veterinárnym inšpektorom a verejnosti o platnej veterinárnej legislatíve v oblasti dovozov z tretích krajín a pri obchode vo vnútri EÚ (e-mailové správy, web)
- vykonanie plánovaných kontrol RVPS, KVPS so zameraním sa na kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri EÚ a pri vývozoch do tretích krajín, na kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ a pri dovoze z tretích krajín
- vykonanie plánovaných kontrol HIS zameraných na vykonávanie hraničnej veterinárnej kontroly pri dovoze z tretích krajín
- zabezpečenie školení veterinárnych inšpektorov

v oblasti laboratórnej diagnostiky

- rozšírenie spektra analýz vykonávaných v rámci potravinového dozoru, zavádzanie nových vysokocitlivých analytických metód.
- činnosti národných referenčných laboratórií najmä v oblastiach, pre ktoré sú menované nové Komunitné referenčné laboratóriá.

- úspešné zapájanie sa do plánovaných monitoringov v rámci rozborov potravín a surovín, ktoré organizuje Európska Komisia.
- zvyšovanie efektivity práce pri využívaní systému Rapid Alert- zlepšenie využívania počítačovej techniky v rámci všetkých organizácií riadených ŠVPS SR
- pokračovať v ekonomizácii činností v rámci laboratórnej diagnostiky na Slovensku

v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu

- zosúladenie zdokumentovaných postupy úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu, ktorých cieľom je jednotný výkon týchto úradných kontrol a ich dôsledne vysoká kvalita.
- zosúladenie zdokumentovaných postupov podľa novej hygienickej legislatívy a zaškolením veterinárnych inšpektorov zaviesť vykonávanie externých auditov prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu ako jednej z techník úradnej kontroly
- vykonávanie úradných kontrol, ako jedného z činiteľov bezpečnosti potravín, ktorými sa sleduje a overuje, či prevádzkovatelia potravinárskych podnikov dodržiavajú požiadavky ustanovené v príslušnej hygienickej legislatíve

v oblasti surovín a potravín rastlinného pôvodu

- uplatňovanie „Päťročného plánu úradnej kontroly“ (zavedenie a kontrola)
- kontrola dodržiavania plánu odberu vzoriek založeného na hodnotení rizika
- kontrola vykonávania auditov na prevádzkach a účasť na interných auditoch na RVPS a KVPS
- mesačné vyhodnocovanie úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu a návrhy na nápravné opatrenia v prípade nedostatkov
- vypracovanie metodických pokynov pre inšpektorov úradnej kontroly potravín
- školenia inšpektorov úradnej kontroly potravín podľa predloženého plánu
- vzdelávanie výrobcov a predajcov potravín v oblasti novej legislatívy, technológie výroby a hygieny potravín
- vzdelávanie spotrebiteľov v oblasti bezpečnosti potravín
- zavedenie spolplatnenia následných kontrol a kontrol potravín rastlinného pôvodu dovezených z tretích krajín

v oblasti organizácie trhu

- zintenzívnenie a zvýšenie frekvencie cielených kontrol kvality ovocia, zeleniny a vína na zabezpečenie zvýšenia obchodnej kvality
- aktívna účasť na pracovných stretnutiach pri tvorbe legislatívy pre produkty spadajúce pod spoločnú organizáciu trhu s poľnohospodárskymi produktmi
- zorganizovanie medzinárodného školiaceho kurzu OECD v Mojmirovciach v oblasti harmonizácie hodnotenia kvality ovocia a zeleniny
- zabezpečenie výkonu kontrol na požiadanie PPA v rámci Dohody o delegovaných činnostiach
- školenia inšpektorov vykonávajúcich kontroly v rámci spoločnej organizácie trhu

v oblasti hygieny krmív a veterinárnej farmácie

- udržať vysokú úroveň bezpečnosti potravín v záujme ochrany spotrebiteľa kontrolou rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a monitoringov ako rádiohygienická kontrola, koordinovaný cielený monitoring, monitoring spotrebného koša a monitoring poľovnej zveri a rýb.

- prostredníctvom zvýšeného počtu vzoriek a kontrol u živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu odhaliť a zamedziť prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.
- zamedzovanie výskytu nelegálnej distribúcie veterinárnych liečiv prostredníctvom sprísnených kontrol na všetkých stupňov, kde sa manipuluje s liekmi, v súlade s platnou legislatívou.
- prostredníctvom spolupráce s organizáciami zastrešujúcimi liekovú politiku zabezpečiť pohyb lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou a ich vystopovateľnosť.
- prostredníctvom zvýšeného počtu kontrol na úseku hygieny krmív a v oblasti živočíšnych vedľajších produktov u schválených prevádzkovateľov zabezpečiť dodržanie podmienok legislatívy v tejto oblasti a tým zabezpečovať potravinovú bezpečnosť.
- zabezpečiť potravinovú bezpečnosť prostredníctvom efektívneho monitoringu transmisívnych spongiformných encefalopatií pri dodržaní všetkých podmienok legislatívy.

ČINNOSTI, KTORÉ BY MALA ORGANIZÁCIA KONTINUÁLNE V BUDÚCNOSTI VYKONÁVAŤ

Okrem všetkých menovaných úloh je do úloh a realizovaných aktivít zahrnuté

- + kontinuálne pracovať na dopracovaní a implementácii „Viacročného národného plánu kontrol“ v zmysle Nariadenia (ES) č. 882/2002 EP ER o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá
- + na základe OIE štandardov garantovať zlepšovanie zdravia domácich a voľne žijúcich zvierat, verejného zdravia, podieľať sa na zvyšovaní ochrany zvierat, bezpečnosti potravín a znižovaní podvýživy a chudoby
- + spĺňanie základných princípov etického kódexu zamestnancov ŠVPS SR ohľadom ďalšieho napredovania veterinárnych a ostatných činností v zmysle požiadaviek OIE
 1. profesijné riadenie a rozhodovanie (pozícia vzdelávania, skúseností – základné, kontinuálne)
 2. nezávislosť (osobná nezávislosť na komerčných, finančných, hierarchických a politických tlakoch, ktoré môžu ovplyvňovať odborné rozhodnutia)
 3. nezaujatosť
 4. bezúhonnosť, charakter
 5. objektívnosť
- + zabezpečovať veterinárnu ochranu štátneho územia prostredníctvom 3 hraničných inšpekčných staníc, ktoré sú vstupnými miestami nielen do SR ale celého spoločného priestoru Európskej Únie (Vyšné Nemecké, Čierna n/Tisou, Bratislava letisko)
- + realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu BSE a TSE s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- + realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu vtáčej chrípky s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- + venovať pozornosť kontrole zdravotného stavu včiel, vodných živočíchov a voľne žijúcej zveri tak z pohľadu ochrany zdravia zvierat vrátane prenosu nebezpečných nákaz na domáce zvieratá, ale i ochrany verejného zdravia
- + od všetkých pracovníkov na každej úrovni riadenia a odbornej činnosti – vyžadovanie vysokej profesionality, odbornej zodpovednosti, dobrej komunikatívnej, kreatívnej umocnenej flexibilitou, morálnu bezúhonnosť a kolegiálnosť

- ✚ plnenie výkonu kontrol v rámci „Dohody o delegovaných činnostiach“ Pôdohospodárskou platobnou agentúrou MPRV SR a klasifikácia tiel jatočného hovädzieho dobytku
- ✚ ďalší rozvoj sieťového informačného systému KIČ určený na záznam jednotlivých kontrolných inšpekčných činnosti a na ich vyhodnocovanie.
- ✚ realizácia nového veterinárneho informačného systému zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam.
- ✚ uvedenie do reálnej praxe informačného systému CESKO na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat.

Činnosti organizácie

Zabezpečenie odborných garancií a činnosti bolo založené na spolupráci a komunikácii medzi ŠVPS SR, jej riadenými organizáciami a ostatnými odbornými, výrobnými, riadiacimi a kontrolnými organizáciami na národnej úrovni a v medzinárodnom meradle a ochotou vzájomne spolupracovať. Od pracovníkov veterinárnych a potravinových organizácií na Slovensku sa vyžadovala permanentne zvyšujúca sa odborná erudícia, komplexný pohľad s multidisciplinárnym myslením, profesijná rozhodovacia činnosť s uplatňovaním i osobnej zodpovednosti a zdravým riskovaním, využívanie odborných a vedeckých skúseností v analýze a syntéze poznatkov, stály prístup k informačným technológiám aj v cudzom jazyku a ochotou často pracovať nad rámec pracovných a odborných povinností.

Legislatívny proces

V roku 2010 boli pripravené a schválené nasledujúce právne predpisy:

- Nariadenie vlády SR č. 275/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa, Týmto nariadením vlády SR sa vykonáva Smernica Rady 2007/43/ES z 28. júna 2007, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa (Ú. v. ES, L 182, 12. 7. 2007).
- ŠVPS SRSR začala v roku 2010 pripravovať:
 - návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z.z.,
 - návrh zákona č. 152/1995 Z.z.,
 - návrh zákona č. 140/1998 Z.z.,

Zdravie zvierat

Na úseku zdravia zvierat ŠVPS SR v roku 2010 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z.z. . Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej krajskými veterinárnymi a potravinovými správami (8 KVPS) a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami (40 RVPS) na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na identifikáciu a registráciu zvierat, na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí z hľadiska výskytu istých chorôb zvierat, na implementáciu programov na kontrolu, monitoring a eradikáciu chorôb a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na prevádzkovanie stredísk na zhromažďovanie zvierat, trhov so zvieratami, zberných stredísk pri obchode so zvieratami, inseminačných staníc, chovov zvierat a iných zariadení na chov a držbu zvierat podliehajúcich schváleniu alebo povoleniu orgánom veterinárnej správy.

ŠVPS SR v roku 2010 na úseku zdravia zvierat spolupracovala na tvorbe nasledovných vyhlášok:

- návrh Nariadenia vlády SR, ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa;
- návrh Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o registrácii hydiny a bežcov.

ŠVPS SR na úseku zdravia zvierat v roku 2010 vypracovala a predložila MPRV SR na schválenie štrnásť národných programov na eradikáciu, kontrolu alebo prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike:

1. Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2010;
2. Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec (bluetongue) v Slovenskej republike pre rok 2010;
3. Plán eradikácie klasického moru ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2010;
4. Národný program eradikácie moru včelieho plodu na rok 2010;
5. Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike na roky 2010 – 2013;
6. Národný program eradikácie bakteriálnych chorôb rýb v Slovenskej republike na rok 2010;
7. Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2010;
8. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (Gallus gallus) v Slovenskej republike v roku 2010;
9. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (Gallus gallus) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008 – 2010(aktualizovaná verzia platná od 1. januára 2010);
10. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (Gallus Gallus) v Slovenskej republike v rokoch 2009 – 2011 (aktualizovaná verzia platná od 1. januára 2010);
11. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v rokoch 2010 – 2012;
12. Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku na rok 2010;
13. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych/prenosných spongiformných encefalopatií (TSE/PSE) v Slovenskej republike pre rok 2010;
14. Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike od roku 2009

ŠVPS SR v rámci svojich právomocí počas roka 2010 vypracovala na úseku zdravia zvierat Plán veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia Slovenskej republiky na rok 2010 (ďalej len „VPO 2010“) a usmernenie na vykonávanie kontrol na dodržiavanie požiadaviek na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí súvisiace s veterinárnymi požiadavkami na premiestňovanie zvierat na základe istých zdravotných štatútov. VPO 2010 zahŕňa plán diagnostických akcií a očkovaní hradených zo štátneho rozpočtu alebo chovateľom, pre dvanásť skupín zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, kone, ryby, včely, voľne žijúce zvieratá, všetky druhy zvierat, voľne žijúce vtáky a zvieratá chované v ZOO) s celkovým počtom 103 druhov preventívnych a diagnostických akcií.

ŠVPS SR v roku 2010 na úseku zdravia zvierat zabezpečila okrem školení úradných veterinárnych lekárov aj školenia pre členov Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky a pre Slovenský poľovnícky zväz.

Zamestnanci ŠVPS SR zaradení na odbore zdravia a ochrany zvierat na úseku zdravia zvierat sa počas roka 2010 zúčastnili na rôznych pracovných skupinách odborníkov organizovaných Európskou Komisiou a Radou Európskej únie, úspešne sa podieľali na odborných seminároch a v poradných a kontrolných orgánoch Európskej Komisie.

Plnenie povinností na úseku zdravia zvierat na ŠVPS SR počas roka 2010 zabezpečovali šiesti odborní pracovníci na úseku zdravia zvierat a dvaja odborní pracovníci na úseku ochrany zvierat.

Identifikácia a registrácia zvierat

Veterinárni inšpektori orgánov veterinárnej správy v roku 2010 skontrolovali 1 511 chovov hovädzieho dobytku z celkového počtu 22 004 registrovaných chovov hovädzieho dobytku v Slovenskej republike. K 1.1.2010 bolo v SR evidovaných 480 888 kusov živého hovädzieho dobytku spolu. Veterinárni inšpektori vykonali 1 514 úradných kontrol na identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku na mieste a 92 následných kontrol. Počas kontrol veterinárni inšpektori skontrolovali 96 105 kusov hovädzieho dobytku z celkového počtu 126 976 zvierat v kontrolovaných chovoch. V priebehu vykonaných kontrol boli v 358 chovoch uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov a v 16 chovoch boli uložené pokuty.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch hovädzieho dobytku na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2010.

Tabuľka č. 1

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	401	61
2. Nedostatky v individuálnom registri	685	83
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	767	167
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	1083	128
5. Nedostatky v pasoch	758	90
6. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	2042	270
7. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	1248	91
8. zvieratá/chovy s nedostatkami spolu (body 5 a 6)	3290	361
Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	590	72
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	690	42
3. Zneškodnenie zvierat	0	0
4. Iné opatrenia	1468	244
Spolu	2748	358

Veterinárni inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ v roku 2010 vykonali 250 úradných kontrol zameraných na plnenie požiadaviek na registráciu chovov a identifikáciu zvierat v 250 chovoch ošípaných a 29 následných kontrol na identifikáciu a registráciu ošípaných. Počas kontrol bolo skontrolovaných celkom 55 895 ošípaných z celkového počtu 104 347 ošípaných na kontrolovaných farmách. Na základe zistených nedostatkov bolo na mieste uložených 72 veterinárnych opatrení a v 7 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch ošípaných na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2010.

Tabuľka č. 2

Nedostatky podľa kategórií	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	12
2. Nedostatky v registri	55
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti	81
4. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní presunov	54

Tabuľka č. 3

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	819	3
2. Zneškodnenie zvierat	0	0
3. Iné opatrenia	1504	69
Spolu	2323	72

V chovoch malých prežúvavcov bolo v roku 2010 vykonaných 384 úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat v 383 chovoch a 52 následných kontrol identifikácie a registrácie oviec a kôz. Počet skontrolovaných oviec a kôz predstavoval 29 493 zvierat z celkového počtu 68 743 oviec a kôz. Na základe zistených nedostatkov bolo na mieste uložených 76 veterinárnych opatrení a v 7 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch oviec a kôz na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2010.

Tabuľka č. 4

	Zvieratá	Chovy
1a. Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou oviec	241	28
1b. Zistenie nesúladu v súvislosti s identifikáciou kôz	103	20
2. Nezrovnalosti v záznamoch individuálneho registra v chove	1232	53
3. Neoznámenie presunu	1494	45
4. Anomália v súvislosti s dokladom k presunu	109	6
5. Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistil iba jeden prípad nedodržiavania uvedeného v bodoch 1. až 4.	2330	61
6. Zvieratá/chovy, v súvislosti s ktorými sa zistilo viac prípadov nedodržiavania uvedeného v bodoch 1. až 4.	465	37
7 Celkový počet prípadov nedodržiavania v súvislosti so zvieratami/ chovmi (body 5. a 6.)	2795	98

Tabuľka č. 5

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	248	10
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	1629	13
3. Neškodné odstránenie zvierat	6	1
4. Iné opatrenia	1769	52
Spolu	3652	76

Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí

Slovenská republika si počas roka 2010 naďalej udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinnej leukózy a brucelózy oviec (*Brucella melitensis*). Na udržanie štatútov bolo v SR počas roka 2010 vykonaných celkom 64 346 tuberkulínácií hovädzieho dobytku, 64 801 sérologických vyšetrení na brucelózu hovädzieho dobytku a 64 980 vyšetrení na enzootickú bovinnú leukózu. Na brucelózu oviec (*Brucella melitensis*) bolo vyšetrených celkom 22 300 oviec a 709 kôz starších ako 6 mesiacov veku a všetky plemenné barany.

Z dôvodov zachovania si uznaných štatútov a z dôvodu prevencie šírenia chorôb zvierat ŠVPS SR vypracovala VPO 2010 a metodické usmernenie Klasifikácia chovov, opatrenia na postupné zavádzanie siete dohľadu a zdravotné požiadavky pri premiestňovaní živých zvierat a zárodočných produktov – usmernenie na rok 2010 z 22. decembra 2009.

Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike

Orgány veterinárnej správy v SR v roku 2010 v rámci kontroly zdravia zvierat zaznamenali vznik 16 rozličných chorôb zvierat, z ktorých trichinelóza bola zaznamenaná len u voľne žijúcich zvierat. Ostatné choroby boli diagnostikované u domácich zvierat. Zoznam chorôb, postihnutý druh a počet ohnisk a zvierat sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 6

Sumárny Výkaz nálezov za SR
Obdobie od január/2010 do december/2010

	Nové ohn.	-----pribeh mes.----->						<-----koniec mes.-----		
		novom	Počet zvierat v ohnisku vním.	chorých	uhynut.	utrát.	odpor.	Zanik ohn.	Zamor. ohn.	Poč.zv v ohn.
B051 bov Sneť slezínová	3	163	150	12	16	0	0	6	0	296
B052 sui Aujeszkyho choroba	1	8	33	0	0	0	1	0	6	41
B057 bov Q horička	3	1097	2575	24	0	0	5	0	11	3241
B059 bov Paratuberkulóza	1	490	30705	93	0	0	9	0	52	31169
B108 bov Enzootická boviná leukóza	0	0	2765	0	0	0	0	15	0	2814
B110 bov Infekčná boviná rinotracheitída	0	0	123979	7600	305	12	393	9	204	122992
B115 bov Bovinná spongiformná encefalopatia	1	286	477	1	2	23	0	3	0	739
B160 ovi Klusavka	6	3054	30636	2	146	1	247	9	30	32162
B255 urs Trichinelóza	1	1	3	0	0	0	0	0	4	0
B255 fau Trichinelóza	10	7	2	10	0	2	9	2	58	0
B258 sui Dyzentéria (treponemová)	5	7191	25645	7710	1086	92	0	8	16	31464
B351 cun Myxomatóza	13	420	688	2	76	0	0	39	0	1032
B401 pis Virózna hemoragická septikémia	2	392701	271756	253675	10691	345546	21941	6	34	286349
B452 api Mor včelieho plodu	76	1015	6251	491	22	596	6	495	426	6231
C611 bov Listeriáza	1	377	0	1	0	0	0	1	0	0
C611 ovi Listeriáza	4	2830	5783	5603	14	0	0	13	0	8600
C619 avi Salmonelózy	1	4984	4929	4984	211	4763	0	2	0	4929
C619 ovi Salmonelózy	1	22	0	6	6	0	0	1	0	16
C619 Salmonelózy	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0
C655 bov Trichošytóza	7	2433	41010	1241	0	0	0	55	46	33678

Str. č.:1, Počet strán reportu:2, Report vytvorený: 21. 2. 2011 13:10:52

Besnota

Besnota je vždy smrteľné ochorenie teplokrvných živočíchov v prípade zistenia klinických príznakov. Z uvedeného dôvodu Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2010 (ďalej len „eradikačný program besnoty“) bol zameraný na prevenciu šírenia besnoty a na jej včasnú a bezpečnú diagnostiku v prípade vzniku rizika jej šírenia prostredníctvom poranenia potenciálne besným zvieratom. Eradikačný program besnoty bol implementovaný prostredníctvom povinnej vakcinácie domácich mäsožravcov proti besnote na náklady chovateľa a prostredníctvom orálnej vakcinácie líšok proti besnote uskutočnenej v dvoch sezónnych kampaniach - jar a jeseň 2010,

hradenej z prostriedkov štátneho rozpočtu, spolufinancovanej Európskou úniou. Nakoľko Česká republika a Rakúsko sú vyhlásené za krajiny bez výskytu besnoty vakcinačné územie Slovenskej republiky bolo v jarnej a jesennej kampani orálnej vakcinácie líšok zmenšené o územia regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len „RVPS“): Senec, Trnava, Senica, Trenčín, Prievidza, Nové Mesto nad Váhom, Topoľčany, Púchov. Na území RVPS Bratislava sa vakcinovala iba časť Bratislava V.

Tabuľka č. 7 Orálna vakcinácia líšok v roku 2010

Sezónna kampaň	Počet dávok	
	Letecká pokládka	Ručná pokládka
Jarná kampaň 2010	614.600 dávok	7.740 dávok
Jesenná kampaň 2010	614.600 dávok	7.740 dávok

Laboratórnou diagnostikou kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote a podozrivých zvierat sa overuje a zabezpečuje ochrana zvierat a ľudí pred šírením besnoty. Od roku 2007 nebol na území SR potvrdený žiadny prípad besnoty. Počty jednotlivých vyšetrených druhov alebo skupín zvierat sú uvedené v tabuľke č. 8.

Tabuľka č. 8 Počty jednotlivých vyšetrených druhov alebo skupín zvierat

Počet testovaných zvierat v roku 2010																								
Domáce zvieratá										Voľne žijúce zvieratá														
ps	mačka	hovädzí dobytok	koňovité	ovce	kozy	ošípané	túlavé psy	iné	nešpecifikované	líška hrdzavá	psík medvedíkovitý	medvedík čistotný	vlk	javec	kuna	iné lasicovité	iné mäsožravce	diviak	jeleň	srna	daniel	iné	netopier	nešpecifikované
84	39	2	0	2	0	0	0	12	0	2918	0	0	0	4	7	1	2	5	4	2	0	11	4	1

Posledný výskyt besnoty u domáceho zvieratá (pes) bol zaznamenaný v roku 2005. Posledný prípad besnoty u voľne žijúceho zvieratá (líška) bol zaznamenaný v rámci kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote v auguste 2006.

Klasický mor ošípaných

Monitoring klasického moru ošípaných (KMO) v chovoch domácich ošípaných ako aj monitoring KMO v diviačej populácii bol vykonaný v súlade s Plánom eradikácie klasickému moru ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2010, ktorý bol schválený Európskou komisiou a spolu financovaný s prostriedkov EÚ.

V priebehu roka 2010 sa v Slovenskej republike nevyskytol prípad klasického moru ošípaných v chovoch domácich ošípaných ani u diviakov.

Tabuľka č. 9 Počet vyšetrených diviakov a domácich ošípaných na Slovensku v roku 2010

	detekcia protilátok		detekcia vírusu		ohniská
	vyšetrené	Pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
Diviaky	22 117	265	22 938	0	0
domáce ošípané	19 640	0	167	0	0

V decembri 2008 Európska Komisia rozhodnutím komisie č. 2008/855/ES v prílohe vymedzila regióny, pre ktoré platia kontrolné opatrenia ustanovené týmto rozhodnutím v súvislosti s klasickým morom ošípaných. Do zoznamu infikovaných oblastí boli zaradené územia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica), Zvolen (okresy Zvolen, Krupina a Detva), Lučenec (okresy Lučenec a Poltár), Veľký Krtíš, Komárno, Nové Zámky, Levice a Rimavská Sobota (okres Rimavská Sobota).

Vzhľadom na podstatne lepšiu nákazovú situáciu ohľadom výskytu KMO u domácich ošípaných ako aj v diviacej populácii, Slovenská republika podala v októbri 2010 žiadosť na EK o vyčiarknutie všetkých regiónov SR z infikovanej oblasti KMO. V tejto súvislosti bol v roku 2010 pozastavený aj výkon orálnej vakcinácie diviakov proti KMO.

Aujeszkyho choroba

Cielený monitoring Aujeszkyho choroby (MA) v chovoch ošípaných v roku 2010 sa vykonával na základe Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia s cieľom udržať štatút bez výskytu MA pre Slovenskú republiku.

V septembri 2006 bol úspešne ozdravený posledný chov ošípaných od MA a Aujeszkyho choroba ošípaných sa v rokoch 2007-2009 nevyskytla v žiadnom novom ohnisku. V roku 2010 sa MA vyskytla v jednom chove, avšak do konca roku 2010 bol chov úspešne ozdravený.

Tabuľka č. 10 Počet vyšetrených vzoriek v roku 2010

	detekcia celkových protilátok		detekcia vírusových protilátok (gE)		ohniská
	vyšetrené	Pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
domáce ošípané	6663	5	135	2	1

V septembri 2007 EK akceptovala výsledky ozdravovacieho procesu a monitoringu MA na území SR a rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES zahrnulo Slovensko do zoznamu regiónov bez výskytu MA. Z tohto dôvodu nie je potrebné od roku 2008 realizovať ozdravovací program od MA, avšak na základe garancii Slovenskej republiky v rámci schvaľovacieho procesu je nevyhnutné vykonávať pravidelný monitoring MA aj v nasledujúcom období. Na základe laboratórnych výsledkov si Slovenská republika udržala štatút krajiny bez výskytu MA a v roku 2010 bol monitoring MA realizovaný iba v rozsahu potrebnom na udržanie štatútu bez výskytu MA.

Pozitívny trend je aj v podstatnom znížení detekcie celkových protilátok, čo korešponduje s úplným zákazom vakcinácie proti MA od roku 2006 na celom území SR.

Infekčná bovinná rinotracheitída

Monitoring IBR/IPV v chovoch hovädzieho dobytku v roku 2010 sa vykonával na základe schváleného ozdravovacieho programu – Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2010. Cieľom programu je ozdraviť chovy hovädzieho dobytku od IBR/IPV na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepšil zdravotný stav a odbúrajú sa obchodné prekážky v domácom ako aj v zahraničnom obchode.

V roku 2010 ŠVPS SR pokračovala v ozdravovaní chovov hovädzieho dobytku od IBR/IPV. Vo vakcinácii sa pokračovalo v chovoch ozdravovaných na základe vypracovaných individuálnych ozdravovacích plánov. Je však potrebné poznamenať, že ďalšie infikované chovy nezačali s ozdravovaním pre nevyjasnené finančné krytie potrebné na nákup vakcíny, markerovej pre negatívne zvieratá a konvenčnej pre pozitívne zvieratá. Monitoring v chovoch so štatútom úradne bez výskytu a bez výskytu bol vykonávaný aj v roku 2010 v zmysle Plánu VPO pre rok 2010 ako i záverečné vyšetrenia boli hrazené z rozpočtu Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky. V roku 2010 bol zaznamenaný určitý nárast v počte chovov úradne bez výskytu (stredne veľké chovy o 20, veľké chovy o 6 chovov) a bez výskytu (veľké chovy o 13 chovov) oproti roku 2009. Na základe Plánu eradikácie IBR v roku 2010 bola konvenčná vakcína chovateľom poskytnutá bezplatne prostredníctvom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

Stav ozdravovania v roku 2010:

Na základe úvodných – vstupných monitoringov a po záverečných vyšetreniach v roku 2010 stav bol nasledovný:

Tabuľka č. 11

Chovy	Úradne bez výskytu	Bez výskytu – chovy ozdravené	Ozdravované	Po úvodnom monitoringu neozdravované a s neznámym štatútom
Malé chovy	3950	15	311	2312
Stredné chovy	552	28	342	142
Veľké chovy	129	53	907	6

Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva

V oblasti monitorovania chorôb hydiny, tak ako v každom roku, aj v roku 2010 bola pozornosť zameraná na najzávažnejšie ochorenia hydiny, ktoré priamo ohrozujú zdravie nielen samotnej hydiny, ale aj ľudskej populácie. Dôraz sme kladli na monitorovanie salmonelóz a aviárnej influenzy. Tieto závažné ochorenia okrem zdravotných problémov spôsobujú aj nemalé finančné straty pre chovateľov.

Salmonelové infekcie

Pozorovanie salmonelových infekcií v chovoch hydiny sa uskutočňovalo v rámci nasledovných 4 programov:

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (Gallus Gallus) v Slovenskej republike v rokoch 2009 – 2011

V rámci tohto programu sa vyšetroval každý krdeľ brojlerových kurčiat.

V roku 2010 bolo vyšetrených z hore uvedených druhov a kategórií hydiny spolu 3452 vzoriek, z ktorých 167 bolo pozitívnych na *Salmonella spp.*

Podrobný prehľad výsledkov a izolovaných sérovarov v rámci Národného kontrolného programu pre salmonelové infekcie v krídloch brojlerov kury domácej (*Gallus Gallus*) v Slovenskej republike v roku 2010 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 12

Druh hydiny	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek	Izolované sérovary (počet pozitívnych vzoriek na príslušný sérovar)	
Brojlery druhu kura domáca	3452	167	S. Enteritidis (48) S. Typhimurium (10) S. Montevideo (2) S. Infantis (64)	S. Kentucky (2) S. Lille (26) S. Tennessee (5) S.l. (6,7 – 1,5) (12)
Spolu	3452	167		

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krídloch kury domácej (Gallus gallus) v Slovenskej republike v roku 2010

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella enteritidis*, *Salmonella hadar*, *Salmonella infantis*, *Salmonella typhimurium* a *Salmonella virchow* u chovných krídlov *Gallus gallus* tak, aby do 31. decembra 2010 zostalo pozitívnych maximálne 1% alebo menej z dospelých chovných krídlov zahrňujúcich minimálne 250 kusov. Počas roka 2010, potvrdzujúcimi úradnými vzorkami neboli potvrdené invázne sérovary salmonel v týchto chovoch.

Podrobný prehľad vyšetrení v rámci Národného kontrolného programu pre salmonelové infekcie v reprodukčných krídloch kury domácej (*Gallus gallus*) v roku 2010:

Tabuľka č. 13 Prehľad vyšetrených úradných vzoriek na salmonelózu v dospelých reprodukčných krídloch kury domácej v roku 2010

	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
RVPS		
Senec	130	0
Dunajská Streda	8	0
Nitra	97	0
Komárno	48	0
Šaľa	12	0
Púchov	8	0

Nové Mesto n. Váhom	4	0
Spolu	307	0

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008 - 2010

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella enteritidis* a *Salmonella typhimurium* u dospelých nosníc *Gallus gallus* tak, aby ročné minimálne percentuálne zníženie pozitívnych krdľov dospelých nosníc bolo najmenej o 20 %, pokiaľ prevalencia v predchádzajúcom roku bola medzi 10 a 19 %.

Tento program je povinný na celom území Slovenskej republiky vo všetkých úžitkových chovoch nosníc druhu kura domáca (*Gallus gallus*), ktoré uvádzajú na trh vajcia určené na ľudskú spotrebu.

Ako konzumné vajcia na priamu ľudskú spotrebu sa môžu používať len vajcia, ktoré pochádzajú z krdľa nosníc určených na komerčné účely, ktorý podlieha tomuto národnému kontrolnému programu a na ktorý sa nevzťahujú obmedzenia vyplývajúce z veterinárnych opatrení nariadených v súlade s týmto programom.

Tento program sa vzťahuje:

- na odchovné krdle mládok – od naskladnenia jednodňových kurčiat, ktoré sú určené na chov nosníc až do doby presunu mládok do znáškovej fázy.
- na chov nosníc v produkčnej fáze až do doby ukončenia znášky.

Vajcia sa môžu používať na priamu ľudskú spotrebu (ako konzumné vajcia) len keď pochádzajú z krdľa nosníc, v ktorých sa uplatňuje tento kontrolný program.

Vajcia pochádzajúce z krdľov s neznámym zdravotným štatútom, v ktorých existuje podozrenie na nákazu inváznymi sérotypmi salmonely alebo je potvrdená nákaza inváznymi sérotypmi salmonely, pri ktorých je stanovený cieľ zníženia počtu baktérií alebo ktoré boli označené za zdroj nákazy v konkrétnom prípade výskytu ochorenia pochádzajúceho z potravín u ľudí, možno používať na priamu ľudskú spotrebu len v prípade, že sú ošetrené spôsobom, ktorým sa zabezpečí zničenie všetkých sérotypov salmonely s významom pre verejné zdravie, v súlade s právnymi predpismi EÚ o hygiene potravín.

Tento program sa uplatňuje od 1. januára 2008 do 31. decembra 2010. Počas tretieho roka trvania programu, spolu bolo vyšetrených 1491 vzoriek, pričom 14 vzoriek bolo pozitívnych na *Salmonella spp.*. Potvrdzujúcimi úradnými vzorkami bolo potvrdené 1 ohnisko, v okrese Galanta.

Podrobný prehľad vyšetrených vzoriek v rámci Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v roku 2010:

Tabuľka č. 14

	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
RVPS		
Senec	3	0
Dunajská Streda	5	0

Galanta	2	2x <i>S. enteritidis</i>
Senica	2	0
Púchov	617	5x <i>Salmonella enteritidis</i>
Trenčín	6	0
Levice	11	0
Nitra	67	0
Nové Zámky	32	0
Šaľa	4	0
Martin	6	1x <i>S. infantis</i>
Žilina	6	0
Banská Bystrica	4	0
Lučenec	4	0
Rimavská Sobota	643	1x <i>Salmonella enteritidis</i> 2x <i>Salmonella infantis</i>
Veľký Krtíš	24	0
Zvolen	3	0
Bardejov	3	0
Poprad	31	3x <i>Salmonella enteritidis</i>
Košice - okolie	12	0
Michalovce	3	0
Trebišov	3	0
Spolu	1491	11x <i>Salmonella enteritidis</i> 3x <i>Salmonella infantis</i>

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v rokoch 2010-2012

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín.

Cieľom národného kontrolného programu na zníženie *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium* u moriek je:

a) zníženie maximálneho percenta krdľov moriek na výkrm, ktoré zostávajú pozitívne na *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium*, na 1 % alebo menej do 31. decembra 2012

b) zníženie maximálneho percenta krdľov dospelých chovných moriek, ktoré zostávajú pozitívne na *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium*, na 1 % alebo menej do 31. decembra 2012.

Od 1.1.2010 do 31.12.2010 nebol v Slovenskej republike úradne potvrdený výskyt *Salmonella enteritidis* a/alebo *Salmonella typhimurium* v príslušných krdľoch moriek v rámci tohto programu. V roku 2010 v rámci úradných odberov bolo vyšetrených na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave spolu 28 vzoriek.

Podrobný prehľad vyšetrených vzoriek v rámci Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v Slovenskej republike v roku 2010:

Tabuľka č. 15

RVPS	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
		1 x <i>S. typhimurium</i>

Nitra	18	7 x <i>S.Saintpaul</i>
Galanta	5	0
Topoľčany	1	1x <i>S. Newport</i>
Martin	2	0
Rimavská Sobota	2	0
Spolu	28	9

Aviárna influenza

ŠVPS SR v roku 2010 realizovala „Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku“. Do tohto plánu boli zahrnuté chovy hydiny a voľne žijúce vtáky.

V roku 2010 v rámci Plánu prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku sérologickým vyšetrením bolo vyšetrených spolu 96 chovov hydiny a 28 vzoriek pochádzajúcich od voľne žijúcich vtákov. Všetky vzorky odobraté v rámci monitoringu boli negatívne.

Zhubná katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2010

Cielený monitoring katarálnej horúčky oviec (bluetongue „ďalej len „BT“) v SR je zameraný na:

1. prieskum, monitoring ochorenia v rámci celého územia SR, ktorý slúži aj na deklaráciu, že SR je bez výskytu tohto ochorenia,
2. zhromažďovanie údajov o odhade rizika vstupu tohto ochorenia na územie SR, dodržiavanie zásad prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia a uplatňovanie reštrikčných, sprísnených opatrení pri premiestňovaní zvierat zo zakázaných zón a cez zakázané zóny.

Preventívne opatrenia sú vykonávané v zmysle platnej legislatívy:

- Kontrola importovaných vnímavých zvierat
- Testovanie vnímavých zvierat pred presunom zo zakázanej zóny a pri presune cez zakázanú zónu
- Sérologické testovanie vnímavých zvierat po abortoch
- Dovozy semena od býkov serologicky negatívnych.

V SR sa od 1. 04. 2008 vykonáva sérologický monitoring BT v chovoch sentinelových (serologicky negatívnych) zvierat. V rámci tohto programu bolo vybratých 100 fariem/chovov HD a v každom z nich bolo vybraných 10 kusov zvierat, ktoré sa 1 krát mesačne podrobujú sérologickému vyšetreniu krvi na BT.

V SR sa od 1.04.2008 vykonáva aj entomologický monitoring BT v 8 vybraných chovoch HD (v pôsobnosti každej KVPS jeden chov). Entomologický monitoring pozostáva z ročného programu zachytávania vektorov - pakoárikov z rodu *Culicoides* pomocou lapačov so zameraním na zhromažďovanie informácií o vektoroch, ich šírení a sezónnych profiloch na celom území SR.

Tabuľka č. 16

Počet vyšetrených sentinelových zvierat a počet zvierat vyšetrených pred transportom, po abortoch a v súvislosti s importom

Vyšetrované zvieratá	Sérologické vyšetrenia (ELISA)	Virologické vyšetrenia (PCR)
Sentinelové zvieratá	12165	0
Import	206	30
Aborty	995	0
Pred presunom	2492	92
Spolu	15858	122

V prípade importovaných zvierat po ich vakcinácii boli sérologické výsledky (ELISA) vyšetrenia požadované - s hladinou protilátok. V ostatných prípadoch vyšetrení v tabuľke boli výsledky vyšetrenia negatívne.

Chronológia vyhlásených opatrení v SR vo vzťahu k ochrane voči BT:

- **12. 09. 2008** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR bola vyhlásená zakázanou zónou BT
- **12. 01. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Českej republiky vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT
- **27. 10. 2009** boli v súvislosti s výskytom BT na území Českej republiky v okrese Hodonín na farme Násedlovice vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené zakázanou zónou BT a tým niektoré okresy spadajúce do zakázanej zóny v súvislosti s týmto výskytom BT v Českej republike rozšírili zakázanú zónu, ktorá bola stanovená mimoriadnym núdzovým opatrením dňa 12.1.2009. Okresy spadajúce do zakázanej zóny BT v súvislosti s ohniskom nákazy BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) stanovené mimoriadnym núdzovým opatrením zo dňa 13.10.2009 ostali aj naďalej v roku 2009 v platnosti.
- **Dňa 13.1.2010** bola zrušená zakázaná zóna vo vzťahu k ohnisku BT v Maďarskej republike (zo dňa 12.9.2008) a tým v okresoch, ktoré spadali do tejto zakázanej zóny BT sa už neuplatňujú reštrikčné, obmedzujúce opatrenia

V SR do dnešného dňa **nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove**, avšak v súvislosti s výskytom ochorenia v Českej republike, časť republiky spadala v roku 2010 (a časť územia spadá aj naďalej) do zakázanej zóny okolo ohniska nákazy, ktorá prepukla v tomto štáte.

Ochorenie BT je rozšírené vo viac ako polovici členských štátov EÚ. Súčasný vývoj ochorenia v Európe má klesajúcu tendenciu, avšak je možné predpokladať, že obmedzenia, ktoré sa týkajú obchodovania s vnímavými zvieratami na BT môžu predstavovať v budúcich rokoch závažný problém aj v SR.

Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE/PSE)

Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych spongiformných encefalopatií v SR pre rok 2010.

Bovinná sponiformná encefalopatia (BSE) je fatálne nervové ochorenie prežúvavcov, predovšetkým dospelého HD a je jednou z chorôb TSE/PSE zapríčinených príónmi. Experimentálne bola BSE prenesená na HD parenterálnou a orálnou cestou prostredníctvom nervového tkaniva z postihnutých jedincov. Klinický priebeh ochorenia je rozmanitý a môže prebiehať až niekoľko rokov. Podozrenie na BSE vzniká u HD, u ktorého bol pozitívny výsledok rýchleho testu špecifického pre BSE. Cieľom dodržiavania programu je zabezpečiť bezpečnosť potravín a ochranu zdravia spotrebiteľa a pri obchodovaní s inými krajinami garantovať bezpečné potraviny a krmivá. Udržať a zlepšiť si štatút krajiny stanovenou mierou rizika BSE.

V súčasnosti je SR dočasne uznaná za krajinu s **kontrolovaným rizikom BSE** v zmysle Rozhodnutia Komisie 2007/453/ES, ktorým sa stanovuje štatút členských štátov, tretích krajín alebo ich regiónov podľa rizika BSE.

V roku 2010 bolo v rámci monitoringu TSE/PSE u HD vyšetrených **42 818 ks** zvierat.

Dňa 20.5.2010 bol konfirmačnými laboratórnymi metódami Národného referenčného laboratória ŠVÚ Zvolen, potvrdený pozitívny nález na BSE u 90 mesačnej kravy, narodenej 7.11.2002 na farme Zboj, CEHZ 103762, podniku Lesopoľnohospodársky majetok š. p. (ďalej len „LPM“), **Ulič, okres Snina**. Zviera uhynulo 11.5.2010 po ťažkom pôrode na farme LPM Zboj, okres Snina. Telo zvieratá bolo neškodne odstránené v spracovateľskom závode VAS s.r.o. Mojšová Lúčka - Žilina. Regionálna veterinárna a potravinová správa Humenné nariadila opatrenia, zahájila epizotologické šetrenie. V zmysle vykonaného šetrenia podľa platnej legislatívy boli vybrané rizikové zvieratá, ktoré boli určené na usmrtenie a likvidáciu v spracovateľskom (kafilerickom) závode. Dňa 26.5.2010 bolo usmrtených 17 zvierat na farme LPM Zboj a 3 zvieratá na farme AGROTEL spol. s r.o. Nová Sedlica. Výsledky odobratých vzoriek boli negatívne.

Tabuľka č. 17

Výsledky monitoringu BSE u HD za obdobie od 1.1.2010 do 31.12.2010 v SR

Cielená skupina zvieratá HD	Počet vyšetrených vzoriek	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté	12 139	1
Núdzovo zabité	940	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	1	0
Zdravé	29 711	0
Zabité z dôvodu eradikácie BSE	27	0
Podozrivé	0	0
Spolu	42 818	1

Tabuľka č. 18

Početnosť výskytu BSE podľa rokov

Rok										
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Spolu
5	6	2	7	3	0	2	1	0	1	27

Scrapie je ochorenie zaradené medzi prenosné spongiformné encefalopatie (ďalej len „TSE/PSE“) postihujúce malé prežúvavce v našich podmienkach najmä ovce a kozy. Môže byť prenesená z jedného zvieratá na druhé prostredníctvom kontaminovaného prostredia alebo z matky na mláďa. Ochorenie zväčša končí úhynom zvieratá.

Vzhľadom ku závažnosti tohto ochorenia a na základe uvedenej legislatívy boli stanovené pravidlá prevencie, monitoringu a eradikácie tohto ochorenia.

V roku 2010 bolo SR v národnom referenčnom laboratóriu ŠVÚ Zvolen rámci monitoringu TSE/PSE vyšetrených spolu 2014 ks oviec a 24 ks kôz. V jednom prípade bola u ovce potvrdená choroba scrapie.

Tabuľka č. 19

Výsledky monitoringu TSE u oviec za obdobie od 1.1.2010 do 31.12.2010

Cielená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté	1641	0
Núdzovo zabité	5	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	0	0
Zdravé	293	1
Zabité z dôvodu eradikácie	75	0
Podozrivé	0	0
Spolu	2014	1

Tabuľka č. 20

Výsledky monitoringu TSE u kôz za obdobie od 1.1.2010 do 31.12.2010

Cielená skupina zvieratá	Počet vyšetrených vzoriek	
	Vyšetrené	Pozitívne
Uhynuté	22	0
Núdzovo zabité	0	0
S klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	0	0
Zdravé	2	0
Zabité z dôvodu eradikácie	0	0
Podozrivé	0	0
Spolu	24	0

Početnosť výskytu scrapie podľa rokov

Prvý úradne potvrdený prípad scrapie na území Slovenskej republiky bol zaznamenaný v roku 2003 v okrese Košice - okolie. V tom istom roku bol potvrdený výskyt tejto choroby u ďalších troch oviec, pochádzajúcich z dvoch fariem. Od roku 2003 do 31.12.2010 bolo celkovo 95 potvrdeného prípadov scrapie na území Slovenskej republiky. Počet prípadov scrapie u zvierat je nasledovný:

Tabuľka č. 21 Početnosť výskytu scrapie podľa rokov

Rok								
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	Spolu
4	31	9	9/1**	8	27	1**	2/3**	90/5**

*Od 1.1.2010 do 31.12.2010

**atypická scrapie

Od roku **2003 do 31.12.2010 bolo v SR spolu potvrdených 95 prípadov scrapie.**

V roku od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo v Slovenskej republike vyhlásených päť novo infikovaných chovov s potvrdeným prípadom scrapie. V jednom prípade bola scrapie potvrdená v Národnom referenčnom laboratóriu pre TSE v SR z ovce, zabitého - zdravého zvieratá (určeného na súkromnú domácu spotrebu) v SR a v 4 prípadoch bola vzorka bola odobratá v Poľskej republike na bitúnku Polonina Lesko zo zabitého - zdravého zvieratá a scrapie bola potvrdená v Národnom referenčnom laboratóriu pre TSE v Poľsku. **V súčasnosti je 6 chovov oviec v Slovenskej republike z potvrdeným prípadom scrapie** (jeden chov s potvrdeným prípadom v roku 2009), v týchto chovoch platia opatrenia „sprísneného monitoringu“ a tieto chovy sú zaradené do kategórie „infikovaných chovov“. Vyšetrujú sa z nich všetky zvieratá zabitú, ako zdravé a všetky uhynuté a naliehavo zabitú zvieratá vo veku nad 18 mesiacov. Z toho v 2 chovoch bol potvrdený prípad klasickej formy scrapie a v 4 chovoch bol potvrdený prípad atypickej formy scrapie.

Atypická scrapie

V roku 1998 bol v Nórsku zaznamenaný výskyt choroby scrapie u oviec označenej ako Nor98, ktorá sa svojím priebehom odlišovala od dovtedy známych foriem scrapie, na základe čoho bola označená ako „atypická“ forma scrapie. Od roku 2002, keď bol v EÚ zavedený aktívny monitoring TSE u malých prežúvavcov boli aj v ďalších krajinách diagnostikované nové prípady atypických foriem scrapie, ktoré sa odlišovali aj od pôvodnej formy Nor98. V súvislosti s touto situáciou bolo potrebné zaviesť jednotné pravidlá pre definovanie rôznych foriem TSE u malých prežúvavcov (*Opinion of the Scientific Panel on Biological Hazards on classification of atypical Transmissible Spongiform Encephalopathy (TSE) cases in Small Ruminants, The EFSA Journal (2005) 276, 1-30*).

V súčasnosti prebieha neustály výskum nových foriem TSE v populácií malých prežúvavcov.

Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike od roku 2009

Stanovisko Vedeckého riadiaceho výboru ES na základe výskumu stanovilo, že určité genotypy priónových bielkovín u oviec poskytujú odolnosť voči scrapie. Na základe chovateľského programu na rezistenciu oviec voči scrapie sa selektujú plemenné ovce s vysoko hodnoteným genetickým potenciálom, ktoré sú plemenami domáceho pôvodu, alebo tvoria významnú populáciu na území našej krajiny.

Chovateľský program na rezistenciu voči scrapie sa v SR realizuje od roku 2004 a zameriava sa na farmy s geneticky hodnotnými zvieratami a hlavne na plemenné barany zaradené do pripúšťania a barančky pred zaradením do chovu.

Chovateľský program sa začal na Slovenku realizovať v roku 2004.

Podľa genotypu sú zvieratá v SR od roku 2008 zaradené do 5 rizikových skupín vo vzťahu k ich rezistencii voči TSE/PSE.

- I. skupina – ARR/ARR
- II. skupina – ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ
- III. skupina – AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH
AHQ/ARQ *
- IV. skupina – ARR/VRQ, ARQ/ARQ
- V. skupina – ARQ/VRQ, ARH/VRQ, AHQ/VRQ, VRQ/VRQ.

* genotyp oviec ARQ/ARQ je v EÚ zaradený do III. skupiny odolnosti voči scrapie. SR genotyp ARQ/ARQ u oviec vyhodnotila ako rizikový u našich plemien a vyraduje ovce s týmto genotypom z dôvodu, že v SR sa vyskytuje alela ARQ u potvrdených pozitívnych prípadov scrapie.

Požiadavkou a cieľom selekcie na základe genotypizácie je postupná aproximácia frekvencie alel priónových génov ARR/ARR oviec pre každé dôležité plemeno.

V rámci chovateľského programu v roku 2010 bolo v šľachtiteľských neinfikovaných chovoch oviec genotypizáciou vyšetrených 2178 ks zvierat.

V šľachtiteľských chovoch oviec neinfikovaných TSE sa zistilo nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 44,5 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 43,1 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 2,2 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 5,7 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 3,2 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 1,2 %.

V roku 2010 bolo v SR genotypizáciou vyšetrených 978 zvierat v 3 chovoch oviec infikovaných TSE.

V chovoch oviec infikovaných TSE sa zistilo nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 70,9 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 24,8 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 0,9 %,
- v rizikovej skupine č. 3* (ARQ/ARQ) je zistených 1,3 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 1,0%,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 1,0 %.

Mor včelieho plodu

Monitoring moru včelieho plodu (MVP) bol vykonaný v súlade s Národným programom eradikácie moru včelieho plodu v Slovenskej republike na rok 2010.

Základným predpokladom na eradikáciu MVP je zabezpečenie klinických prehliadok všetkých registrovaných včelstiev na území Slovenskej republiky a presná, kvalitná a opakovateľná laboratórna diagnostika choroby.

Tabuľka č. 22 Klinické prehliadky na mor včelieho plodu v roku 2010

Kraj	Počet klinických prehliadok na MVP	Počet ohnísk MVP k 31.12.2010
Bratislavský kraj	4 955	1
Banskobystrický kraj	44 227	10
Košický kraj	35 097	8

Nitriansky kraj	42 753	6
Prešovský kraj	33 331	14
Trenčiansky kraj	16 543	9
Trnavský kraj	19 042	5
Žilinský kraj	20 993	14
Spolu	216 941	67

Tabuľka č. 23 Vzorky vyšetrené na mor včelieho plodu (*Paenibacillus larvae*) v roku 2010

	Pozitívny plást	Negatívny plást	Spolu plásty	Pozitívne melivo	Negatívne melivo	Spolu Melivo
Spolu	299	112	411	93	3 753	3 846

K 31. decembru 2010 bolo v Slovenskej republike evidovaných 67 aktívnych ohnisk moru včelieho plodu.

Vírusová hemoragická septikémia lososovitých rýb

Vírusová hemoragická septikémia (VHS) je závažné systémové ochorenie rýb. Vírus VHS napáda najmenej 50 druhov morských a sladkovodných rýb. Infekcia je subklinická u niektorých druhov, ale je spojená s ťažkou chorobou a vysokou úmrtnosťou u ostatných druhov. Klinické infekcie sú ekonomicky závažné u chovných rýb, v Slovenskej republike je problém najmä v chovoch pstruha dúhového. V roku 2010 bol vytvorený Národný program eradikácie vírusovej hemoragickej septikémie rýb (VHS) v Slovenskej republike na roky 2010-2013, cieľom ktorého je eradikovať ohniská choroby vírusovej hemoragickej septikémie v chovoch rýb na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepši zdravotný stav, znížia straty na produkcii, odbúrajú obchodné prekážky v domácom ako aj zahraničnom obchode. Základnou podmienkou pri kontrole VHS je registrácia chovov, ktoré vykonávajú prvovýrobu potravín živočíšneho pôvodu, ktorou je na účely tohto programu v súlade s § 40 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona č. 39/2007 Z. z. produkcia, chov alebo odchov prvotných produktov živočíšneho pôvodu vrátane zberu prvotných produktov, dojenia a produkcie hospodárskych zvierat pred zabitím, ako aj lovu, výlovu, rybolovu a zberu voľne žijúcich zvierat. Na jar 2010 bol vykonaný úvodný monitoring, laboratórne vyšetrenie registrovaných chovov a voľne žijúcich vodných živočíchov za účelom zmapovania výskytu VHS v Slovenskej republike, na jeseň 2010. Na jeseň roku 2010 bol vykonaný pravidelný monitoring, ktorý bude vykonaný aj na jar a jeseň v rokoch 2011, 2012 a 2013.

Tabuľka č. 24

Ohniská VHS v roku 2010		
Dátum vzniku	Rybochovné zariadenie	RVPS
11.6.2009 8.2.2010	Slovryb a.s., Pstruhárstvo Príbovce, VKČ: 09 – 20 SK	RVPS Martin
17.5.2010	Rybhos spol. s.r.o. Skačany, VKČ: RN - PE 1 SK	RVPS Prievidza
4.6.2010	CENO spol. s.r.o, Rybáreň Svätého Petra, VKČ: RN - GA 1 SK	RVPS Galanta
21.4.2009	Rybárstvo Požehy spol. s.r.o, stredisko Diviaky, VKČ: 09 – 108	RVPS Martin

	SK	
--	----	--

Tabuľka č. 25

Monitoring VHS v roku 2010			
	Rybochovné zariadenia	Voľné vody	Spolu
Jar 2010	121	9	130
Jeseň 2010	100	12	112
Spolu	221	21	242

Ochrana zvierat

Na úseku ochrany zvierat ŠVPS SR v roku 2010 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej krajskými veterinárnymi a potravinovými správami (8 KVPS) a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami (40 RVPS) na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na hospodárske účely, na ochranu zvierat počas prepravy, na ochranu zvierat používaných na pokusné účely, na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania a na ochranu spoločenských zvierat a voľne žijúcich zvierat chovaných v zajatí.

V roku 2010 prebehla v SR záverečná misia ku Generálnemu auditu Slovenskej republiky v roku 2008 za účelom zhodnotenia úradných kontrol, kde na úseku ochrany zvierat plnila ŠVPS SR odporúčania k špecifickému auditu k zhodnoteniu implementácie kontrol ochrany zvierat na farmách, počas prepravy a v čase zabíjania č. 2008-7769, konanému v SR od 13.10. do 17.10.2008.

Kontrola ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely

Úradné kontroly vykonávali úradní veterinári lekári príslušných RVPS na základe plánu nediskriminačným spôsobom, a tiež na základe podnetu občanov. Minimálna frekvencia kontrol ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely v pôsobnosti RVPS SR je daná Nariadením Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá, plánovaná podľa miery rizika nedodržania alebo porušenia požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na hospodárske účely.

V závislosti od druhu alebo kategórie zvierat, chovaných na hospodárske účely, sa tieto kontroly zameriavali na posúdenie veterinárnych požiadaviek podľa nariadení vlády č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely; č. 730/2002 Z. z. – ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany teliat; č. 735/2002 Z. z. – ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných a č. 736/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovujú minimálne požiadavky na ochranu nosníc.

Podkladom pre prácu inšpektorov RVPS na úseku ochrany zvierat chovaných na farmárske účely je aj Metodický pokyn č. 815/08-224 na jednotné uplatňovanie postupov pri vykonávaní kontrol ochrany zvierat chovaných na farmárske účely, ktorý sa týka aj zasielania výsledkov kontrol. Zber informácií sa vykonáva na základe Rozhodnutia Komisie

č. 2006/778/ES o minimálnych požiadavkách na zber informácií počas kontrol miest produkcie, na ktorých sa určité zvieratá chovajú na hospodárske účely. Týmto rozhodnutím sa stanovujú pravidlá pre harmonizáciu zberu informácií počas kontrol vykonávaných príslušnými RVPS v súlade so smernicami 91/629/EHS (minimálne normy na ochranu teliat), 91/630/EHS (minimálne normy pre ochranu ošípaných), 98/58/ES (ochrana zvierat chovaných na hospodárske účely) a 1999/74/ES (minimálne normy na ochranu nosníc), a tiež podávania takýchto informácií Komisii.

V priebehu roka 2010 bolo z celkového počtu **18 937** chovov jednotlivých druhov hospodárskych zvierat vykonaných celkovo **2 077** inšpekcií, z toho bolo 231 kontrol zameraných na farmy teliat, 354 kontrol na chovy ošípaných, 38 kontrol bolo vykonaných v chovoch nosníc a 1454 kontrol v chovoch ostatných druhov farmových zvierat (patrí sem napr. hovädzí dobytok, ovce, kozy, brojlery, vodná hydina, morky a pod.) – prehľad vykonaných kontrol ochrany zvierat chovaných na hospodárske účely uvádzame v tabuľke. Počas týchto kontrol bolo zistených **234** porušení jednotlivých ustanovení, pričom bolo uložených 222 opatrení na odstránenie nedostatkov a 12 sankcií.

Tabuľka č. 26 Počet vykonaných kontrol v chovoch hospodárskych zvierat v roku 2010

Druh hospodárskych zvierat	Počet chovov	Počet vykonaných kontrol
Hovädzí dobytok okrem teliat	10 738	889
Ošípané	1 926	354
Ovce	3 426	319
Teliatá	1 667	231
Kozy	504	80
Kone	361	76
Nosnice	42	38
Brojlery	109	37
Bežce	35	10
Iná hydina (Gallus gallus)	22	8
Morky	18	6
Kačice	12	2
Husi	7	1
Kožušinové bylinožravce	26	8
Kožušinové mäsožravce	6	2
Iné farmové zvieratá (ryby)	38	16
Spolu (Σ)	18 937	2 077

Hovädzí dobytok

V 10 738 chovoch hovädzieho dobytku bolo v roku 2010 vykonaných 889 kontrol zameraných na dodržiavanie požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat (tabuľka č. 27). Najviac – 173 kontrol – bolo vykonaných v Banskobystrickom, najmenej (15) v Bratislavskom regióne. Najviac opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, a tiež sankcií bolo udelených v Košickom regióne (52 opatrení; 7 sankcií). Najčastejšie nedostatky sa týkali vedenia záznamov (neoznámená činnosť chovu; správne uchovávanie dokladov na premiestňovanie zvierat; chýbajúce zvozné listy kafilérie ako doklad o neškodnom odstránení uhynutých zvierat; neúplné záznamy o podaných liečivách a úhynoch), požiadaviek na personál (osoby manipulujúce so zvieratami nepoučené o spôsobe konania; o zvieratá sa nestaral personál s primeranými schopnosťami alebo vedomosťami). Veľmi

závažné boli zistenia chovu zvierat s nedostatočným výživným stavom; s príznakmi poškodenia celkového zdravotného stavu; chovaných s príznakmi porúch pohybového, tráviaceho aparátu alebo ochorení kože. Nie vždy bola zabezpečená ochrana proti nepriaznivému počasiu v prípade zvierat chovaných mimo budov; nedostatočný prístup dobytku ku krmivu a vodnému zdroju a izolácia chorých zvierat vo vhodnom ustajnení. Materiály použité pri ustajnení zvierat boli v niektorých prípadoch skonštruované tak, že si zvieratá mohli spôsobovať poranenia a osvetlenie nebolo vždy na požadovanej úrovni.

Tabuľka č. 27 Chovy hovädzieho dobytku

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Opatrenia/sankcie
Banská Bystrica	3 112	173	6
Bratislava	94	15	1
Košice	931	142	52/7
Nitra	701	141	0
Prešov	1 489	139	29
Trenčín	474	88	4
Trnava	422	93	0
Žilina	3 515	98	4
Spolu (Σ)	10 738	889	96/7

Ošípané

Inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ vykonali 354 kontrol so zameraním na dobré životné podmienky v chovoch ošípaných (celkovo 1 926 chovov), pričom bolo udelených 33 veterinárnych opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Bol skonštatovaný nedostatočný prístup k vode; slabá starostlivosť o choré a poranené ošípané; nesprávne vykonávanie zákrokov porušujúcich neobnoviteľné časti organizmu; nedostatočné osvetlenie v chovných budovách; nedodržané požiadavky na voľnú plochu podlahy pre jednotlivé kategórie ošípaných; osoby manipulujúce so zvieratami nepoučené o spôsobe konania; o zvieratá sa nestaral personál s primeranými schopnosťami alebo vedomosťami; chýbajúce zvozné listy kafilérie; chýbajúci izolačný koterec a pod.

Tabuľka č. 28 Chovy ošípaných

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Počet opatrení
Banská Bystrica	339	47	3
Bratislava	14	5	0
Košice	140	35	5
Nitra	610	96	4
Prešov	97	25	7
Trenčín	83	36	13
Trnava	622	104	1
Žilina	21	6	0
Spolu (Σ)	1 926	354	33

Ovce

V chovoch oviec bolo v roku 2010 vykonaných 319 kontrol zameraných na dodržiavanie dobrých životných podmienok pre zvieratá, inšpektori RVPS nariadili chovateľom vykonať nápravu pri 34 zistených nedostatkov, bola udelená aj jedna sankcia. Medzi závažné prípady porušení patrí nedostatočná ochrana zvierat chovaných mimo budov; chov oviec s príznakmi ochorenia tráviaceho a pohybového aparátu (slabé ošetrenie paznechtov); nevyhovujúca starostlivosť o choré a poranené zvieratá alebo nemožnosť izolovať zvieratá vo vhodnom ustajnení. Veľká časť porušení sa týkala vedenia a uchovávanía potrebných záznamov (zvozné listy kafilérie; záznamy o liečivách a úhynoch; uchovávanie záznamov počas 3 rokov a pod.).

Tabuľka č. 29 Chovy oviec

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Opatrenia/sankcie
Banská Bystrica	938	80	1
Bratislava	10	3	5
Košice	275	59	17/1
Nitra	134	20	0
Prešov	417	58	7
Trenčín	134	29	0
Trnava	57	8	0
Žilina	1 461	62	4
Spolu (Σ)	3 426	319	34/1

Teľatá

Najzávažnejšie zistenia nedodržania požiadaviek pre dobré životné podmienky v chovoch teľiat sa týkali obmedzenia voľnosti pohybu a nevhodného spôsobu ustajnenia (priväzovanie teľiat; ustajnenie teľiat starších ako 8 týždňov v individuálnom boxe; ustajnenie teľiat s matkou); nedostatočnému prístupu k vodnému zdroju; nemožnosti izolovať choré alebo poranené teľatá v prípade potreby; prevádzania chovných postupov, ktoré by mohli spôsobiť utrpenie alebo poranenie. Tiež bol zistený chov teľiat s ochoreniami kože, nedostatočný spôsob odstraňovania výkalov v ustajňovacích priestoroch a pri ošetrojúcom personáli osoby manipulujúce so zvieratami nepoučené o spôsobe konania). Počet vykonaných kontrol a nariadených veterinárnych opatrení uvádzame v príslušnej tabuľke.

Tabuľka č. 30 Chovy teľiat

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Počet opatrení
Banská Bystrica	453	47	7
Bratislava	25	7	0
Košice	200	29	2
Nitra	254	18	1
Prešov	301	48	6
Trenčín	110	31	1
Trnava	201	32	1
Žilina	123	19	1
Spolu (Σ)	1 667	231	19

Kozy

V 504 chovoch kôz bolo v roku 2010 vykonaných 80 kontrol, nájdených bolo 12 nedostatkov, ktoré boli riešené v podobe veterinárnych opatrení, udelená bola 1 sankcia. Porušenia sa týkali nedostatočnej starostlivosti o choré a poranené jedince, chovu kôz s neprimeraným fyziologickým stavom, sťaženého prístupu ku krmivu a vode a neplnenia nariadených veterinárnych opatrení.

Tabuľka č. 31 Chovy kôz

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Opatrenia/sankcie
Banská Bystrica	157	9	1
Bratislava	19	3	0
Košice	86	21	3
Nitra	52	14	6/1
Prešov	61	13	2
Trenčín	37	8	0
Trnava	23	4	0
Žilina	69	8	0
Spolu (Σ)	504	80	12/1

Kone

V chovoch koní na hospodárske účely bolo vykonaných 76 kontrol, bolo nariadených 17 veterinárnych opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, boli udelené aj 3 sankcie. Prehľad nedostatkov: neohlásená činnosť chovu, obmedzenie voľnosti pohybu, nevhodný fyziologický stav zvierat, neplnenie veterinárnych opatrení, nevyhovujúca starostlivosť o choré zvieratá, nedostatočná ochrana zvierat chovaných mimo budov, sťažený prístup zvierat ku krmivu a k vode alebo používanie takých materiálov pre výstavbu ustajňovacích zariadení, ktoré by mohli byť pre zvieratá škodlivé.

Tabuľka č. 32 Chovy koní

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Opatrenia/sankcie
Banská Bystrica	14	3	0
Bratislava	0	0	0
Košice	70	14	0
Nitra	62	24	9/3
Prešov	81	19	6
Trenčín	26	6	2
Trnava	20	1	0
Žilina	88	9	0
Spolu (Σ)	361	76	17/3

Nosnice

Nedostatky zistené v chovoch nosníc sa týkali jednak chovov s neobohatenými kliečkami (nedostatočné osvetlenie, nerovnomerné umiestnenie presvetľovacích otvorov, neposkytnutá aspoň jedna hodina postupného stmievania, výška kliečky nižšia ako 35 cm),

tiež aj chovov s obohatenými kliečkami (plocha kliečky menšia než 750 cm², nemožnosť skrakovania pazúrov, absencia hniezda a bidla pre nosnice). Inšpektori RVPS vykonali v roku 2010 38 kontrol zameraných na ochranu nosníc a nariadili 9 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Tabuľka č. 33 Chovy nosníc

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Počet opatrení
Banská Bystrica	17	16	5
Bratislava	1	1	0
Košice	5	4	0
Nitra	5	5	0
Prešov	5	5	4
Trenčín	3	3	0
Trnava	4	3	0
Žilina	2	1	0
Spolu (Σ)	42	38	9

Brojlery

V 109 chovoch brojlerových kurčiat bolo v roku 2010 vykonaných 37 kontrol so zameraním na ich dobré životné podmienky. Tieto kontroly ešte boli vykonávané v súlade s nariadením vlády č. 322/2003 Z. z. o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely, avšak od 1. júla 2010 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády č. 275/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa. Po doplnení príslušného metodického pokynu sú ďalšie kontroly v chovoch brojlerových kurčiat vykonávané v súlade s požiadavkami aktuálnej legislatívy. Nariadené opatrenia v chovoch kurčiat chovaných na produkciu mäsa sa týkali uchovávanía dokladov na premiestňovanie zvierat a chýbajúcich zvozných listov kafilérie.

Tabuľka č. 34 Chovy brojlerov

KVPS	Počet chovov	Počet kontrol	Počet opatrení
Banská Bystrica	6	2	0
Bratislava	3	2	0
Košice	22	8	2
Nitra	18	5	0
Prešov	5	4	0
Trenčín	18	4	0
Trnava	19	8	0
Žilina	18	4	0
Spolu (Σ)	109	37	2

Výkon delegovaných činností na úseku dobrých životných podmienok pre zvieratá

V súlade s dohodou o delegovaných činnostiach medzi Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky a Pôdohospodárskou platobnou agentúrou

(PPA) odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR koordinuje výkon kontrol na mieste pre dobré životné podmienky zvierat podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 499/2008 Z. z. (v znení neskorších predpisov) o podmienkach poskytovania podpory podľa programu rozvoja vidieka. Cieľom bola kontrola plnenia opatrení v časti životné podmienky zvierat – platba v rámci Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 – 2013 os 2: Zlepšenie životného prostredia a krajiny. Tieto kontroly sú vykonávané inšpektormi RVPS v spolupráci so zamestnancami regionálnych pracovísk PPA podľa Metodického pokynu č. 16/2010-220 na výkon kontrol na mieste pre životné podmienky zvierat. Vzhľadom k tomu, že zoznam kontrolovaných subjektov podľa rizikovej analýzy a náhodného výberu je predbežne aktualizovaný aj na začiatku roka 2011, za rok 2010 sa celkovo predpokladá výkon 40 kontrol na mieste pre dobré životné podmienky zvierat.

Kontrola ochrany zvierat počas prepravy

Úradné kontroly ochrany zvierat počas prepravy vykonávali úradní veterinárni lekári príslušných RVPS na základe plánu kontrol nediskriminačným spôsobom. Kontrole dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy podliehajú všetky zásielky živých zvierat (stavovcov) vykonávané v súvislosti s ekonomickou aktivitou, na ktoromkoľvek úseku prepravy zvierat počnúc nakládkou v mieste odoslania a končiac vykládkou v mieste určenia.

Prepravu zvierat môžu v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a súvisiacich činnostiach a o zmene a doplnení Smerníc 64/432/EHS a 93/119/EHS a Nariadenia (ES) 1255/97 (ďalej len „nariadenie Rady č. 1/2005“) vykonávať len prepravcovia, ktorým príslušný orgán (ŠVPS SR) vydal rozhodnutie o povolení prepravcu v súlade s článkom 10 alebo 11 nariadenia Rady č. 1/2005 a za zviera je počas prepravy zodpovedná odborne spôsobilá osoba (osvedčenia vydávajú RVPS) a v prípade prepravy na dlhé cesty (nad 8 hodín) aj s použitím schváleného dopravného prostriedku (schvaľujú RVPS).

V roku 2010 bolo na základe žiadosti vydaných 38 povolení prepravcov na prepravu živých zvierat.

Kontroly podľa nariadenia Rady č. 1/2005 vykonávali veterinárni inšpektori príslušných RVPS v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru, ktorí sú oprávnení zastaviť dopravný prostriedok počas prepravy. Pri príprave plánu kontrol sa bral do úvahy najmä rozsah prepravy živých zvierat, prítomnosť hlavných ťahov pri medzinárodnej a vnútroštátnej preprave zvierat, prítomnosť bitúnkov a veľkých chovov.

Na zabezpečenie jednotného uplatňovania postupov pri výkone kontrol ochrany zvierat pri preprave nediskriminačným spôsobom sa pri výkone týchto kontrol postupovalo podľa metodického pokynu vydaného Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) nasledovným postupom:

- Kontrola registrácie prepravcu
- Kontrola odbornej spôsobilosti osoby vykonávajúcej prepravu zvierat
- Kontrola spôsobilosti dopravného prostriedku na prepravu zvierat
- Kontrola prepravovaných zvierat najmä kontrola spôsobilosti zvierat na plánovanú prepravu, správnosti spôsobu prepravy prepravovaných druhov a kategórií zvierat
- Dokladová kontrola
- Identifikačná kontrola
- Fyzická kontrola

Za obdobie roka 2010 ako uvádza tabuľka č.35, bolo pri preprave jednotlivých druhov zvierat vykonaných 6 477 inšpekcií. Celkový počet zvierat, ktorých sa týkali kontroly pri preprave bol 56 357 125 kusov. Najvyšší podiel (41,06%) skontrolovaných zvierat k počtu prepravovaných, bol v kategórii „domáce vtáctvo a králiky“.

Tabuľka č. 35

	Počet dopravných prostriedkov	Počet dotknutých zvierat					
		HD	Ošípané	Ovce a kozy	Koňovité	Domáce vtáctvo a králiky	Iné druhy
Prepravované zvieratá (v ks)		257 043	1 247 938	88 606	410	36 057 203	15 706
Počet inšpekcií	6 477	42 010	384 684	12 087	77	5 873 550	4 717
Počet porušení predpisov	6	11	141	0	0	2882	0
Pomer kontrolovaných zvierat/prepravovaných (v %)		16,34 %	30,82 %	13,64 %	18,78 %	41,69 %	5,48 %

Kontrola ochrany zvierat používaných na pokusné účely

ŠVPS SR v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné alebo iné vedecké účely (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 23/2009 Z. z.“) vykonala prostredníctvom inšpektorov ochrany zvierat v súlade s § 6 ods. 2 písm. h) zákona č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 23/2009 Z. z. **15** kontrol v **15** zariadeniach na vykonávanie pokusov na zvieratách a v zariadeniach na chov alebo na dodávanie zvierat na pokusné účely za účelom posúdenia vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov na zvieratách, kontroly dodržiavania požiadaviek na umiestnenie a starostlivosti o zvieratá, a následné kontroly na odstránenie nedostatkov uložených vo veterinárnych opatreniach.

V roku 2010 bola vydaná Európskym Parlamentom a Radou Európy Smernica č. 2010/63/ES na ochranu zvierat používaných v experimentoch, ktorá nadobúda účinnosť 01. januára 2013. ŠVPS SR pripravila návrh na zmenu zákona č. 39/2007 Z. z. v zmysle ustanovení vyplývajúcich zo Smernice Rady 2010/63/ES.

Tabuľka č. 36 Počet a druhy vykonaných kontrol v schválených pokusných zariadeniach v SR v roku 2010

Druh kontroly	Počet kontrol
Posúdenie vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov	15
Kontrola bez vydania opatrenia	3
Následná kontrola	6
Počet schválených zariadení	11

Tabuľka č. 37 Celkový počet schválených zariadení v Slovenskej republike v roku 2010

Druh zariadenia	Počet zariadení
Pokusné zariadenie	58

Pokusné zariadenie s chovom zvierat pre vlastnú potrebu	25
Chovné zariadenie	7
Dodávateľské zariadenie	1
Spolu	91

Tabuľka č. 38 V schválených pokusoch bolo v roku 2010 spolu použitých 19 759 zvierat.

Počet zvierat použitých v schválených pokusoch													
Ťuš laboratórna	Potkan laboratórny	Morča domáce	Králik domáci	Ostatné hlodavce	Pes domáci	Mäčka domáca	Ošúpané	Ovce	Ostatné cicavce	Prepelice	Ostatné vtáky	Ryby	Ostatné stavovce
018	825	536	472	13	40	0	40	15	0	20	1305	375	0

ŠVPS SR v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 3. zákona č. 39/2007 Z.z. vydala v správnom konaní v súlade so zákonom č. 71/69 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov 176 rozhodnutí o schválení pokusu na zvieratách. V 25 prípadoch prerušila ŠVPS SR správne konanie pri vydávaní rozhodnutia o schválení pokusu. Vzhľadom nato, že nové nariadenie vlády SR č. 23/2009 Z. z. bolo v platnosti už vyše roka sa výrazne znížil počet prerušení správneho konania oproti roku 2009.

Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania

Orgány veterinárnej správy vykonávajú kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v súlade s § 8 ods. 3 písm. a) bod 3. zákona č. 39/2007 Z. z. a podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 315/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v znení nariadenia vlády č. 497/2003 Z. z. (ďalej len „nariadenie vlády č. 315/2003 Z. z.“). a podľa nového vypracovaného Metodického pokynu č. 10/2010/220 z 10. marca 2010 na jednotné uplatňovanie postupov pri vykonávaní zdokumentovaných kontrol ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v súlade s nariadením vlády SR č. 315/2003 Z. z. Kontrola dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat v čase ich zabíjania bola posilnená tým, že kontrolu na bitúnku vykonávajú aj veterinárni inšpektori ochrany zvierat z miestne príslušnej RVPS na určenom bitúnku. Zároveň kontrolu vykonávajú veterinárni inšpektori z príslušných RVPS, ktorí vykonávajú hygienický dozor na určenom bitúnku.. Kontrola je zameraná, na podmienky ustajnenia zvierat na bitúnku, na presuny zvierat na bitúnku, na manipuláciu so zvieratami pri ich vykladaní z dopravných prostriedkov pri príjazde na bitúnok, na spôsob preháňania zvierat, na manipuláciu so zvieratami pri znehybnení, omráčení a vykruvení. Kontroly boli vykonávané veterinárnymi inšpektormi ochrany zvierat 1-2-krát ročne a veterinárnymi inšpektormi vykonávajúcimi hygienický dozor na bitúnku každé 2-3 mesiace. Frekvencia výkonu kontrol závisí od analýzy rizika, ktorým je kapacita bitúnku a intenzita zabíjania zvierat v ňom. Výsledky kontrol z príslušných RVPS boli zasielané na KVPS formou hlásenia. KVPS hlási každoročne formou vyplnených tabuliek počty a druhy vykonaných kontrol so súčasným rozborom nedostatkov zistených pri kontrole a spôsobom ich odstraňovania. V roku 2010 bolo vykonaných celkom 1890 úradných kontrol ochrany zvierat

v čase zabíjania alebo usmrcovania, počas ktorých bolo zistených 28 nedostatkov, na základe čoho veterinárni inšpektori na mieste uložili 12 opatrení. V zvyšných prípadoch sa zistené nedostatky odstránili hneď na mieste počas výkonu kontroly. Počet vykonaných kontrol je oproti roku 2009 nižší, nakoľko došlo k uzavretiu a likvidácii viacerých bitúnkov v SR.

V roku 2008 ŠVPS SR zahájila prácu na vývoji nového programového systému CESKO 2, ktorý bude slúžiť na podporu výkonu veterinárnych kontrol v oblasti ochrany zvierat na farme v čase ich zabíjania pod záštitou prechodného fondu číslo projektu : 2006/018-175.06.01/05 z Európskej komisie, Úrad spolupráce európskej pomoci. ŠVPS SR organizovalo šesť zasadnutí riadiaceho výboru, ktorých sa zúčastňovali zástupcovia z Ministerstva vlády, Ministerstva Pôdohospodárstva. Od 01.01.2010 bola spustená ostrá verzia so súčasným fungovaním tréningovej verzie na prácu so systémom CESKO 2. V priebehu roku 2010 vykonali veterinárni inšpektori prostredníctvom programového systému 200 zdokumentovaných kontrol, nakoľko v niektorých RVPS je problém s nahadzovaním subjektov kontroly a výkonom kontrol s programom CESKO 2 nakoľko nie vo všetkých lokalitách je signál na použitie internetu.

V priebehu celého roku 2010 pracovníci ŠVPS SR vykonali v šiestich krajoch školenie a tréningový kurz pre všetkých inšpektorov ochrany zvierat z KVPS a z príslušných RVPS aj pre inšpektorov vykonávajúcich hygienický dozor na bitúnku z RVPS. V priebehu školení inšpektori trénovali na počítačoch výkon kontroly v teréne s novým softvérom CESKO 2 podľa novej metodiky na výkon kontrol ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania na bitúnku. Pracovníci ŠVPS SR vykonali 3 celonárodné školenia inšpektorov ochrany zvierat a veterinárnych inšpektorov vykonávajúcich hygienický dozor na bitúnku z RVPS a KVPS, na ktorých bol detailne vyložený nový metodický pokyn MP 10/2010/220.

Tabuľka č. 39 Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v roku 2010

	Počet							
	Kontrol	Zistení	Opatrení (§14 ods. 2)	Priestupkových konaní (§ 48)		Správnych konaní (§ 50)		Trestných podaní
				Začatých	Ukončených	Začatých	Ukončených	
Ustajnenie	470	6	1	-	-	0	0	-
Manipulácia	469	9	1	-	-	-	-	-
Omračovanie	482	12	9	-	-	0	-	-
Vykrvovanie	469	1-	1	-	-	-	-	-

ŠVPS SR pripravila návrhy podkladov na úpravu zákona č. 39/2007 Z. z., ktorými sa do právneho poriadku SR zakomponujú povinnosti kompetentných autorít a členských štátov vyplývajúcich z požiadaviek Nariadenia Rady a Európskeho parlamentu č. 1099/2009/ES, na ochranu zvierat počas ich usmrcovania, ktoré nadobudne účinnosť 01. januára 2013.

Pracovníci odboru ozdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR sa zúčastnili v roku 2010 viacerých tréningových kurzov na ochranu zvierat počas ich zabíjania vo Švédsku, v Turecku a Kanade, kde získavali skúsenosti najmä v oblasti rituálneho zabíjania zvierat.

Odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR bol zapojený do vyplňania amerického dotazníka týkajúceho sa bitúnkov, ktoré exportujú mäso zo zabitých zvierat na americký trh. Taktiež vypracoval správu pre Európsku Komisiu formou dotazníka ohľadne počtu schválených bitúnkov na rituálne zabíjanie a počtu takto zabitých zvierat.

V SR bolo v roku 2010 schválené rituálne zabíjanie iba na jednom hydinovom bitúnku s predpokladaným počtom zabitých zvierat za rok 20 000 jedincov.

Ochrana spoločenských zvierat a iných druhov zvierat, riešenie podnetov a sťažností

Pracovníci odboru zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR sa odbornými stanoviskami podieľali na riešení podnetov a sťažností ohľadne chovu a držania tzv. nebezpečných zvierat (lev africký, had – pytón, tiger sibírsky), sťažností na držanie hospodárskych a farmových zvierat (ovce a kozy chované v dedine, spásanie pastvy v súkromnom vlastníctve atď.), riešili sťažnosti na týranie psov a mačiek (držanie zvierat na krátkej reťazi, bez prístreškov, výskyt a odchyt túlavých mačiek v dedinách a mestách), ktoré sme prijali od obyvateľov dotknutých obcí a miest a od mimovládnych organizácií napr. Sloboda zvierat, Psia duša. ŠVPS SR metodicky usmerňovala RVPS pri riešení sťažností voči manipulácii so zvieratami v karanténnych staniach a útulkoch a na organizácii činností v útulkoch a karanténnych staniach. Pripravili sme podklady na riešenie situácie týkajúcej sa povinnosti odchyty túlavých a nechcených zvierat; na povinnosť vykonávania odchyty zvierat iba spôsobilými osobami a určením vzdelávacieho miesta na získanie odbornosti v tejto činnosti. Podali sme návrh na zapracovanie týchto pripomienok do zákona č. 39/2007 Z. z.

Hygiena krmív

1. Úradné kontroly

Úradné kontroly v roku 2010 v oblasti krmív vykonávali regionálne veterinárne a potravinové správy (RVPS) na základe metodických pokynov vydaných ŠVPS – Plán veterinárnej prevencie a ochrany (VPO) krmív a živočíšnych vedľajších produktov a analýzy rizík Viacročného plánu kontrol SR aktualizovaného v roku 2009. Úradné kontroly sa riadili platnou legislatívou SR a právnymi normami ES.

Úradné kontroly boli vykonávané formou inšpekcií, odberu úradných vzoriek na analýzy, certifikácie pri obchodovaní, dozoru, riešení podnetov RAPID ALERT, podnetov a sťažností, cielených kontrol a dodatočných – následných úradných kontrol v celkovom počte **4 254**. Úradné kontroly boli zamerané v oblasti hygieny krmív, hlavne na ich zdravotnú nezávadnosť (neškodnosť) v procese výroby, pri skladovaní, pri uvádzaní na trh, obchodovaní v rámci ES a skrmovaní priamo na farmách, šetrenie nevyhovujúcich laboratórnych nálezov u krmív, krmných surovín a vody na napájanie zvierat.

Úradné kontroly boli zamerané v oblasti hygieny krmív aj na zdravotnú nezávadnosť – vo výrobe krmív a krmných surovín živočíšneho pôvodu - výrobe krmív pre spoločenské zvieratá zo ŽVP, skladovanie, uvádzanie na trh, špecializované obchody na krmiva, obchodovanie v rámci ES a skrmovanie krmív hospodárskymi zvieratami priamo na farmách v celkovom počte **298** úradných kontrol. Bolo odobratých celkovo **1 480** úradných vzoriek na úseku hygieny krmív z toho:

- **354** vzoriek na analýzy krmív a krmných surovín živočíšneho pôvodu z čoho 13 vzoriek nevyhovovalo – mikrobiologickým ukazovateľom zdravotnej nezávadnosti podľa nariadenia ES č. 1774/2002/ES a predpisom SR,
- **1 018** úradných vzoriek krmív, z toho nevyhovelo **19** vzoriek [zdravotná neškodnosť(mikrobiol., plesne)- 5, kokcidostatika- 3, mykotoxín (DON)- 1, zakázané aditíva (tetracyklíny)- 2, mikroprvky (Zn, Cu)- 3, koncentrácia liečiva v medikovanom krmive - 5]. Porovnanie s rokom 2009 nevyhovelo 1,93 % vzoriek, v roku 2010 je to 1,86%, ale stúpol nám počet nevyhovujúcich vzoriek u medikovaných krmív a kokcidostatik.

- **101** úradných vzoriek vody na napájanie zvierat.- nevyhoveli **4** (3 vzoriek mikrobiológia, 1 vzorky NO₂ a NO₃). V roku 2010 je pokles v nevyhovujúcich analýzach vzorkách pitnej vody z 13,76 % na 3,9 %.

V roku 2010 sa šetrili 2 prípady otráv zvierat – hovädzí dobytok- olovo, včely – pesticídy a bolo odobratých 7 úradných vzoriek.

Na úseku prevencie BSE sa vykonalo **434** úradných kontrol zameraných na zisťovanie dodržiavania zákazu skrmovania živočíšnych bielkovín u hospodárskych zvierat určených na spotrebu ľuďmi najmä prežúvavcov a súčasne sa odobralo **306** úradných vzoriek, ktoré všetky vyhoveli požiadavkám predpisov.

V roku 2010 neboli nariadené cielené kontroly, ale ešte sa dokončili cielené kontroly z roku 2009 v chovoch hydiny, predovšetkým výkrm hydiny ale aj nosnice zameranú predovšetkým na krmne zmesi skrmované v chovoch, ktoré sú priamo dovážané z iných členských štátov EÚ ale aj v chovoch kde sa skrmujú KKZ vyrábané na Slovensku. Bolo vykonaných ešte **43** úradných kontrol.

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobkov

Pri **47** úradných kontrolách bolo zistenie nedodržiavanie predpisov a bolo vydaných **19** opatrení na ich odstránenie. Sankcie **1** v správnom konaní vo výške 330 € za nepovolenú výrobu psích žuvačiek. U nevyhovujúce výsledkov analýz úradných vzoriek bolo u **38** vzoriek vydaných **25** opatrení, **13** vzoriek bolo postúpených inému orgánu.

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

Systém kvalifikácie nezhôd nie je zatiaľ zavedený

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Pri úradných kontrol boli zisťované hlavne tieto nedostatky:

- nevyhovujúca hygiena skladovacích priestorov
- nedostatky pri zabezpečení priestorov kde sa manipuluje s krmivami voči škodcom
- nedostatky v dokladoch ku krmivám,
- nepredloženie obchodných dokladov
- nedostatočná evidencia o krmivách
- poškodené obaly na krmivách
- nevykonávanie vlastných kontrol na zdravotnú nezávadnosť krmív
- nevykonávanie vlastných kontrol na zdravotnú nezávadnosť vody na napájanie
- nedostatočná hygiena pri kŕmení zvierat
- nedostatočná výživa zvierat
- nevhodné krmiva na kŕmenie zvierat
- nedostatky v označovaní KKZ
- neoznačenie krmív
- krmivo po dátume spotreby
- nepovolená výroba krmív pre spoločenské zvieratá – psie žuvačky

3. Audity

Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

KVPS na úseku výkonu úradných kontrol hygieny krmív vykonávaných na RVPS mali v pláne vykonať 4 interné audity. V skutočnosti sa vykonali 3 (RVPS Stará Ľubovňa, RVPS Žiar nad Hronom, RVPS Veľký Krtíš) audity za rok 2010 v zmysle programu auditov. Jeden audit

(RVPS Michalovce) bol z časových dôvodov a výkonu auditu DG SANCO zameraného na ŽVP bol preložený na rok 2011. U auditov nebolo zistené nezhody.

Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Rozsah a charakter zistených nezhôd v oblasti výkonu úradnej kontroly vykonávanej na RVPS v roku 2010 nepredstavuje žiadne riziko.

Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

Na zabezpečenie efektívneho fungovania činností zabezpečovaných orgánmi veterinárnej správy ŠVPS SR na úseku hygieny krmív vypracováva metodické pokyny na jednotné postupy dotknutých orgánov. Každý rok sa aktualizuje plán úradných kontrol a plán odberu úradných vzoriek na analýzy na základe výsledkov z predchádzajúceho roka a novej legislatívy.

Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zjednotenie postupov pri úradných kontrolách sa postupne vypracúvajú kontrolné listy pre účely úradnej kontroly. Na pracovných poradách, ktoré sa konajú pravidelne minimálne 2 krát ročne na úrovni RVPS, KVPS, ŠVPÚ a 2 krát ročne len na úrovni KVPS sa prijímajú úlohy k vzniknutým problémom a prijímajú sa spoločné riešenia na úrovni RVPS, KVPS, ŠVPÚ a ŠVPS SR.

Školenia

V rámci Národného plánu vzdelávania sa veterinárni inšpektori RVPS a KVPS v roku 2010 zúčastnili školenia HK 1- Hygiena krmív v rozsahu 2 dní (4.5.-5.5.2010) v počte 52 účastníkov. Viac informácií je uvedených na www.ivvl.sk.

Živočíšne vedľajšie produkty

1. Úradná kontrola

Orgánom úradnej kontroly v SR v oblasti živočíšnych vedľajších produktov (ďalej len „ŽVP“) je ŠVPS SR. Úradné kontroly na úseku ŽVP boli v roku 2010 vykonávané v súlade s metodickým pokynom o úradných kontrolách na príslušný rok, plánom na odber úradných vzoriek - VPO 2009, zákonom č. 39/2007 Z.z. a nariadením (ES) č. 1774/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 3. októbra 2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa ŽVP určených pre ľudskú spotrebu (ďalej len „nariadenie č. 1774/2002“).

Predmetom úradných kontrol bolo dodržiavanie podmienok pri nakladaní, skladovaní, likvidácii, spracovaní, obchodovaní, zbere, preprave ŽVP, používaní v zmysle platnej legislatívy, pričom boli použité rôzne formy a metódy úradných kontrol ako sú dozor, inšpekcia, odber úradných vzoriek na analýzy, certifikácia. Kontrole podliehali registrované, schválené alebo povolené subjekty a ich činnosť ako sú: spracovateľské závody, spaľovne, spoluspaľovne, zariadenia na predbežné spracovanie, zber, preprava, sklady, ŽVP z mliekarenského priemyslu použité na kŕmenie, technické závody, oleochemické závody, výrobcovia krmív pre spoločenské zvieratá, úprava loveckých trofejí, kompostovanie,

spracovanie hnoja, bioplynové stanice, spracovanie krvi, závody na spracovanie koží, vlny, peria, odberatelia podľa článku 23 nariadenia (ES) č. 1774/2002. Celkový počet subjektov podliehajúcich kontrole v roku 2010 bol **431**, počet vykonaných úradných kontrol u týchto subjektov bol **2 058**.

Samostatnou oblasťou veterinárnej kontroly je úradná kontrola u producentov ŽVP, medzi ktorých patria všetky farmy a ich majitelia, ktorí chovajú zvieratá, všetky prevádzkarne, ktoré spracúvajú živočíšne produkty (počet producentov ŽVP bol v roku 2010 cca 10 589) a celá obchodná sieť, kde sa predávajú potraviny živočíšneho pôvodu. Na tomto úseku bolo vykonaných **1 920** samostatných úradných kontrol. Okrem týchto kontrol sa vykonáva úradná kontrola nad nakladaním so ŽVP v rámci inšpekcií u výrobcov živočíšnych produktov, ktoré sú zamerané na hygienu a na farmách zvierat pri inšpekciách nad zdravím a ochranou zvierat.

Veterinárnymi inšpektormi RVPS bolo odobratých **651** úradných vzoriek v oblasti ŽVP na analýzy v zmysle VPO 2010. (Tabuľka č. 41)

Prevádzkarne a jednotlivé činnosti vykonávané v prevádzkarni podliehajú v oblasti ŽVP schvaľovaniu alebo povoľovaniu. V roku 2010 bolo na základe poskytnutých údajov z KVPS a RVPS v správnom konaní schválených a povolených **62** subjektov. Bolo vydaných **29** záväzných posudkov a **39** stanovísk. ŠVPS SR vydala povolenia na obchodovanie so spracovanými a nespracovanými ŽVP z Poľska 1, z Rumunska 4.

2. Celková zhoda u producentov a spracovateľov ŽVP

Celkový počet kontrol v oblasti ŽVP bol **3 978**, z toho 51,2 % tvorili kontroly u spracovateľov ŽVP 48,8 % kontroly u producentov ŽVP. Z celkového počtu kontrol tvorili kontroly, pri ktorých boli odobraté vzorky 16,4 %. Celkovo bolo zistených 185 úradných kontrolách z nezhodami. Na zabezpečenie zhody bolo vykonaných **61** následných kontrol a uložených **242** opatrení a **14** pokút.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

V oblasti ŽVP nie je zavedený systém klasifikácie nezhôd.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Kontroly u spracovateľov ŽVP boli zamerané na dodržiavanie podmienok s nakladaním, skladovaním, likvidáciou, spracovaním, obchodovaním, prepravou živočíšnych vedľajších produktov. V roku 2010 sa pri 185 kontrolách vyskytli nedostatky v počte 288. V tejto súvislosti bolo vydaných 227 opatrení na odstránenie nedostatkov a v 14 prípadoch bola uložená aj pokuta v celkovej hodnote 4 390 €.

Odber úradných vzoriek na analýzy v zmysle VPO pre rok 2010 bol zameraný na overovanie nedodržania predpisov a zdravotnej nezávadnosti, pričom v **18** prípadoch boli zistené nezhody a bolo prijatých **15** opatrení na ich nápravu a **4** boli postúpených inému orgánu na ďalšie šetrenie.

Nezhody u úradných vzoriek boli:

- 9x bakteriologické vyšetrenie (salmonela, enterobacteriace) - krmivá pre spoločenské zvieratá – surové (beháky hydiny, hydinová drť) a konzervy,
- 4x bakteriologické vyšetrenie – spracovaná živočíšna bielkovina,

- 3x nedostatočná hladina detekčnej látky na označovanie spracovaných živočíšnych vedľajších produktov určených na likvidáciu,
- 1x nedostatočná sterilizácia odpadových vôd v spracovateľskom závode,
- 1x nedostatočná dezinfekcie priestorov, zariadení.

V roku 2010 bolo **14** podnety v súvislosti s nahlásením nesúlady z nakladaním odpadu živočíšneho pôvodu (odpad zo zabitých zvierat, uhynuté zvieratá, producentov PPP) v lese, za obcou a podobne.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

V rámci úradných kontrol v oblasti ŽVP boli zistené hlavne tieto nezhody:

- chýba priestor na uskladnenie ŽVP
- nevyhovujúce zberné nádoby, poškodené nádoby
- nedostatočná hygiena priestorov, kontajnerov na ŽVP
- nevedenie evidencii o čistení a dezinfekcii nádob, priestorov na skladovanie VŽP
- zberné nádoby, nádrže, kontajnery na ŽVP neboli označené v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1432/2007, ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy I, II a IV k nariadeniu č. 1774/2002 (účinnosť nariadenia ES je od 1.7.2008) vo veci označovania ŽVP
- nedodržanie oddeleného skladovania ŽVP na základe kategórií
- nevedie sa evidencia o vyprodukovanom a odovzdanom ŽVP
- nebolo včas a bezpečne zabezpečené odstránenie uhynutých zvierat
- vlastník nezabezpečil neškodné odstránenie ŽVP, ktoré vznikli jeho činnosťou
- neodstraňovanie ŠRM – ŽVP materiál 1, v súlade s nariadením z domácich zabíjačiek,
- neoznačenie dopravných prostriedkov na prepravu ŽVP,
- stavebné, konštrukčné nedostatky v skladoch ŽVP,
- nedostatočné vlastné kontroly spracovaných ŽVP
- kontajnery na ŽVP neboli vyprázdnené, nevhodne umiestnené, nebol chránený pred poveternostnými vplyvmi, bol opotrebovaný, nevyhovoval kapacitou pre staršie kategórie HD, bol tam uskladnený nepotrebný materiál, znečistený priestor na ukladanie ŽVP, nezabezpečený pred odcudzením,
- vykonávanie činnosti bez schválenia činnosti,
- nezabezpečenie neškodného odstránenia ŽVP
- nedodržanie včasnosti odstraňovania ŽVP – neskoré ohlásenie
- nepredloženie obchodných dokladov – zberných listov na ŽVP
- nedostatky pri uchovávaní dokladov o zbere ŽVP, nedodržanie 3 rokov archivácie

Rozsah a charakter zistených nedostatkov v oblasti ŽVP v roku 2010 nepredstavoval závažné riziko pre zvieratá a ľudí. Vydanie opatrení bolo rešpektované a nedostatky odstránené.

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

Príčiny zistených nedostatkov boli najmä neznalosť legislatív, ale aj nedostatky vyplývajúce z nevyrovnanosti finančných záväzkov voči spracovateľovi, ktorý potom odmietal zber a odvoz ŽVP.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

3.1.1. Audity u producentov a spracovateľov ŽVP, prepravcov a skladovateľov ŽVP

Audity na tomto úseku sa ešte nevykonávajú.

3.1.2. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

Na úseku výkonu úradných kontrol ŽVP vykonávaných RVPS uskutočnili KVPS 3 interných auditov v zmysle Programu auditov KVPS zahrnutých v Pláne kontrol a auditov pre rok 2010 ŠVPS SR. Inšpektori KVPS pracujú v audítorských tímoch po dvoch v nasledujúcom zložení: KVPS Bratislava a KVPS Trnava, KVPS Trenčín s KVPS Nitra, KVPS Banská Bystrica s KVPS Žilina, KVPS Prešov s KVPS Košice. Audit zameraný na overenie výkonu úradných kontrol na úseku VŽP sa vykonáva ako súčasť auditu zameraného na krmivá.

KVPS na tomto úseku mali v pláne vykonať 4 interné audity. V skutočnosti sa vykonali 3 (RVPS Stará Ľubovňa, RVPS Žiar nad Hronom, RVPS Veľký Krtíš) audity za rok 2010 v zmysle programu auditov. Jeden audit (RVPS Michalovce) bol z časových dôvodov a výkonu auditu DG SANCO zameraného na ŽVP bol preložený na rok 2011. U auditov nebolo zistené nezhody.

3.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti ŽVP nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami a v súvislosti s tým sa nevykonávajú ani audity.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody producentov a spracovateľov ŽVP

Na dosiahnutie zhody producentov a spracovateľov ŽVP sa využívajú rôzne sankcie prijaté v rámci úradných kontrol v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

Na zabezpečenie efektívneho fungovania činností zabezpečovaných orgánmi veterinárnej správy ŠVPS SR na úseku ŽVP vypracováva metodické pokyny na jednotné postupy dotknutých orgánov. Každý rok sa aktualizuje plán úradných kontrol a plán odberu úradných vzoriek na analýzy na základe výsledkov z predchádzajúceho roka a novej legislatívy.

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zjednotenie postupov pri úradných kontrolách sa postupne vypracúvajú kontrolné listy pre účely úradnej kontroly. Na pracovných poradách, ktoré sa konajú pravidelne minimálne 2 krát ročne na celoslovenskej úrovni za účasti KVPS, RVPS a ŠVPÚ a 3 krát ročne na poradiach s KVPS. Na základe výstupov sa prijímajú úlohy k vzniknutým problémom a prijímajú sa spoločné riešenia na úrovni KVPS a ŠVPS SR.

V roku 2010 bol aktualizovaný systém analýzy rizika v oblasti ŽVP, v ktorom bol stanovený nový prístup k formám úradných kontrol, frekvenciám kontrol, zameraniu a stanovenia aj špeciálnych analýz rizík podľa zamerania činnosti a jej rizikovosti voči životnému prostrediu, možného ohrozenia zdravia zvierat a ľudí. Pri aktualizácii tohto systému boli brané do úvahy aj odporúčania z auditov FVO.

4.2.2. Školenia

V rámci Národného plánu vzdelávania sa veterinármi inšpektori RVPS a KVPS v roku 2010 zúčastnili v počte 58 špecializovaného školenia v rozsahu 2 dní (8.6.-9.6.2010) na IVVL Košice. Viac informácií je uvedených na www.ivvl.sk.

4.2.3. Poskytovanie dodatočných prostriedkov

Neboli poskytnuté.

4.2.4. Zmeny vo využívaní existujúcich prostriedkov na základe zmeny priorít

V roku 2010 neboli žiadne zmeny vo využití existujúcich prostriedkov na základe zmeny priorít.

4.2.5. Špeciálne kontroly

V roku 2010 neboli vykonané.

4.2.6. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

Na tomto úseku nenastala v roku 2010 žiadna zmena v organizácii, ale po odchode jedného inšpektora z odboru hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie a pretrvávajúce neobsadené miesto vedúceho odboru na ŠVPS SR je úsek opakovane personálne nedoriešený.

4.2.7. Usmernenia alebo informácie pre spracovateľov a producentov ŽVP

V prípade vzniku nových povinností vyplývajúcich z nových právnych predpisov, hlavne v rámci EÚ, orgány veterinárnej starostlivosti priebežne informujú v rámci svojej pôsobnosti zainteresované subjekty.

4.2.8. Nová legislatíva

Na úrovni EÚ sa schválilo a bolo uverejnené v Úradnom vestníku nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa ŽVP a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1774/2002. Nové nariadenie sa začne uplatňovať od 4. marca 2011.

4.2.9. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

V oblasti ŽVP nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

5. Prehľad celkového plnenia

5.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

V rámci aktualizácie Národného päťročného plánu kontrol, boli preformulované celkové národné strategické ciele. Pre veterinárnu oblasť bol definovaný nasledovný cieľ:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol, vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu, pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín, vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;

A konkrétne pre oblasť ŽVP bol prijatý základný cieľ:

- prostredníctvom efektívnych kontrol na úseku ŽVP u schválených povolených a registrovaných prevádzkovateľov a subjektov zabezpečiť dodržiavanie platnej legislatívy a tým zabezpečiť dozor nad zdravím zvierat a potravinovou bezpečnosťou.

Tieto ciele sa plnia, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom. K pokroku v strategických cieľoch prispievajú i školenia inšpektorov a odbornej praxe, ako i aktualizácie metodických pokynov a usmernenia pre prax vo forme úloh z pracovných porád a sedení odbornej skupiny.

5.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita úradných kontrol v oblasti ŽVP vykonaných podľa národného kontrolného plánu bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov, či už v oblasti zdravia a ochrany zvierat alebo výrobe a manipulácii so živočíšnymi produktmi.

6. Zmeny a doplnenia národného plánu

V roku 2010 bola vykonaná aktualizácia 5-ročného národného plánu kontrol Slovenskej republiky, na základe záverov General Audit a výsledkov kontrol bol aktualizovaný a doplnený systém analýzy rizika v oblasti ŽVP.

Tabuľka č. 40 Výsledky štátneho dozoru a úradnej kontroly na úseku ŽVP za rok 2010:

2010	úradné kontroly	nedostatky	postúpené inému orgánu na doriešenie	sankcie		
				pokuty		opatrenia a
				bloková	správne konanie	§ 8, § 14
ŽVP	3 978	288	4	7	7	227

Tabuľka č. 41 Výsledku odberu úradných vzoriek na úseku ŽVP za rok 2010:

komodita	Počet odobratých vzoriek	Nevyhovujúce	opatrenia
bakter. ¹ - rybia múčka	32		
bakter. ¹ - krvné produkty	7		
bakter. ¹ - sprac. živ. bielkovina	53	4	4
bakter. ¹ - rybí olej a kaf. tuky	34		
bakter. ¹ - mliečne ŽVP	38		
bakter. ¹ - surové krmivo pre spol. zvieratá (výroba)	28	8	7

bakter. ¹ - spracované krmivo pre spol. zvieratá (výroba)	37		
bakter. ¹ - surové alebo sprac. krmivo pre spol. zvieratá (obchodná sieť alebo dovoz)	39	1	1
konzervy pre spol. zvieratá ²	44		
celkové nerozpustné nečistoty v tukoch	42		
bakter. ¹ - spracovaný hnoj	1		
bakter. ¹ - kompost, bioplyn	3		
kontrola sterilizačného procesu	27	1	1
odpadové vody - clostridium perfringens	30		
kontrola účinnosti dezinfekcie	175	1	1
označenie ŽVP - GTH	61	3	1
spolu	651	18	15

Rezíduá veterinárnych liečiv, monitoring rezíduí

1. Úradné kontroly

Všetky úradné kontroly zamerané na monitorovanie určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu sú riadené a vykonávané v súlade s platnou nasledovnou legislatívou:

Zákomom č. 39/2007 Z. z., Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 320/2003 Z. z. o monitorovaní určitých látok a rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v znení neskorších predpisov.

Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 470/2009, o stanovení postupov EÚ na určenie limitov rezíduí farmakologicky účinných látok v potravinách živočíšneho pôvodu,

Nariadením komisie (EU) č. 37/2010 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácií, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu, v znení doplnkov a zmien.

Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočnených s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá v platnom znení,

V rámci programu Národnému plánu kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v SR (ďalej len „NPKR“) bol plánovaný počet kontrol a odberov úradných vzoriek pre rok 2010 podľa Metodického pokynu č. 6/2010 vydaného ŠVPS SR (ďalej len „MP č. 6/2010“), ktorým boli riaditelia krajských veterinárnych a potravinových správ a riaditelia regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len „RVPS“) poverení zabezpečiť dodržiavanie realizáciu a plnenia NPKR v rámci svojej pôsobnosti.

Pri úradných kontrolách monitoringov v rámci programu Koordinovaný cielený monitoring (KCM), Monitoring spotrebného koša (MSK) a Monitoring poľovnej zveri a rýb (MPZ a R) bol naplánovaný počet kontrol a odberov úradných vzoriek pre rok 2010 podľa Metodického pokynu č. 1/2010 vydaného ŠVPS SR (ďalej len „MP č. 1/2010“), ktorým

boli riaditelia krajských veterinárnych a potravinových správ a riaditelia regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len „RVPS“) poverení zabezpečiť dodržiavanie realizáciu a plnenia KCM, MSK a MPZ a R v rámci svojej pôsobnosti.

Pri úradných kontrolách monitoringu RHK -Nariadenie rady (ES) č.733/2008 o podmienkach, ktorými sa riadi dovoz poľnohospodárskych výrobkov pochádzajúcich z tretích krajín po havárii v jadrovej elektrárni v Černobyle (kodifikované znenie), v znení zmien a doplnkov v Nariadení Rady (ES) č.1048/2009.

ŠVPS SR v rámci programu „Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku“ sleduje nepretržite od roku 1987 výskyt najdôležitejších umelých a prírodných rádionuklidov vo významných poľnohospodárskych komoditách a vo vybraných produktoch pochádzajúcich z voľne žijúcej zveri a lesného ekosystému na Slovensku.

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobkov

Celkový počet plánovaných úradných kontrol a s tým súvisiacich odberov úradných vzoriek na analýzy v roku 2010 bol v oblasti **NPKR 2 527** z toho v oblasti SKM+SOM+SM 316 a v oblasti krmív 120 vzoriek.

Počet plánovaných úradných kontrol v rámci MSK bol 360 úradných vzoriek a v roku 2010 vykonávali tieto odbery RVPS Senec, Púchov, Trenčín, Dolný Kubín, Veľký Krtíš, Humenné, Svidník, Rožňava. Nákup mal byť vykonaný v obchodnej sieti a odoberali sa tieto komodity živočíšneho pôvodu: mäso- hovädzie predné, bravčové pliecko, kuracie prsia, mäsové výrobky: párky, šunka bravčová, bravčová masť domáca, mliečne výrobky: mlieko polotučné, tavené syry, tvaroh, čerstvé maslo a slepačie vajcia.

Z rastlinných komodít sa nakupovali a analyzovali tieto potraviny: múka pšeničná, ryža, chlieb, rastlinný olej, zo zeleniny zemiaky, kapusta, mrkva, paradajky, z ovocia citrusy a jablká, pivo, víno červené, káva extrudované a expandované „raňajkové“ cereálie a ovocné šťavy .

Počet plánovaných úradných kontrol – odber vzoriek na analýzy za oblasť KCM bol 739 vzoriek. Odoberalo sa z hovädzieho dobytku, mäso a pečeň, surové kravské mlieko, žľabové vzorky krmív, voda na napájanie a z honov krmivo a surové rastlinné produkty určené na ľudskú výživu. Vzorky boli vyšetrené na obsah Ni, As, Cd, Hg, Pb a kongenéry PCB.

Počet plánovaných úradných odberov vzoriek na analýzy v rámci RHK bol 314 úradných vzoriek. Odoberali sa surové kravské a ovčie mlieko, mäso ošípaných, HD, baranie alebo ovčie, divina- diviak a jeleň, alebo srnčia zver a huby jedlé.

Počet plánovaných úradných kontrol – odber vzoriek na analýzy v oblasti MPZ a R bol 96 úradných vzoriek. Odbery vzoriek poľovnej zveri vykonávali RVPS Trenčín, Veľký Krtíš, Dolný Kubín, Prešov, Rožňava, Bratislava, Levice, Galanta a Dunajská Streda. Odoberala sa svalovina z vysokej zvere a diviakov ako aj tráva z pastvy v mieste odstrelu zvierat. Vzorky boli vyšetrené na chemické prvky As, Hg, Pb, Cd, Ni, kongenéry PCB a chlorované pesticídy.

Odbery vzoriek rýb vykonávali RVPS Senec, Bratislava-mesto, povodie Váhu odoberali vzorky RVPS Liptovský Mikuláš, Martin, Žilina, Púchov, Trenčín, Trnava, Galanta, Šaľa, Komárno a Spišská Nová Ves vyšetrovala na rieke Hornád. Vzorky boli vyšetrené na chemické prvky, kongenéry PCB, chlorované pesticídy a dioxíny. Vyšetrených bolo 63 vzoriek diviny a 33 vzoriek rýb.

RVPS SR vykonali v roku 2010 v oblasti NPKR spolu 2 527 odberov úradných vzoriek a 9 dodatočných úradných kontrol čo predstavuje plnenie 100.4%.

Tabuľka č. 42 uvádza počty vyšetrených úradných vzoriek podľa kategórií zvierat, rozdelené podľa skupín A a B do ktorej sú zaradované vzorky podľa charakteru vyšetřovaného rezídua a uvádza počty zistených nezhôd v jednotlivých kategóriách zvierat a podľa skupín

Skupina rezíduí alebo látok	Hovädzí dobytok, ovce, kozy, ošípané, nepárnokopytníky	Hydina, hrabavá, vodná	Zvieratá akvakultúry	Mlieko	Vajcia	Králičie mäso, zverina, zver z farmových chovov	Krmivo	Med	Spolu / nezhoda
sp./nezh	sp./nezh.	sp./nezh	sp./nezh	sp./nezh.	sp./nezh.	sp./nezh	sp./nezh	sp./nezh.	sp./nezh.
Skupina A	516/1	275/0	38/0	165/0	90/0	54/0	20/0	30/0	1188/1
Skupina B	608/0	290/0	82/4	341/0	140/0	160/0	100/0	260/4	1981/8
Spolu	1124/1	565/0	120/4	506/0	230/0	214/0	120	290/4	3169/9

Súhrn výsledkov RHK za rok 2010

Komodity uvádzané v prehľade boli vzorkované z celého územia Slovenska .

V žiadnej zo vzoriek analyzovaných v roku 2010 nebola detekovaná prítomnosť umelých rádionuklidov ^{131}I a ^{134}Cs . V žiadnej zo vzoriek nebola presiahnutá úroveň limitu pre obsah umelého rádionuklidu ^{137}Cs v príslušnej kategórii potravín.

^{137}Cs má polčas rádioaktívnej premeny 30,17 roka. Kontaminácia územia Slovenska pochádza z globálneho spadú po atmosférických skúškach jadrových zbraní v 50.-60. rokoch 20.storočia a zo spadú po havárii jadrového reaktora v Černobyle v roku 1986. Céziu je chemicky podobné biogénemu draslíku, preto môže byť v živej prírode niektorými procesmi koncentrované, v súčasnej dobe najmä v lesnom ekosystéme.

Surové kravské mlieko: 78 vzoriek (farmy a mliekarne)

Z tohto počtu bolo 40 vzoriek analyzovaných so zvýšenou citlivosťou merania v rámci monitoringu 8 vybraných mliekarní z celého územia Slovenska. Jedna mliekareň bola sledovaná s mesačnou periodicitou, ostatné štvrtročne. Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs zo všetkých 78 vzoriek bola 0,092 Bq/liter. Priemerná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola viac ako 3300 násobne nižšia ako priemerná koncentrácia aktivity prírodného izotopu ^{40}K s hodnotou 48,4 Bq/liter.

Polotučné kravské mlieko balené, z obchodnej siete: 18 vzoriek

Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola 0,11 Bq/liter

Bravčové mäso: 38 vzoriek

Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola 0,094 Bq/kg

Hovädzie mäso: 38 vzoriek

Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola 0,19 Bq/kg

Baranie, ovčie a jahňacie mäso: 26 vzoriek

Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola 0,58 Bq/kg

Ovčie mlieko: 29 vzoriek

Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola 0,13 Bq/liter

Jelenie mäso: 31 vzoriek

Najvyššia nameraná koncentrácia aktivity ^{137}Cs bola 2,28 Bq/kg

Diviačie mäso: 42 vzoriek

Priemerná aktivita ^{137}Cs bola 0,57 Bq/kg, maximálna 38,7 Bq/kg

Jedlé huby: 64 vzoriek

Priemerná aktivita ^{137}Cs bola 2,06 Bq/kg vlhkej hmotnosti, maximálna 573 Bq/kg vlhkej hmotnosti

Priemerná aktivita ^{40}K bola 106 Bq/kg vlhkej hmotnosti, maximálna 761 Bq/kg vlhkej hmotnosti

Ostatné komodity boli vzorkované len náhodile a v malých počtoch.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

Pri úradných kontrolách monitoringu **NPKR** bolo zistených **9 nedostatkov čo znamená, že bolo pozitívnych 0.36%** z celkového počtu vyšetrených úradných vzoriek. V každom prípade po zistení nedostatkov boli vykonané šetrenia a boli prijaté opatrenia na ich odstránenie.

Pri úradných kontrolách monitoringu **KCM**, boli zistené 3 vzorky nedostatky a pri **MSK** 2 vzorky, ktoré nevyhoveli čo znamená, že bolo pozitívnych 0,40% **z celkového počtu úradných vzoriek.**

Pri úradných kontrolách monitoringu **PZ** a **R** boli zistené 4 nevyhovujúce vzorky rýb, prekročili povolené maximálne limity PCB čo je %. Nedostatky u vzoriek poľovnej zveri neboli zaznamenané.

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

V rámci úradných kontrol spadajúcich do skupiny A sú vyšetrované vzorky na rezíduá týchto látok: Stilbeny, Tyreostatiká, Steroidy, Beta – Agonisti, Chloramfenikol, Nitrofuránové metabolity, Nitroimidazoly a ich metabolity.

V rámci úradných kontrol spadajúcich do skupiny B sú vyšetrované vzorky na rezíduá týchto látok: Sulfonamidy, antibiotiká tetracyklínovej rady, Tylozín, Spiramycín, Ampicilín, Amoxicilín, antibiotiká streptomycínovej rady, niektoré antihelmintiká, niektoré antikokcidiká, Karbamáty a Pyretroidy, Sedatíva, niektoré nesteroidné protizápalové lieky, organofosfátové zlúčeniny vrátane PCB, niektoré chemické prvky a niektoré mykotoxíny.

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

V rámci úradných vzoriek spadajúcich do skupiny A

NPKR - Zearalenon –1x hovädzí dobytok

V rámci úradných vzoriek spadajúcich do skupiny B

NPKR - Malachitová zelená – 4 ryby - 3x pstruh, 1 x sivoň

NPKR - Tylozín – 4 x včelí med nespracovaný

MPZ a R – PCB – ryby 1 x jalec hlavatý, 1x plotica obyčajná, 1 x karas obyčajný 1 x pleskáč

KCM – dusičnany –3 x vo vode na napájanie zvierat

2.2. Analýzy nezhôd

Na Úseku monitoringu vykonávaného v rámci NPKR pre rok 2010 bolo zistených 9 nezhôd vo výsledkoch analýz v úradných vzorkách. Zistené nezhody boli nasledovné:

- Zearalenon –1 x hovädzí dobytok - ,
- Malachitová zelená – 3 x pstruh a 1 x sivoň
- Tylozín – 4 x včelí med nespracovaný.

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najviac úradných kontrol –odberov vzoriek na analýzy 1124 bolo vykonaných u hovädzieho dobytku, oviec, kôz, ošípaných a nepárnokopytníkov, čo je 35,46% všetkých kontrol. U hydiny hrabavej a vodnej bolo vykonaných 565 kontrol, čo predstavuje 17,82 % všetkých kontrol, pri zvieratách z akvakultúry - rýb bolo vykonaných 120 kontrol, čo je 3,78%, z mlieka (kravského, ovčieho a kozieho) bolo odobratých 506 vzoriek, čo je 15,96 % z celkového počtu vzoriek, z králičieho mäsa, zveriny a zveriny z farmového chovu bolo odobratých 214 vzoriek, čo je 6,75 %, z vajec bolo odobratých 230 vzoriek, čo predstavuje 7,25 % a z medu bolo odobratých 290 vzoriek, čo je 9,15 % z celkového počtu vzoriek.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedostatky zistené v roku 2010 boli menej závažného charakteru neohrozujúce zdravie ľudí a zvierat.

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

Vo všetkých prípadoch boli vykonané šetrenia -príčina nebola definovaná.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

ŠVPS v tejto oblasti v roku 2010 nevykonala audit.

3.1.1. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

KVPS vykonali v roku 2010 na úseku ekológie 13 interných auditov na RVPS. Audity bez nezhôd boli na RVPS Senec hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Levice hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Trenčín hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Nové Mesto nad Váhom hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Martin hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Liptovský Mikuláš hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Žilina hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Lučenec hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Poprad hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Svidník hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Košice - okolie hodnotenie: veľmi dobrý a RVPS Spišská Nová Ves hodnotenie: veľmi dobrý. Dve nezhody sa našli na RVPS Galanta, ktoré boli kvalifikované audítormi ako menej závažné:

- o hlásenie o plnení plánu odberu úradných vzoriek nebolo podľa prílohy č. 9 metodického pokynu pre NKPR na rok 2010

RVPS Galanta dostala odporúčania na vykonanie nápravných opatrení. RVPS Galanta opatrenia prijala a auditorský tím vykonal overenie implementácie týchto opatrení ich následnou kontrolou.

Tabuľka č. 43 Audity vykonané KVPS na RVPS v roku 2010 – úsek ekológie:

Por.č.	RVPS	Počet nezhôd	Popis nezhody
1/2010/BA	Senec	Bez nezhôd	
3/2010 TT	Galanta	2	1. hlásenie o plnení plánu odberu úradných vzoriek nebolo podľa prílohy č. 9 metodického pokynu pre NKPR na rok 2010 2. nedodržanie termínu hlásení na KVPS podľa nariadenia vlády SR č. 609/2008 Z.z.
E/23/06/10/LV	Levice	Bez nezhôd	
2804/TN/2010	Trenčín	Bez nezhôd	
0411/NM/10	Nové Mesto nad Váhom	Bez nezhôd	
20/2010/ZABB/RM	Martin	Bez nezhôd	
23/2010/ZABB/RM	Liptovský Mikuláš	Bez nezhôd	
25/2010/ZABB/RM	Žilina	Bez nezhôd	
22/2010/BBZA/RM	Lučenec	Bez nezhôd	
02/2010/PP	Poprad	Bez nezhôd	
01/2010/SK	Svidník	Bez nezhôd	
01/2804/10/KE	RVPS Košice - okolie	Bez nezhôd	
02/2306/10/KE	Spišská Nová Ves	Bez nezhôd	

3.1.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti ekológie nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

ŠVPS SR ako kompetentná autorita v priebehu roka zabezpečuje riešenie úloh vyplývajúcich z praktického uplatňovania zákona č. 39/2007 Z.z. a nariadenia vlády 320/2003 Z.z. o monitorovaní určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v znení neskorších predpisov a analyzovala výsledky NPKR a úradných kontrol podľa zamerania v jednotlivých oblastiach. Každoročne ŠVPS SR vydáva nový Metodický pokyn – Národný plán kontroly rezíduí pre aktuálny rok, kde sú zohľadnené aktuálne problémy kontroly rezíduí veterinárnych liekov a zapracované pripomienky KVPS a RVPSR.

4.1.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na úseku úradnej kontroly a monitoringu rezíduí ŠVPS SR vypracovala NPKR na rok 2010 – Metodický pokyn č. 6/2010

4.2.1. Školenia

Pracovníci ŠVPU ,inšpektori KVPS a RVPS boli v roku 2010 preškolení na školení konanom 6.10 -8.10.2010 v rámci plánu vzdelávacích aktivít IVVL Košice na tému Monitoringy, veterinárna farmácia kód aktivity HK 3. Školenia sa zúčastnilo 73 pracovníkov a boli prezentované tieto témy:

Monitoringy (NPKR,KCM,MPZ,)-vyhodnotenie a príprava plánu na rok 2011, prezentácie referenčných laboratórií k analýzam rezíduí v úradných vzorkách a v neúradných vzorkách, výkon dodatočných úradných kontrol v chovoch hospodárskych zvierat v prípade zistenia rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách, v produktoch živočíšneho pôvodu a v krmivách- dokumentácia šetrenia a platné právne predpisy v oblasti kontroly rezíduí u živých zvierat a v produktoch živočíšneho pôvodu.

4.2.2. Poskytovanie dodatočných prostriedkov

Neboli poskytnuté žiadne dodatočné prostriedky.

4.2.3. Zmeny vo využívaní existujúcich prostriedkov na základe zmeny priorít

V roku 2010 neboli žiadne zmeny vo využití existujúcich prostriedkov na základe zmeny priorít.

4.2.5. Špeciálne kontroly

V roku 2010 neboli v danej oblasti vykonané špeciálne kontroly.

4.2.6.Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

Od.1.9. 2010 bol na odbor ekológie na riešenie problematiky monitoringov prijatý jeden pracovník.

4.2.7. Usmernenia alebo informácie pre KVPS a RVPS

ŠVPS SR priebežne uverejňuje usmernenia a informácie v oblasti kontrol a monitoringu rezíduí.

4.2.8. Nová legislatíva

V roku 2010 bola v oblasti ekológie prijatá táto nová legislatíva :
Nariadenie Komisie (EÚ) č. 37/2010 z 22. decembra 2009 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácii, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu.

4.2.9. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

Na úseku ekológie nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

V rámci aktualizácie Národného päťročného plánu kontrol boli preformulované celkové národné strategické ciele. Pre veterinárnu oblasť je definovaný nasledovný cieľ:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;

Tento cieľ sa plní, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom.

Kontrolami živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vykonaným v súlade s plánom odberov vzoriek a kontrol na rok 2010, prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a ďalších monitorovacích programov bolo dostatočne zabezpečené zamedzenie prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.

Efektivita úradných kontrol v oblasti veterinárnej farmácie vykonaných podľa národného kontrolného plánu a NKPR na rok 2010 bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov či už v oblasti zdravia a ochrany zvierat alebo výroby a manipulácii so živočíšnymi produktmi.

Tabuľka č. 44 Výsledky úradnej kontroly na úseku NPKR a monitoringov za rok 2010:

Národný plán kontroly rezíduí - stav ku 31.12.2010

Kraj	počet odobratých vzoriek	došetrení	celkový počet vzoriek aj s došetrením	počet neodobratých vzoriek	plánované vzorky v m. pokyne	% plnenia
BRATISLAVSKÝ (2)	107		107		107	100%
TRNAVSKÝ (4)	329	2	331		329	100%
TRENČIANSKY (4)	209	1	210		209	100%
NITRIANSKY (6)	531	1	532		531	100%
ŽILINSKÝ (5)	257	1	258		257	100%
BANSKOBYSTR.(6)	383	1	384		383	100%
PREŠOVSKÝ (7)	381	1	382		381	100%
KOŠICKÝ (6)	330	2	332		330	100%

Veterinárna farmácia

1. Úradné kontroly

Všetky úradné kontroly sa vykonali v súlade s platnou legislatívou predovšetkým so zákonom č. 140/1998 Z. z. a nariadením vlády č. 41/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na prípravu, uvádzanie na trh, používanie medikovaných krmív (ďalej len „nariadenie č. 41/2004 Z. z.“) a nariadením vlády SR č. 609/2008 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta-agonistických látok v chove hospodárskych zvierat (ďalej len „nariadenie č. 609/2008 Z. z.“)

RVPS vykonávali štátny farmaceutický dozor u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív.

ÚŠKVBL vykonával farmaceutický dohľad a dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

2. Celkový zhoda u prevádzkovateľov a výrobcov

Celkový počet úradných kontrol v oblasti veterinárnej farmácie v roku 2010 bol **4 377**. RVPS SR vykonala **4 318** kontrol, čo predstavuje 98,6% všetkých kontrol. ÚŠKVBL vykonal **59** kontrol, čo predstavuje 1,4% všetkých kontrol. Pri kontrolách bolo zistených **242**

nedostatkov a bol prijatý rovnaký počet opatrení na ich odstránenie. Na základe Metodického pokynu č. 4/2010 vykonali KVPS 55 kontrol zameraných na výkon štátnej správy na úseku veterinárnej farmácie na RVPS.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1 Použitý systém klasifikácie

V oblasti veterinárnej farmácie nie je zavedený.

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Tabuľka č. 45
RVPS

Subjekt	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
výroba veterinárnych liekov	0	0	0
veľkodistribútori	69	2	2
verejné lekárne, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky	264	3	3
súkromní veterinárni lekári	766	71	71
chovatelia (držitelia alebo vlastníci hospodárskych zvierat)	3104	123	123
výrobcovia medikovaných krmív	115	4	4

Tabuľka č. 46
ÚŠKVBL

Subjekt	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
výroba veterinárnych liekov	24	13	13
veľkodistribútori	26	16	16
výrobcovia medikovaných krmív	12	13	13

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najviac kontrol – 3 104 - bolo vykonaných u chovateľov hospodárskych zvierat, čo predstavuje 70,9% všetkých kontrol. Kontroly u veľkodistribútorov 2,2%, vo verejných lekárnach predstavujú 6%, u súkromných veterinárnych lekárov 17,5%, u výrobcov medikovaných krmív 2,9%, vo výrobe veterinárnych liekov 0,5% všetkých kontrol. Najväčší výskyt nezhôd vzhľadom na počet kontrol bol u výrobcov medikovaných krmív.

V rámci vyhodnotenia štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru sa vyhodnocuje počet úradných kontrol s nedostatkami a nedostatky podľa ich druhu. Najzávažnejšie nedostatky zistené pri vykonávaní štátneho dozoru a kontroly na úseku veterinárnej farmácie sa týkali:

- prekročenia expiračnej doby veterinárnych liekov,
- nedostatočnej a nesprávnej evidencie príjmu a výdaja veterinárnych liekov,

- nesprávneho predpisovania a uchovávaní veterinárnych liekov,
- nedostatočného vedenia evidencie používania veterinárnych liekov,
- nedodržania ochrannéj lehoty v chove zvierat,

Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS uložili opatrenia dôsledného dodržiavania podmienok distribúcie, výdaja, uchovávaní a používania veterinárnych liekov a medikovaných krmív podľa platných právnych predpisov a tak zabránili vzniku rezíduí v produktoch živočíšneho pôvodu. KVPS a RVPS následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia.

V roku 2010 bolo vykonaných 708 veterinárnych kontrol o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta agonistických látok v chove hospodárskych zvierat podľa nariadenia č. 609/2008 Z. z., pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušenie príslušných predpisov.

Tabuľka č. 47

KVPS	Počet kontrol	Zistené porušenia
Bratislava	29	0
Trnava	64	0
Nitra	104	0
Trenčín	65	0
Žilina	132	0
Banská Bystrica	79	0
Prešov	115	0
Košice	120	0
Spolu	708	0

2.2.3. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedostatky zistené v roku 2010 boli menej závažného charakteru neohrozujúce zdravie ľudí a zvierat.

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

Nebola definovaná.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

Audity u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív

3.1.1. ŠVPS v tejto oblasti v roku 2010 nevykonala audit.

ÚŠKVBL v roku 2010 nevykonala žiadne audity u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

Vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov a na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny sa audity nevykonávajú.

3.1.2 Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

KVPS vykonali v roku 2010 na úseku veterinárnej farmácie 8 interných auditov na RVPS. Audity bez nezhôd boli na RVPS Komárno hodnotenie: dobrý, RVPS Prievidza hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Dolný Kubín hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Vranov nad Topľou hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Bardejov hodnotenie: veľmi dobrý, RVPS Michalovce hodnotenie: veľmi dobrý a RVPS Košice - okolie hodnotenie: veľmi dobrý. Jedna nezhoda sa našla na RVPS Dunajská Streda, ktorá bola kvalifikovaná auditormi ako menej závažná:

- o nepredloženie požadovaného počtu úradných kontrol nad dodržiavaním nariadenia 609/2008 Z.z.

RVPS Dunajská Streda dostala odporúčania na vykonanie nápravných opatrení. RVPS Dunajská Streda opatrenia prijala a audítorský tím vykonal overenie implementácie týchto opatrení ich následnou kontrolou.

Tabuľka č. 48 Audity vykonané KVPS na RVPS v roku 2010 – úsek veterinárnej farmácie:

Por.č.	RVPS	Počet nezhôd	Popis nezhody
1/2010 TT	Dunajská Streda	1	Nepredloženie požadovaného počtu úradných kontrol nad dodržiavaním nariadenia 609/2008 Z.z.
FD/30/11/10/KN	Komárno	Bez nezhôd	
2605/PD/2010	Prievidza	Bez nezhôd	
21/2010/ZABB/RM	Dolný Kubín	Bez nezhôd	
03/22010/VT	Vranov nad Topľou	Bez nezhôd	
04/2010/BJ	Bardejov	Bez nezhôd	
1/2010	Michalovce	Bez nezhôd	
01/2804/10/KE	Košice - okolie	Bez nezhôd	

3.1.3 Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti veterinárnej farmácie nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1 Postupy na zabezpečenie zhody s legislatívou u výrobcov veterinárnych liekov, veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív

Na dosiahnutie zhody u výrobcov veterinárnych liekov, veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív sa využívajú rôzne sankcie prijaté v rámci kontrol v súlade s platnou legislatívou v danej oblasti.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

ŠVPS SR ako kompetentná autorita v priebehu roka zabezpečuje na úseku veterinárnej farmácie riešenie úloh vyplývajúcich z praktického uplatňovania zákona č. 140/1998 Z.z. a analyzovala výsledky štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru a úradných kontrol podľa zamerania v jednotlivých oblastiach t.j. vo výrobe a veľkodistribúcii veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách s chovom hospodárskych zvierat a výrobcov medikovaných krmív a na základe analýzy rizík prijala adekvátne opatrenia a závery pre zlepšenie vykonávania veterinárneho farmaceutického dozoru na krajskej a regionálnej úrovni. Každoročne ŠVPS SR vydáva nový Metodický pokyn – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre aktuálny rok na základe výsledkov kontrol z predchádzajúceho roka a novej aktuálnej legislatívy, kde sú zohľadnené aj aktuálne problémy štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru a zapracované pripomienky KVPS, RVPS, ÚŠKVBL a KVL SR.

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na úseku veterinárnej farmácie ŠVPS SR aktualizovala metodiku štátneho farmaceutického dozoru a kontroly – Metodický pokyn č. 4/2010 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2010.

4.2.2. Školenia

Inšpektori KVPS a RVPS zodpovední za úsek veterinárnej farmácie boli v rámci plánu vzdelávacích aktivít IVVL v roku 2010 preškolení na školení konanom 6.10 – 8.10.2010 na IVVL Košice.

ÚŠKVBL v roku 2010 nevykonalo školenia výrobcov a veľkodistribútorov veterinárnych liekov a veterinárnych zdravotníckych pomôcok a výrobcov medikovaných krmív.

4.2.3 Poskytovanie dodatočných prostriedkov

Neboli poskytnuté žiadne dodatočné prostriedky.

4.2.4. Zmeny vo využívaní existujúcich prostriedkov na základe zmeny priorít

V roku 2010 neboli žiadne zmeny vo využití existujúcich prostriedkov na základe zmeny priorít.

4.2.5. Špeciálne kontroly

V roku 2010 RVPS vykonali 312 cielených kontrol používania medikovaných krmív a veterinárnych liekov v chovoch ošípaných, pri ktorých nebolo zistené porušenie platnej legislatívy.

4.2.6. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2010 na úseku veterinárnej farmácie nenastali zmeny.

4.2.7. Usmernenia alebo informácie pre výrobcov veterinárnych liekov, veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív

ÚŠKVBL priebežne v súlade s platnou legislatívou vydáva a na svojej webovej stránke uverejňuje aktuálne zoznamy novo registrovaných veterinárnych liekov, zmien registrácie veterinárnych liekov, zrušení registrácie veterinárnych liekov a predĺžení registrácie veterinárnych liekov, držiteľov povolení na výrobu veterinárnych liekov a veterinárnych

prípravkov, držiteľov povolení na veľkodistribúciu veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov, držiteľov povolení na prípravu a uvádzanie na trh medikovaných krmív, registrovaných premixov, registrovaných voľnopredajných veterinárnych liekov a biopreparátov, súhrn charakteristických vlastností a písomné informácie pre používateľov registrovaných veterinárnych liekov.

4.2.8. Nová legislatíva

ŠVPS SR sa podieľala v roku 2010 na príprave legislatívy:

- návrh nového zákona o liekoch a zdravotníckych pomôckach,
- návrh novely zákona č. 39/2007 Z.z.

4.2.9. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

Na úseku veterinárnej farmácie nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

5. Prehľad celkového plnenia

5.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

V rámci aktualizácie Národného päťročného plánu kontrol boli preformulované celkové národné strategické ciele. Pre veterinárnu oblasť je definovaný nasledovný cieľ:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;

Tento cieľ sa plní, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom.

Kontrolami živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu vykonaným v súlade s plánom odberov vzoriek a kontrol na rok 2010, prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí a ďalších monitorovacích programov bolo dostatočne zabezpečené zamedzenie prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.

Boli vykonané kontroly na všetkých stupňoch, kde sa v súlade s platnou legislatívou manipuluje s liekmi v súlade s harmonogramom kontrol uvedeným v Metodickom pokyne č. 4/2010 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2010.

Spolupráca s orgánmi a organizáciami, ktoré zastrešujú liekovú politiku na zabezpečovaní pohybu lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou ako aj vystopovateľnosti jeho použitia bola zodpovedajúca a v súlade s Metodickým pokynom č. 4/2010 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2010.

5.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita úradných kontrol v oblasti veterinárnej farmácie vykonaných podľa národného kontrolného plánu a plánu kontrol štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru na rok 2010 bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov či už v oblasti zdravia a ochrany zvierat alebo výrobe a manipulácii so živočíšnymi produktmi.

Hraničná veterinárna kontrola, veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozo

1. Úradná kontrola

Príslušným orgánom úradnej kontroly v oblasti hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozo je ŠVPS SR. Hraničnú veterinárnu kontrolu môžu na území SR vykonávať iba hraničné inšpekčné stanice (ďalej len „HIS“) publikované na zozname podľa rozhodnutia Komisie č. 2009/821/ES. V SR je členenie HIS nasledovné:

- **HIS Vyšné Nemecké** – je schválená pre vykonávanie nasledovných kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly kopytníkov „U“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol ostatných zvierat „O“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.
- **HIS Čierna nad Tisou** – je schválená pre vykonávanie kontrol:
 - produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia; (nie je schválená pre vykonávanie kontrol živých zvierat).
- **HIS Bratislava letisko** – je schválená ŠVPS SR pre vykonávanie kontrol:
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kontroly ostatných zvierat „O“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol kopytníkov „U“;
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – kontroly balených produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na ľudskú spotrebu, vrátane ŽVP a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.

V SR je v súlade s rozhodnutím Komisie č. 2004/292/ES o zavedení systému Traces a o zmene rozhodnutia 92/486/EHS zavedený integrovaný počítačový veterinárny systém TRACES, v rámci ktorého sú spojené nasledujúce jednotky:

- 1 centrálna veterinárna jednotka – ŠVPS SR
- 40 lokálnych veterinárnych jednotiek – RVPS
- 3 HIS

Do systému TRACES v roku 2010 zadávali RVPS informácie týkajúce sa obchodu vo vnútri EÚ a vývoze komodít do tretích krajín. Pri vývoze do členských štátov to boli informácie o zásielkach všetkých živých zvierat a niektorých živočíšnych produktov, na ktoré sa vyžadoval certifikát a zároveň vystavovali v rámci systému veterinárne certifikáty; pri vývoze do tretích krajín boli zadávané informácie do systému TRACES pri všetkých komoditách, pre ktoré tretie krajiny vyžadovali veterinárny certifikát. Pri dovoze z členských štátov RVPS zadávali informácie o kontrole zásielok vykonávaných v miestach určenia a informácie týkajúce sa dovozov z tretích krajín zadávali do TRACES systému HIS SR (informácie o zásielkach všetkých živých zvierat ako aj živočíšnych produktov). V roku 2010 bolo na HIS prejednaných spolu 64 zásielok. V spolupráci s colnými úradmi bolo skontrolovaných 434

prípádov dopravných prostriedkov, v ktorých boli identifikované spoločenské zvieratá uvedené v prílohe č. 1 časti A a B (pes, mačka, fretka) Nariadenia (ES) č. 998/2003 EP a ER o veterinárnych požiadavkách uplatniteľných na nekomerčné premiestňovanie spoločenských zvierat a ktorým sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/65/EHS. Ďalej bolo skontrolovaných 533 prípadov pasov resp. certifikátov spoločenských zvierat. Neboli žiadne prípady vrátenia alebo zadržania spoločenských zvierat pri nekomerčnom premiestňovaní. V priebehu roku 2010 z dôvodu nepredloženia pasov spoločenských zvierat alebo iných nedostatkov v pase neboli prípady neprepustenia spoločenských zvierat cez hraničné priechody. ŠVPS SR zabezpečovala kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri EÚ, kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri vývozočoch do tretích krajín a kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ. V roku 2010 sa upravovali ochranné opatrenia v súvislosti s výskytom katarálnej horúčky oviec (bluetongue) a boli realizované špecifické kontroly na RVPS Nitra a RVPS Žilina, týkajúce sa veterinárnej certifikácie pri vývoze do tretích krajín. Od roku 2010 ŠVPS SR zabezpečuje kontroly produktov rybolovu pochádzajúcich z tretích krajín podľa nariadenia (ES) č. 1005/2008 EP a ER, ktorým sa ustanovuje systém EÚ na zabráňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1936/2001 a (ES) č. 601/2004 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 1093/94 a (ES) č. 1447/1999. Kontroly vykonávajú úradní veterinárni lekári príslušnej RVPS v mieste určenia, v prípade že zásielka je určená pre SRa bola odbavená po veterinárnej stránke na inej HIS vstupe do EÚ. Ak zásielka vstupuje do EÚ cez HIS SR, kontroly sa vykonávajú na HIS SR. V roku 2010 bolo skontrolovaných 79 zásielok.

2. Celková zhoda s legislatívou

V rámci kontrol bolo celkovo udelených **13 368** certifikátov, kde 11 592 tvorili certifikáty udelené pri kontrolách v mieste pôvodu pri obchode vo vnútri EÚ a 1 776 tvorili certifikáty udelené pri kontrolách v mieste pôvodu pri vývozočoch do tretích krajín. Všetky zistené nedostatky pri kontrolách v mieste pôvodu museli byť odstránené ešte pred vykonaním certifikácie. Z tohto dôvodu sa nedajú konkretizovať a kvantifikovať nedostatky vyskytujúce sa pri týchto kontrolách. Dňa 17.05.2010 bolo vydané usmernenie z dôvodu zabezpečenia jednotného postupu pri výkone veterinárnych kontrol a následnom účtovaní výdavkov spojených s vykonávaním veterinárnych kontrol zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov a ŽVP v mieste pôvodu pri obchode s členskými štátmi ES a veterinárnych kontrol zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov, ŽVP a produktov živočíšneho pôvodu pri ich vývoze do tretích krajín podľa článku 27 nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER a dodatočných veterinárnych kontrol podľa článku 28 nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER, § 47 zákona č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 493/2008 Z. z., ktorým sa ustanovuje spôsob výpočtu výdavkov orgánov úradnej kontroly potravín a orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti v znení neskorších predpisov. Celkovo bolo preverených 6 500 zásielok, kde 6 436 tvorili zásielky spadajúce pod kontrolu v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ a vývoze do tretích krajín a 64 tvorili zásielky spadajúce pod veterinárne kontroly na HIS pri dovoze z tretích krajín. Kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri EÚ vykonávajú úradní veterinárni lekári RVPS v súlade s nariadením vlády SR č. 292/2003 Z. z. a nariadením vlády SR č. 293/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Zistené nedostatky sú riešené podľa charakteru závažnosti priamo úradnými veterinárnymi lekármi RVPS, ktorí vydávajú opatrenia a zadávajú výsledky kontrol do TRACES systému, prostredníctvom ktorého sú tieto výsledky prístupné pre krajinu pôvodu a EK. Negatívne zistenia sa centrálné nesumarizujú jedine v prípade, vydania mimoriadnych núdzových

opatrení. Kontrola sa vykonáva nediskriminačným spôsobom t.j. vykonávanie veterinárnych kontrol a inšpekcií v rovnakom rozsahu, frekvencii a rovnakým spôsobom, ako sa vykonávajú kontroly a inšpekcie zvierat, násadových vajec, zárodočných produktov, ŽVP pochádzajúcich zo SR.

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1 Použitý systém klasifikácie nezhôd

Pri popise nezhôd bol použitý systém klasifikácie podľa zamerania kontrol, rozdelený na tri skupiny:

- 1) nezhody v rámci kontrol v mieste pôvodu a veterinárna certifikácia pri obchode vo vnútri EÚ a vývozech do tretích krajín – nedostatky pri identifikácii zvierat vo vyvážajúcich chovoch alebo zberných strediskách, nesúlad počtu prepravovaných zvierat a nahlásených zvierat na prepravu, v zdravotnom stave zvierat, nesúlad identifikačných údajov o pripravovanej zásielke, nesúlad medzi sprievodnými dokladmi zvierat z chovu do zberného strediska a identifikačnými údajmi zvierat v certifikáte na celkovú zásielku, nevykladanie zvierat na zberných strediskách, nedodržanie času pobytu zvierat v zbernom stredisku, nedodržanie času požadovanej karantény a laboratórnych vyšetrení v závislosti od druhu zvierat, chýbajúce požadované doklady napr. schválenie prepravcu, schválenie dopravného prostriedku, chýbajúca ostatná dokumentácia;
- 2) nezhody v rámci kontrol v mieste určenia – chybné zadávanie údajov do certifikátu a TRACES systému napr. miesto určenia, príjemca, plán cesty, dodatočné garancie, atď., ďalšie nedostatky, ktoré sa vyskytli boli napr. neschválená prevádzkareň (neuvedená v úradnom zozname schválených prevádzkárňí), zásielky nepodrobené veterinárnej kontrole, nesprávne označovanie, nesplnenie hygienických požiadaviek, nedodržanie požadovanej teploty pri preprave v súlade s legislatívou;
- 3) nezhody v rámci veterinárnych kontrol na HIS – kontrola splnenia veterinárnych podmienok pri dovoze živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu do EÚ.

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Popis nedostatkov je uvedený v ďalšej kapitole.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najzávažnejšie nedostatky zistené pri vykonávaní kontroly dotýkajúce sa vnútrospoločenského obchodu a obchodu s tretími krajinami boli:

- neuvádzanie dodatočných garancií;
- chýbajúci plán prepravy;
- nesprávne uvedené miesto určenia;
- nezadávanie certifikátov do systému TRACES;
- nevrátenie plánov trasy do miesta pôvodu;
- nesprávne vypísaný plán prepravy;
- nesprávne uvádzanie zdravotných garancií podľa kategórie zvierat v certifikáte.

Opatrenia vyplývajúce zo zistených nedostatkov a niekoľko príkladov kontrol v mieste určenia zvierat a produktov:

Maďarsko – nedostatky boli zistené u zásielky živých kôz z Maďarska do SR.

- Dovezené zvieratá boli sprevádzané ručne vypísaným certifikátom dňa 1.9.2010, zásielka bola notifikovaná v systéme TRACES až po urgencii veterinárneho inšpektora RVPS Prešov a to 8.9.2010.

- Ďalším zistením pri kontrole v mieste určenia bolo, že viaceré údaje v notifikácii sa nezhodovali s ručne vypísaným certifikátom, ako napr. čísla zvierat, garancie a doba prepravy.

Nakoľko SR je krajinou bez výskytu brucelózy, chov určenia je úradne bez výskytu - majú byť splnené podmienky hlavne v bode 6 certifikátu. Maďarsko podľa Rozhodnutia Komisie č. 93/52 EHS je krajinou úradne uznanou bez brucelózy, preto bod 6.1 certifikátu nemal byť vyškrtnutý.

ŠVPS SR dala podnet na národnú veterinárnu autoritu Maďarskej republiky na prešetreniedvoch zásielok živých zvierat, ktoré neboli zadané do systému TRACES, čo nie je v súlade s príslušnou ligaslatívou EÚ. Navyiac u jednej zásielky nesúhlasil počet skutočne dovezených zvierat s údajmi na ručne vypísanom dokumente. Nedostatky zistené u zásielok jatočných ošípaných z Maďarska do SR.

- Hlásenia u zásielok buď vôbec neboli zadané do systému TRACES, alebo boli zadané v systéme so statusom „vo vývoji“, čo nie je v súlade s príslušnou legislatívou EÚ a následne pri takýchto zásielkach nie je možné vykonať kontrolu s vyplnením časti III. certifikátu.

Taliansko – kompetentná autorita Talianska dala podnet na prešetrenie zásielok psov a mačiek zo SR do Talianska, s podozrením na nižší vek zvierat ako bol deklarovaný v certifikáte a týranie zvierat počas prepravy. ŠVPS SR kontrolou nezistila žiadne nedostatky, ktoré by boli v rozpore s legislatívou EÚ.

Holandsko – nedostatky zistené u zásielok jatočných ošípaných z Holandska do Slovenskej republiky. Kompetentná autorita Holadska informovala o nezaslaní plánu prepravy zvierat. Kontrolou bolo zistené, že za nedostatky pri preprave zodpovedá slovenská firma, ktorá bola na ne upozornená.

Litva – nedostatky zistené u zásielky ošípaných z Litvy. Kontrolou v mieste určenia zásielky bolo zistené, že certifikujúci veterinárny lekár nepostupoval v súlade s čl. 7 rozhodnutia Komisie č. 2008/185/ES o dodatočných zárukách v obchode s ošípanými v rámci EÚ, pokiaľ ide o Aujeszkyho chorobu.

Rakúsko – nedostatky zistené u zásielky hovädzieho dobytká zo SR do Rakúska. Niektoré zvieratá vychudnuté až kachetické. ŠVPS SR vyvodila dôsledky a do vyšetrenia prípadu pozastavila poverenie certifikujúcemu veterinárnemu lekárovi k certifikácii.

Nemecko - Nedostatky zistené pri obchode vo vnútri EÚ u zásielky hovädzieho dobytká odoslaného z Nemeckej spolkovkej republiky do SR. V dňoch 10.-11.06.2010 bol realizovaný dovoz 7 zásielok hovädzieho dobytká určeného na ďalší chov, v celkovom počte 210 kusov kráv a vysokoteľných jalovíc. Úradný veterinárny lekár vykonal kontrolu v mieste určenia zvierat. Počas kontroly boli zistené nedostatky v dokladovej časti najmä čo sa týka záruk vo vzťahu ku katarálnej horúčke oviec (Bluetongue). Úradný veterinárny lekár RVPS v mieste určenia zvierat na tieto nedostatky upozornil prostredníctvom tretej kontrolnej časti príslušných certifikátov a zároveň zabezpečil nevyhnutné opatrenia potrebné k tomu, aby bolo realizované plnenie všetkých požiadaviek v zmysle príslušnej legislatívy EÚ. Príslušná RVPS v mieste určenia zároveň zabezpečila sérologické vyšetrenie dovezených kráv na Bluetongue a to 5 % z celkového počtu dovezených zvierat. Vzorky krvi boli vyšetrené v ŠVÚ Zvolen. Zo 42 sérologicky vyšetrených vzoriek krvi metódou ELIZA boli u 41 vzoriek zistené pozitívne výsledky a u jednej vzorky boli zistené negatívne výsledky. Z miesta odoslania boli príslušnej RVPS v mieste určenia doručené potvrdenie o vakcínovaní zvierat proti katarálnej horúčke oviec (Bluetongue). Na základe tohto potvrdenia RVPS zabezpečila na náklady

chovateľa opakované vyšetrenie na katarálnu horúčku oviec (Bluetongue) v ŠVÚ Zvolen metódou PCR s negatívnym výsledkom.

2.2.2 Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Nedodržiavanie procedúr certifikácie a tým vznikajúce nezhody môžu predstavovať riziko zavlečenia ochorení zvierat do členských štátov ako aj do tretích krajín a tým ohrozenie zdravia zvierat a zdravia ľudí. Pri nedodržiavaní certifikácie je ohrozená dôveryhodnosť SR voči ostatným krajinám ako aj možná strata štatútu krajiny bez výskytu určitých ochorení, čo by znamenalo zvýšené náklady pre chovateľov SR na laboratórne vyšetrowanie zvierat a celkový negatívny dopad na obchodovanie so živými zvieratami. Nedodržiavanie procedúr importných kontrol a tým vznikajúce nezhody môžu predstavovať riziko zavlečenia nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín ako aj riziko dovezenia produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí.

2.2.3 Hlavná príčina nezhody

Nie je možné určiť hlavnú príčinu nezhôd, nakoľko je to veľmi široké spektrum činností. Jednotlivé nedostatky môžu byť zapríčinené z odborného hľadiska neznalosťou legislatívy a procedúr ako aj ďalších nezistených príčin.

3. Audity

3.1. Audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

3.1.1. Audity u prevádzkovateľov, výrobcov, spracovateľov, distribútorov

Audity podľa tohto bodu v roku 2010 vykonané neboli.

3.1.2. Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

V roku 2010 ŠVPS SR audity na HIS nevykonávala, vykonala kontroly HIS (1-krát na každej HIS), pri ktorých boli identifikované nasledujúce problémy a nedostatky:

- nedostatky v elektronickom systéme zapisovania údajov do denníka,
- chýbal pohotovostný plán,
- nevykonávalo sa čistenie v potrebných intervaloch,
- chýbalo zariadenie na otváranie kontajnerov,
- chýbali záznamy o kalibrácii teplomerov,
- nedostatky v elektronickom systéme zapisovania údajov do denníka.

3.2. Audity zo strany EK – FVO podľa čl. 45 nariadenia EP a R (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách

V roku 2010 sa uskutočnila misia inšpektorov FVO - General follow up, pri ktorej sa aktualizoval Country profile SR a zároveň sa hodnotila implementácia ešte neuzavretých odporúčaní uložených inšpektormi FVO počas rokov 2004-2009.

Audity na HIS zo strany FVO neboli vykonané, zabezpečovalo sa plnenie odporúčaní vyplývajúcich pre SR z misie FVO „General Audit“, ktorá prebiehala v roku 2008-2009.

3.3. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov – čl. 5(3) nariadenia (ES) č. 882/2004

V oblasti pôsobnosti odboru zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov nie sú kontrolné orgány s delegovanými činnosťami.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody s legislatívou

V roku 2010 prebehli ďalšie rokovania medzi ŠVPS SR, CR SR, letiskom, Slovenskou poštou a.s. a ďalšími subjektmi, ktoré sa zaoberajú prepravou alebo dovozom produktov živočíšneho pôvodu a prichádzajúcimi do kontaktu s živočíšnymi vedľajšími produktmi a najmä kuchynským odpadom z medzinárodnej prepravy.. Účelom stretnutí bolo riešenie problematiky dovozu produktov na osobnú spotrebu, zasielaných súkromným osobám v malých zásielkach alebo objednaných na diaľku alebo cez internet a hlavne riešenie problematiky likvidácie potravín a surovín živočíšneho pôvodu, ktoré sú dobrovoľne odovzdané pri vstupe alebo zhabané pri kontrole a odpadu z cateringu na medzinárodnom letisku v Bratislave a ostatných miestach vstupe, kde prichádza do úvahy medzinárodná doprava. Na základe zistení špecifického auditu FVO v SR GR(SANCO)/2008-7751 – časť B a tak tiež na základe všeobecného auditu FVO DG (SANCO)/2010/8365 – bolo ŠVPS odporúčané splniť požiadavky nariadenia (ES) č. 1774/2002 EP a ER pri likvidácii kuchynského odpadu z medzinárodnej dopravy. ŠVPS SR túto problematiku zapracovala aj do MANCP a prijala nasledovné opatrenia:

- RVPS budú vykonávať úradné kontroly (inšpekcie na miestach, kde bolo cieľovými kontrolami zistené nakladanie s kuchynským odpadom z medzinárodnej dopravy) 1-krát za 3 mesiace;
- ŠVPS SR – HIS budú vykonávať úradné kontroly (dozor) 1-krát za mesiac v mieste svojho pôsobenia.

V súlade so zabezpečením efektívnosti kontrol vykonávaných na zabránenie dovozu nepovolených produktov živočíšneho pôvodu v osobných batožinách ako aj na zefektívnenie kontrol dovážaných spoločenských zvierat z tretích krajín bolo uskutočnené školenie pre pracovníkov colnej správy SR. V rámci spolupráce s CR SR a na pomoc pri výkone kontroly ŠVPS SR umiestnila na svojich webových stránkach prehľadné tabuľky, ktoré sa budú pravidelne aktualizovať, aby informácie boli čo najaktuálnejšie. Pre informovanie verejnosti budú umiestnené postery, na dobre viditeľných miestach a v pravidelných intervaloch premietnutý krátky film o tovaroch, ktoré sa nesmú dovážať do EÚ. Týmto spôsobom sa snažíme zabrániť neumyselnému dovozu zakázaných potravín a tovarov živočíšneho pôvodu.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zabezpečenie efektívneho fungovania úradných veterinárnych kontrol na HIS pri dovoze živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu a implementácie niektorých predpisov EÚ bolo dňa 21.7.2010 vydané usmernenie na základe rozhodnutia Komisie č. 2010/381/ES, ktorým EK prijala núdzové opatrenia vzťahujúce sa na zásielky produktov akvakulúry z Indie určených na ľudskú spotrebu. Zásielky musia byť sprevádzané výsledkami analytickej skúšky vykonanej v mieste pôvodu, zameranej na prítomnosť chloramfenikolu, tetracyklínu, chlór tetracyklínu a metabolitov nitrofuránu. V prípade ak nie je zásielka sprevádzaná výsledkami laboratórneho vyšetrenia, HIS SR povolí dovoz aj takýchto zásielok, za predpokladu, že osoba zodpovedná za náklad zabezpečí prehlásenie kompetentnej authority dovážajúceho členského štátu, že každá zásielka sa pri príchode do miesta určenia podrobí vyššie uvedeným analytickým skúškam. HIS predkladá ŠVPS SR každý štvrtrok správu o analytických skúškach, ktorá je následne zasielaná EK.

V roku 2010 bol aktualizovaný manuál 13303/03-240. Boli podrobnejšie rozpracované prílohy na výkon dokumentárnej, identifikačnej a fyzickej kontroly živých zvierat. Taktiež bol vypracovaný postup a sankcie pri nedodržaní pravidiel prenotifikácie a prezentácie zvierat a tovarov na kontrolu. Bola doplnená príloha 9 - Zadržané zásielky, príloha 10 - Zamietnuté zásielky a postup zamietnutia, príloha 11 - Zásielky vrátené z tretích krajín, príloha 12 - Zosilnené kontroly a postup úradného veterinárneho lekára pri monitorovanej zásielke.

4.2.2. Školenia

V roku 2010 prebehli nasledovné školenia pracovníkov ŠVPS SR a HIS v SR:

- vykonávanie hraničných veterinárnych kontrol v súlade s požiadavkami veterinárnej legislatívy EÚ (2x apríl)
- veterinárne podmienky EÚ platné pre dovoz živých zvierat, zárodočných produktov, produktov živočíšneho pôvodu a vybraných produktov rastlinného pôvodu z tretích krajín (september, október)
- vykonávanie kontrol osobných batožín cestujúcich a spoločenských zvierat v sprievode majiteľa pri vstupe do EÚ

Pre úradných veterinárnych lekárov RVPS, KVPS a HIS bolo organizované školenie:

- veterinárna certifikácia zásielok pre vnútrospoločenský obchod a vývoz do tretích krajín
- kontrola v mieste určenia a v mieste pôvodu (október)
- systém TRACES (apríl)
- kontroly produktov rybolovu podľa nariadenia (ES) č. 1005/2008 (január, 2x marec)

Školenia o princípoch veterinárnej certifikácie sa zúčastnili úradní veterinárni lekári z RVPS z celého Slovenska.

Čo sa týka systému TRACES, okrem vyššie uvedeného školenia, bolo zorganizované školenie pre úradných veterinárnych lekárov – začiatočníkov, v počte 20 ľudí.

Vzhľadom na potrebnú implementáciu nariadenia (ES) č. 1005/2008 bolo organizované školenie v troch termínoch pre všetky RVPS.

4.2.3 Špeciálne kontroly

Ruská federácia – išlo o objektívne zhodnotenie a posúdenie príčin zistených nedostatkov pri exporte ID spermy hovädzieho dobytká zo Slovenských Biologických Služieb Banská Bystrica Prevádzka: stanica býkov, Nitra-Lužianky SR do RF a následné dočasné pozastavenie exportu, tak ako o tom informoval zástupca najvyššej veterinárnej autority Ruskej federácie listom zo dňa 28. januára 2010. Neboli zistené žiadne pochybenia vo výkone štátneho veterinárneho dozoru v predmetnej problematike, ako ani pochybenia v činnosti prevádzkarne. Na základe výsledkov kontroly a odporúčaní ŠVPS SR kompetentná autorita Ruskej federácie uvoľnila dočasný zákaz pre export z SBS Banská Bystrica – prevádzka Nitra Lužianky.

Ukrajina - Prejednanie podnetu od Štátneho výboru veterinárnej medicíny Ukrajiny ohľadom nesúlady výsledkov laboratórnych vyšetrení s platnou Ukrajinskou legislatívou u zásielok násadových vajec odoslaných z Liaharenského podniku Nitra a.s. na Ukrajinu. Počas vývozu násadových vajec na Ukrajinu zo strany certifikujúceho veterinárneho lekára neboli zistené žiadne nedostatky, nakoľko vyšetrenia na obsah karotenoidov neboli požadované zo strany odberateľa, taktiež neboli uvedené ani vo veterinárnom certifikáte pre vývoz násadových vajec zo SR na Ukrajinu. Bola doporučená úprava krmnej dávky s cieľom zvýšenia hladiny karotenoidov.

Ruská federácia - Úradná kontrola výkonu certifikácie bola vykonaná na základe doručenia listu z veterinárnej autority Ruskej federácie, v ktorom nám autorita oznamuje, že pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu neboli dodržané veterinárno - sanitárnych podmienok Ruskej federácie. Konkrétne sa jedná o zásielku hydínového mäsa. Veterinárna autorita Ruskej federácie vykonala monitoring laboratórnych vyšetrení niektorých častí mäsa a bola zistená prítomnosť listerie. Na základe rozhodnutia veterinárnej autority Ruskej federácie bol pozastavený dovoz mäsa z tejto prevádzky.

Prevádzkovateľ má vypracovaný plán laboratórnych vyšetrení mäsa ako aj kontrolu hygieny v súlade s legislatívou. Vyšetrenie na listeriu v čerstvom hydínovom mäse sa vykonáva 1x/polrok, okrem iných vyšetrení. Šarža, ktorá tvorila zásielku, bola vyšetrená na listeriu v prípustnej norme. Laboratórne vyšetrenia sú archivované na príslušnej RVPS. Kontrola zo strany RVPS na prevádzke sa vykonáva 1x/mesiac. Prevádzka ohlásila prerušenie svojej výrobných činnosti.

Maďarská republika - nelegálny predaj ošípaných – odstavčiat, občanom maďarskej republiky, na území SR, v obci Včelince, okres Rimavská Sobota.

Veterinárni inšpektori príslušnej RVPS za asistencie hliadky Obvodného oddelenia Policajného zboru vykonali na mieste nelegálneho predaja zvierat dokladovú, identifikačnú a fyzickú kontrolu, z ktorej vyplýva, že došlo k nelegálnemu predaju 11 kusov ošípaných z toho 8 kusov zvierat bolo bez označenia, čo nasvedčujú, že zvieratá pochádzali z neznámych chovov. Bola oslovená Maďarská kompetentná autorita, ktorej bol prípad predaný na doriešenie.

4.2.4. Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2010 sa zmenila organizačná štruktúra ŠVPS SR. Z pohľadu Odboru veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozoach to znamenalo zlúčenie s odborom zahraničných vzťahov a s platnosťou od 1.1.2011 prepustenie siedmich pracovníkov odboru.

4.2.5. Usmernenia alebo informácie pre prevádzkovateľov

Priebežne boli ŠVPS SR poskytované informácie veterinárnym inšpektorom i verejnosti o pokynoch k veterinárnej certifikácii, ako aj databázy úradných veterinárných lekárov majúcich oprávnenie potvrdzovať certifikáty, aktuálnych informácií týkajúcich sa dovozu z členských štátov, zoznamov schválených tretích krajín, schválených organizácií, zariadení a prevádzkarní a vzorov certifikátov, zoznamov schválených HIS v EÚ, slobodných colných zón, slobodných colných skladov, colných skladov.

4.2.6. Nová legislatíva

V priebehu roka 2010 boli:

- vykonané zmeny v legislatíve EÚ, ako napríklad viaceré zmeny nariadenia (ES) č. 852/2004 EP a ER a nariadenia (ES) č. 853/2004 EP a ER, zmeny a doplnenia rozhodnutia Komisie 2003/467/ES, 2006/415/ES, 2008/185/ES, 2009/821/ES, 2004/432/ES, 2008/855/ES, 2008/630/ES, 93/52/ES, 2004/558/ES, 2006/766/ES, 2006/241/ES, 2008/866/ES, 2005/692/ES, 2005/734/ES, 2006/415/ES, 2007/25/ES, 2004/494/ES, zmeny a doplnenia smernice 92/65/ES, zmeny nariadenia (ES) č. 798/2008, č. 2007/777/ES, zmeny a doplnenia nariadenia (ES) č. 318/2007, č. 1251/2008, č. 998/2003, č. 1774/2002, č. 999/2001, č. 1266/2007 ;

- prijaté viaceré predpisy ako napríklad - rozhodnutie Komisie 2010/57/EU, 2010/220/EU, 2010/346/EU, 2010/381/EU, 2010/470/EU, 2010/471/EU, 2010/472/EU, nariadenie Komisie (ES) č. 206/2010, č. 215/2010, č. 605/2010.

4.2.7. Pozastavené alebo odňaté povolenia delegovanej činnosti pre úradné kontroly

V oblasti veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozočoch nie sú delegované činnosti na iné organizácie

5. Prehľad celkového plnenia

5.1. Pokrok dosiahnutý v strategických cieľoch opísaných v národnom kontrolnom pláne

Pre oblasti hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozočoch sa plnia prijaté ciele:

- zabezpečiť dôsledným vykonávaním veterinárnych kontrol, vrátane veterinárnych kontrol živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní s nimi a ich dovoze z tretích krajín vhodné podmienky pre zdravie zvierat, pohodu zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu;
- v rámci obchodu vo vnútri EÚ zabezpečiť veterinárnu kontrolu všetkých odosielaných zásielok živých zvierat;
- v rámci vývozu zo SR zabezpečiť veterinárnu kontrolu všetkých odosielaných zásielok živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu.

Strategické ciele sa v roku 2010 splnili, úradné kontroly sa vykonávali v súlade s ročným plánom. Dôsledná realizácia kontrol v oblasti hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozočoch zabraňuje zavlečeniu nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín a dovozu produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí do SR a ostatných členských štátov EÚ.

5.2. Efektivita úradných kontrol vykonaných podľa národného kontrolného plánu

Efektivita vykonaných úradných kontrol v oblasti hraničných veterinárnych kontrol, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozočoch bola primeraná a vhodná na dosiahnutie cieľov príslušnej acquis a predpisov v danej oblasti.

6. Zmeny a doplnenia národného plánu

v roku 2010 nebola vykonaná aktualizácia MANCP.

Potraviny

1. Úradné kontroly potravín

Úradné kontroly potravín v roku 2010 vykonávali orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v oblasti potravín rastlinného pôvodu podľa Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2007-2011, ktorý bol aktualizovaný na príslušný rok v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES, a to na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia ľudí a záujmov spotrebiteľov v celom potravinovom reťazci, od prvovýroby až po maloobchodný predaj. Úradné kontroly potravín v oblasti potravín rastlinného pôvodu sa vykonávali podľa zákona č. 152/1995 Z. z. a doplnkov v súlade s Nariadením (ES) č. 882/2004.

Hlavným cieľom úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov, zabezpečenie elimináciu nedostatkov u potravín produkovaných na našom území a taktiež zabránenie vstupu rizikových potravín dovážaných z tretích krajín tak, aby bola zabezpečená ochrana zdravia spotrebiteľov Európskej únie. Veľký dôraz bol kladený na odhaľovanie zavádzania a klamanie spotrebiteľov a falšovanie potravín.

Pri výkone úradných kontrol sa vychádzalo z ročných plánov inšpekcií, auditov a odberu vzoriek potravín a stanovení priorít na princípoch hodnotenia rizika komodity alebo jednotlivého analytického ukazovateľa. Ďalšími kritériami pri rozhodovaní o kontrolnej činnosti boli poznatky z predchádzajúcich kontrol, zistenia iných orgánov úradnej kontroly potravín, podnety spotrebiteľov a masmédií, odporúčania Európskej komisie a informácie z rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF).

Celá kontrolná činnosť vychádzala zo skutočnosti, že zodpovednosť za bezpečnosť potravín podľa potravinového práva majú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, preto orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy okrem plánovaných úradných kontrol vykonávali aj cielené kontroly podľa stanovených priorít a taktiež pružne a efektívne reagovali na aktuálne prípady, ktoré sa objavili v priebehu roka na trhu.

Potraviny rastlinného pôvodu

2. Celková zhoda u prevádzkovateľov a výrobkov

Podľa zákona o potravinách je v Slovenskej republike **registrovaných spolu 25 614 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov**, z tohto počtu bolo **kontrolovaných 21 012 prevádzkovateľov**, čo je 82,03 % a v roku 2010 bolo u týchto prevádzkovateľov **vykonaných 55 835 kontrol**. Z celkového počtu kontrolovaných prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli u **7 338 prevádzkovateľov (t. j. 34,92 %) zistené nedostatky**. Najčastejšie pri úradných kontrolách boli zistené nedostatky v celkovej hygiene (11 262), ďalej bol zistený výskyt tovaru po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti (3 566), nasledovali nedostatky v označovaní výrobkov (2 387) a nedostatky v správnej výrobnjej praxe (2 238).

Najviac nedostatkov bolo v maloobchode, kde pri kontrolách bolo zistených až 5 681 objektov s nedostatkami, čo je 38,36% z počtu kontrolovaných maloobchodných objektov. Nedostatky sa týkajú hlavne celkovej hygieny, zistení tovaru po dobe spotreby, minimálnej trvanlivosti a označovania výrobkov.

U výrobcov a baliarní s výrobkami rastlinného pôvodu boli zistené nedostatky v 494 objektoch, čo je 35,14% z celkového počtu kontrolovaných objektov, pričom nedostatky boli zisťované hlavne v celkovej hygiene a správnej výrobnjej praxe (príloha č.1).

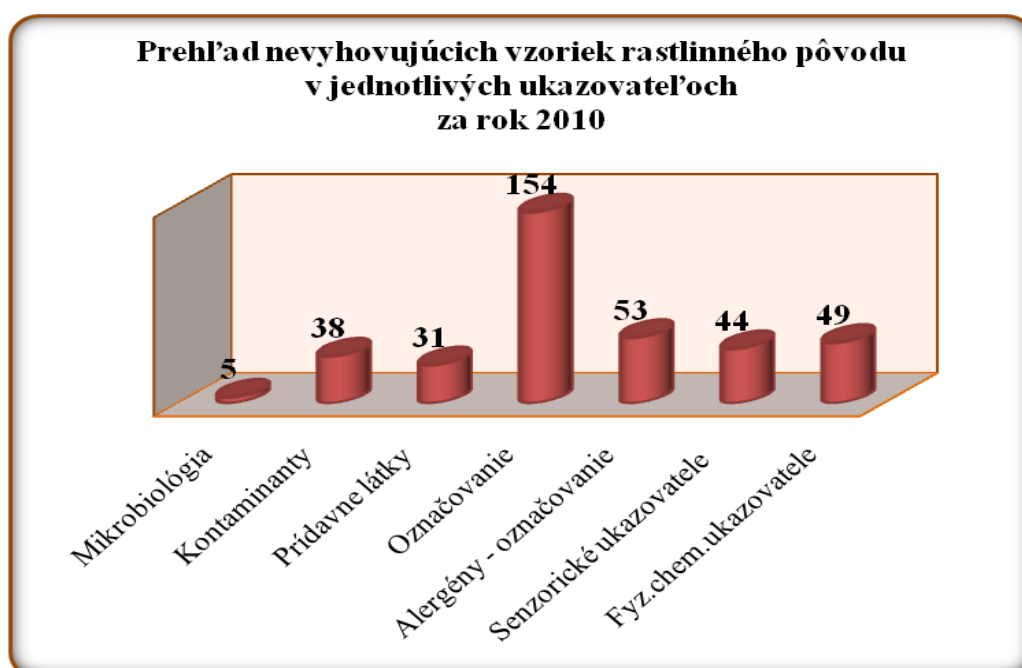
V roku 2010 orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnjej praxe s platnou legislatívou.

Celkovo bolo vykonaných 435 auditov, z toho bolo 221 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 490 nezhôd, viď. kapitola 2.2.2 .

Štátne veterinárne a potravinové ústavy v Slovenskej republike analyzovali a vyhodnotili v roku 2010 v komoditách výrobkov rastlinného pôvodu a tabakových výrobkov **8 709** vzoriek, z ktorých **356** vzoriek, t. j. **4,09 %** **nevyhovelo** požiadavkám Potravinového kódexu SR alebo iným záväzným právnym predpisom. Z celkového počtu odobratých vzoriek nevyhoveli platnej legislatíve v mikrobiologických ukazovateľoch 5, v kontaminantoch 38, v prídavných látkach 31, v označovaní 154, v alergénoch - označovanie 53, v senzorických ukazovateľoch 44, vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch 49 vzoriek (príloha č. 2). Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2010 a porovnanie rokov 2009 a 2010 je uvedený v grafoch 1 a 2.

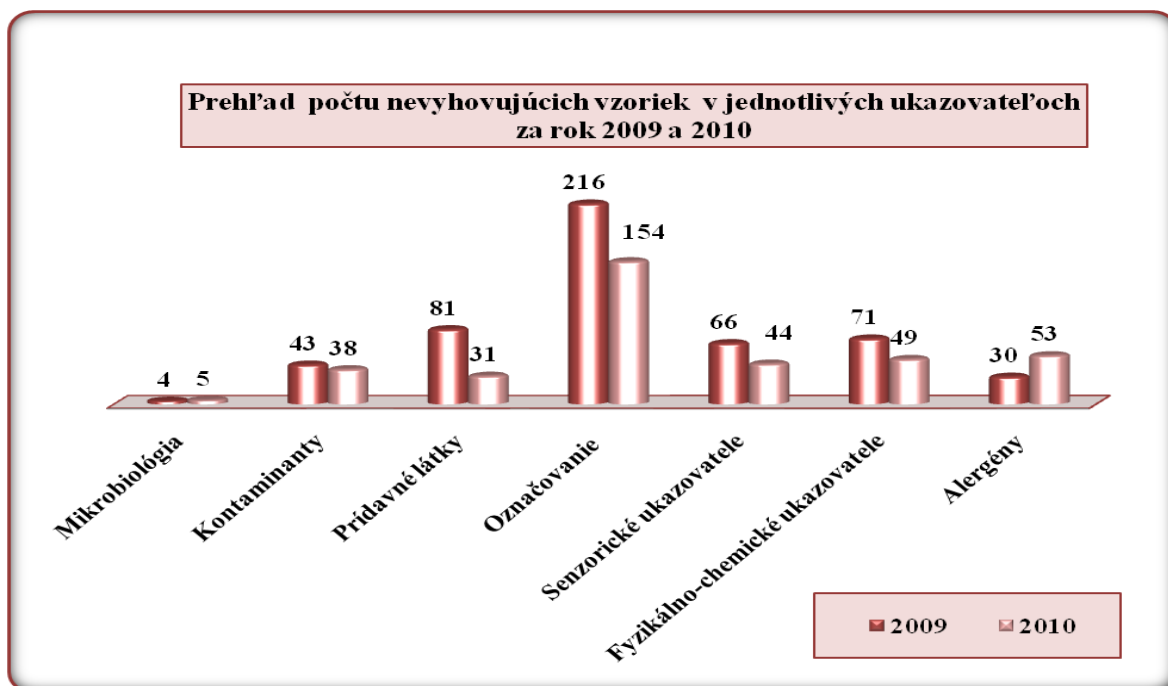
Graf č. 1

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2010

Graf č. 2

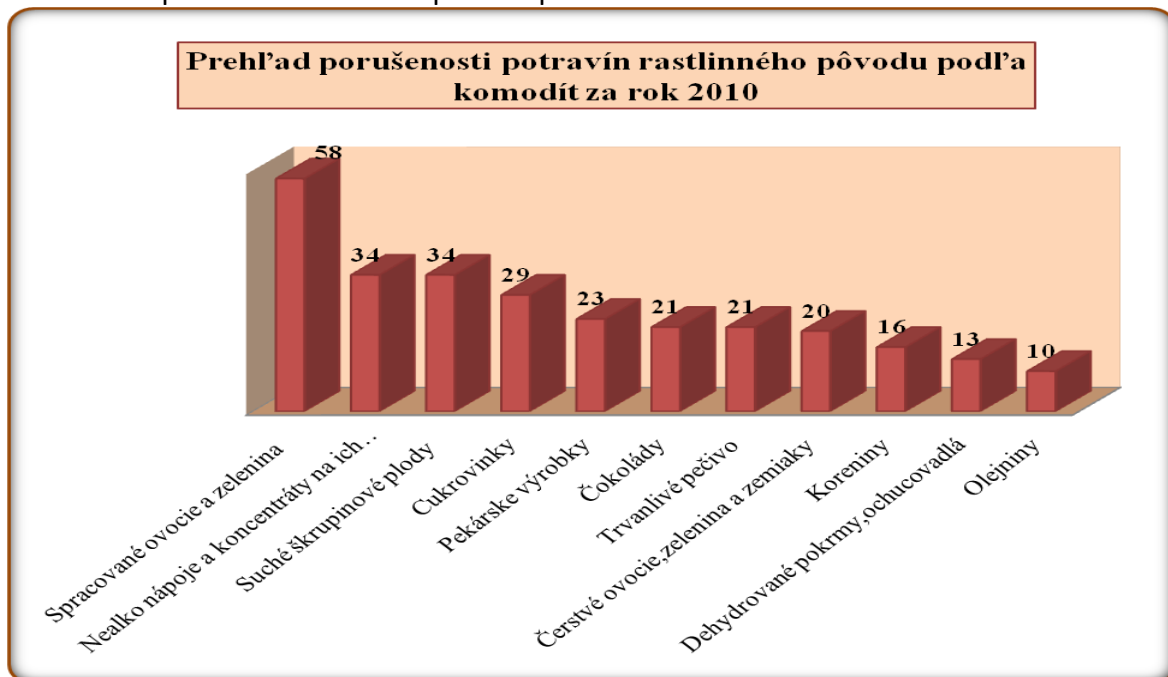
Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch za rok 2009 a 2010

Z pohľadu jednotlivých komodít boli najvyššie počty nevyhovujúcich výrobkov zistené u spracovaného ovocia a zeleniny, nealko nápojov a koncentrátov na ich prípravu, suchých škrupinových plodov, cukroviniek, pekárskeho výrobkov, čokolády, trvanlivého pečiva, čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov, korenín, dehydrovaných pokrmov, ochucovadiel a olejnin. Prehľad o porušenosti potravín rastlinného pôvodu podľa komodít je uvedený v grafe 3.

Graf č. 3

Porušenosť potravín rastlinného pôvodu podľa komodít

Analyzované vzorky rastlinného pôvodu boli odoberané vo výrobe a v obchodnej sieti podľa ročných plánov odberu vzoriek, ktoré boli vypracované na základe hodnotenia rizika danej komodity, jednotlivých analytických ukazovateľov a tiež aj z výsledkov analýz

predchádzajúceho obdobia. Celkovo bolo odobratých vo výrobe 2 701 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 31,01% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 88 nevyhovujúcich vzoriek (3,26%).

V obchodnej sieti bolo celkovo odobratých 5 675 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 65,28% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 240 nevyhovujúcich vzoriek (4,23%). V obchodnej sieti sa odoberali vzorky z domácej produkcie, ostatných krajín EÚ a dovozu z tretích krajín. Najvyššia porušenosť v obchodnej sieti bola zistená u výrobkov rastlinného pôvodu dovezených z tretích krajín, u ktorých z celkovo odobratých 1 105 vzoriek bola zistená porušenosť u 76 vzoriek (6,88 %). Pri dovoze z tretích krajín bolo odobratých 333 vzoriek, čo je 3,82% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 28 nevyhovujúcich vzoriek, čo je 8,41%-ná porušenosť (príloha č.3).

Prehľad o celkovom počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín je uvedený v tabuľke č. 49 a grafe 4.

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti

Tabuľka č. 49

Miesto odberu		Odobraté vzorky rastlinného pôvodu			% porušenosti z celkového počtu odobratých vzoriek
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	
Výroba		2 613	88	2 701	3,26
Obchodná sieť	Vzorky domáceho pôvodu	1 829	50	1 879	2,66
	Vzorky z ostatných krajín EÚ	2 577	114	2 691	4,24
	Vzorky z tretích krajín	1 029	76	1 105	6,88
	SPOLU	5 435	240	5 675	4,23
Vzorky odobraté pri dovoze z tretích krajín		305	28	333	8,41
SPOLU – odobraté vzorky		8 353	356	8 709	4,09

Graf č. 4

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a dovoze z tretích krajín

**Prehľad počtu odobratých a nevyhovujúcich vzoriek
rastlinného pôvodu vo výrobe, obchodnej sieti a dovoze z
tretích krajín za rok 2010**

Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v roku 2010 prijali **celkom 989 podnetov**.

Z celkového počtu **989 podnetov** bolo 223 vyhodnotených ako opodstatnených, 494 podnetov ako neopodstatnených a u 272 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie miestne príslušnej RVPS, resp. inému kontrolnému orgánu.

Najčastejším predmetom podnetov bola nevyhovujúca kvalita potravín, predaj potravín po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti, ich zdravotná škodlivosť, nevyhovujúce podmienky skladovania potravín, hygienické nedostatky pri manipulácii a uvádzaní potravín na trh ako aj nesprávne označenie potravín.

Tabuľka č. 50
Prehľad a vyhodnotenie prijatých podnetov

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
Baliarne	5	0	5	0
Dopravcovia a distribútori	5	1	1	3
Hypermarkety, supermarkety	456	99	240	117
Malé predajne	224	45	111	68
Stredne predajne	197	54	86	57
VO sklady	19	6	8	5
Výrobcovia	74	17	39	18
Iné	9	1	4	4
SPOLU	989	223	494	272

Tabuľka č. 51

Prehľad prijatých podaní v jednotlivých krajoch

KVPS	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať
Bratislava	221	57	121	43
Trnava	69	13	41	15
Nitra	66	9	31	26
Trenčín	108	29	49	30
Žilina	153	33	77	43
B. Bystrica	99	32	46	21
Prešov	93	20	45	28
Košice	180	30	84	66
SPOLU	989	223	494	272

2.1. Frekvencia a typy nezhôd

2.1.1. Použitý systém klasifikácie

- **nehody v používaní systému správnej výrobnéj praxe** – v roku 2010 bolo prekontrolovaných 21 012 objektov, z ktorých v 2 238 objektoch bola zistená nehoda v uplatňovaní systému správnej výrobnéj praxe. Najviac porušení bolo zistených v maloobchode a to v 1 243 objektoch. Najčastejšie zistené nedostatky boli v nedostatočnom uplatňovaní vypracovanej dokumentácie správnej výrobnéj praxe, kde jednotlivé operácie súvisiace s výrobou, manipuláciou a umiestnením potravín na trh vychádzajúce zo všeobecných hygienických požiadaviek na výrobu potravín podľa platnej legislatívy, neboli v dostatočnej miere zavedené do praxe, ďalej to bolo nedostatočné vedenie záznamov o realizácii plánu systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín, nevykonávanie monitoringu CCP a tiež v nedodržiavaní plánu ochrany pred škodcami,
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na hygienu prevádzkarní** – najvyšší počet nedostatkov bol zistený v maloobchode, kde zo 14 810 prekontrolovaných objektov až v 8 086 objektoch boli zistené nehody v uplatňovaní požiadaviek na hygienu prevádzkarní. Nedostatky sa týkali hlavne nedostatočnej prevádzkovej hygieny, znečistené steny, stropy, znečistené a poškodené podlahy, opotrebované a znečistené technologické zariadenia, výskyt plesní, nezabezpečené okná proti vniknutiu hmyzu a dvere proti vniknutiu hlodavcov, chýbajúca evidencia vykonávanej sanitácie, priestory stavebne a technicky neprispôsobené legislatívnym požiadavkám,
- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na osobnú hygienu** - chýbajúce pokrývky vlasatej časti hlavy, zanedbanie nosenia pracovného oblečenia, nevhodný pracovný odev, znečistené pracovné oblečenie, nezabezpečenie základných hygienických potrieb (tekuté mydlo, jednorazové utierky a pod.) pri umývadlách,
- **nedostatky v overovaní pôvodu tovaru (vysledovateľnosť)** – nedostatočné vedenie záznamov o všetkých dodávateľoch a odberateľoch potravín a zložiek potravín vo

všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie - chýbanie dodacích listov, neúplné údaje o pôvode potravín, uchovávanie potravín v obaloch bez akéhokoľvek označenia alebo nedostatočného označenia a tiež neoznačenie potravín v štátnom jazyku,

- **nedostatky v uplatňovaní požiadaviek na skladovanie potravín** – potraviny po dátume spotreby alebo dátume minimálnej trvanlivosti, nedostatočné vybavenie skladov meracími zariadeniami, spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, nedodržanie chladiaceho reťazca skladovaných surovín a potravín, uloženie potravín priamo na podlahe,
- **nedostatky v zložení výrobkov a v označovaní** v jednotlivých komoditách rastlinného pôvodu sú podrobne uvedené v kapitole 2.2.2.
- **uplatňovanie neharmonizovanej legislatívy – nedostatky v zložení výrobkov** nedostatky v zložení sú uvedené u jednotlivých komodít v kapitole 2.2.2.
- **uplatňovanie harmonizovanej časti legislatívy – nedostatky v označovaní a z hľadiska mikrobiologickej kontaminácii a obsahu kontaminantov** – prekročenie stanovených limitov pre mikrobiologické kritéria, prídavne látky a kontaminanty sú uvedené u jednotlivých komodít v kapitole 2.2.2.

2.1.2. Klasifikácia zistených nezhôd podľa typov

Počet identifikovaných nezhôd a opis jednotlivých typov nezhôd je uvedený v prílohe č. 1, v ktorej sú vyhodnotené výsledky inšpekcií na mieste. Vyhodnotenie nevyhovujúcich výrobkov v jednotlivých komoditách rastlinného pôvodu sú uvedené v prílohe č. 2. V prílohe č. 3 sú uvedené výsledky analýz odobratých vzoriek potravín rastlinného pôvodu vo výrobe, v obchodnej sieti a pri dovoze z tretích krajín.

2.2. Analýzy nezhôd

2.2.1. Výskyt nezhôd

Najvyššia frekvencia nezhôd sa vyskytovala v maloobchode a tiež u výrobcov a baliarní, a to v nedodržaní požiadaviek na celkovú hygienu. V maloobchode okrem nedodržania hygienických požiadaviek bol zaznamenaný aj zvýšený počet výrobkov po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti, tiež počet nedodržaní požiadaviek na označovanie potravinárskych výrobkov a nedostatky v správnej výrobnnej praxi. Zistené nezhody boli hlavne prevádzkové, ale vyskytovali sa aj u finálnych výrobkov. Prevádzkovateľom potravinárskych podnikov boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

2.2.2. Charakter rizika pochádzajúceho z nezhôd

Všetky zistené nedostatky sú uvedené v prílohe č. 2 a podrobne rozpísané v jednotlivých komoditách:

- **Jedlé rastlinné tuky a oleje a výrobky z nich**

V roku 2010 bolo analyzovaných v laboratóriách ŠVPÚ 135 vzoriek jedlých rastlinných tukov a olejov, všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Znamená to výrazné zlepšenie oproti roku 2009, keď bola zistená porušenosť vzoriek 5%.

Výrobky boli vyšetrené v nasledovných znakoch: na prítomnosť kontaminantov 115 vzoriek, aditívnych látok 23 vzoriek, 14 vzoriek v znaku označovanie, 18 vzoriek v senzorických ukazovateľoch a 42 vzoriek vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

- **Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov**

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných 15 výrobkov, z toho 14 výrobkov z obchodnej siete a 1 výrobok u výrobcu, pričom ani v jednom prípade nebola zistená porušenosť výrobku.

Uvedené vzorky boli vyšetrené v znakoch: kontaminanty (3 vzorky), prídavné látky (8 vzoriek), označovanie (2 vzorky), alergény (1 vzorka), senzorické ukazovatele (4 vzorky) a fyzikálno-chemické ukazovatele (5 vzoriek).

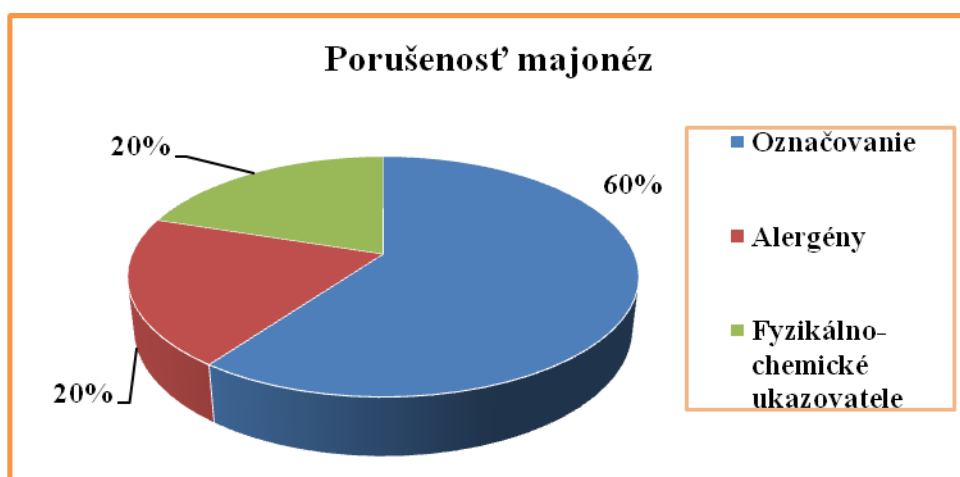
- **Majonézy**

V uvedenej komodite bolo odobratých 35 vzoriek, z toho 24 vzoriek z výroby, 10 vzoriek z obchodnej siete a jedna vzorka pri dovozoch z tretích krajín.

Požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 5 vzoriek, čo predstavuje porušenosť 14,29 %. V roku 2009 pritom nebola zaznamenaná v tejto komodite ani jedna nevyhovujúca vzorka. Všetky nevyhovujúce vzorky boli odobraté priamo vo výrobe, pričom nevyhoveli z nasledovných dôvodov: 4 vzorky v znaku označovanie, z toho 2 vzorky pre nedeklarovanie prítomnosti konzervačnej látky na obale výrobku, 1 vzorka pre nesprávne označenie názvu a údajov o výživovom tvrdení výrobku a 1 vzorka pre neoznačenie prítomnosti alergénu – horčice. Jedna vzorka nevyhovela vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch, keď obsah vody vo výrobku nevyhovoval podnikovej norme.

Graf č. 5

Porušenosť majonéz

- **Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá**

V komodite dehydrovaných pokrmov, polievkových prípravkov a ochucovadiel bolo v roku 2010 celkovo analyzovaných 217 vzoriek, z ktorých 13 vzoriek nevyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy t.j. 5,99%, čo je zhoršenie o 0,64% oproti roku 2009. Nedostatky boli zistené hlavne v prítomnosti a v neoznačení alergénov na výrobkoch a to zeleru, mliečného

a vaječného proteínu a to u ôsmych výrobkov. Neúplné označenie výrobkov bolo zistené u štyroch výrobkov. Chýbalo označenie hlavne konzervačných látok. V jednej vzorke bola zistená prítomnosť nepovolenej konzervačnej látky - kyseliny benzoovej. Najvyššia porušenosť bola zistená u výrobkov odobratých v obchodnej sieti, a to hlavne u výrobkov dovážaných z tretích krajín, ale tiež aj vnútrospoločenskej výmeny.

- **Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá**

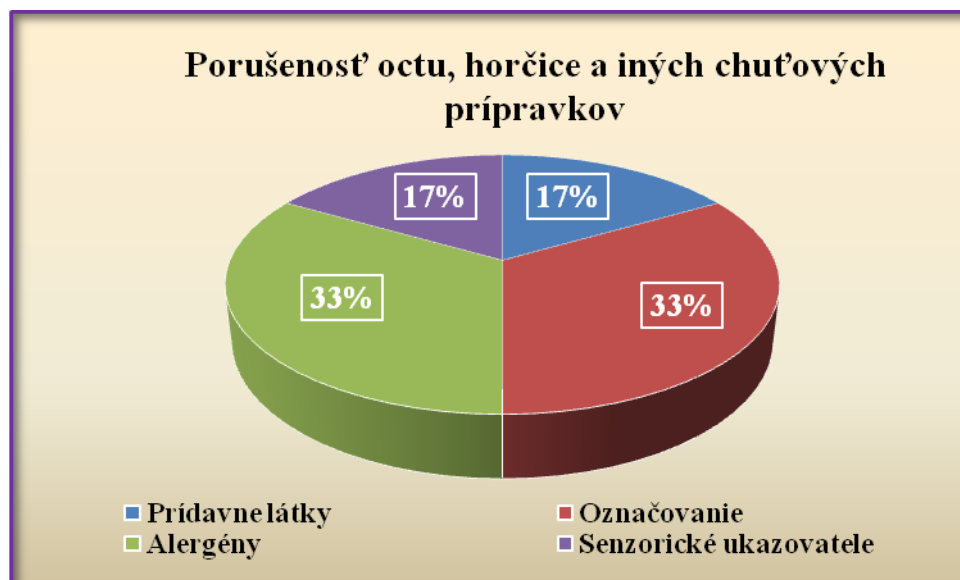
V rámci úradnej kontroly potravín bolo v uvedenej komodite odobratých 89 vzoriek. Všetky odobraté vzorky vyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR, takže prišlo k zlepšeniu u výrobkov tejto komodity, nakoľko v predchádzajúcom roku bola porušenosť 1,7% a v roku 2008 až 3,7%.

- **Ocot, horčica a iné chuťové prípravky**

V uvedenej skupine výrobkov bolo v minulom roku odobratých 149 vzoriek, z ktorých 6 vzoriek nevyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy, čo je porušenosť 4,03%. V roku 2009 bola v tejto skupine výrobkov zaznamenaná porušenosť 2,87%, čo je zvýšenie porušenosti o 1,06%. Nedostatky boli zistené v označovaní výrobkov, nakoľko údaje na etikete boli veľmi ťažko čitateľné, bolo použité veľmi malé a nečitateľné písmo. Ďalej boli zistené nedostatky v označovaní alergénov a to u horčice, kde bola zistená prítomnosť oxidu siričitého v množstve viac ako 10mg/kg. Porušenosť bola zistená aj v senzorických ukazovateľoch horčice, ktorá nevyhovovala požiadavkám legislatívy pre nakvasenú chuť a vôňu po narušenej surovine. U jednej vzorky octu kvaseného jablčného bola zistená prítomnosť konzervačnej látky - kyseliny sorbovej. Všetky nevyhovujúce vzorky v tejto skupine komodít boli odobraté v obchodnej sieti a boli z domácej produkcie, vnútrospoločenskej výmeny a tiež z dovozu z tretích krajín.

Graf č. 6

Porušenosť octu, horčice a iných chuťových prípravkov

- **Droždie a sušené pivovarské kvasnice**

V komodite droždíe a sušené pivovarské kvasnice bolo v roku 2010 v rámci úradnej kontroly potravín odobratých a vyšetrených 15 vzoriek, všetky vyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR.

- **Jedlé obilie vrátane ryže**

V roku 2010 bolo v rámci tejto komodity odobratých celkom 451 vzoriek na kontrolu kvality a zdravotnej neškodnosti, z ktorých 7 nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy. V roku 2009 bolo v rámci tejto komodity odobratých celkom 661 vzoriek (10 nevyhovelo).

U primárnych producentov a u výrobcov bolo celkove odobratých 232 vzoriek, ostatné vzorky sa odoberali v obchodnej sieti, jednalo sa o vzorky domáceho pôvodu (78), vnútrospoločenskú výmenu (108) a dovoz z tretích krajín (27), resp. o vzorky odobraté priamo v rámci importov z tretích krajín (6). Z tohto počtu požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 7 vzoriek, čo predstavuje 1,55% porušenosť v tejto komodite (v roku 2009 bola porušenosť 1,5 %).

Pohánka (pohánkové zrno) sensoricky nevyhovela pre prítomnosť živých škodcov a v prípade jednej vzorky sa jednalo o prekročenie najvyššie prípustného množstva ochratoxínu A. Vzorka pšenice tvrdej odobratej u primárneho producenta nevyhovela nariadeniu (ES) č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu kontaminantov v potravinách pre prekročenie najvyššie prípustného množstva deoxinivalenolu (2438 mg/kg, limit je 1750 mg/kg). V komodite ryža sa jednalo v dvoch prípadoch o nevyhovujúce fyzikálno-chemické znaky (chybné zrná a obsah zlomkov) a u ryži jazmínovej bolo nevyhovujúce označenie. U pukancovej kukurici sa jednalo tiež o nevyhovujúce označenie, nebol uvedený na spotrebiteľskom obale návod na prípravu.

- **Mlynské výrobky z obilia**

V roku 2010 sa úradne odobralo 268 mlynských výrobkov. Z uvedeného množstva nevyhovovalo 6 vzoriek, čo predstavuje 2,24 % z celkového množstva. Nedostatky boli zistené v označovaní, kontaminantoch, sensorickom hodnotení, mikrobiológii a vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. V označovaní mlynských výrobkov boli zistené nedostatky: údaje na obale neboli ľahko čitateľné, dátum minimálnej trvanlivosti (DMT) nebol zreteľný a na mlynskom výrobku boli uvedené zdravotné a výživové tvrdenia, ktoré boli v rozpore s nariadením (ES) č.1924/2006. Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch bola zistená porušenosť v jednej vzorke - v požiadavkách na kvalitu v zmysle Potravinového kódexu SR upravujúceho „Jedlé obilie a výrobky z obilia“ (domáci výrobca). Pri sensorickom hodnotení mlynských výrobkov boli zistené nedostatky v 2-och vzorkách a to : zistení živí škodcovia a ich zámotky a nevyhovujúca chuť mlynskeho výrobku. V mikrobiológii bol prekročený obsah plesní. V jednej vzorke múky bol prekročený povolený limit na obsah deoxynivalenolu (DON) v zmysle nariadenia (ES) č. 1881/2006.

V rámci celkovej kontroly mlynských výrobkov v roku 2010 bolo priamo u domácich výrobcov prekontrolovaných 154 vzoriek, z ktorých iba 1 vzorka nevyhovovala (0,65%), zatiaľ čo v obchodnej sieti bolo prekontrolovaných 114 vzoriek mlynských výrobkov, z ktorých nevyhovovalo päť vzoriek, t.j. 4,39% . Z nevyhovujúcich vzoriek v obchodnej sieti (5) boli štyri výrobky domáceho pôvodu a jedna nevyhovujúca vzorka bola zistená v rámci dovozu z krajín Európskej únie.

- **Cestoviny**

Z prekontrolovaných 253 vzoriek cestovín celkovo nevyhovovalo 9 vzoriek. V prepočte na percentá nevyhovujúce cestoviny tvoria 3,56% z odobratých vzoriek. V porovnaní s predchádzajúcim rokom porušenosť v cestovinách za rok 2010 stúpla o 0,76 % (v r.2009

tvorila porušenosť len 2,8%). Z hľadiska ukazovateľov porušenosť bolo najviac nedostatkov zistených v označovaní (5) a v prítomnosti alergénov (3). Nedostatky v označení súviseli s neuvedením zloženia výrobku, názov potraviny nevystihoval jeho podstatu a hlavne pri vaječných cestovinách nebolo uvedené množstvo použitej vaječnej hmoty v prepočte na celé vajcia a na kilogram múky v zmysle tretej časti 13. hlavy Potravinového kódexu SR. V jednej vzorke cestovín bola zistená prítomnosť nepovolených farbív – tartrazín a žltá SY (dovoz z 3. krajín). Pri kontrole bezvaječných cestovín bola v troch prípadoch zistená prítomnosť vajec (alergén). Na obale týchto výrobkov uvedená zložka nebola vyznačená.

Priamo u domácich výrobcov bolo odobratých 138 vzoriek cestovín, z ktorých nevyhovovali 2 vzorky, t.j. 1,45%. V obchodnej sieti odobrali inšpektori 112 vzoriek, z ktorých nevyhovovalo 7, čo je 6,25%. Zo siedmich nevyhovujúcich cestovín v obchodnej sieti boli dve domáceho pôvodu, tri nevyhovujúce vzorky boli zistené v rámci vnútrospoločenskej výmeny a dve vzorky pochádzali z tretích krajín.

• Pekárske výrobky

Medzi pekárske výrobky sa zaraďuje široký sortiment výrobkov: chlieb, pečivo, jemné pečivo a ostatné pekárske výrobky (strúhanka, tyčinky, parené výrobky, smažené výrobky a iné). Spolu bolo prekontrolovaných 512 pekárskych výrobkov, z ktorých 23 vzoriek nevyhovovalo. Nevyhovujúce vzorky tvoria 4,49% z celkového počtu odobratých pekárskych výrobkov. V porovnaní s rokom 2009, kedy nevyhovujúce vzorky pekárskych výrobkov predstavovali 3,51%, v roku 2010 vzrástla porušenosť v pekárskych výrobkoch o 0,98%, pričom počet odobratých pekárskych výrobkov sa znížil z 541 vzoriek na 512 vzoriek. Najviac nedostatkov za rok 2010 bolo zistených v označení pekárskych výrobkov (11 vzoriek) a v zistení prítomnosti alergénov (6), ktoré neboli uvedené na obale. Nedostatky v označení boli hlavne v neuvedení percentuálneho zastúpenia zložky, ktorá bola uvedená v názve výrobku, ďalej nebola rozpísaná zložená zložka, nesprávne uvedené kategórie zložiek, neoznačenie konzervačnej látky v zložení, nesprávne označený dátum minimálnej trvanlivosti v zmysle druhej časti druhej hlavy Potravinového kódexu SR a prekryté zloženie výrobku s dolepkou označujúcou dátum minimálnej trvanlivosti.

Zo šiestich nevyhovujúcich vzoriek na prítomnosť alergénov sa tento nedostatok zistil v piatich vzorkách jemného pečiva a jednej vzorke strúhanky (prítomnosť mliečneho proteínu, orechov, vaječného proteínu). Alergén v zložení týchto výrobkov nebol uvedený na obale.

Ďalšie nedostatky boli zistené v mikrobiológii, prídavných látkach a v sensorickom hodnotení výrobkov. Nevyhovujúca mikrobiológia bola v dvoch vzorkách strúhanky, kde bol prekročený obsah plesní. V dvoch vzorkách bola porušenosť v sensorickom hodnotení pekárskych výrobkov, a to: pečivo nevhodné na konzumáciu a v strúhanke sa nachádzali cudzie prímеси (celé i polámané cestoviny). Nedostatok v prídavných látkach súvisel so zistením prítomnosti farbiva- E 122 (azorubín) vo výrobku „parené buchty marmeládové“ , pričom na označení výrobku bolo deklarované farbivo –E163. Farbivo - E 122 nie je povolené používať do marmelád a obdobných výrobkov.

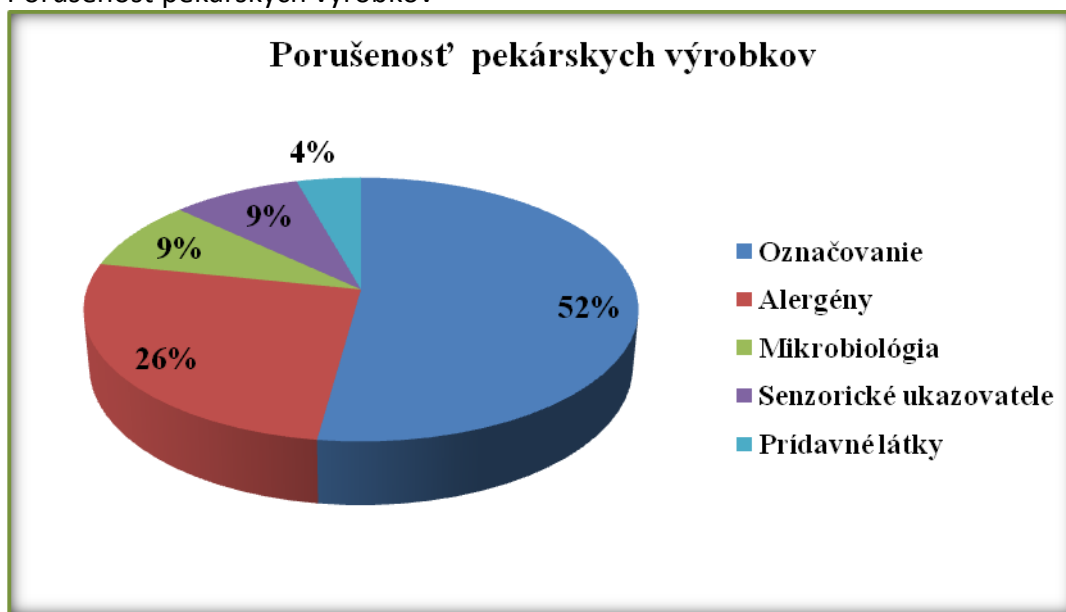
• Trvanlivé pečivo

V roku 2010 bolo odobratých 269 vzoriek trvanlivého pečiva (napr.: sušienky, kreky, oblátky, piškóty a podobne), z ktorých dvadsať jeden vzoriek nevyhovovalo požadovaným predpisom legislatívy. Celková porušenosť za rok 2010 v trvanlivom pečive tvorí 7,81%. V porovnaní s rokom 2009, kedy porušenosť tvorila až 9,34%, nedostatky v roku 2010 v trvanlivom pečive sa znížili o 1,53%. Naďalej viac ako 2/3 zo zistených nedostatkov (71,4%) pretrváva v nesprávnom označení. V rámci označovania prevládalo neoznačenie

prídavnej látky – konzervačnej látky, resp. farbiva, ktorý sa vo výrobku nachádzal z prenosu z ovocnej zložky trvanlivého pečiva, resp. sa vo výrobku nachádzali iné farbivá, ako boli uvedené v zložení výrobku. Ďalším nedostatkom pri označovaní trvanlivého pečiva bolo nerozpísanie zloženej zložky vo výrobku. V rámci nesprávneho označenia bolo zistené na výrobku, ktorý obsahoval farbivo E 110 dopĺňujúca informácia súvisiaca s hyperaktivitou detí v zmysle nariadenia (ES) č. 1333/2008. V troch nevyhovujúcich vzorkách trvanlivého pečiva bola zistená porušenosť na alergén. Trvanlivé pečivo obsahovalo arašidový, resp. srvátkový proteín a v zložení výrobku nebola uvedená alergénna zložka.

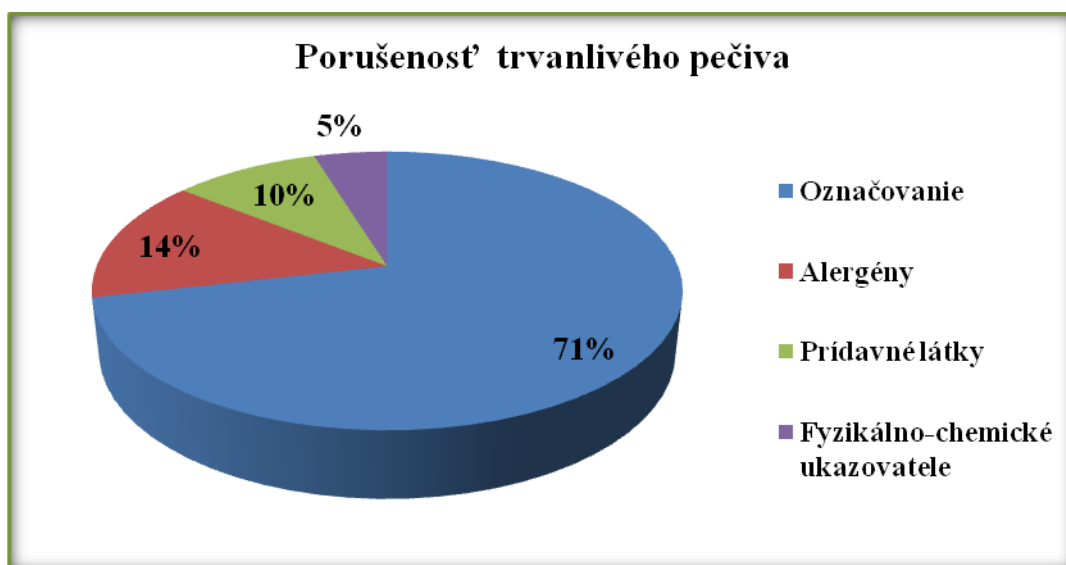
Graf č. 7

Porušenosť pekárskeho výrobku

Graf č. 8

Porušenosť trvanlivého pečiva

Zistené nedostatky v trvanlivom pečive za rok 2010 (21) boli vo vzorkách priamo u domácich výrobcov (7), ale aj medzi vzorkami trvanlivého pečiva odobratými v obchodnej sieti (11) a pri dovoze z tretích krajín (3).

- **Špeciálne výrobky z obilia**

V roku 2010 bolo prekontrolovaných 123 vzoriek špeciálnych výrobkov z obilia. Medzi tieto výrobky sa zaraďujú müsli, expandované a extrudované výrobky. Z prevereného množstva vzoriek odobratých u domácich výrobcov, ale aj v obchodnej sieti bol zistený jeden nevyhovujúci výrobok (t.j. 0,81%). Porušenosť bola zistená v prídavných látkach, kde bola vo výrobku zistená prítomnosť farbiva – E 110 a E 124, pričom v zmysle platnej legislatívy nie sú uvedené farbivá povolené používať v tomto druhu výrobkov.

- **Olejniný**

Z kategórie „olejniný“ bolo na kontrolu kvality a zdravotnej neškodnosti odobratých 98 vzoriek, pričom požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 10 vzoriek, čo predstavuje 10,2% (v roku 2009 bola porušenosť 10,6%).

Z nevyhovujúcich znakov to boli senzorické ukazovatele (8), fyzikálno-chemické ukazovatele (4) a kontaminanty (1). Z 10 nevyhovujúcich vzoriek olejnin sa jednalo o 6 vzoriek maku (vôňa po zoxidovanom tuku, štipľavá a horká, resp. mierne nahorklá chuť rozomletých semien, vysoký obsah blenu čierneho, vyššie množstvo nečistôt).

U ostatných vzoriek olejnin sa jednalo o nevyhovujúce senzorické ukazovatele (vôňa a chuť – cudzia po plesni) a v jednom prípade o prekročenie najvyššieho prípustného množstva mykotoxínov – aflatoxínov.

- **Strukoviny a výrobky z nich**

Z celkového počtu 135 odobratých vzoriek strukovín a výrobkov z nich boli 3 vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce (2,2%). V roku 2009 bola porušenosť v rámci tejto komodity 7,2 %, čo predstavuje pokles o 5%.

Vzorka fazule strakatej nevyhovela pre výskyt naplesniveľých semien a zápach po plesni, vzorka sójových vločiek nevyhovela pre zistenú prítomnosť živých škodcov a ich vývojových štádií a sušený sójový nápoj vzhľadom na skutočnosť, že vo vzorke bola zistená prítomnosť gluténu v množstve 6,7 mg/kg.

- **Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky**

V roku 2010 bolo v laboratóriách ŠVPÚ analyzovaných spolu 797 vzoriek čerstvého ovocia a zeleniny. Z toho nevyhovujúcich bolo 20 vzoriek, čo je 2,5%. Oproti roku 2009, kedy bolo hodnotených 989 vzoriek a z toho bolo nevyhovujúcich 19 (1,9%), to predstavuje zhoršenie kvality hodnoteného ovocia, zeleniny a zemiakov o 0,6%. Priamo od pestovateľov ovocia a zeleniny bolo odobratých 264 vzoriek, z nich bolo 5 nevyhovujúcich. V obchodnej sieti sa odobralo spolu 505 vzoriek, z toho 127 bolo domácej produkcie, 273 pochádzalo z ostatných krajín Únie a 105 z tretích krajín. Nevyhovujúcich bolo 6 vzoriek domácich, 4 z krajín EÚ a 4 z tretích krajín. Jedna vzorka – červené melóny, nebola uvoľnená pri importnej kontrole. Medzi najzávažnejšie nedostatky zistené pri kontrole čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov patrilo prekročenie limitu rezíduí pesticídov a dusičnanov.

Prekročený obsah **dusičnanov** bol zistený v kapuste hlávkovej, cvikle, petržlene a mrkve domácej produkcie. V dvoch vzorkách - petržlen SR a mrkva Poľsko, bolo zistené prekročenie obsahu **kadmia**.

Rezíduá pesticídov boli zistené v 8 vzorkách: v 3 vzorkách hrozna z Indie- chlormegat, v broskyniach z Egypta- fenprothrin, v hrozne z Bosny- Hercegoviny bol zistený folpet a v tureckých citrónoch biphenyl, v domácej kapuste-2 vzorky- dimetmorph.

Senzoricky bola hodnotená ako nevyhovujúca 1 vzorka zemiakov pre výskyt zelených plodov a suchej hniloby.

Ako **podnet** bola riešená kvalita kalerábu. Podnet bol opodstatnený, kaleráb mal zmenené senzorické vlastnosti - cudziu chuť i vôňu.

- **Výrobky zo zemiakov**

V roku 2009 bolo na analýzy odobratých 113 vzoriek výrobkov zo zemiakov. Všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Vlni bolo ovzorkovaných 147, z toho bolo nevyhovujúcich 5, čo predstavovalo 3,4%. V tomto roku nastalo zlepšenie. V obchodnej sieti bolo odobratých 75 vzoriek, z toho 22 domácich výrobkov a 53 výrobkov vyrobených v krajinách EÚ a 38 u výrobcov.

- **Spracované ovocie a zelenina**

Analyzovaných bolo 1 139 vzoriek spracovaného ovocia a zeleniny. Z toho 58 nevyhovelo požiadavkám platných predpisov, čo predstavuje 5,1%. V týchto komoditách nastalo mierne zlepšenie kvality oproti roku 2009, kedy bolo odobratých 1 151 vzoriek a z toho bolo nevyhovujúcich 61 - čo je 5,9%.

Z 1139 odobratých vzoriek bolo 248 odobratých vo výrobe. V obchodnej sieti bolo odobratých 826 vzoriek, z toho 182 domácej produkcie, 305 z ostatných členských štátov a 339 z tretích krajín. Pri importných kontrolách z tretích krajín bolo neuvolnených do colného režimu voľný obeh - 5 zásielok fíg z Turecka pre zvýšený obsah aflatoxínov a jedna zásielka sušených sliviek z Argentíny pre vysoký obsah konzervačnej látky kyseliny sorbovej.

Aditívne látky boli zistené v rôznych zmesiach sušeného ovocia a suchých škrupinových plodov - nepovolené farbivá, konzervačné látky a sladidlá. Aj v sterilizovanej zelenine a ovocí bol zistený obsah aditívnych látok- jahodový kompót z Číny s nepovoleným farbivom Allura červená, Sterilizované patizóny a Party mix- zmes sterilizovanej zeleniny z Maďarska obsahovali konzervačné látky, ktoré sú v sterilizovaných výrobkoch neprípustné. Najvýraznejším nedostatkom bol obsah kyseliny mravčej v kvasenej kapuste deklarovanej „bez konzervačných látok“. Jednalo sa o výrobok domácej produkcie a zistené boli vysoké koncentrácie kyseliny mravčej, ktorej používanie je v potravinách zakázané.

Častým nedostatkom bolo **označenie výrobkov**, ktoré bolo zistené v 27 prípadoch. Chýbalo označenie SO₂, v blízkosti názvu nebol uvedený údaj „s cukrom a sladidlom“, v zložení neboli uvedené farbivá, konzervačné látky alebo sladidlá, ktoré boli zistené počas analýz, napr. zmes presladeného ovocia - Fruit mix, Ananášový mls z Poľska a Ovocná zmes EU nemali v zložení uvedené farbivo, analýzou bolo zistené použitie syntetického farbiva Ponceau 4R. U sterilizovaných a sušených výrobkoch chýbal údaj o technologickej úprave. Mix presladeného ovocia z Talianska mal názov nevystihujúci podstatu - jednalo sa o presladenú citrusovú kôru. Sušené brusnice pôvodom z USA v skutočnosti neboli sušené, keďže v zložení bol uvedený cukor, ktorý je neprípustný v sušenom ovocí. Presladená pomarančová kôra mala deklarovaný obsah kyseliny citrónovej, v skutočnosti bola zistená konzervačná látka kyselina sorbová. V zmesiach sušeného ovocia a orechov nebol v zložení uvedený percentuálny podiel jednotlivých zložiek- sušeného ovocia a orechov, hoci tieto zložky boli uvedené v názve výrobkov.

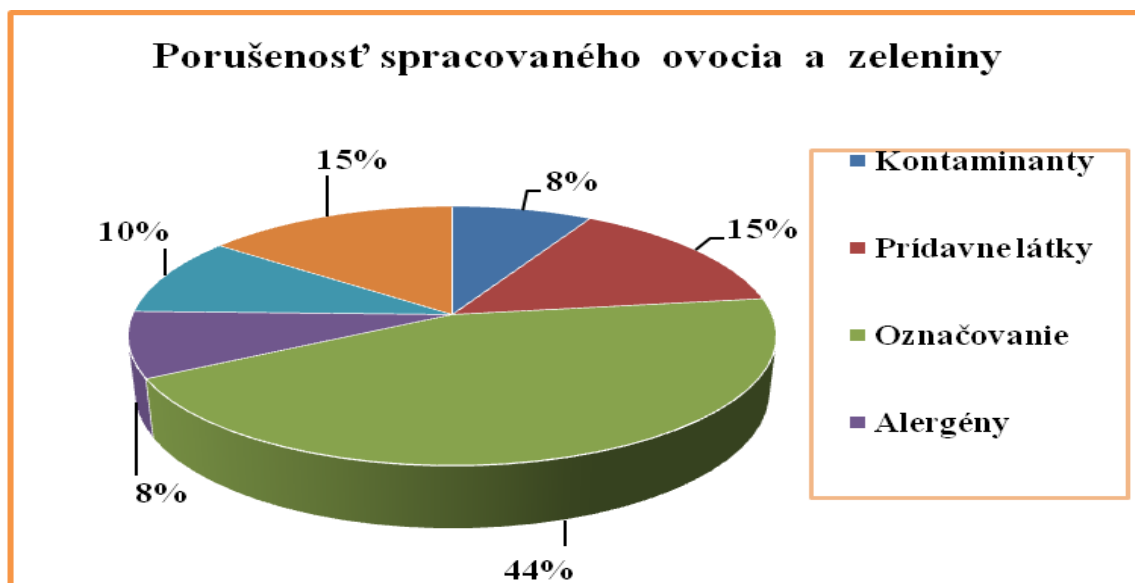
Senzorické nedostatky boli zistené v šiestich vzorkách. Nakladaná čalamáda a sterilizované feferónky mali netypickú chuť po narušenej surovine, dvoje hrozienka mali potuchnutú vôňu a chuť, po zoxidovanom tuku, mandarínky v mierne sladkom náleve z Číny boli rozvarené a Globex feferónky v náleve z Maďarska boli vyrobené z nahnitej, poškodenej suroviny.

Porušenie **fyzikálno-chemických ukazovateľov** bolo zistené v deviatich prípadoch. V Marhuľovom džeme Del Pietro z Číny a Tesco ríbežľovom džeme z Poľska nebola dodržaná predpísaná refraktometrická sušina a sušených slivkách bola nameraná nižšia refraktometrická sušina ako bolo deklarované na obale. Balená kvasená kapusta domácej

produkcie mala nižší pevný podiel a sterilizované uhorky z Maďarska nespĺňali deklarovanú veľkosť plodov.

Graf č. 9

Porušenosť spracovaného ovocia a zeleniny

- **Jedlé huby a výrobky z nich**

Zo 101 hodnotených vzoriek boli 4 nevyhovujúce, čo predstavuje 3,96 %. V minulom roku sa hodnotilo 125 vzoriek, tri boli nevyhovujúce – 2,4 %. Oproti vlašajšku nastal pokles kvality predávaných húb a výrobkov z nich. Zo 101 vzoriek húb a výrobkov z húb bolo 23 odobratých u výrobcov, jedna nevyhovela. V obchodnej sieti sa odobralo spolu 78 vzoriek, z nich boli 3 nevyhovujúce: 2 zmesi sterilizovaných húb v octovom náleve z Číny, z ktorých jedna bola hodnotená ako nevyhovujúca z dôvodu nevyznačenia alergénu- horčice a druhá obsahovala nepovolené sladidlo acesulfam. Tretia vzorka bola domácej produkcie, jednalo sa o sušené kozáky, ktoré nemali uvedený spôsob technologickej úpravy, názov bol „Kozáky“. Vzorka hlavy ustricovej bola odobratá u pestovateľa a nevyhovujúca bola v označení - pestovateľ deklaroval dátum spotreby 7 dní, povolené je maximálne 5 dní.

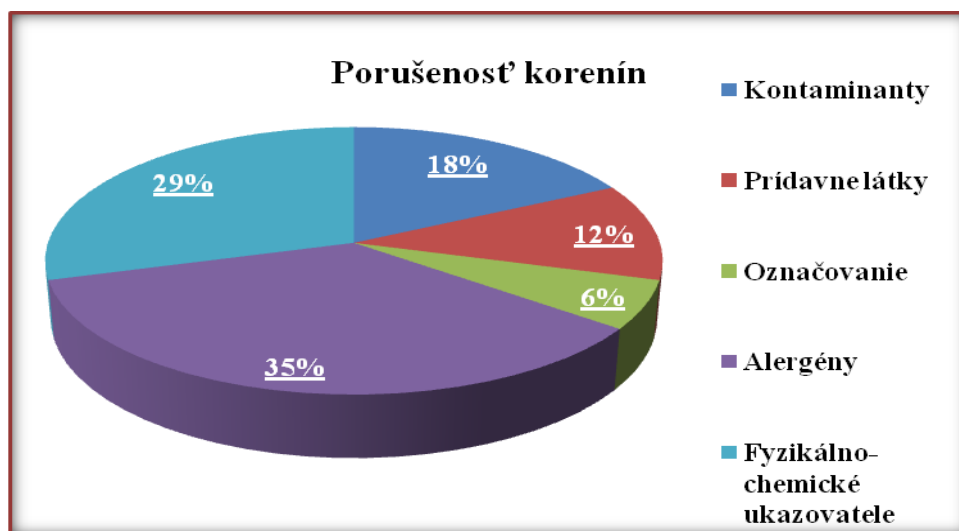
- **Koreniny**

V priebehu roka 2010 bolo v tejto komodite analyzovaných 403 vzoriek. Porušenosť bola zistená u 16 vzoriek (čo je 3,97%-ná porušenosť). Oproti roku 2009 sa porušenosť znížila v tejto komodite o 0,43%, hlavne vo vzorkách odobratých v obchodnej sieti. Najviac nedostatkov bolo zistených v neoznačení alergénov – horčica, zeler, glutén v zložení výrobkov. Zvýšený počet nedostatkov bol zistený aj vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch a to u korenia čierneho celého pre prekročenie stanoveného limitu v analytickom znaku prímiesy vlastné a to pri importe z tretích krajín, u klinčeka celého pre prekročenie stanoveného limitu v analytickom znaku prímiesy organické vlastné, u papriky sladkej a nového korenia mletého pre prekročenie stanoveného limitu v analytickom znaku popol a tiež v nedodržaní hmotnosti u bobkového listu. U troch vzoriek korenín boli zistené kontaminanty – u papriky sladkej mletej bolo zistené prekročenie maximálne prípustného množstva aflatoxínov a tiež aj ochratoxínu A a u majoránu drveného prekročenie maximálne prípustného množstva reziduí pesticídov - obsahu chlórpyrifosu pri dovoze z tretích krajín.

Porušenosť bola zistená aj v skupine prídavných látok a to u koreninového prípravku na korenie hydinového mäsa, pre prítomnosť nepovoleného farbiva E 123 Amarant. Nevyhovujúce vzorky v tejto komodite boli odobraté vo výrobe, ale aj v obchodnej sieti a boli z domácej produkcie, vnútrospoločenskej výmeny, z dovozu z tretích krajín a tiež boli odobraté pri dovoze z tretích krajín pri vstupe do Slovenskej republiky.

Graf č. 10

Porušenosť korenín

- **Nealkoholické nápoje.**

V roku 2010 bolo odobratých celkom 1029 vzoriek nealkoholických nápojov, vrátane 100 percentných ovocných, či zeleninových štiav, či nektárov. Oproti roku 2009, keď bolo odobratých v rámci kontroly celkom 1242 vzoriek, je to pokles o 213 vzoriek. Požiadavkám ustanovení Potravinového kódexu SR v sledovaných znakoch nevyhovelo 34 vzoriek, čo je oproti minulosti síce nárast len o jednu vzorku, avšak v percentuálnom vyjadrení pri celkovo nižšom počte odobratých vzoriek je to nárast na 3,3 % z celkového počtu, teda oproti roku 2009 porušenosť narástla o 0,6 %.

Najviac nedostatkov, celkom 30, bolo zistených v **označovaní** výrobkov. Jednalo sa o neuvedenie prítomnosti povolených prídavných látok, hlavne farbív, ale aj konzervačných látok a sladidiel. Vo viacerých prípadoch boli uvedené v zložení farbivá, či sladidlá, ktoré sa vo výrobku nenachádzali. Taktiež pri určených farbivách nebola uvedená informácia o možnosti nepriaznivých účinkov na činnosť a pozornosť detí. V niektorých prípadoch chýbalo uvedenie množstva zložiek, hoci boli uvedené v názve výrobku, prípadne v tomto názve chýbalo slovné spojenie „s náhradným sladidlom.“

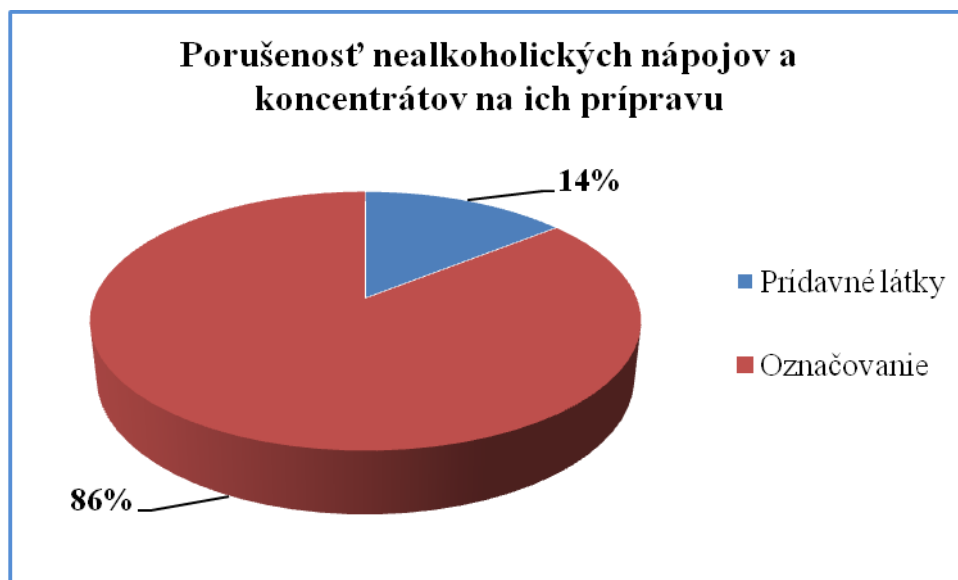
Mikrobiologická porušenosť nebola zistená ani v jednom prípade, čo je však čiastočne aj dôsledkom zúženia rozsahu sledovaných druhov mikroorganizmov prakticky len na salmonelu a na listériu monocytogenes.

Prekročenie maximálneho limitu obsahu **prídavných látok** bolo zistené v 5 prípadoch. Jednalo sa o sladidlá, konkrétne soli kyseliny cyklámovej, ďalej konzervačné látky (soli kyseliny benzoovej a syntetické farbivá (azorubín).

Senzorická porušenosť výrobkov zistená nebola.

Graf č. 11

Porušenosť nealkoholických nápojov a koncentrátov na ich prípravu

- **Pivo**

V roku 2010 bolo odobratých 266 vzoriek, teda o 37 vzoriek menej ako v predchádzajúcom roku. Požiadavkám legislatívy nevyhoveli 2 vzorky, čo je o 1 menej ako v minulom roku. V percentuálnom vyjadrení porušenosť klesla na 0,75 %, čo je o 0,25 % menej ako v roku 2009. Nedostatky boli zistené u dvoch vzoriek, a to pre nesprávne **označenie** – uvedenie zavádzajúceho názvu výrobku a pre neuvedenie prítomnosti sladidla vo výrobku.

- **Ovocné vína a medovina**

Z uvedených komodít bolo odobratých spolu 100 vzoriek, čo je takmer 50 percentný pokles (celkom o 49) oproti minulému roku. Z toho 9 vzoriek, teda 9% nevyhovelo predpísaným požiadavkám. V sensorických znakoch bolo zistené porušenie v dvoch prípadoch a to u ovocných vín pre nevyhovujúcu vôňu a chuť. Fyzikálno-chemickým požiadavkám nevyhoveli naopak 2 vzorky medoviny a to pre nižší obsah alkoholu. V štyroch prípadoch boli zistené nedostatky v **označovaní** požadovanými údajmi, hlavne pre chýbajúci údaj o obsahu oxidu siričitého a v jednom prípade aj pre chýbajúce **označenie alergénu**.

Oproti roku 2009, kedy bola porušenosť až 34,2%, došlo k podstatnému zlepšeniu hlavne v kategórii nepovolených **prídavných látok**, kde porušenosť klesla na nulu. Oproti minulosti sa nezistilo používanie takzvaných náhradných sladidiel, ktoré nie sú pre ovocné vína povolené. Aj u **fyzikálno-chemických požiadaviek** došlo k zlepšeniu a to hlavne dodržiavaním stanoveného obsahu cukru.

- **Miešané alkoholické nápoje**

Z tejto kategórie výrobkov bolo odobratých spolu 78 vzoriek, čo je o 10 vzoriek menej ako v predchádzajúcom roku. Z týchto bolo 6 vyhodnotených ako nevyhovujúce, čo je 7,69 % z celkového počtu, teda prakticky dvojnásobok oproti predchádzajúcemu roku. Išlo o nesprávne **označenie** výrobkov, chýbajúce údaje o obsahu **prídavných látok**, a obsah alkoholu nezodpovedajúci deklarácii na obale.

- **Liehoviny**

V roku 2010 bolo odobratých 379 vzoriek liehovín, teda o 36 vzoriek menej ako v roku 2009. Z týchto bolo 9 nevyhovujúcich, čo je 2,37 % z celkového množstva. Porušenosť sa zvýšila o 0,67 % oproti roku 2009. U šiestich vzoriek sa jednalo o nesprávne **označenie** výrobkov,

pričom najčastejším nedostatkom bolo uvedenie nesprávneho názvu, či kategórie, ďalej nečitateľné, alebo rozmazané údaje, ako aj chýbajúce zloženie výrobku.

U dvoch vzoriek bolo zistené porušenie **fyzikálno-chemických ukazovateľov** nedodržaním maximálne povolenej odchýlky od deklarovanej hodnoty obsahu alkoholu a u jednej vzorky bolo zistené prekročenie maximálne povoleného množstva prídavnej látky, konkrétne konzervačného činidla.

- **Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich**

V rámci úradnej kontroly potravín bolo v tejto komodite odobratých a analyzovaných 188 vzoriek, z ktorých iba jedna vzorka nevyhovovala požiadavkám platnej legislatívy z dôvodu prítomnosti plesní *Aspergillus candidus* v bylinnom čaji (chryzantenový čaj). Porušenosť v tejto komodite bola 0,53%.

- **Kakao a výrobky z kakaa**

V priebehu roka 2010 bolo v tejto komodite odobratých 130 vzoriek, z ktorých 5 vzoriek nevyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy. Celková porušenosť u tejto skupiny výrobkov bola 3,85%, čo je pomerne veľký nárast porušenosti, nakoľko v roku 2009 nebola zistená porušenosť ani u jednej odobratej vzorky. Porušenosť bola zistená v sensorických ukazovateľoch troch vzoriek kakaového prášku so zníženým množstvom tuku, kde bola zistená odpudzujúca, zatuchnutá vôňa a chuť. Vzorky boli odobraté u domáceho výrobcu. Nedostatky boli zistené aj v označovaní instantného kakaového prášku so zníženým obsahom tuku a to z dôvodu neuvedenia odporúčaného pomeru riedenia, alebo spôsobu prípravy v slovenskom jazyku. Uvedené nedostatky boli zistené u výrobkov dovezených z tretích krajín.

- **Káva, kávoviny a výrobky z nich**

Pri úradnej kontrole potravín bolo v roku 2010 v tejto komodite odobratých a analyzovaných 208 vzoriek. Porušenosť bola zistená u 2 vzoriek, čo je 0,96% z celkovej porušenosti odobratých vzoriek, čo je nižšia porušenosť o 1,19% ako v predchádzajúcom roku, kedy bola porušenosť 2,15%. Nedostatky boli zistené v označovaní výrobkov dovezených z tretích krajín EU CAFÉ - Kávová zmes s koreňom *Eurycoma longifolia* Jack (Tongkat ali), VITA CAFÉ - Špeciálne vyvinutá kávová zmes so Ženšenom, koreňom *Eurycoma longifolia* Jack (Tongkat ali) a extraktom huby *Ganoderma*. Predmetné výrobky obsahovali novú zložku „extrakt z koreňa *Eurycoma longifolia* Jack (Tongkat Ali)“, na ktorú nebolo vydané rozhodnutie Európskej komisie vo veci súhlasu s uvedením novej zložky potravín na trh v Európskej únii.

- **Škrob a výrobky zo škrobu**

V tejto komodite bolo v roku 2010 odobratých 45 vzoriek, z toho 19 vzoriek z výroby a 26 vzoriek z obchodnej siete. Nesúlad s požiadavkami bol zaznamenaný pri jednej vzorke, čo predstavuje porušenosť 2,22 %. Jednalo sa o produkt vnútrospoločenskej výmeny, ktorý nevyhovoval v znaku označovanie pre nedeklarovanie použitého farbiva na obale výrobku.

- **Sladidlá**

V sladidlách bolo analyzovaných 17 vzoriek, z ktorých nevyhovela 1 vzorka, čo predstavuje porušenosť 5,88 %. Z vyšetreného počtu vzoriek bolo 7 vzoriek odobratých vo výrobe, 8 vzoriek z obchodnej siete a dve vzorky pri dovoze z tretích krajín. Výrobok nezodpovedal požiadavkám na fyzikálno-chemické ukazovatele v znakoch vlhkosť a invertný cukor. Jednalo sa o výrobok domáceho pôvodu, odobratý v obchodnej sieti.

- **Čokoláda**

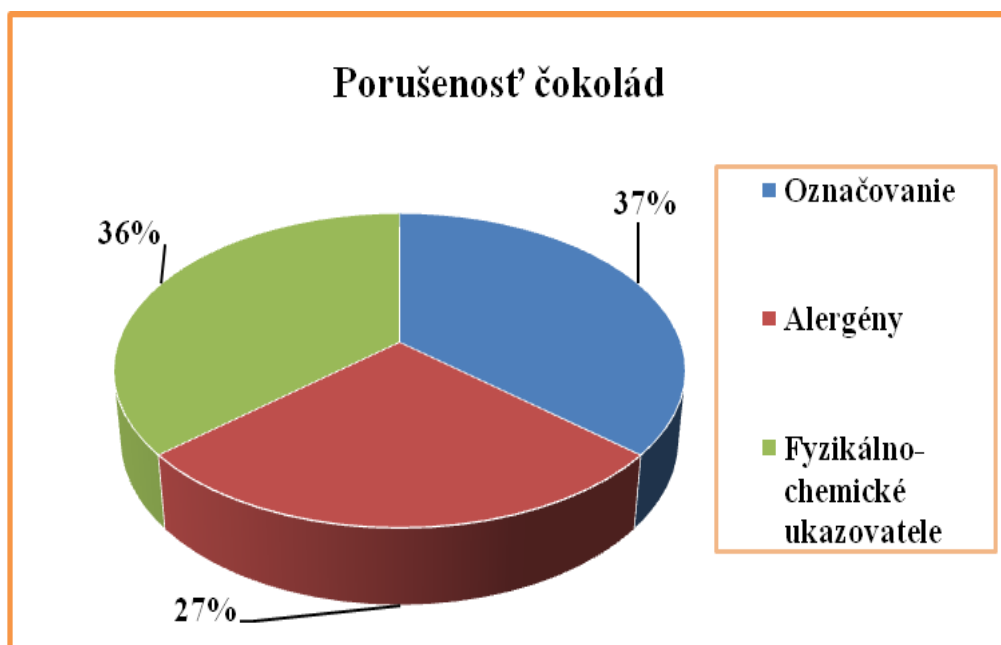
V roku 2010 bolo v laboratóriách analyzovaných 188 vzoriek čokolád, z toho 21 vzoriek nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenosť 11,17 %.

Z 31 vzoriek odobratých priamo u výrobcov nevyhovela 1 vzorka, v obchodnej sieti bolo odobratých spolu 152 vzoriek, z toho nevyhovelo 18 vzoriek (z toho 15 vzoriek tvorili produkty vnútrospoločenskej výmeny) a pri dovozoch z tretích krajín nevyhoveli z 5 vzoriek 2 vzorky. Najviac nedostatkov bolo zistených v označovaní čokolád (16 výrobkov), pričom najčastejšími nedostatkami v označovaní boli: v 8 prípadoch neuvedenie prítomnosti alergénu (lieskové orechy, arašidy, mliečna bielkovina) na obale výrobku, chýbajúci alebo nesprávny údaj o obsahu kakaovej sušiny, chýbajúce upozornenie na prítomnosť náhradných sladidiel vo výrobku.

8 vzoriek tiež nevyhovelo vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch, najčastejšie obsah kakaovej sušiny nezodpovedal deklarácii na obale výrobku, v dvoch prípadoch išlo o nízky obsah mliečného tuku v prípade mliečnej čokolády.

Graf č. 12

Porušenosť čokolád

- **Cukrovinky**

V tejto komoditnej skupine bolo analyzovaných spolu 297 vzoriek, z toho požiadavkám legislatívy nevyhovelo 29 vzoriek, čo predstavuje porušenosť 9,76%.

Z 57 vzoriek odobratých priamo u výrobcov nevyhoveli 3 vzorky, v obchodnej sieti bolo odobratých spolu 216 vzoriek, z toho nevyhovelo 22 vzoriek (z toho najvyššiu porušenosť na úrovni 16,36 % mali výrobky z tretích krajín) a pri kontrolách uskutočnených pri dovozoch z tretích krajín nevyhoveli zo 14 vzoriek 4 vzorky.

Ani v jednom prípade sa nezistila porušenosť v znakoch: mikrobiologické ukazovatele, kontaminanty a senzorické ukazovatele.

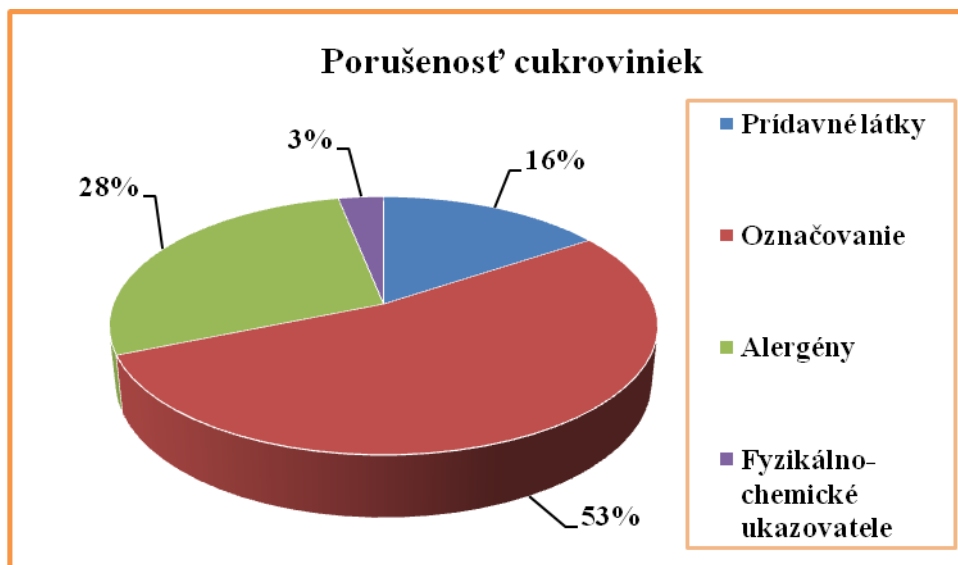
Naopak najčastejšie nedostatky sa vyskytovali v označovaní (26 vzoriek) z toho 9 vzoriek nevyhovelo pre neoznačenie prítomnosti alergénu (glutén, arašidy, lieskové orechy) na obale výrobku. Často sa vyskytujúcim nedostatkom bolo nedeklarovanie použitých farieb v označení výrobku. Ďalšie nedostatky v označení boli chýbajúce označenie názvu potraviny

v štátnom jazyku, nesprávne označenie zložených zložiek, chýbajúce upozornenie o nepriaznivých účinkoch na pozornosť detí pri použití niektorých druhov farbív, neuvedené % náplne.

5 vzoriek nevyhovelo v ukazovateli prídavné látky pre prekročenie najvyššieho povoleného množstva použitého farbiva, prípadne pre použitie nepovoleného farbiva vo výrobku.

Graf č. 13

Porušenosť cukrovíniek

- **Suché škrupinové plody a výrobky z nich**

Spolu bolo analyzovaných 455 vzoriek suchých škrupinových plodov, z toho bolo 34 nevyhovujúcich (7,5%), čo je oproti predchádzajúcemu roku pokles o 2,4 %. V roku 2009 bolo hodnotených 474 vzoriek, nevyhovelo 47, teda 9,9 %.

Vo výrobných prevádzkach boli odobratých 83 vzoriek, z nich bolo 7 nevyhovujúcich. V obchodnej sieti bolo odobratých spolu 324 vzoriek orechov- 63 domácich, 61 z EÚ a 200 z tretích krajín. Nevyhovujúcich bolo 6 vzoriek domácej produkcie, 4 vzorky z EÚ a 15 z tretích krajín, odkiaľ sa suché škrupinové plody dovážajú najviac a zároveň sú aj najviac kontrolované z hľadiska ich rizikovosti.

Prekročený **limit aflatoxínov** bol zistený v 8 prípadoch- vo vlašských orechoch z Číny a ČR, v arašidoch z Číny a Argentíny, v pistáciách z Iránu a USA, v lieskovcoch z Turecka a Gruzínska.

Označenie nezodpovedajúce platnej legislatíve - najmä neuvedenie spôsobu technologickej úpravy - lúpané, solené, pražené bolo zistené vo vlašských orechoch z ČR, v lieskovcoch z Turecka, neuvedenie krajiny pôvodu u pistácií solených pražených balených v SR a na čínskych arašidoch nebol uvedený alergén- glutén.

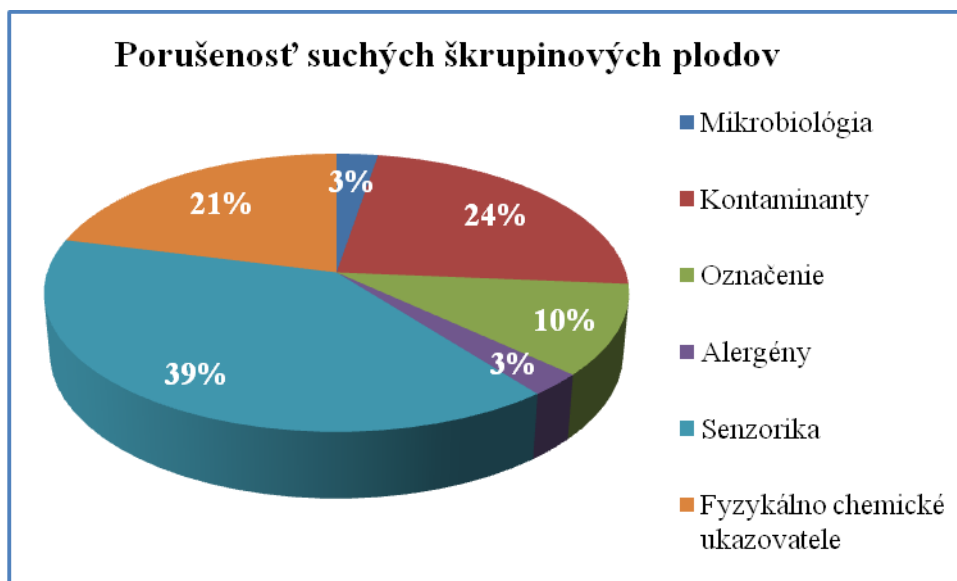
Senzorickým požiadavkám nevyhovelo 15 z hodnotených vzoriek- prevažne sa jednalo o cudziu, zmenenú chuť a vôňu orechov, najmä po starom zatuchnutom, zoxidovanom tuku - napr. lieskovce z Gruzínska, arašidy z Číny, nelúpané arašidy balené v SR obsahovali mŕtvych škodcov a ich larvy, vlašské orechy domácej produkcie boli akostne narušené- mali cudziu chuť i vôňu.

Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch bolo nevyhovujúcich 8 hodnotených vzoriek. Jadrá lieskovcov - SR mali deklarovanú I. tr. kvality, obsah balenia zodpovedal II. tr. kvality, pistácie obsahovali nadlimitné množstvo prímiesí a škrupín, vlašské orechy slovenské obsahovali až 0,4% škrupín, povolené je 0,1%.

Kokosový orech bol sensoricky hodnotený ako nevyhovujúci pre výraznú chuť po plesni, čo bolo potvrdené i **mikrobiologickou analýzou**.

Graf č. 14

Porušenosť suchých plodov

2.2.3. Hlavná príčina nezhody

Hlavnou nezhodou je označovanie potravín, čo je spôsobené najmä neznalosťou platnej legislatívy, nedôsledným a nezodpovedným prístupom prevádzkovateľov potravinárskych podnikov.

3. Audity

3.1. Vnútorne audity vykonané podľa čl. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

V roku 2010 pokračovala ŠVPS SR podľa zákona č. 152/1995 Z. z. vo vykonávaní interných auditov v súlade s článkom 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004 podľa programu interných auditov, ktorý bol vypracovaný na obdobie piatich rokov (2007 – 2011).

Na rok 2010 bolo naplánovaných 11 a vykonaných 6 interných auditov úradných kontrol potravín. Pri týchto auditoch sa zistilo 13 menej závažných nezhôd (výsledky sa týkajú potravín rastlinného pôvodu aj živočíšneho pôvodu, nakoľko audity sa vykonávajú spoločne). Pri auditoch v dvoch RVPS neboli zistené žiadne nezhody.

Na základe zistených nezhôd prijali RVPS termínované opatrenia na ich odstránenie. Keďže neboli v jednotlivých auditovaných organizáciách zistené závažné nezhody, bolo možné konštatovať, že systém výkonu úradnej kontroly potravín v podmienkach kontrolovaných RVPS je účinný a vhodný na dosiahnutie cieľov.

Tabuľka č. 52

Vnútorne audity podľa zákona č.152/1995 Z. z.

Por.č.	RVPS	Počet nezhôd	Popis nezhody
1	RVPS Zvolen	3	<p>V protokoloch o odbere vzorky nie sú vždy vyplnené kolónky "výsledky analýz vyhodnotiť na" , „odobraté v zmysle“ a veľkosť odobratej vzorky.</p> <p>V potvrdeniach na účely vyberania poplatkov nie je vždy uvedená základná náhrada, náhrada za spotrebované PL a počet km, uvedená je iba celková náhrada(CN), nie je uvedené čo bolo podkladom výpočtu CN(skutočných cestovných nákladov):</p> <p>Nie je jednotne vyplnený jednotný vstupný doklad (výsledok dokladovej kontroly, výsledok fyzickej kontroly, nie je uvedené či bola vykonaná identifikačná kontrola, bez vyhodnotenia importnej kontroly).</p>
			<p>V prípade nevyhovujúcich výsledkov laboratórnych vyšetrení odobratých úradných vzoriek neboli okrem uloženia sankcie zo strany úradnej kontroly vykonané žiadne ďalšie kroky za účelom overenia nápravy, prípadne nariadenie ďalších postupov v oblasti zabezpečenia dodržiavania potravinového práva.</p>
			<p>Úradné kontroly v malých maloobchodných prevádzkarňach sa v roku 2009 nevykonali v súlade s Národným plánom úradných kontrol.</p>
2	RVPS Žiar nad Hronom	-	
3	RVPS Dunajská Streda	6	<p>Vzorka potraviny, určená na kontrolu dovozu z tretích krajín bola odobratá až na druhý deň po vystavení záznamu 09/02/2010 TEL.2 z 9.2.2010, v ktorom bolo uvedené Odporúčenie pre pobočku colného úradu uvoľniť tovar do colného režimu „voľný obeh“, takže protokol o odbere vzoriek, ani protokol o skúške v ňom nebol a ani nemohol v ňom byť uvedený.</p>
			<p>V niektorých prípadoch pri zistených nedostatkoch vo výrobe a v maloobchodných prevádzkarňach nie sú ukladané opatrenia na ich odstránenie. V prípade uloženia opatrení, tieto nie sú v súlade so zákonom NR SR č. 152/1995 Z. z.</p>
			<p>V prekontrolovaných záznamoch o úradnej kontrole potravín neboli správne použité vzory z príloh Pokynu ŠVPS SR č. 7/2007 a č. 20/2009, neboli jednotne číslované, neboli správne označené použité kontrolné metódy a účel kontroly, pri zistení nedostatkov nie je presne a úplne opísaný zistený skutkový stav veci a</p>

			záznamy neobsahujú všetky kontrolné zistenia podľa hodnotiaceho listu.
			Prekontrolované správy z auditu u prevádzkovateľov potravinárskeho podniku rastlinného pôvodu sú príliš stručné a nedokumentujú zistenia a dôkazy auditu. Napr. auditom boli zistené tri menej závažné nezhody a v bode 2.2. Zistenia a dôkazy neboli vôbec spomenuté a popísané. Nie je vedená evidencia vydaných poverení na výkon auditu.
			V roku 2009 nebola dodržaná frekvencia úradných kontrol potravín v maloobchodných prevádzkarniach podľa plánu úradných kontrol.
			Pri dodatočných (následných) úradných kontrolách sa nepostupovalo podľa Metodického pokynu č.11/2009.
4	RVPS Prievidza	2	Orgán úradnej kontroly RVPS Prievidza neudržiava zoznam zaregistrovaných prevádzkovateľov v oblasti potravín v aktualizovanom stave.
			V niektorých prípadoch pri vykonávaní úradných kontrol potravín nie sú dodržané dokumentované postupy ŠVPS SR.
5	RVPS Bardejov	-	
6	RVPS Senica	2	Záznamy z úradných kontrol potravín nie sú vystavené podľa dokumentovaných postupov ŠVPS SR.
			Pri zistení nedostatkov sa nepostupuje podľa dokumentovaných postupov ŠVPS SR

3.2. Audity u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov

V roku 2010 orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou. Celkovo bolo vykonaných 435 auditov, z toho bolo 221 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 490 nezhôd.

Najväčší počet auditov bol vykonaný v pekárskej výrobe a v skladoch distribútorov potravín, kde bol zaznamenaný najväčší počet auditov s nezhodami a bol zistený aj najväčší počet nezhôd. Vysoký počet auditov s nezhodami bol zaznamenaný aj v baliarňach potravín, vo výrobe trvanlivého pečiva a tiež vo výrobe mlynských výrobkov z obilia. Najčastejšie zistené nezhody boli v dokumentácii správnej výrobnéj praxe z dôvodov jej neúplnosti, neaktuálnosti jednotlivých výrobných a pracovných postupov, technických a technologických predpisov, hygienických a sanitačných poriadkov a v metrologickom poriadku. Ďalšími zistenými nezhodami boli nezhody v opise výrobku, nebola aktualizovaná dokumentácia pre daný sortiment výrobkov, nebol v dostatočnej miere uvedený spôsob spracovania, chýbal spôsob balenia a druh použitého baliaceho materiálu, neboli uvedené všetky hmotnosti vyrábaných

výrobkov, neboli uvedené senzorické vlastnosti výrobkov, jednotlivé listy s opisom výrobku neboli podpísané zodpovedným prevádzkovateľom potravinárskeho podniku a označené dátumom, chýbalo zloženie výrobkov. Nezhody boli zistené aj v tokových diagramoch, v ktorých neboli uvedené všetky technologické operácie a tiež neboli vypracované pre niektoré druhy výrobkov v rámci jednej výroby, tokový diagram nebol presný a nezhodoval sa so skutočnosťou, nebol aktuálny, nebol podpísaný zodpovedným prevádzkovateľom potravinárskeho podniku a označený dátumom. Opakovane zistenou nezhodou boli nedostatky vo vypracovaní identifikácie biologického nebezpečenstva pre jednotlivé kroky procesu. Nezhody boli zistené aj vo verifikácii systému a monitorovaní jednotlivých CCP, v nedodržiavaní teplôt podľa vlastného predpisu, tiež bolo zistené nedodržiavanie frekvencie kontroly zdravotnej bezpečnosti výrobkov, v opise výrobku boli deklarované mikrobiologické požiadavky, ktoré nie sú v súlade s platnou legislatívou, ďalej boli zistené nezhody vo vedení evidencie o výkone deratizácie a dezinfekcie a tiež nebola určená osoba zodpovedná za vedenie týchto záznamov, nezabezpečenie správneho skladovania surovín podľa deklarácie na obale, ktoré je kritické pri zabezpečovaní zdravotnej neškodnosti výrobku, chýba vlastný plán kontrol vyrábaných výrobkov so zameraním na bezpečnosť potravín. Nebol vypracovaný plán školení pracovníkov, hygienické školenia sa nevykonávali, v niektorých prípadoch chýbali záznamy o školeniach pracovníkov, nebol vypracovaný systém archivácie dokumentov a záznamov vyplývajúcich z uplatňovania systému HACCP a tiež nebola vykonaná aktualizácia zásad správnej výrobnéj praxe. Viackrát bola zistená nezhoda vo vypracovaní, neaktuálnosti plánu vysledovateľnosti používaných surovín a finálnych výrobkov, chýbali zoznamy dodávateľov a odberateľov s kontaktnými číslami.

Prehľad o počte vykonaných auditov u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd je uvedený v tabuľke č. 53.

Tabuľka č. 53

Prehľad o počte vykonaných auditov u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd

Výrobca/ distribútor potravín rastlinného pôvodu podľa komodít	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
Výroba sójových výrobkov	2	2	2
Výroba cestovín	15	8	24
Výroba pekárskych výrobkov	181	90	204
Výroba trvanlivého pečiva	13	9	26
Výroba mlynských výrobkov z obilia	8	5	10
Výroba extrudovaných výrobkov	8	1	2
Výroba zemiakových lupienkov	5	1	4
Výroba pochutín	2	2	4
Výroba nealkoholických nápojov	7	3	5
Výroba liehovín	6	3	5

Výroba piva	3	1	1
Výroba olejov	3	1	1
Výroba škrobov	0	0	0
Výroba cukrovínek, čokolády	4	2	2
Výroba - spracované ovocie a zelenina	8	3	8
Baliareň potravín	10	8	13
Sklad a distribúcia potravín	146	77	172
Pestovateľ hlavy ústricovej a šampiňónov	0	0	0
Výrobňa sladu	1	1	1
Výroba kávy	2		
Výroba čajov	1	1	1
Obilné silo	1		
Pestovatelia zeleniny + baliareň	2	0	0
Výroba medoviny	1	1	3
Výroba pekárskeho výrobku - konečný spotrebiteľ	5	1	1
Výroba šúpaných zemiakov	1	1	1
SPOLU	435	221	490

3.3. Audity zo strany EK-FVO čl. 45 nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER

V roku 2010 nebol zo strany FVO na Slovensku v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu vykonaný špecifický audit. V rámci Country Profile bola vykonaná kontrola plnenia opatrení zo všeobecného auditu.

4. Postupy na zabezpečenie efektívnosti

4.1. Postupy na zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov

Pre zabezpečenie zhody prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov je pre úradnú kontrolu nevyhnutná aktuálna databáza. Databáza prevádzkovateľov potravinových podnikov - výrobcov potravín a maloobchodu je vedená na ŠVPS SR. Aktuálna databáza maloobchodných jednotiek je polročne zasielaná aj na Úrad verejného zdravotníctva SR. Výsledky z úradnej kontroly potravín odhalili, že najviac nedostatkov bolo zistených v celkovej hygiene kontrolovaných objektov, zvýšenom výskyte tovaru po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti a tiež v nedodržaní zásad správnej výrobnéj praxe a to hlavne v maloobchodnej sieti (príloha č.1).

ŠVPS SR a RVPS SR v zmysle zákona o potravinách uložili za zistené nedostatky nasledovne opatrenia a sankcie prevádzkovateľom potravinárskeho podniku:

Prehľad zistených nedostatkov pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh a uložených sankcií

Tabuľka č. 54

Popis nedostatku	Počet nedostatkov, druhov tovaru	Množstvo (l, kg, m.j.)	Cena v EUR
Neplnenie opatrení	322		
Nevyhovujúce suroviny, výrobky, tovar			
po DS/DMT	4684	23 760,32	5 0080,58
poškodený obal, tovar, vzbudzujúce odpor	621	27 543,355	1 3977,23
označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	2834	26 588,582	51 049,29
neznámy pôvod	152	1 354,447	10 714,77
menenie, falšovanie údajov	20	29,899	100,57
klamlivo označené alebo ponúkané na predaj klamlivým spôsobom	45	119,93	590,24
iné	245	380,083	1 010,93

Celkovo bolo uložených 2 574 pokút rozhodnutím riaditeľa jednotlivých RVPS pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh v hodnote 1 253 791 €, pričom priemerná hodnota pokút je 487 € a maximálna suma uloženej pokuty bola 25 000 €.

Blokových pokút uložených fyzickým osobám pri výrobe potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovaní na trh bolo 2 608 v hodnote 64 514 €.

4.2. Postupy prijaté na zabezpečenie efektívneho fungovania služieb úradnej kontroly

4.2.1. Nové, aktualizované, revidované kontrolné postupy

Na zabezpečenie jednotného postupu pri výkone úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu ŠVPS SR vypracovala 10 dokumentovaných postupov :

- **Pokyn ŠVPS SR č. 8/2010-360** na odber vzoriek potravín a surovín rastlinného pôvodu na rok 2010, č.30/10-366 zo dňa 11.01.2010,
- **Usmernenie k označovaniu nebaleného chleba etiketami**, č. 205/2010-363 zo dňa 29.01.2010,
- **Usmernenie ku kontrolám pri dovoze slnečnicového oleja pochádzajúceho alebo odosielaného z Ukrajiny – zmena**, č. 372/2010-368, zo dňa 24.02.2010,
- **Pokyn ŠVPS SR č.11 /2010-360** , ktorým sa ustanovujú postupy pri kontrole potravín neživočíšneho pôvodu dovážaných z tretích krajín zo dňa 12.02. 2010,
- **Pokyn ŠVPS SR č.13/2010**, ktorým sa určujú výdavky a ustanovuje sa vyberanie

- poplatkov za vykonávanie úradných kontrol na úseku úradnej kontroly potravín a úradných kontrol orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti zo dňa 04.05.2010,
- **Usmernenie k úradným kontrolám tabakových výrobkov**, č. 1163/2010-367 zo dňa 01.06.2010,
 - **Usmernenie k úradným kontrolám a k odberu vzoriek na stanovenie GMO pre rok 2010**, č. 1164/2010-367 zo dňa 01.06.2010,
 - **Doplnok k spracovaniu databáz prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vyrábajúcich a manipulujúcich s potravinami**, č. 1361/10-355, zo dňa 10.06.2010,
 - **Stanovisko k postupu pri kontrole označovania kategórie prídavných látok na potravinách**, č. 1281/2010-368 zo dňa 11.06.2010,
 - **Usmernenie pre odber vzoriek obilia a výrobkov z obilia v roku 2010**, č.1820/2010-367, zo dňa 17.08.2010.

4.2.2. Školenia

Na základe Národného programu vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu sa uskutočnilo **12** školení, ktorých sa zúčastnilo **641** účastníkov – inšpektorov úradnej kontroly potravín a zamestnancov potravinových laboratórií ŠVPÚ. Školenia boli zamerané na:

- **praktické školenie pre používateľov počítačového programu KIČ** – problémy, skúsenosti pri používaní, zaškolenie nových kolegov inšpektorov rastlinných a živočíšnych komodít, návrhy na vylepšenie,
- **kontaminanty v potravinách** – legislatíva, postupy pri odbere vzoriek, zistené nedostatky a nápravné opatrenia. **Importné kontroly** – nová legislatíva, pokyn na importné kontroly,
- **správne konanie a priestupkové konanie** v praxi orgánov veterinárnej správy a orgánov úradnej kontroly potravín,
- **kontrola čerstvého a spracovaného ovocia a zeleniny, obilnín, strukovín, olejní, pekárskeho výrobku, jedlých rastlinných tukov a olejov** – legislatíva, technológia, postup kontroly, hodnotenie na mieste, zisťované nedostatky, príkladové štúdie,
- **úradná kontrola potravín na základe hodnotenia rizika**, postup kontroly, kontrola nealkoholických nápojov, piva, ovocných vín, liehovín a ostatných alkoholických nápojov, pochutín, kaka, kontroly u prvovýrobcov.

Tabuľka č. 55

Národný program vzdelávacích aktivít v oblasti úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu

Kód aktivity	Názov vzdelávacej aktivity	Dátum školenia	Počet účastníkov
PD7	Praktické školenie pre používateľov počítačového programu KIČ	26.1. BA 27.1. Trnava 28.1. Nitra 2.2. BB 3.2. KE 4.2. Prešov 10.2. Žilina	316

		12.2. Trenčín	
PD2	Kontaminanty v potravinách Importné kontroly	29.-30. apríl IVVL Košice	99
	Správne konanie a priestupkové konanie	19.-21. máj IVVL Košice	55
PD3	Kontrola čerstvého a spracovaného ovocia a zeleniny, obilnín, strukovín, olejnín, pekárskeho výrobkov, jedlých rastlinných tukov a olejov	31.máj – 1.jún IVVL Košice	101
PD4	Úradná kontrola potravín na základe hodnotenia rizika, postup kontroly, kontrola nealkoholických nápojov, piva, ovocných vín, liehovín a ostatných alkoholických nápojov, pochutín, kaka, kontroly u prvovýrobcov	1. - 2. júl IVVL Košice	70

V roku 2010 sa traja inšpektori z RVPS zúčastnili školení organizovaných EK v rámci programu „Better training for safer food“ v Taliansku. Školenie bolo zamerané na kontrolu dovozov potravín rastlinného pôvodu z tretích krajín podľa Nariadenia č. 669/2009. Názov školenia a počet účastníkov za ŠVPS SR pre potraviny a suroviny rastlinného pôvodu je uvedený v tabuľke č. 56.

Tabuľka č. 56

Školenia organizované cez DG SANCO – Better Training for Safer Food

Názov školenia	Počet účastníkov
Oficial Control of NAOF	3

Okrem týchto školení sa uskutočnili aj odborné pracovné porady týkajúce sa úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu. ŠVPS SR zorganizovala **2 pracovné porady** s inšpektormi z KVPS. Jednotlivé KVPS pravidelne organizovali pracovné porady s inšpektormi RVPS.

V spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ŠVPS SR zorganizovala seminár pre inšpektorov ŠVPS SR, KVPS, RVPS, ÚKSUP, ÚVZ SR, RÚVZ s názvom „Výkon auditu podľa č. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER o úradných kontrolách“ a „Vedecké hodnotenie rizika“. Na oboch seminároch sa zúčastnilo spolu 250 účastníkov z vyššie uvedených organizácií.

4.2.5. Špeciálne kontroly

- **Vyhodnotenie cielenej kontroly Veľká noc 2010 v maloobchode za rastlinné komodity**

V období od 22. marca 2010 do 1. apríla 2010 boli inšpektormi RVPS SR vykonané tiež ciele (ad hoc) kontroly, zamerané na kontrolu potravín, ktoré sa tradične konzumujú v období Veľkej noci a ktoré sú uvádzané na trh prostredníctvom maloobchodnej siete. Pokiaľ ide o potraviny rastlinného pôvodu, kontroly boli zamerané na tieto komodity:

- 1. čokolády a cukrovinky** – uskutočňovala sa kontrola označovania čokolád a cukroví na mieste a tiež odber vzoriek na kontrolu falšovania čokolád, kontrolu používania syntetických farbív vo veľkonočných cukrovinkách a prítomnosť alergénov. Pri kontrolách v predajniach bola zvláštna pozornosť venovaná kontrole označenia maličkých figúrok, ktoré nie sú jednotlivo označené a musia byť predávané z predavača opatreného všetkými požadovanými údajmi, označenie musí byť zreteľné, neodstrániteľné a pre spotrebiteľa za obvyklých podmienok ľahko čitateľné,
- 2. ovocné šťavy** - kontrola kvality (stanovenie refraktometrickej sušiny a hustoty) a správnosti označovania ovocných štiav. Odobraté vzorky sa analyzovali v nasledovných ukazovateľoch: označenie, senzorické hodnotenie, fyzikálno-chemické ukazovatele (hustota a refrakcia). V prípade podozrenia sa sledovalo nepovolené použitie konzervačných látok a syntetických farbív,
- 3. sušené ovocie** - kontrola bola zameraná na kontrolu obsahu prídavných látok, hygieny predaja a označenie výrobkov. Pri odobratých vzorkách sa sledoval obsah konzervačných látok, farbív a SO₂.

V sledovanom období vykonali inšpektori orgánov Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky celkovo 473 cieľných kontrol tovaru rastlinného pôvodu.

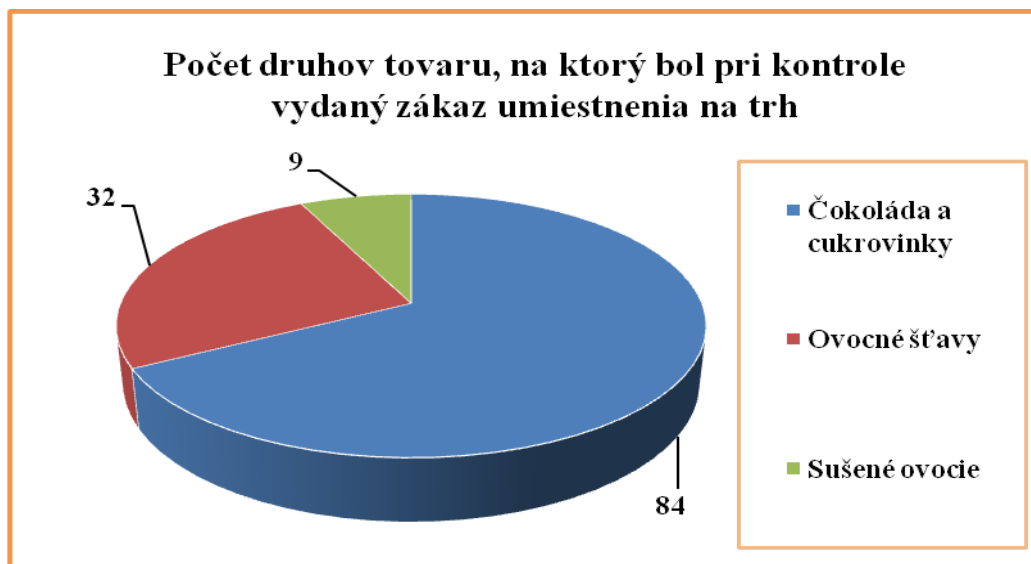
Z tohto celkového počtu bolo 60 kontrol s nedostatkami, zistenými priamo pri výkone kontroly, čo predstavuje 12,68 %.

Zistené nedostatky boli riešené nasledovným spôsobom:

- zákaz umiestnenia na trh bol udelený 125 druhom výrobkov,
- boli udelené 2 blokové pokuty v sume 50 €,
- vydaných 23 opatrení na mieste,
- 45 navrhnutých správnych konaní.

Graf č. 15

Počet druhov tovaru podľa komodít, na ktorý bol pri kontrole vydaný zákaz umiestnenia na trh

Najväčší počet nedostatkov na mieste bol zaznamenaný u čokolád a cukrovínok, pričom sa jednalo najmä o nedostatky v označovaní, ako napríklad chýbajúce označenie v slovenskom jazyku, nesprávne označenie názvu potraviny, nečitateľné označenie. Vyskytol sa aj predaj zdeformovaných výrobkov, prípadne výrobkov s poškodeným obalom a tiež nedostatočná hygiena predaja, prípadne spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov tovaru (cukrovinky a drogistický tovar).

Pokiaľ ide o výrobky, ktoré boli v rámci cieľenej kontroly odoslané na vyšetrenia do laboratórií ŠVPÚ, **spolu bolo v rámci cieľenej kontroly odobratých 145 výrobkov rastlinného pôvodu**, z toho 43 čokolád a cukrovínok, 49 vzoriek spracovaného ovocia a zeleniny, 53 vzoriek ovocných štiav.

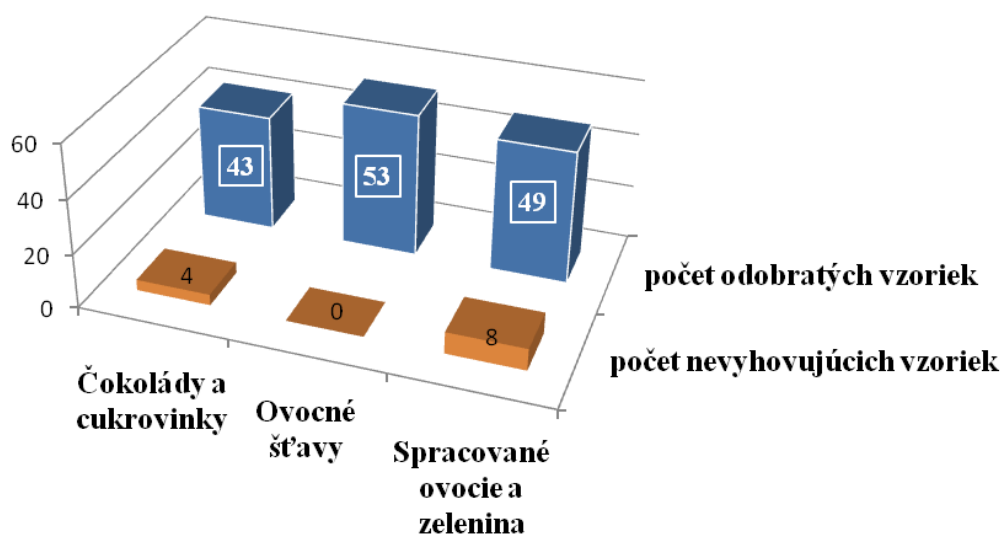
Spolu nevyhovelo požiadavkám legislatívy 14 vyšetrených výrobkov, z toho 2 čokolády, 2 cukrovinky, 5 vzoriek sušeného ovocia, 4 vzorky presladeného ovocia a zeleniny a 1 vzorka sterilizovanej zeleniny. Celková porušenosť odobratých vzoriek predstavuje 9,66 %.

Najčastejšie zistené nedostatky boli: prítomnosť nedeklarovaných farbív vo výrobku a prítomnosť nedeklarovaného alergénu (lieskové orechy, SO₂).

Graf č. 16

Prehľad počtu odobratých a nevyhovujúcich vzoriek podľa komodít

Prehľad počtu odobratých a nevyhovujúcich vzoriek podľa komodít

- **Vianočné kontroly ovocia, zeleniny a suchých škrupinových plodov**

Počas cielenej kontroly bolo v období od 15.11. do 17.12.2010 spolu vykonaných **656 kontrol** u výrobcov, vo veľkoobchodných skladoch a v maloobchodných prevádzkach.

Pri týchto kontrolách bolo spolu prekontrolovaných **9 802 druhov** sušeného a presladeného ovocia a suchých škrupinových plodov.

Na mieste bolo senzorycky hodnotených **1 921 výrobkov**, z toho bolo šesť vzoriek nevyhovujúcich. Najčastejším zistením bola potuchnutá vôňa a chuť, prítomnosť živých a mŕtvych škodcov, ich lariev a molí a vysoký podiel polámaných orechov.

Označenie bolo na mieste prekontrolované v **6 816 prípadoch**, nedostatky boli zistené u **33 výrobkov**.

Najčastejšie zistenia boli:

- neoznačenie výrobku v úradnom jazyku,
- v zložení chýba %-uálny podiel zložiek uvedených v názve výrobku,
- chýba akékoľvek označenie nebaleného tovaru,
- chýba varovanie, že prítomnosť farbív môže spôsobiť hyperaktivitu detí,
- nečitateľný dátum minimálnej trvanlivosti,
- v zložení výrobku nie je uvedená prídavná látka zistená pri analýzach,
- chýbalo akékoľvek označenie nebalených výrobkov.

Blokové pokuty boli počas kontrol uložené v počte 3, každá vo výške 30 €.

Bolo **začatých 12 správnych konaní** o uložení pokuty a opatrení rozhodnutím.

Zákaz predaja bol vydaný na 420,43 kg v celkovej hodnote 2 034,16 €.

Na mieste boli dané 4 opatrenia na zabezpečenie dooznačenia niektorých výrobkov.

Počas cielenej vianočnej kontroly bolo spolu **na laboratórne hodnotenie odobratých 188 vzoriek**. Z tohto počtu bolo ako **nevyhovujúce** vyhodnotených **spolu 8 vzoriek**.

Jednalo sa o výrobky:

1. Jadrá lieskových orechov SR - označenie- nesprávne uvedené výživové hodnoty,
2. Datle vykôstkované – Tunis – označenie - chýba údaj o technologickom spôsobe úpravy ovocia,

3. Bio hrozienka - Turecko – dtto,
4. Pistácie solené pražené- Irán- kontaminanty- prekročený limit aflatoxínov,
5. BARAKA GAIA - zmes ovocia a orechov – SR - v zložení chýba %-álny podiel ovocia a orechov, farbivo je uvedené iba číselným kódom bez slovného uvedenia kategórie prídavnej látky, nie je uvedený spôsob technologickej úpravy ovocia,
6. ENSA marhule sušené, odkôstkované - výskyt živých i mŕtvych škodcov vo všetkých vývojových štádiách,
7. Ovocná zmes sušeného ovocia- zistený obsah konzervačnej látky kyseliny sorbovej neuvedený v zložení výrobku,
8. Fit line –orechovo-hrozienková zmes- zistený SO2 neuvedený v zložení výrobku.

- **Kontrola potravín rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín**

ŠVPS SR ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky okrem iných činností aj kontrolu kvality a bezpečnosti potravín a surovín rastlinného pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a Európskej únie.

Importné kontroly sa vykonávajú podľa **nariadenie (ES) 882/2004 a nariadení č.669/2009 a 1152/2009.**

Pri kontrole rizikových tovarov z rizikových krajín sa postupuje podľa citovaných nariadení, ktoré predpisujú frekvenciu kontrol, požadované sprievodné doklady a certifikáty z krajiny pôvodu. Jedná sa o rizikové druhy- najmä orechy a sušené ovocie, v ktorých sa sleduje **obsah aflatoxínu- nariadenie č.1152/2009.** Výsledky týchto kontrol sú tabuľkovou formou štvrtročne písomne hlásené do Bruselu na DG Sanco.

Na obsah aflatoxínov, chemických prvkov, rezíduí pesticídov, syntetických farbív (sudán) sa kontrolujú dovozy z tretích krajín podľa **nariadenia č. 669/2009.** Aj výsledky týchto kontrol sú zasielané taktiež štvrtročne v predpísaných formulároch do Bruselu e-mailovou formou.

Ostatné importné kontroly sa vykonávali podľa **pokynu ŠVPS SR č.11/2010** vypracovaného podľa jednotlivých článkov nariadenia 882/2004 týkajúcich sa importných kontrol, kde sú opísané postupy kontrol, spolupráca s Colným úradom SR a podnikateľmi dovážajúcimi potraviny z tretích krajín. V prílohe sú predpisy, podľa ktorých sa pri kontrole importov postupuje:

- zoznam miest vstupu do SR a určené miesta vstupu (v prechodnom období príslušné colné úrady),
- zoznamy kontaktných miest na jednotlivých RVPS,
- frekvencia kontrol naplánovaná podľa rizikovosti jednotlivých komodít, početnosti ich dovozov, spolupráce s dovozcom,
- upravený JVD, ktorý nahrádza záznam z kontroly importu ,
- kódovník výrobkov,
- zoznam inšpektorov pre kontroly dovozov vína.

Okrem potravín neživočíšneho pôvodu patriacich do kompetencie orgánov ŠVPS SR sa pri importoch z tretích krajín kontrolujú aj **potraviny a výživové doplnky podliehajúce dozoru ÚVZ SR.** Týka sa to najmä minerálnych vôd, soli, potravín pre deti, potravín určených na špeciálne výživové účely a pod. Pri týchto kontrolách sa neodoberajú vzorky na analytické vyšetrenie. Dodávky sú prekontrolované fyzicky a dokladovo, musia mať súhlasné stanovisko MZ SR.

Kontrolovaná je každá zásielka potravín neživočíšneho pôvodu prichádzajúca z tretích krajín, ktorá vstupuje na našom území do EÚ. Kontrola môže byť dokladová, fyzická, odber vzoriek.

Zásielka je colným orgánom uvoľnená až po jej odsúhlasení orgánom dozoru buď ihneď pri dokladovej alebo fyzickej kontrole, alebo až po ukončení rozborov v prípade odberu vzorky.

V roku 2010 bolo spolu **vykonaných 4 032 importných kontrol**, pri ktorých bolo **prekontrolovaných 52 452 951,44 kg** potravín neživočíšneho pôvodu. **Prepustených do voľného obehu bolo celkom 3 891 dodávok o hmotnosti 50 991 365,38 kg**. Do colného režimu voľný obeh **nebolo prepustených 146 dodávok o celkovej hmotnosti 1 461 586,16 kg**.

Najviac neuvolnených zásielok bolo z Turecka (figy, lieskovce, sterilizovaná zelenina, cestoviny, džemy, hrozienka a i.)

Na druhom mieste bola Ukrajina (nealkoholické nápoje, obilniny, strukoviny, spracované ovocie a zelenina, oleje).

Nasleduje Srbsko (dyňa červená, koreniny, cukrárske výrobky, kompóty, ovocie v liehu, pivo, oleje), Argentína (arašidy, sušené slivky) a Vietnam (dehydrované pokrmy, nápoje, spracované ovocie a zelenina)

Tabuľka č. 57

Prehľad tretích krajín s najväčším počtom dovozov

Poradie	Krajina	Počet dodávok
1.	Čína	804
2.	Turecko	706
3.	Chorvátsko	283
4.	Srbsko	282
5.	Vietnam	198

Graf č. 17

Krajiny s najväčším počtom dovozov

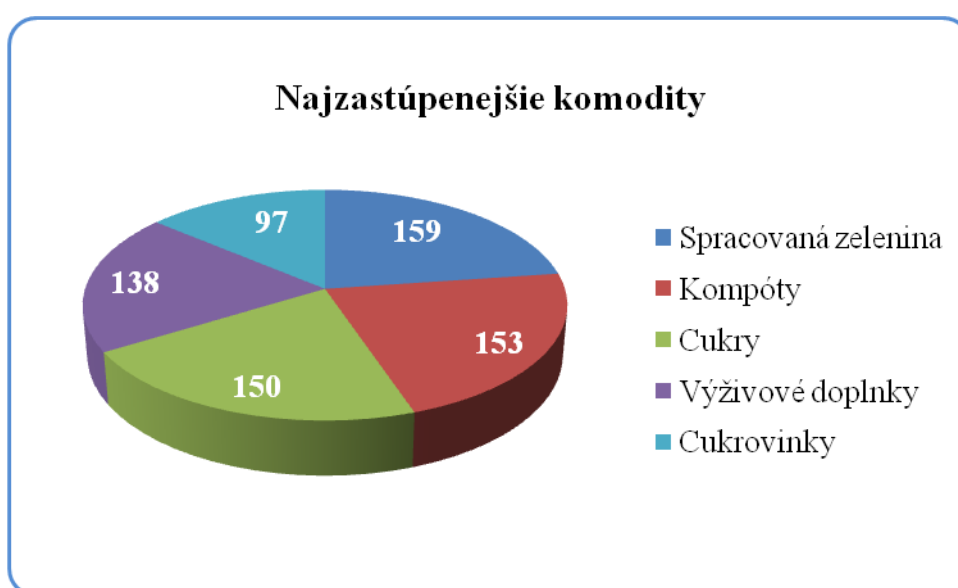
Tabuľka č. 58

Dovozy podľa komodít

Poradie	Komodita	Počet dodávok
1.	Ster. a nakladaná zelenina	159
2.	Kompóty	153
3.	Ostatné cukry	150
4.	Výživové doplnky	138
5.	Oleje	106

Graf č. 18

Najzastúpenejšie komodity pri dovoze z tretích krajín

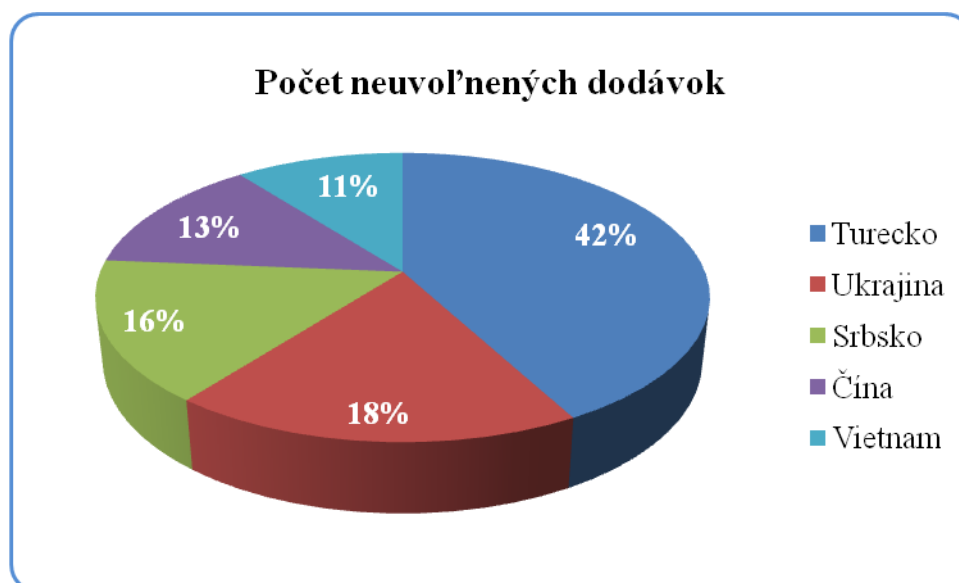
Tabuľka č. 59

Prehľad tretích krajín s najväčším počtom neuvoľnených dodávok

Poradie	Krajina	Počet neuvoľnených dodávok
1.	Turecko	32
2.	Ukrajina	14
3.	Srbsko	12
4.	Argentína	10
5.	Vietnam	8

Graf č. 19

Počet neuvolnených dodávok

• Značka kvality SK 2010 – potraviny rastlinného pôvodu

Okrem kontrol vykonaných v zmysle zákona o potravinách, boli inšpektormi RVPS v roku 2010 vykonané aj kontroly v zmysle „Národného programu podpory poľnohospodárskych výrobkov a potravín“, keďže podľa „Zásad posudzovania a udeľovania Značky kvality SK na poľnohospodárske výrobky a potraviny“, vykonávajú kontrolu dodržiavania podmienok udeľovania národnej značky u registrovaných výrobkov orgány Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

Pri kontrolách inšpektor zisťuje, či výrobok spĺňa všetky požiadavky uvedené v štatúte Značky kvality SK, t.j. či:

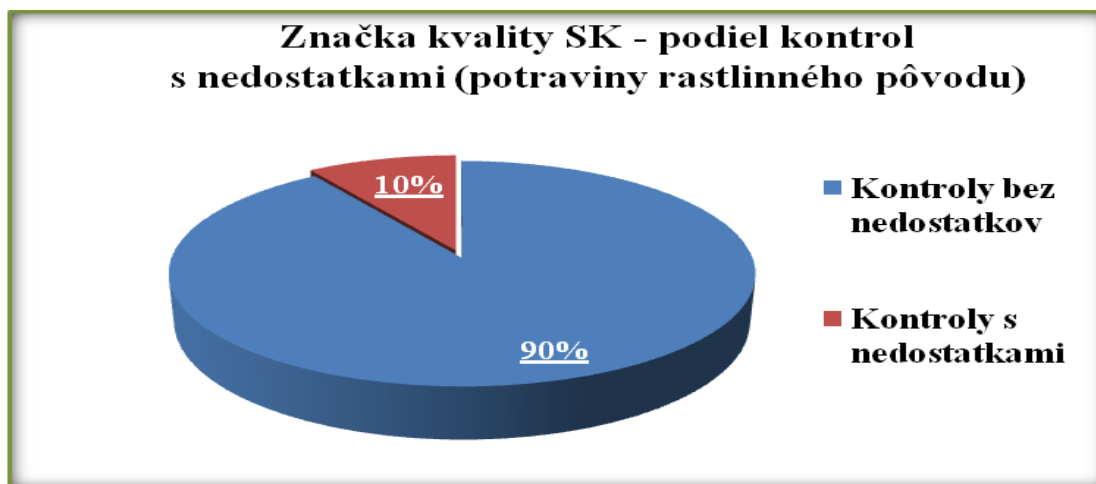
- výrobok spĺňa požiadavky zákona o potravinách, PK SR ako aj príslušnej európskej legislatívy vzťahujúcej sa k predmetnému výrobku,
- výrobok spĺňa parametre uvedené v technickej dokumentácii podľa prílohy č. 2 k štatútu, ktorú výrobca predkladal k žiadosti o udelenie značky. Žiadateľ je v zmysle štatútu povinný preukázať sa orgánu úradnej kontroly rozhodnutím o udelení značky a dodržiavať parametre uvedené v technickej dokumentácii k výrobku,
- spotreba surovín domáceho (slovenského) pôvodu pri výrobkoch, ktorým bola udelená alebo predĺžená „Značka kvality SK“ spĺňa predpísaný % -ny podiel,
- všetky fázy výrobného procesu sú uskutočňované na území Slovenskej republiky,
- výrobca má v prevádzke zavedený funkčný systém riadenia kvality a bezpečnosti (HACCP),
- je držiteľom platného certifikátu ISO 9001, BRC, IFC, ISO 22000, GLOBAL GAP... (nie je povinné!),
- čerstvé ovocie a zelenina predávané v jednom balení sú toho istého pôvodu, odrody alebo trhového druhu a vyrovnanej kvality (I. trieda alebo výber alebo extra trieda) spĺňajúce obchodné normy kvality ako napr. normy kvality EHK alebo normy kvality.

V roku 2010 boli vykonané kontroly u 42 výrobcov potravín rastlinného pôvodu a spolu bolo prekontrolovaných 152 výrobkov, ktoré boli aktuálnymi držiteľmi ocenenia Značka kvality SK. Nedostatky boli zaznamenané pri 4 kontrolách, keď z rôznych dôvodov nebol dodržaný minimálny podiel surovín domáceho pôvodu vo výrobku, predpísaný v štatúte Značky kvality

SK. Ani v jednom prípade nebol zaznamenaný nesúlad s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti bezpečnosti a kvality potravín.

Graf č. 20

Značka kvality SK - podiel kontrol s nedostatkami (potraviny rastlinného pôvodu)

- **Výsledky kontroly označovania GMO potravín**

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1830/2003 z 22. septembra 2003, ktoré sa týka vysledovateľnosti a označovania geneticky modifikovaných organizmov a vysledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov, a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, zavádza systém na prenos a zachovanie informácií medzi prevádzkovateľmi v každej fáze umiestnenia výrobkov na trhu, ktoré obsahujú alebo pozostávajú z geneticky modifikovaných organizmov, ďalej len „GMO“, alebo potravín a krmív vyrobených z GMO, ale nevyžaduje od operátorov odber vzoriek a testovanie výrobkov, či sú prítomné GMO alebo materiál vyrobený z GMO v každej fáze umiestnenia na trhu.

Podľa článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1830/2003 sa však od členských štátov vyžaduje zabezpečiť vykonávanie inšpekcií a iných kontrolných opatrení vrátane kontroly a testovania vzoriek (kvalitatívne a kvantitatívne) podľa potreby, aby sa zabezpečil súlad s uvedeným nariadením. Úradné kontroly orgánov ŠVPS SR boli zamerané na výrobky, ktoré **získali oprávnenie na umiestnenie na trh**, ale bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES s ohľadom na GMO, **ktoré nie sú v Spoločenstve povolené - neautorizované**.

Odber vzoriek sa vykonával na základe overených vedeckých a štatistických protokolov zahrnutých v rámci platnej legislatívy ES a metodických usmernení ŠVPS SR Bratislava.

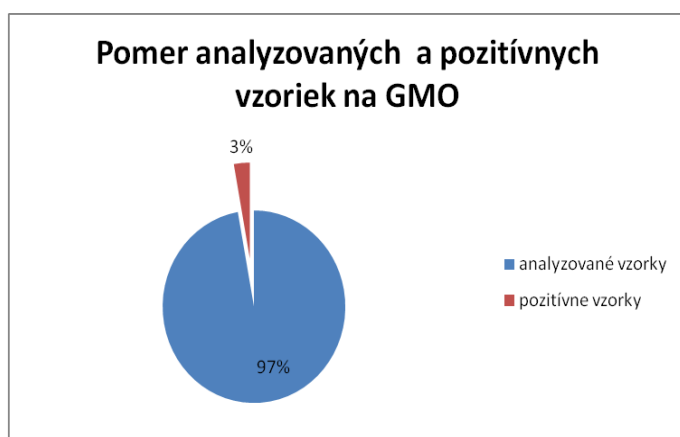
Kontrola označovania potravinárskych výrobkov sa vykonávala na základe požiadaviek vykonávacieho predpisu k zákonu o potravinách t.j. Potravinového kódexu SR (PK SR).

Druhá hlava, druhá časť PK SR – Označovanie potravín sa v § 3 ods. 6 písmeno b) odvoláva na nariadenie ES č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách a nariadenie ES č. 1830/2003 Európskeho parlamentu a Rady týkajúce sa vysledovateľnosti a označovania geneticky modifikovaných organizmov a vysledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES.

V týchto nariadeniach je zakotvená **povinnosť označovať potraviny a krmivá**, ktoré pochádzajú, obsahujú alebo sa skladajú z geneticky modifikovaných organizmov, s cieľom informovať spotrebiteľov. Ak je pri výrobe potravín použitá zložka vyrobená z geneticky modifikovaných organizmov, musí byť táto informácia uvedená na obale. **Výrobky s nízkym obsahom geneticky modifikovaného materiálu (do 0,9 %) nie je povinné označiť za predpokladu**, že prítomnosť takéhoto materiálu je náhodná alebo technicky nevyhnutná. Kontrolu správnosti označovania potravín, vzhľadom na obsah geneticky modifikovaných organizmov, je možné vykonať len na základe zistenia prítomnosti alebo neprítomnosti modifikovaného génu v potravine. Pre posúdenie správnosti označenia vzhľadom na platnú legislatívu, je dôležité stanoviť aj množstvo modifikovaného génu v potravine. Úradné kontroly v roku 2010 boli hlavne zamerané **na odber vzoriek sóje, kukurice, ryže, výrobkov z nich a ľanu**.

Graf č. 21

Pomer analyzovaných a pozitívnych vzoriek na GMO

Kontroly boli vykonávané hlavne u **dovozcov z tretích krajín, výrobcov potravín rastlinného pôvodu, prípadne pri uvádzaní na trh a manipulácii s vyššie uvedenými surovinami a potravinami rastlinného pôvodu (VO-sklady, obchodná sieť)**.

Jednalo sa hlavne o kontroly náhodného výskytu GMO u surovín a vo výrobkoch, ktoré **nemali v označení uvedené „vyrobené z geneticky modifikovaných surovín“**.

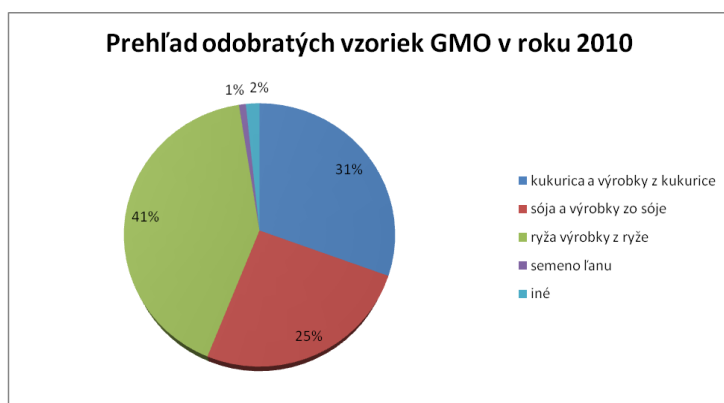
Pozornosť sa tiež venovala **minimálnej frekvencii** GMO pre odber vzoriek rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín, ktorá bola stanovená na základe analýzy rizika a výsledkov odberov vzoriek u prevádzkovateľov v predchádzajúcom období.

Vzorky boli analyzované v skúšobných laboratóriách **ŠVPÚ Dolný Kubín** (národné referenčné laboratórium) a **ŠVPÚ Bratislava**.

Z celkového počtu 239 odobratých vzoriek v roku 2010 bolo pozitívnych 7 vzoriek, vo všetkých prípadoch sa jednalo o autorizovaný geneticky modifikovaný materiál.

Graf č. 22

Prehľad odobratých vzoriek GMO v roku 2010

Pokiaľ sa jedná o druh analyzovaných vzoriek najväčšie zastúpenie mala ryža a výrobky z ryže (41%), odoberané boli ďalej vzorky kukurice a výrobkov z nej, ako aj sóje a sójových výrobkov. Taktiež sa analyzovalo semeno ľanu ako aj ostatné produkty (cereálne zmesi a pochúťky,

šošovica). V komodite ryža sú štatisticky započítané aj vzorky ryže a výrobkov z nich, ktoré boli analyzované v rámci cieleného sledovania na obsah neautorizovanej genetickej modifikovanej ryže KeFeng6 a Bt63. Prítomnosť tohto neautorizovaného materiálu nebola zistená vo výrobkoch ktoré boli umiestnené na našom trhu.

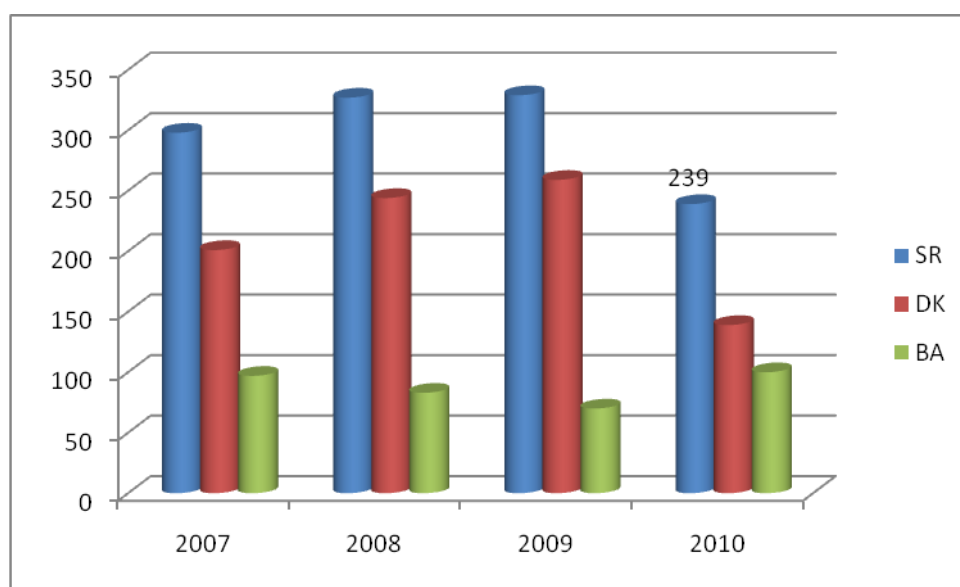
Tabuľka č. 60

Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách ŠVPÚ

Typ vzorky	Výsledok kvalitatívnej analýzy	Laboratórium ŠVPÚ		Spolu
		Dolný Kubín	Bratislava	
		počet vzoriek		
kukurica a výrobky z kukurice	negatívna	31	35	66
	pozitívna	2	0	2
sója a výrobky zo sóje	negatívna	36	23	59
	pozitívna	5	0	5
ryža a výrobky z ryže	negatívna	60	41	101
	pozitívna	0	0	0
semeno ľanu	negatívna	2	0	2
	pozitívna	0	0	0
iné	negatívna	3	1	4
	pozitívna	0	0	0
SPOLU		139	100	239

Graf č. 23

Prehľad o analyzovaných vzorkách potravín GMO za roky 2007-2010 v SR

- **Mykotoxíny v obilninách**

Mykotoxíny Fusarium sú značne rozšírené v potravinovom reťazci v Spoločenstve. Druhy húb rodu *Fusarium* infikujú zrno ešte pred zberom úrody. Na ochranu verejného zdravia boli

stanovené maximálne hodnoty, aby sa predišlo prístupu vysoko kontaminovaného obilia do potravinového reťazca a aby sa podporilo a zabezpečilo prijatie všetkých opatrení vo fázach produkčného reťazca – na poli, počas zberu úrody a skladovania.

Poveternostné podmienky v minulom roku dávali predpoklad na ovplyvnenie nepriaznivého stavu obilia (zdravotná neškodnosť a kvalita) z minuloročnej úrody. Následne je ovplyvnená aj zdravotná neškodnosť a kvalita mlynských výrobkov, používaných na výrobu pekárskeho výrobkov.

V mesiacoch september až november 2010 boli odobraté v rámci úradných kontrol vzorky obilnín a výrobkov z obilia u prvotných producentov, výrobcov mlynských a pekárskych výrobkov, ako aj v baliarňach obilia cieľené kontroly so zameraním na zdravotnú neškodnosť. V analyzovaných vzorkách boli stanovované fuzáriové toxíny a ochratoxín A (OTA). Prednostne sa odoberali vzorky z úrody 2010, resp. pokiaľ to nebolo možné, tak aj úroda z roku 2009, odobraté boli vzorky aj v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby. V rámci cieľenej kontroly bolo celkovo odobratých 200 vzoriek obilnín a výrobkov z obilia prednostne z úrody 2010. Z celkového počtu odobratých vzoriek sa 109 odobralo priamo u primárnych producentov, 82 vzoriek u výrobcov potravín a 9 vzoriek v obchodnej sieti.

Z celkového počtu odobratých vzoriek nevyhoveli požiadavkám 2 vzorky. Vzorka pšenice potravinárskej (tvrdá), odroda Pentadur nebola v súlade s nariadením komisie (ES) č.1881/2006 z 19. decembra 2006 pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu deoxynivalenolu (nameraná hodnota: 2438 $\mu\text{g.kg}^{-1}$, limit: 1750 $\mu\text{g.kg}^{-1}$), ako aj pšeničná múka celozrnná špeciál pre prekročenie maximálnej hodnoty obsahu deoxynivalenolu (nameraná hodnota: 938 $\mu\text{g.kg}^{-1}$, limit: 750 $\mu\text{g.kg}^{-1}$).

V rámci analýz sa stanovoval obsah deoxynivalenolu, zearalenonu, T2, HT-2 toxínu, fumonizínov a ochratoxínu A.

Tabuľka č. 61

Sortiment analyzovaných vzoriek

Komodita – analyzované vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Pšenica konvenčná	96	1
Pšenica BIO	11	0
Jačmeň	11	0
Raž	8	0
Raž BIO	2	0
Ovos	1	0
Ovos BIO	2	0
Kukurica	11	0
Pohanka	1	0
Mlynské výrobky	52	1
Ostatné	4	0
Ostatné BIO	1	0
SPOLU	200	2

- **Monitoring geneticky modifikovanej ryže (KeFeng6, Bt63)**

Na trh EÚ sa nesmú uvádzať žiadne geneticky modifikované potraviny alebo krmivá, pokiaľ sa nevzťahuje na tieto potraviny alebo krmivá povolenie uvedené v súlade s nariadením EP a Rady (ES) č.1829/2003 – autorizácia pre uvedenie na trh.

Prvé prípady výrobkov z ryže pochádzajúcich z Číny, ktoré boli kontaminované nepovolenou GM ryžou „Bt 63“ sa vyskytli na európskom trhu už v septembri 2006 v Spojenom kráľovstve, Francúzsku a Nemecku ako aj vo februári 2007, resp. neskôr boli tiež prostredníctvom RASFF opätovne oznámené pozitívne zistenia.

Vzhľadom na informácie Európskej komisie a notifikácie RASFF v roku 2010 bol potvrdený výskyt neautorizovanej GM ryže „Kefeng6“ ako aj „Bt63“ na európskom trhu.

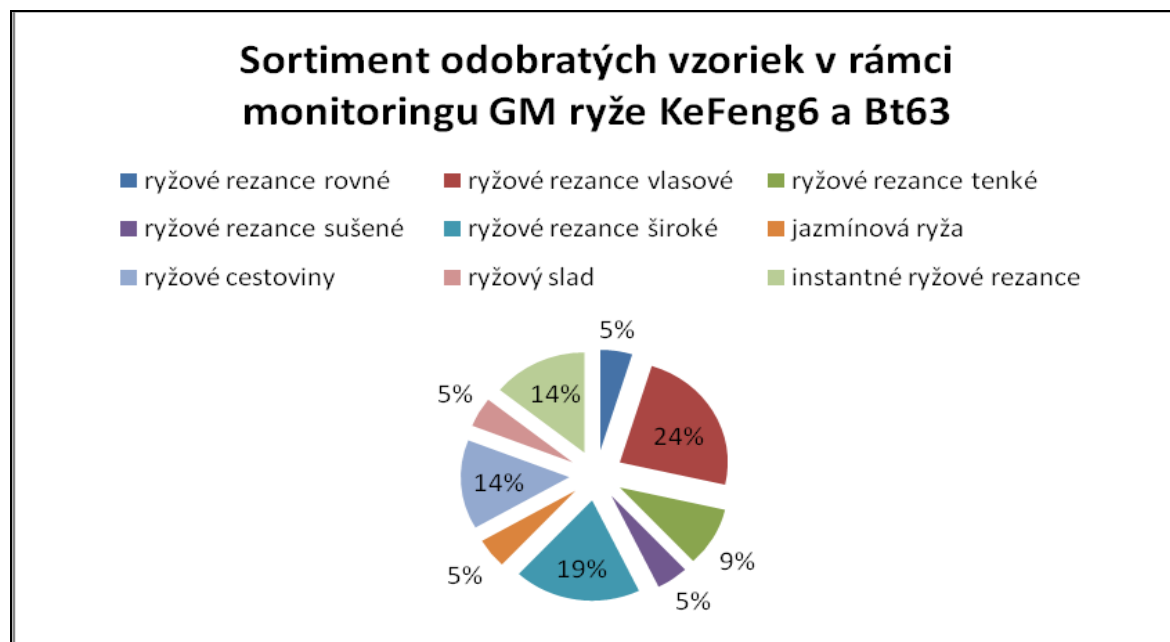
Jednalo sa hlavne o ryžové rezance (rice vermicelli) a podobné výrobky z ryže (rice spaghetti, macaroni) pochádzajúce z Číny.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a povinnosť zabezpečiť vykonávanie inšpekcií a iných kontrolných opatrení vrátane kontroly a testovania úradných vzoriek boli v rámci cieľeného sledovania vykonané odbery vzoriek v rámci monitoringu, ktoré boli analyzované na detekciu GM ryže „Kefeng6“ ako aj „Bt63“.

V rámci úradných kontrol odobratých a celkovo analyzovaných v rámci cieľeného sledovania **21 vzoriek** (NRL pre geneticky modifikované potraviny a krmivá, ŠVPÚ Dolný Kubín). **V žiadnej z analyzovaných vzoriek nebola zistená prítomnosť modifikácii GM ryže.** Negatívne výsledky skriningovej PCR (P-CaMV 35S, T-nos) a PCR na detekciu génových konštruktov pubi-cry, 35S-hpt a cpti-nos preukázali vo všetkých analyzovaných vzorkách neprítomnosť GM ryže **KeFeng6 a Bt63**. V jednom prípade sa nepodarilo vyizolovať DNA v dostatočnej kvalite, resp. množstve potrebnom na vykonanie analýzy.

Graf č. 24

Sortiment odobratých vzoriek v rámci monitoringu GM ryže KeFeng6 a Bt63

- **Kontrola tabakových výrobkov**

Úradné kontroly tabakových výrobkov sa vykonávajú u výrobcov tabakových výrobkov, pri skladovaní a uchovávaní, u prepravcov, distribútorov, pri dovoze z tretích krajín, pri predaji konečnému spotrebiteľovi, ako aj vykonávanie ďalších činností okrem poskytovania služieb spoločného stravovania.

Úradné kontroly sa vykonávali v zmysle **zákona č.152/95 Z. z.** v znení neskorších predpisov a zákona č.406/2009 Z. z., ktorým sa vyhlasuje úplné znenie zákona **č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov.**

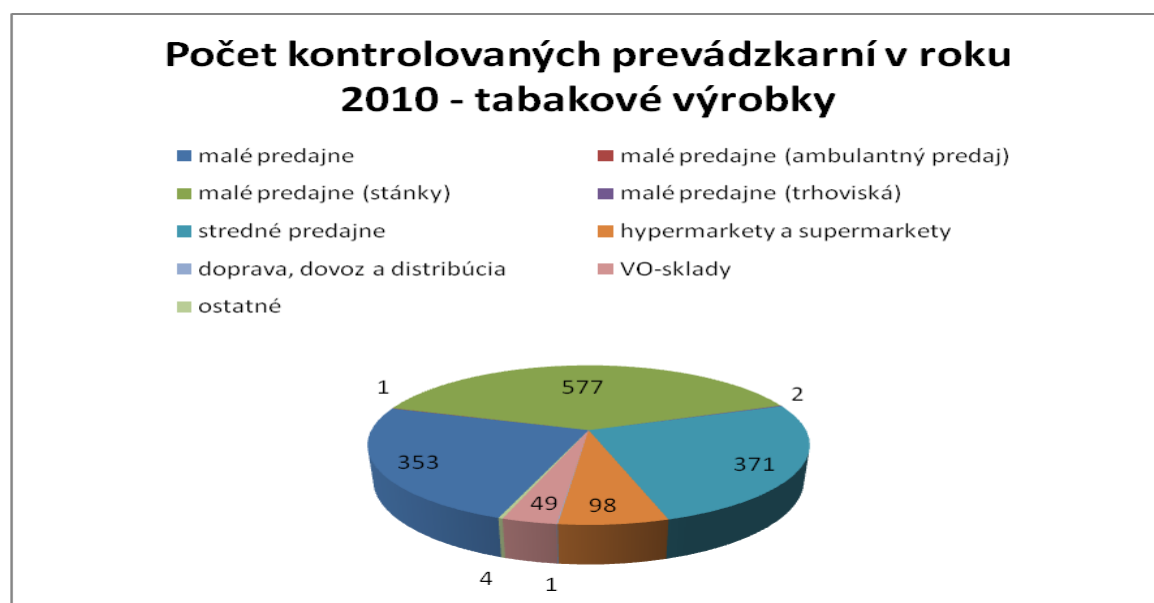
V obchodnej sieti sa hlavne jedná o malé predajne – stánkový predaj, ale taktiež sa vykonávajú kontroly tabakových výrobkov v stredných predajniach a špecializovaných predajniach tabakových výrobkov, resp. v sieti supermarketov a hypermarketov v rámci plánovaných širokosortimentných previerok, ako aj cielených kontrol.

Kontroly tabakových výrobkov boli zamerané hlavne na kontrolu označovania tabakových výrobkov (varovné označenia: všeobecné a dodatočné varovania), kontrola obsahu škodlivých látok, požiadavky na skladovanie a prepravu tabakových výrobkov, hygienické požiadavky pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní na trh, platnosť vydaných osvedčení na výrobu tabakových výrobkov, súhlasné návrhy na uvedenie priestorov prevádzkarne do prevádzky a registrácia prevádzkarní a podmienky umiestňovania tabakových výrobkov na trh. V rámci vykonaných kontrol bol preverený celý sortiment tabakových výrobkov (cigarety, cigary, cigarky, tabak, tabak do vodných fajok, kontrola predaja cigár v humidoroch s riadenou klímou, ako aj ostatný sortiment tabakových výrobkov, vrátane tabaku do vodných fajok).

Celkovo bolo v roku 2010 vykonaných 1 456 kontrol v rámci kontroly tabakových výrobkov. Nedostatky boli zistené v 87 prípadoch, ale jednalo sa o nedostatky týkajúce sa umiestňovania potravinárskeho tovaru na trh, ktorý bol umiestňovaný na trh v kontrolovaných prevádzkarňach, nie priamo tabakových výrobkov, resp. neboli predložené súhlasné návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky od RÚVZ.

Graf č. 25

Počet kontrolovaných prevádzkarní v roku 2010 - tabakové výrobky

- **Kontrola verejných skladov**

Zákon č. 144/1998 Z. z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov, zavádza 2 druhy cenných papierov: skladiskový záložný list a tovarový záložný list, prostredníctvom ktorých je možné získať úver a na zabezpečenie záväzkov s tým spojených, zriadiť záložné právo k hnutelným veciam – výrobkom rastlinného pôvodu, na ktoré znie záložný list.

Kontrolu dodržiavania citovaného zákona vykonávali poverení inšpektori v rámci pôsobnosti príslušných Krajských veterinárnych a potravinových správ SR v spolupráci s MPRV SR. V každom kraji Slovenskej republiky je Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR poverený konkrétny inšpektor na výkon previerok vo verejných skladoch.

Úlohou inšpektora je vykonať kontrolu kvality skladovaného obilia, posúdiť celkovú hygienu vo verejnom sklade. V prípade nového navrhovaného verejného skladu bolo potrebné posúdiť vhodnosť objektu na prevádzku ako „verejný sklad“.

V roku **2010** vykonali poverení inšpektori na základe požiadavky MPRV SR celkovo **50 následných kontrol** v schválených verejných skladoch a **4 vstupné kontroly** u prevádzkovateľov verejných skladov.

Kontrolované verejné sklady sú z hľadiska posudzovania hygienických požiadaviek na vyhovujúcej úrovni, vyskytuje sa problém so spodnou vodou. Tento problém je zvládnuteľný, každý prevádzkovateľ verejného skladu má pripravené prostriedky na čerpanie spodnej vody.

- **Politika kvality**

V zmysle zákona č. 152/1995 Z. z., §9a odsek (8) „Úradnú kontrolu poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným označením pôvodu (CHOP), s chráneným zemepisným označením (CHZO) alebo s označením zaručenej tradičnej špeciality (ZTŠ) spĺňajúcich požiadavky podľa osobitných predpisov vykonávajú orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy“.

Pri bežných plánovaných úradných kontrolách v obchodnej sieti inšpektori úradnej kontroly potravín rastlinných a živočíšnych komodít preto v roku 2010 vykonávali nasledovné činnosti:

1. skontrolovali, či sa v predajni vyskytujú výrobky s CHOP, CHZO alebo ZTŠ,
2. uviedli podrobné údaje o výskyte takýchto výrobkov do záznamu z úradnej kontroly (Presný originálny názov výrobku, výrobca, druh výrobku, druh použitého symbolu a pod.),
3. overili si následne v elektronickej databáze EÚ „DOOR“ oprávnenosť použitia loga na výrobkoch. Prístup do databázy je možný cez nasledovný link: http://ec.europa.eu/agriculture/quality/database/index_en.htm.
4. v prípade zistenia neoprávneného použitia loga na výrobku vykonali v predajni dodatočnú úradnú kontrolu, vzhľadom na ustanovenie §6 odsek (4) písmeno b) zákona č. 152/1995 Z. z., ako prílohu k záznamu z úradnej kontroly je potrebné vyhotoviť aj fotodokumentáciu podozrivých výrobkov,
5. v prípade pozitívnych zistení boli na ŠVPS SR zaslané kópie záznamov z dodatočných úradných kontrol,
6. zistenie boli zapísané aj do programu KÍČ (elektronická databáza kontrolnej činnosti), kde je v rámci zápisu zistení z plánovaných úradných kontrol vytvorená kolónka „Politika kvality“.

Na základe údajov z elektronickej databázy bolo v roku 2010 vykonaných 29 kontrol, pri ktorých inšpektori skontrolovali aj výrobky s označením CHOP, CHZO alebo ZTŠ. Jednalo sa o potraviny rastlinného aj živočíšneho pôvodu.

Pri uvedených kontrolách bolo spolu prekontrolovaných 74 výrobkov, z toho 33 výrobkov s označením CHOP, 33 výrobkov s označením CHZO a 8 výrobkov s označením ZTŠ.

Zo všetkých prekontrolovaných výrobkov bola nezhoda zistená v jednom prípade.

Jednalo sa o výrobok, ktorý bol v obchodnej sieti predávaný pod názvom „Francúzska špecialita – Cidre de Normandie Brut 0,75 l 4,5%“, ktorý bol vyšetrený v Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave Dolný Kubín.

Na etikete výrobku bola uvedená známka chráneného zemepisného označenia (PGI), k zneužitiu ktorej prišlo nasledovne :

1. Podľa dokumentu publikovaného v Official Journal of the European Communities „Publication of application for registration pursuant to Article 6(2) of Regulation (EEC) No 2081/92 on the protection of geographical indications and designations of origin“, v špecifikácii podľa bodu 4.1 je chráneným názvom „Cidre de Normandie“ alebo „Cidre de Normandie“, pričom na zadnej etikete výrobku bolo uvedené „Francúzska špecialita – Cidre de Normandie Brut“, teda názov je chránený bez označenia „Brut“, ktoré všeobecne označuje, že ide o suché víno.
2. Adresa inšpekčnej authority Qualite France bola iná na etikete ako v uvedenom dokumente.
3. Vzhľadom k tomu, že „cider“ sa vyrába z jablák a ide o nakvasený jablčný mušt, je označenie výrobku na etikete „*Osviežujúci nápoj Cidre je ideálny k ľahkým pokrmom. Získava sa z ovocia z Normandie a podmaní si Vás svojou ostrou sviežosťou. Ideálne podmienky pre získanie Cidre sú v rozsiahlych ovocných sadoch Normandie s až 750 rôznymi druhmi ovocia. Rozmanitosť rôznych druhov ovocia je dôležitá pre vynikajúcu chuť Cidre*“ nevystihujúce podstatu výrobku neuvedením o aký nápoj sa jedná, ako aj to, že uvedené tvrdenia sú pre spotrebiteľa zavádzajúce.
4. Podľa špecifikácie výrobku uvedeného v bode 4.5 National application No: IG/05/96 nesmie byť obsah alkoholu nižší ako 5 % obj., pričom na etikete bol uvedený obsah alkoholu „Alk. 4,5 % obj.“, laboratórnym rozborom zistené 4,3 % obj.

Okrem toho, podľa výsledkov laboratórneho vyšetrenia výrobok nebol v súlade s legislatívnymi požiadavkami na označovanie potravín :

- na výrobku nebol uvedený názov vyjadrujúci podstatu
- označenie „obsahuje siričitany“ je nesprávne, prídavné látky musia byť označené názvom svojej kategórie, po ktorom nasleduje ich špecifický názov alebo kód.

Predaj výrobku bol pozastavený a prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku bola za uvádzanie výrobku s nevyhovujúcim označením na trh uložená pokuta.

4.2.6 Zmeny v organizácii alebo manažmente kompetentných úradov

V roku 2010 neboli vykonané žiadne zmeny v organizácii a riadení orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy v oblasti potravín rastlinného pôvodu.

4.2.7. Usmernenia alebo informácie pre potravinárskych prevádzkovateľov

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2010 zúčastňovali ako lektori na rôznych školiacich seminároch organizovaných zväzmi a asociáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (2x seminár Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska), v rámci seminárov organizovaných Ministerstvom pôdohospodárstva SR (Vedecké hodnotenie rizika, Výkon auditu podľa č. 4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a ER o úradných kontrolách), v rámci odborných konferencií a na zasadnutiach rôznych potravinárskych zväzov, cechov, asociácií a tiež s Potravinárskou komorou Slovenska (dve pracovné rokovania). Odborní zamestnanci priebežne informujú prevádzkovateľov potravinárskych podnikov pri osobných, telefonických i mailových konzultáciách o legislatívnych požiadavkách, hygienických požiadavkách a o možných rizikách pri výrobe potravín. Prijímajú a riešia podnety spotrebiteľov zaslané písomne, mailom, resp. telefonicky. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Potravinárska komora Slovenska a zväzy sú písomne a elektronicky informovaní aj o niektorých aktuálnych informáciách a požiadavkách, ktoré sú prerokované na zasadnutiach organizovaných Európskou komisiou, napr. požiadavky pripravovaného nariadenia na označovanie potravín, požiadavky a limity na prídavné látky do potravín, požiadavky nariadení na dovozy potravín neživočíšneho pôvodu z tretích krajín a iné. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o zmenách v európskej a národnej legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/> . Veľa informácií o potravinách dostávajú výrobcovia a aj spotrebiteľia prostredníctvom vystúpení zástupcov ŠVPS SR v tlačенých a elektronických médiách.

4.2.8 Nová legislatíva

V roku 2010 boli vydané vo Vestníku MPRV SR nasledovné výnosy:

- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2010 č. 08936/2010-OL, ktorým sa mení výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 11. februára 2008 č. 04650/2008 - OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prídavné látky v potravinách,
- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 16. apríla 2010 č. 09015/2010-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 25. júla 2007 č. 16826/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca požiadavky na potraviny na osobitné výživové účely a na výživové doplnky v znení výnosu č. 20374/2009-OL,
- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 30. septembra 2010 č. 18764/2010-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 11. februára 2008 č. 04650/2008-OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prídavné látky v potravinách v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2010 č. 08936/2010-OL,
- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja

Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. 10. 2010 č. 18794/2010-OL, ktorým sa mení výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2004 č. 608/9/2004 – 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú vodu v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 8. decembra 2004 č. 16798/2004-OAP,

- Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 19. októbra 2009 č. 1482/2009-100, ktorým sa ustanovuje rozsah výživového tvrdenia, spôsob uvádzania výživovej hodnoty a spôsob jej výpočtu.

Vyhodnotenie úradnej kontroly potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu za rok 2010

	Primárni výrobcovia		Výrobcovia a baliarne		Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze		SPOLU
	Rastlinné komodity	Živočíšne komodity	Rastlinné komodity	Živočíšne komodity			Rastlinné komodity	Živočíšne komodity	
Počet objektov	1 536	1 360	1 523	933	1 900	17 400	601	361	25 614
Počet kontrolovaných objektov	579	1 069	1 406	914	1 402	14 810	520	312	21 012
Počet kontrol	693	1 589	3 238	10 511	5 127	32 718	842	1 117	55 835
Počet objektov s nedostatkami	20	284	494	257	362	5 681	190	50	7 338
Dôvod postihu									
Správna výrobná prax	8	201	186	308	174	1 243	87	31	2 238
Celková hygiena	9	365	1 066	954	449	8 086	207	126	11 262
Zloženie	4	0	73	14	20	174	15	0	300
Kontaminanty (iné ako mikrobiologické)	1	0	4	12	14	36	1	0	68
Označovanie	1	0	92	29	96	2 124	40	5	2 387
Tovar po dobe spotreby, minimálnej trvanlivosti	0	0	14	3	25	3 510	10	4	3 566
Iné	7	141	154	363	130	1 354	32	68	2 249

Analýza odobratých vzoriek rastlinného pôvodu za rok 2010

Por.č.	Komodita	Mikrobiologické ukazovatele		Kontaminanty		Prídavné látky		Označovanie		Alergény - označovanie		GMO - označovanie		Senzorické ukazovatele		Fyzikálno-chemické ukazovatele		Celkový počet odobratých vzoriek	Celkový počet nevyhovujúcich vzoriek	
		Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek	Počet odobr. vzoriek	Počet nevyh. vzoriek		Počet	%
1.	Jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje	0	0	115	0	23	0	14	0	0	0	0	0	18	0	42	0	135	0	0,00
2.	Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov	0	0	3	0	8	0	2	0	1	0	0	0	4	0	5	0	15	0	0,00
3.	Majonézy	0	0	3	0	23	0	3	3	6	1	0	0	3	0	4	1	35	5	14,29
4.	Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá	7	0	61	0	116	1	25	4	47	8	0	0	13	0	15	0	217	13	5,99
5.	Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá	1	0	33	0	42	0	10	0	20	0	1	0	11	0	13	0	89	0	0,00
6.	Ocot, horčica a iné chuťové prípravky	0	0	16	0	140	1	8	2	6	2	0	0	12	1	16	0	149	6	4,03
7.	Droždie a sušené pivovarské kvasnice	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	15	0	0,00
8.	Jedlé obilie vrátane ryže	0	0	401	2	2	0	20	2	0	0	103	0	13	1	9	2	451	7	1,55
9.	Mlynské výrobky z obilia	5	1	254	1	6	0	15	2	4	0	18	0	11	2	20	1	268	6	2,24

10.	Cestoviny	70	0	106	0	33	1	16	5	29	3	13	0	10	0	33	0	253	9	3,56
11.	Pekárske výrobky	70	2	256	0	112	1	36	12	41	6	3	0	37	2	16	0	512	23	4,49
12.	Trvanlivé pečivo	10	0	68	0	167	2	30	15	32	3	0	0	25	0	9	1	269	21	7,81
13.	Špeciálne výrobky z obilnia	8	0	81	0	22	1	4	0	7	0	15	0	6	0	1	0	123	1	0,81
14.	Olejniny	3	0	69	1	1	0	5	0	0	0	2	0	35	8	19	4	98	10	10,20
15.	Strukoviny a výrobky zo strukovín	10	0	72	0	1	0	13	0	4	1	63	0	15	2	2	0	135	3	2,22
16.	Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky	10	0	834	17	1	0	3	0	0	0	1	0	18	2	14	2	797	20	2,51
17.	Výrobky zo zemiakov	2	0	87	0	17	0	14	0	2	0	0	0	22	0	6	0	113	0	0,00
18.	Spracované ovocie a spracovaná zelenina	56	0	430	5	946	9	171	27	32	5	25	0	203	6	108	9	1139	58	5,09
19.	Jedlé huby a výrobky z jedlých húb	1	0	70	0	28	0	14	3	1	1	0	0	12	0	18	0	101	4	3,96
20.	Koreniny	57	0	211	3	81	2	13	1	31	6	0	0	51	0	86	5	403	16	3,97
21.	Nealkoholické nápoje a koncentráty na ich prípravu	13	0	173	0	947	5	158	30	0	0	0	0	88	0	178	0	1029	34	3,30
22.	Pivo	0	0	43	0	194	0	58	2	0	0	0	0	63	0	141	0	266	2	0,75
23.	Ovocné víno, sladové víno a medovina	0	0	32	0	69	0	13	4	1	1	0	0	15	2	36	2	100	9	9,00
24.	Miešané alkoholické nápoje	0	0	10	0	73	2	14	2	0	0	0	0	8	0	21	2	78	6	7,69

25.	Lieh a liehoviny	0	0	57	0	126	1	38	6	0	0	0	0	35	0	236	2	379	9	2,37
26.	Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich	8	1	38	0	134	0	15	0	0	0	0	0	26	0	18	0	188	1	0,53
27.	Kakao a výrobky z kaka	7	0	38	0	49	0	21	2	2	0	0	0	27	3	30	0	130	5	3,85
28.	Káva, kávoviny a výrobky z nich	4	0	138	0	28	0	20	2	0	0	0	0	29	0	40	0	208	2	0,96
29.	Škrob a výrobky zo škrobu	9	0	8	0	21	0	1	1	8	0	0	0	1	0	0	0	45	1	2,22
30.	Sladidlá	0	0	6	0	0	0	2	0	0	0	0	0	6	0	9	1	17	1	5,88
31.	Čokoláda	9	0	16	0	54	0	23	8	26	6	0	0	13	0	113	8	188	21	11,17
32.	Cukrovinky	8	0	13	0	259	5	45	17	46	9	3	0	22	0	4	1	297	29	9,76
33.	Suché škrupinové plody a výrobky z nich	10	1	398	9	8	0	74	4	2	1	1	0	205	15	159	8	455	34	7,47
34.	Tabakové výrobky	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	12	0	12	0	0,00
SPOLU		378	5	4150	38	3731	31	902	154	348	53	248	0	1057	44	1443	49	8709	356	4,09

Prehľad výsledkov analýz odobratých vzoriek rastlinného pôvodu vo výrobe a v obchodnej sieti za rok 2010

Por.č.	Komodita	Vzorky odobraté vo výrobe			Vzorky odobraté v obchodnej sieti									Vzorky odobraté pri dovoze z tretích krajín			Celkový súhrn výsledkov analýz odobratých vzoriek vo výrobe, obchodnej sieti a dovoze z tretích krajín		
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Domáceho pôvodu			Vnútrospoločenskej výmeny			Dovoz z tretích krajín						Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu
					Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu			
1.	Jedlé rastlinné tuky a jedlé rastlinné oleje	29	0	29	23	0	23	54	0	54	15	0	15	14	0	14	135	0	135
2.	Výrobky z jedlých rastlinných tukov a olejov	1	0	1	6	0	6	8	0	8	0	0	0	0	0	0	15	0	15
3.	Majonézy	19	5	24	5	0	5	5	0	5	0	0	0	1	0	1	30	5	35
4.	Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá	22	0	22	31	0	31	74	5	79	61	8	69	16	0	16	204	13	217
5.	Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá	9	0	9	37	0	37	32	0	32	11	0	11	0	0	0	89	0	89
6.	Ocot, horčica a iné chuťové prípravky	19	0	19	48	3	51	55	2	57	20	1	21	1	0	1	143	6	149
7.	Droždie a sušené pivovarské kvasnice	3	0	3	5	0	5	5	0	5	0	0	0	2	0	2	15	0	15
8.	Jedlé obilie vrátane ryže	230	2	232	77	1	78	105	3	108	26	1	27	6	0	6	444	7	451
9.	Mlynské výrobky z obilia	153	1	154	53	4	57	54	1	55	2	0	2	0	0	0	262	6	268
10.	Cestoviny	136	2	138	33	2	35	44	3	47	28	2	30	3	0	3	244	9	253

11.	Pekárske výrobky	404	18	422	56	5	61	29	0	29	0	0	0	0	0	0	489	23	512
12.	Trvanlivé pečivo	103	7	110	46	0	46	73	9	82	16	2	18	10	3	13	248	21	269
13.	Špeciálne výrobky z obilia	39	0	39	30	1	31	51	0	51	1	0	1	1	0	1	122	1	123
14.	Olejniný	21	2	23	16	3	19	27	3	30	22	1	23	2	1	3	88	10	98
15.	Strukoviny a výrobky zo strukovín	37	0	37	30	0	30	30	2	32	12	1	13	23	0	23	132	3	135
16.	Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky	259	5	264	121	6	127	269	4	273	101	4	105	27	1	28	777	20	797
17.	Výrobky zo zemiakov	38	0	38	22	0	22	53	0	53	0	0	0	0	0	0	113	0	113
18.	Spracované ovocie a spracovaná zelenina	239	9	248	178	4	182	282	23	305	323	16	339	59	6	65	1 081	58	1 139
19.	Jedlé huby a výrobky z jedlých húb	22	1	23	8	1	9	32	0	32	35	2	37	0	0	0	97	4	101
20.	Koreniny	87	5	92	120	4	124	129	4	133	28	1	29	23	2	25	387	16	403
21.	Nealkoholické nápoje a koncentráty na ich prípravu	240	10	250	318	3	321	376	11	387	42	4	46	19	6	25	995	34	1 029
22.	Pivo	91	0	91	112	0	112	53	2	55	5	0	5	3	0	3	264	2	266
23.	Ovocné víno, sladové víno a medovina	33	4	37	24	1	25	33	3	36	0	1	1	1	0	1	91	9	100
24.	Miešané alkoholické nápoje	0	0	0	13	0	13	59	6	65	0	0	0	0	0	0	72	6	78
25.	Lieh a liehoviny	116	3	119	120	2	122	110	2	112	9	1	10	15	1	16	370	9	379
26.	Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich	36	0	36	46	0	46	81	0	81	15	1	16	9	0	9	187	1	188
27.	Kakao a výrobky z kakaa	7	3	10	53	0	53	60	0	60	3	2	5	2	0	2	125	5	130
28.	Káva, kávoviny a výrobky z nich	31	0	31	66	0	66	99	0	99	3	2	5	7	0	7	206	2	208
29.	Škrob a výrobky zo škrobu	19	0	19	18	0	18	6	1	7	1	0	1	0	0	0	44	1	45

30.	Sladidla	7	0	7	5	1	6	2	0	2	0	0	0	2	0	2	16	1	17
31.	Čokoláda	30	1	31	25	1	26	90	15	105	19	2	21	3	2	5	167	21	188
32.	Cukrovinky	57	3	60	27	2	29	128	11	139	46	9	55	10	4	14	268	29	297
33.	Suché škrupinové plody a výrobky z nich	76	7	83	57	6	63	57	4	61	185	15	200	46	2	48	421	34	455
34.	Tabakové výrobky	0	0	0	0	0	0	12	0	12	0	0	0	0	0	0	12	0	12
SPOLU		2 613	88	2 701	1 829	50	1 879	2 577	114	2 691	1 029	76	1 105	305	28	333	8 353	356	8 709

**Prehľad vykonaných auditov u výrobcov a distribútorov potravín rastlinného pôvodu
za rok 2010**

Výrobca/ distribútor potravín rastlinného pôvodu podľa komodít	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
Výroba sójových výrobkov	2	2	2
Výroba cestovín	15	8	24
Výroba pekárskeho výrobku	181	90	204
Výroba trvanlivého pečiva	13	9	26
Výroba mlynských výrobkov z obilia	8	5	10
Výroba extrudovaných výrobkov	8	1	2
Výroba zemiakových lupienkov	5	1	4
Výroba pochutín	2	2	4
Výroba nealkoholických nápojov	7	3	5
Výroba liehovín	6	3	5
Výroba piva	3	1	1
Výroba olejov	3	1	1
Výroba škrobov	0	0	0
Výroba cukrovín, čokolády	4	2	2
Výroba - spracované ovocie a zelenina	8	3	8
Baliareň potravín	10	8	13
Sklad a distribúcia potravín	146	77	172
Pestovateľ hlavy ústrovej a šampiňónov	0	0	0
Výrobná sladu	1	1	1
Výroba kávy	2		
Výroba čajov	1	1	1
Obilné silo	1		
Pestovatelia zeleniny + baliareň	2	0	0
Výroba medoviny	1	1	3
Výroba pekárskeho výrobku-konečný spotrebiteľ	5	1	1
Výroba šúpaných zemiakov	1	1	1
SPOLU	435	221	490

Potraviny živočíšneho pôvodu

Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu vykonávali príslušné orgány veterinárnej správy v roku 2010 podľa Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2007-2011 (aktualizovaného na príslušný rok 2010) v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES. Úradné/veterinárne kontroly produktov živočíšneho pôvodu sa vykonávali podľa zákona č.39/2007 Z.z. a podľa zákona č.152/1995 Z.z. v súlade s nariadením (ES) č.882/2004 a nariadením (ES) č.854/2004.

Hlavným cieľom úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov v tejto oblasti. Špecifickými strategickými cieľmi v tejto oblasti boli:

1. Kontrola dodržiavania mikrobiologických požiadaviek v potravinách živočíšneho pôvodu
2. Ochrana spotrebiteľov pred klamaním a ilegálnymi praktikami (kontrola označovania a zloženia potravín).

a) Úradné kontroly podľa článku 3 nariadenia (ES) č.882/2004 a podľa nariadenia (ES) č. 854/2004 a celkový súlad prevádzkovateľov a produktov s predpismi

1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby

Úradné/veterinárne kontroly živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby vykonávali úradní veterinári lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ v registrovaných produkčných chovoch mlieka a v registrovaných zberných strediskách zveriny.

1.1. Prvovýroba – surové mlieko

K 31.12.2010 bolo v Slovenskej republike registrovaných 960 produkčných chovov mlieka, z toho produkčných chovov surového kravského mlieka 669, surového ovčieho mlieka 281 a surového kozieho mlieka 10. V týchto produkčných chovoch surového mlieka bolo vykonaných spolu 1355 veterinárnych kontrol. V 270 produkčných chovoch boli zistené nedostatky (28,13%). Najčastejšie sa zisťovali nedostatky v dodržiavaní hygienických podmienok a stavebno - technické nedostatky. Na základe zistených nedostatkov bolo spolu uložených 91 opatrení v 29 rozhodnutiach na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods.3 písm. d), v 18 opatreniach podľa §8 ods.3 písm. e) a v 31 opatreniach podľa §14 zákona o veterinárnej starostlivosti a 528 opatrení na mieste.

V roku 2010 sa v rámci prvovýroby surového mlieka vykonal odber vzoriek surového mlieka na rezíduá inhibičných látok u prvovýrobcov zaregistrovaných na priamy predaj malých množstiev surového mlieka na farme podľa nariadenia vlády SR č.352/2009 Z.z. V roku 2010 bolo spolu odobratých 214 vzoriek surového mlieka, jedna vzorka (0,47%) nevyhovela. Surové mlieko s rezíduami sa nedostalo na trh a bolo zlikvidované.

V roku 2010 sa uskutočnil tiež monitoring surového kravského mlieka, ktoré sa predáva cez dávkovacie automaty. Monitoring zahŕňal odber vzoriek z bazénových vzoriek v chovoch na produkciu mlieka a surového kravského mlieka z dávkovacích automatov. Monitoring sa uskutočnil v mesiaci marec a jún 2010. Surové mlieko bolo vyšetrené na vybrané mikrobiologické ukazovatele, počet somatických buniek, obsah tuku a prítomnosť rezíduí

inhibičných látok, v prípade odberu vzoriek surového kravského mlieka z dávkovacích automatov vzorky mlieka neboli vyšetrené na počet somatických buniek. Výsledky:

V rámci tohto monitoringu bolo spolu odobratých 295 vzoriek surového kravského mlieka, 125 vzoriek z bazénových vzoriek v chovoch na produkciu mlieka a 170 vzoriek mlieka z dávkovacích automatov. Ani v jednej vzorke neboli zistené rezíduá antimikrobiálnych (inhibičných) látok, prítomnosť salmonel, prítomnosť *Escherichia coli* O 157 a prítomnosť beta hemolytických streptokokov. Výsledky monitoringu na ďalšie ukazovatele boli nasledujúce: celkový počet mikroorganizmov menej ako 50 000 v 1 ml -153 vzoriek (51,86%), celkový počet mikroorganizmov od 50 000 – 100 000 v 1 ml – 54 vzoriek (18,30%), celkový počet mikroorganizmov viac ako 100 000 v 1 ml -88 vzoriek (29,83%), prítomnosť *Staphylococcus aureus* bola zistená v 25 vzorkách (8,47%), prítomnosť *Listeria monocytogenes* bola zistená v 10 vzorkách (3,39%), prítomnosť *Campylobacter jejuni* bola zistená v 4 vzorkách (1,36%). Obsah tuku menej ako 3,3 % malo 40 vzoriek (13,56%), obsah tuku od 3,3 -3,6% malo 83 vzoriek (28,23%) a obsah tuku viac ako 3,6% malo 172 vzoriek (58,31%). Na počet somatických buniek bolo odobratých 120 bazénových vzoriek mlieka, 29 (24,17%) s PSB menej ako 200 000 v 1 ml, 63 (52,50%) s počtom PSB 200 000 -400 000 v 1 ml a 28 (23,33%) s počtom PSB nad 400 000 v 1 ml. Je potrebné uviesť, že uvedené surové mlieko nie je určené na priamu spotrebu a výsledky potvrdzujú všeobecne odborníkmi akceptovanú skutočnosť, že aj napriek dobrým alebo až výborným hygienickým podmienkam a klinicky zdravým dojniciam sa v surovom mlieku môžu vyskytovať pôvodcovia chorôb (existujúce riziko ochorenia po konzumovaní surového mlieka je nepochybné, možno ho nájsť v odbornej literatúre, medzinárodných správach a v hláseniach z iných štátov, kde je spotrebiteľská prax konzumácie surového mlieka dlhšia a bežnejšia sa najčastejšie uvádzajú výskytu ochorení po konzumácii surového mlieka vyvolané patogénnymi mikróbmami *Listeria monocytogenes*, *Escherichia coli* (EHEC, HUS, VTEC), *Campylobacter jejuni*, *salmonelami*. Výskytu mikróbov (či už užitočných alebo patogénnych v surovom mlieku sa jednoducho nedá zabrániť ani najprísnejšími zdravotnými a hygienickými opatreniami a kontrolami vzoriek.

Prehľad výsledkov je uvedený v nasledujúcich tabuľkách:

Tabuľka č. 62

	Počet vzoriek	CPM <50	CPM 50-100	CPM >100	PSB < 200	PSB 200-400	PSB >400	RIL	spolu CPM	spolu PSB
apríl 2010	90	44	12	34	16	18	4	0	90	38
jún 2010	205	109	42	54	13	45	24	0	205	82
SPOLU	295	153	54	88	29	63	28	0	295	120

Tabuľka č. 63

	Počet vzoriek	Tuk <3,3	Tuk 3,3 - 3,6	Tuk >3,6	spolu Tuk
apríl 2010	90	6	16	68	90
jún 2010	205	34	67	104	205
SPOLU	295	40	83	172	295

Tabuľka č. 64

	Počet vzoriek	Listeria (<1)	STA	Salmonella	C. jejuni	O 157
apríl 2010	90	3	25	0	4	0
jún 2010	205	7	0	0	0	0
SPOLU	295	10	25	0	4	0

1.2. Prvovýroba – zberné strediská zveri

K 31.12.2010 bolo v SR registrovaných 65 zberných stredísk zveriny (4 zberné strediská toho času nevykonávajú činnosť), v ktorých bolo vykonaných 133 veterinárnych kontrol. Nedostatky boli zistené v 12 prípadoch.

2. Úradné/veterinárne kontroly spracovateľských prevádzkarní

2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa

V roku 2010 úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ vykonali na 104 schválených bitúnkoch prehliadky *ante mortem* a *post mortem* u 938 988 kusov domácich kopytníkov (posúdených ako nepoživatelných bolo 1709 kusov zvierat) a u 43 940 634 ks hydiny (posúdených bolo ako nepoživatelné 552 701 ks hydiny). Ďalej úradní veterinárni lekári vykonali prehliadku *post mortem* u 2639 ks voľne žijúcej zveri (posúdených ako nepoživatelné bolo 9 kusov veľkej voľne žijúcej zveri). Mäso z nepoživatelných zvierat a hydiny sa nedostalo do potravinového ani krmivového reťazca a bolo neškodne odstránené v zariadeniach na spracúvanie a zneškodňovanie živočíšnych vedľajších produktov.

2.2. Veterinárne kontroly v schválených prevádzkarniach pre produkty živočíšneho pôvodu a v schválených skladoch

V roku 2010 úradní veterinárni lekári/veterinárni inšpektori vykonali v 1134 schválených prevádzkarniach a v schválených skladoch spolu 11 145 veterinárnych kontrol. Hygienické nedostatky boli zistené v 302 prevádzkarniach (26,63%). Spolu bolo zistených 2196 hygienických nedostatkov. Najčastejšie zisťovanými boli nedostatky v prevádzkovej hygiene a stavebno – technické nedostatky (poškodené steny, podlahy, nedostatočná údržba technologických zariadení).

Tabuľka č. 65

Druh opatrenia/pokuty	Počet
Opatrenia (rozhodnutia v správnom konaní podľa zákona č.71/1967 Zb.) na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods. 3 písm. d) :	95
- počet rozhodnutí	309
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	
Pokuty podľa §8 ods. 3 písm. d):	66 pokút v hodnote 109 063€
Opatrenia pri zistení alebo podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí produktmi živočíšneho pôvodu podľa §8 ods. 3 písm. e)	79
- počet opatrení (dokumentov)	155

- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	
Opatrenia podľa § 14 ods. 2 (počet dokumentov/počet jednotlivých konkrétnych opatrení)	
- počet opatrení (dokumentov)	136
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	322
Počet opatrení uložených na mieste	1023
Zrušenie platnosti schválenia alebo povolenia podľa §43 ods. 2	4
Pozastavenie platnosti schválenia podľa § 43 ods.3	0

2.3. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa podľa nariadenia (ES) č. 1760/2000/ES zo 17.júla 2000, ktorým sa zavádza systém pre identifikáciu a registráciu hovädzieho dobytku a ktoré sa týka označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa

2.3.1. Kontroly označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa – povinné údaje

Na 76 bitúnkoch schválených na zabíjanie HD sa počas roku 2010 vykonalo spolu 227 kontrol označovania hovädzieho mäsa, pri ktorých sa nezistili nedostatky. Takisto registračný systém bol vyhovujúci. V 183 schválených rozrábkarniach mäsa a 53 skladoch hovädzieho mäsa, v ktorých sa vykonalo spolu 944 kontrol, boli zistené 3 nedostatky v označovaní hovädzieho mäsa, ktoré sa riešili opatreniami na mieste. V 29 prevádzkarniach bolo vykonaných 107 kontrol označovania mletého hovädzieho mäsa bez zistenia významných nedostatkov. V 1482 maloobchodných predajniach sa vykonalo 2211 kontrol označovania hovädzieho mäsa a produktov z neho. V maloobchodných predajniach sa zistili nedostatky v označovaní hovädzieho mäsa a produktov z neho v 19 prípadoch / v dokumentácii pri prijíme mäsa (1x), v označení nebaleného mäsa a označovaní mletého mäsa(11x), na etiketách chýbali niektoré povinné údaje (6x), v spätnej vysledovateľnosti (1x)/. Za uvedené nedostatky bolo uložené opatrenie neprevziať nesprávne označené hovädzie mäso, 5 ďalších opatrení bolo vydaných na mieste, a bolo uložených 14 blokových pokút v celkovej hodnote 784 €.

2.3.2. Kontroly špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, ak ide o nepovinné údaje

KVPS v roku 2010 vykonali 12 kontrol dodržiavania špecifikácie dobrovoľného označovania hovädzieho mäsa u 8 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky v dodržiavaní týchto špecifikácií, ak ide o nepovinné údaje podľa nariadenia (ES) č.1760/2000 a (ES) č.1825/2000 v platnom znení.

2.4. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu z jatočných tiel hovädzieho dobytku

V roku 2010 vykonali úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.999/2001, ktorou sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých spongiformných encefalopatií na 76 schválených bitúnkoch na zabíjanie hovädzieho dobytku spolu 96 veterinárnych kontrol odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu (ŠRM) z jatočných tiel hovädzieho dobytku. Pri 4 kontrolách boli zistené nedostatky (neuzamknutý sklad ŠRM, neuvedená hmotnosť vyrobeného ŠRM)

V 18 prevádzkarniach, ktoré rozrábajú hovädzie mäso s chrbticami alebo odoberajú mäso z hláv hovädzieho dobytku staršieho ako 12 mesiacov, bolo vykonaných spolu 44 kontrol. Pri dvoch kontrolách boli zistené nedostatky (hovädzie štvrte neboli na štítku označené modrým pruhom).

2.5. Schvaľovanie prevádzkarní

V roku 2010 regionálne veterinárne a potravinové správy na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov pokračovali vo vykonávaní schvaľovacích návštev 135 prevádzkarní (sklady, bitúnky, rozrábkarne, výroba mäsových výrobkov, škvarených živočíšnych tukov a oškvarkov, mletého mäsa a mäsových prípravkov, produktov rybolovu, prevádzkarní na spracovanie mlieka vrátane salašov, triediarní vajec, balenie medu). Zoznam schválených prevádzkarní je prístupný na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk>.

2.6. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2010 sa pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín vykonali veterinárne kontroly pri 890 zásielkach, ktoré predstavovali 7 378 887 kg.

2.7. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.

V roku 2010 bolo v SR zaregistrovaných 1946 miest určenia a RVPS vykonali 2269 veterinárnych kontrol zásielok produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 89/662/EHS). Pri zistení nedostatkov na základe inšpekcie boli uložené 4 rozhodnutia v správnom konaní podľa §8 ods. 3 písm. d), 7 opatrení podľa §8 ods. 3 písm. e), 20 opatrení podľa § 14, 8 opatrení na mieste a 3 pokuty v celkovej sume 350€ podľa zákona č. 39/2007 Z.z.. Najčastejšie zisťovaným nedostatkom bolo neohlásenie príchodu zásielok.

Pri kontrolách bolo v roku 2010 odobratých 1043 vzoriek produktov živočíšneho pôvodu, 20 vzoriek bolo nevyhovujúcich (1,92%).

2.8. Audity prevádzkarní

V roku 2010 vykonalo 15 RVPS spolu 44 auditov prevádzkarní. V sektore spracovania mäsa bolo vykonaných 37 auditov, v sektore mlieka 1 audit a v sektore skladov 6 auditov prevádzkarní. Hodnotenie: v sektore spracovania mäsa bol ako výborný vyhodnotený systém dodržiavania správnej hygienickej praxe v 16 prevádzkarniach systém založený na zásadách HACCP v 20 prevádzkarniach; ako prijateľný bol vyhodnotený systém správnej hygienickej praxe v 21 prevádzkarniach a systém založený na zásadách HACCP v 17 prevádzkarniach. V sektore mlieka bol v jednej prevádzkarni vyhodnotený systém HACCP ako výborný a systém založený na zásadách HACCP ako prijateľný. V sektore skladov bol systém správnej hygienickej praxe a systém založený na zásadách HACCP vyhodnotený ako prijateľný. Ani v jednej auditovanej prevádzkarni nebol systém vyhodnotený ako neuspokojivý alebo neprijateľný.

2.9. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu

Výsledky úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu vykonávané na úrovni maloobchodných predajní okrem odberu vzoriek sú spoločné s výsledkami úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu. V roku 2010 sa v 17 400 maloobchodných prevádzkarniach uskutočnilo 32 718 úradných kontrol potravín, nedostatky boli zistené v 5681 prevádzkarniach (32,65%). Najviac nedostatkov sa týkalo celkovej hygieny a predaja potravín po dátume spotreby alebo dátume minimálnej trvanlivosti.

2.10. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2010 bolo odobratých 9892 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, 1407 vzoriek (prevažne sterov) zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes* a 179 vzoriek pitnej vody. V rámci plánu odberu vzoriek boli vykonané aj laboratórne vyšetrenia u 146 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu na priamu spotrebu na konci dátumu spotreby, ktoré sú schopné podporovať rast *Listeria monocytogenes*.

2.10.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2010 bolo odobratých spolu 9892 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 344 vzoriek (3,48%), čo je zlepšenie v porovnaní s rokom 2009 o 1,27%. Najviac vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie - 109 vzoriek, požiadavkám na označovanie nevyhovelo 92 vzoriek, senzoričkým požiadavkám nevyhovelo 48 vzoriek, pričom v prevažnej väčšine išlo o vzorky odobraté na základe podnetov spotrebiteľov, mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 39 vzoriek, požiadavkám na označovanie alergénov nevyhovelo 33 vzoriek, požiadavkám na prídavné látky nevyhovelo 12 vzoriek, na obsah osobitnej prísady – NaCl nevyhovelo 12 vzoriek, 10 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kontaminanty, na rezíduá veterinárnych liekov nevyhoveli 3 vzorky. V rámci iných laboratórnych vyšetrení nevyhoveli 3 vzorky produktov rybolovu z dôvodu zistenia parazitov. Analýza odobratých vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2010 je v prílohe č.1. Prehľad vyhovujúcich a nevyhovujúcich výsledkov vyšetrení vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2010 je v grafe 1, prehľad nevyhovujúcich analýz vzoriek potravín živočíšneho pôvodu za rok 2010 je v grafe 2 a porovnanie počtu nevyhovujúcich analýz vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2009 a 2010 je v grafe č. 28:

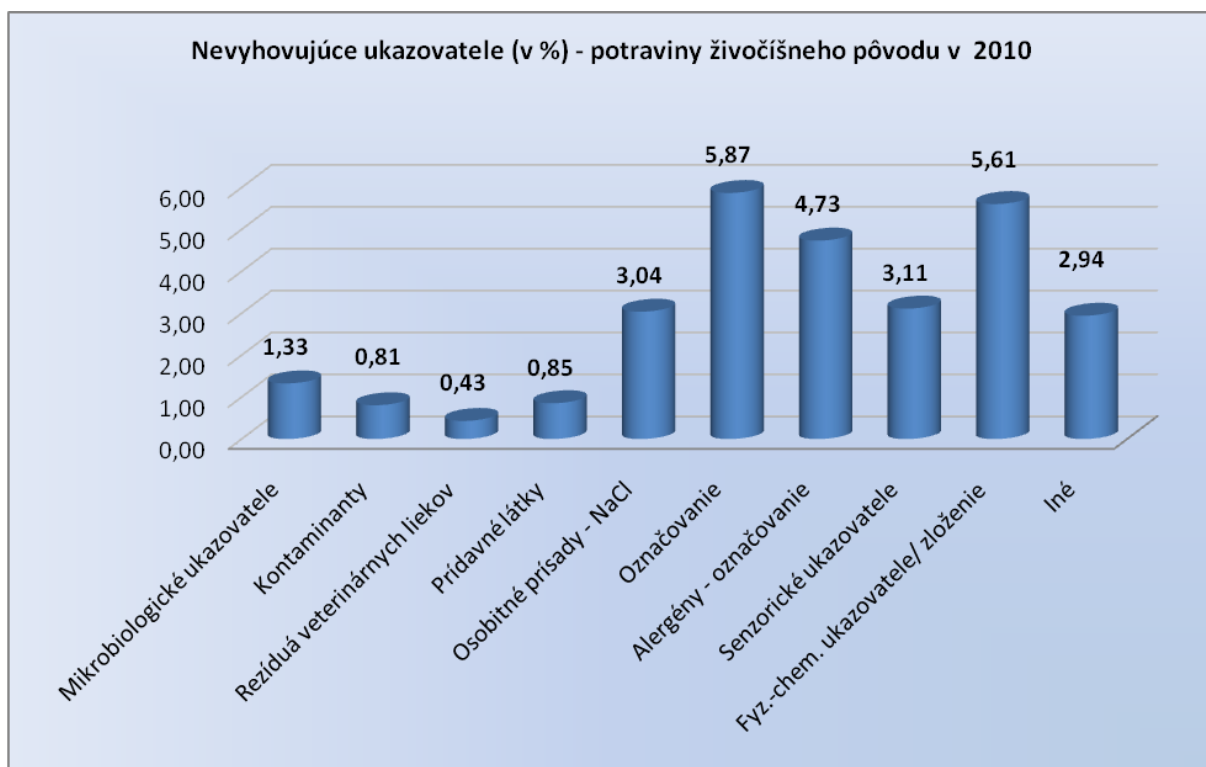
Graf č. 26

Prehľad výsledkov vyšetrení vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2010

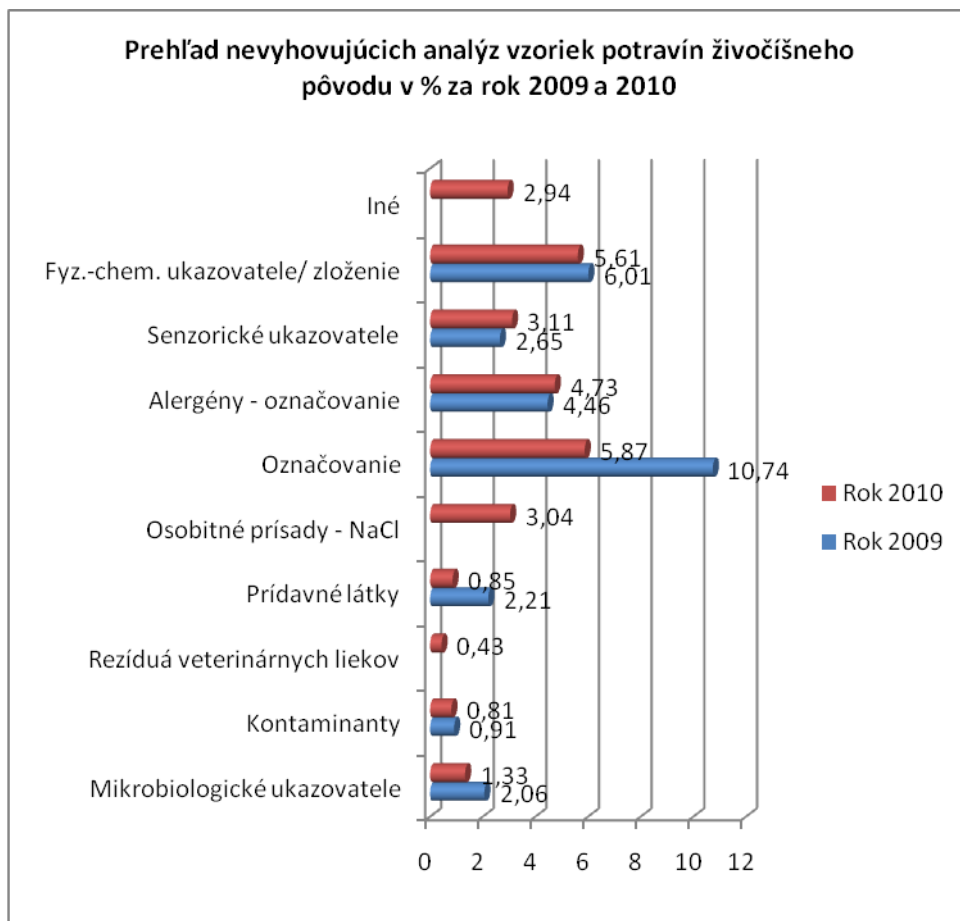
Graf č. 27

Prehľad nevyhovujúcich analýz vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v % za rok 2010

Graf č. 28

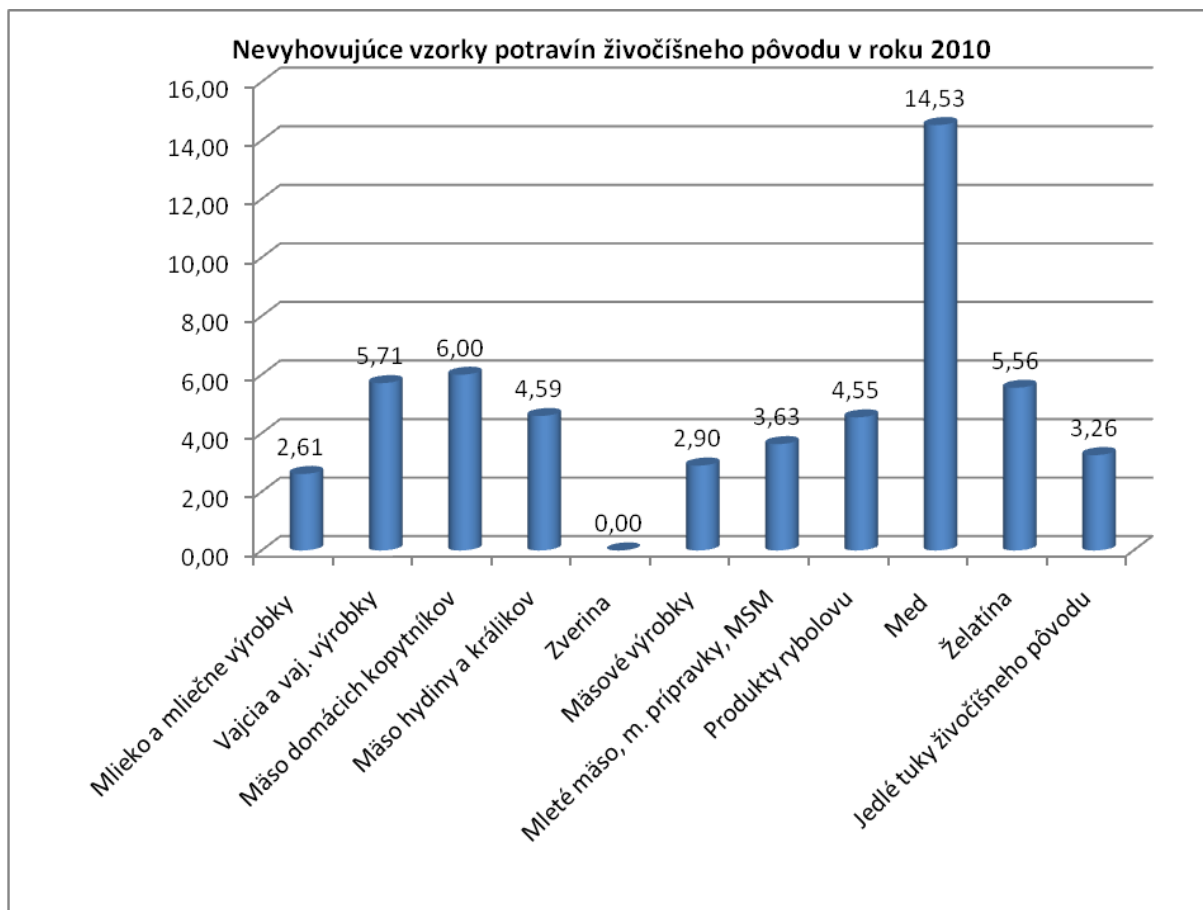
Prehľad nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu podľa ukazovateľov vyšetrenia v roku 2009 a v roku 2010:

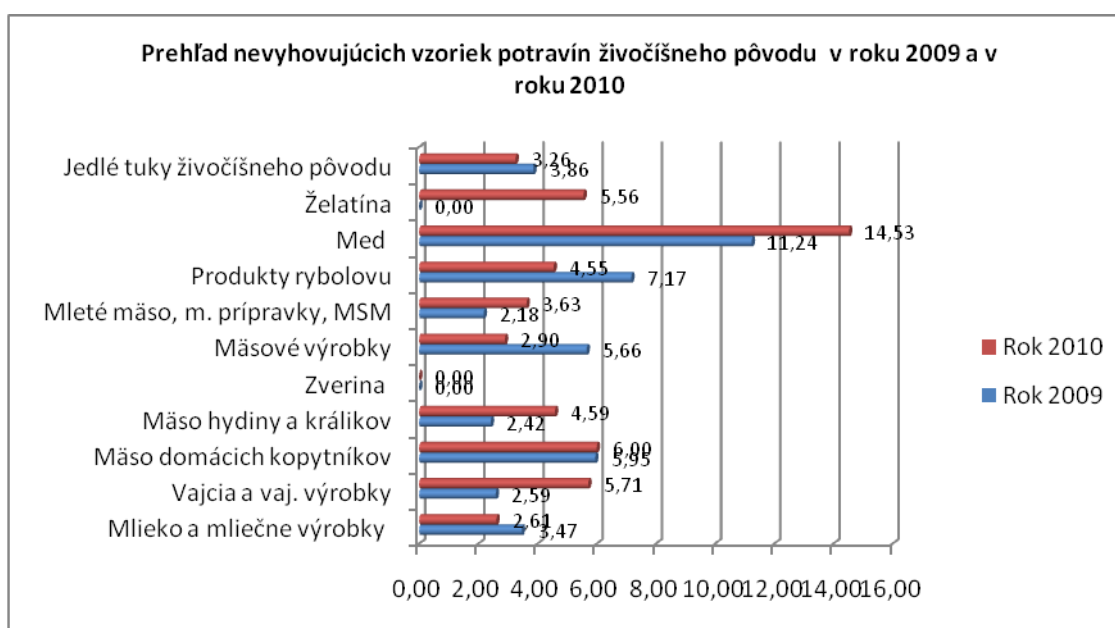
Podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo tak ako v predchádzajúcich dvoch rokoch pri mede 14,53% (v roku 2009 to bolo 11,24%). % nevyhovujúcich vzoriek pri ďalších produktoch živočíšneho pôvodu bolo nasledovné: mäso domácich kopytníkov 6,00% (v roku 2009 5,95%), vajcia a vaječné výrobky – 5,71% (v roku 2009 2,59%), želatína -5,56% (v roku 2009 vyhovel všetky vzorky želatíny), mäso hydiny a králikov – 4,59% (v roku 2009 2,42%), produkty rybolovu 4,54% (v roku 2009 to bolo 7,17%), mleté mäso, mäsové prípravky, mechanicky separované mäso 3,63% (v roku 2009 2,18%), škvarené živočíšne tuky – 3,26% (v roku 2009 3,86%), mäsové výrobky – 2,90% (v roku 2009 4,55%), mlieko a mliečne výrobky – 2,61% (v roku 2009 3,47%). Všetky odobraté vzorky zveriny a vaječných výrobkov boli vyhovujúce. Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu v % v roku 2010 je uvedený v grafe č. 29. V grafe č. 30 je prehľad nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v roku 2009 a 2010:

Graf č. 29

Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu v roku 2010 v %:

Graf č. 30
Prehľad nevyhovujúcich vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v % v roku 2009 a v roku 2010

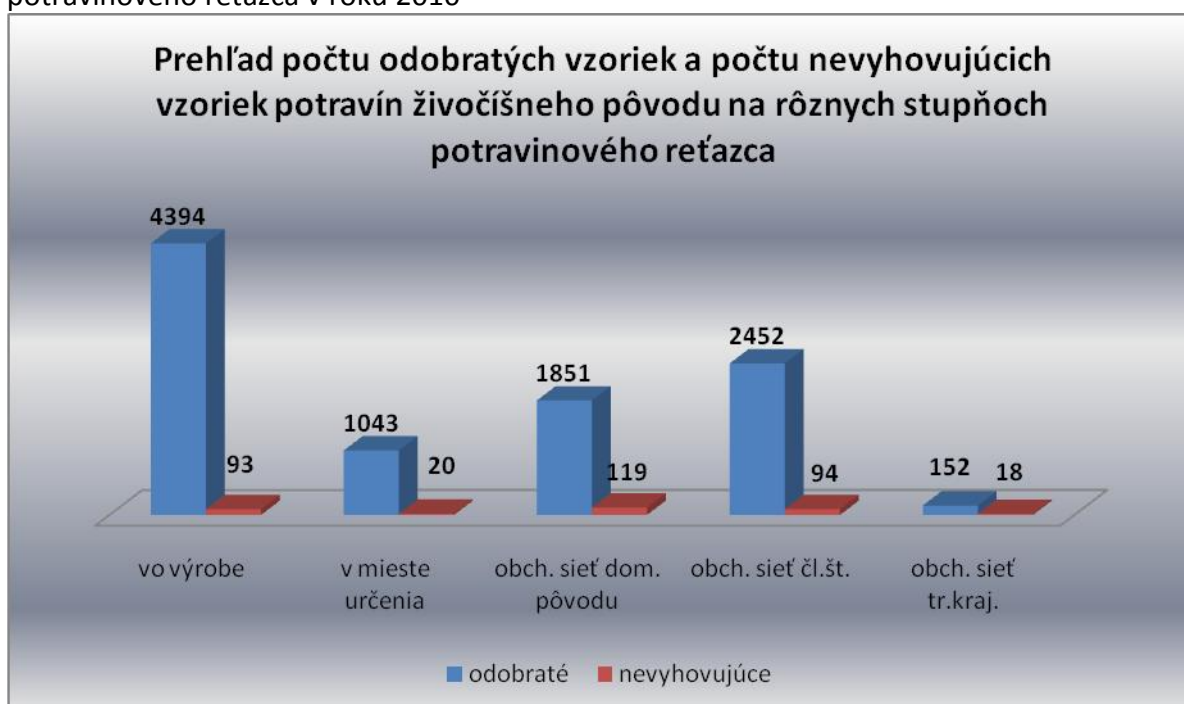

Vzorky potravín živočíšneho pôvodu boli odoberané na všetkých stupňoch potravinového reťazca (Príloha č.2). V spracovateľských prevádzkarniach (výroba) bolo odobratých 4394

vzoriek, nevyhovelo 93 (2,12%), čo je zlepšenie oproti roku 2009 o 1,89%. V maloobchodnej sieti bolo spolu odobratých 4455 vzoriek, nevyhovelo 231 (5,19%) (v roku 2009 nevyhovelo 5,51%); z toho bolo odobratých 1851 vzoriek domáceho pôvodu, nevyhovelo 119 (6,43%) (v roku 2009 5,95%); z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 2452 vzoriek, nevyhovelo 94 (3,83%) (v roku 2009 4,46%); z tretích krajín bolo odobratých 152 vzoriek potravín, nevyhovelo 18 vzoriek (11,84%) (v roku 2009 15,73%). V mieste určenia potravín živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 1043 vzoriek, 20 vzoriek nevyhovelo (1,92%) (v roku 2009 4,69%). Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2010 je uvedený v grafe č. 31. Vyhodnotenie vyhovujúcich a nevyhovujúcich vzoriek v percentách na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2010 je v grafe č. 32:

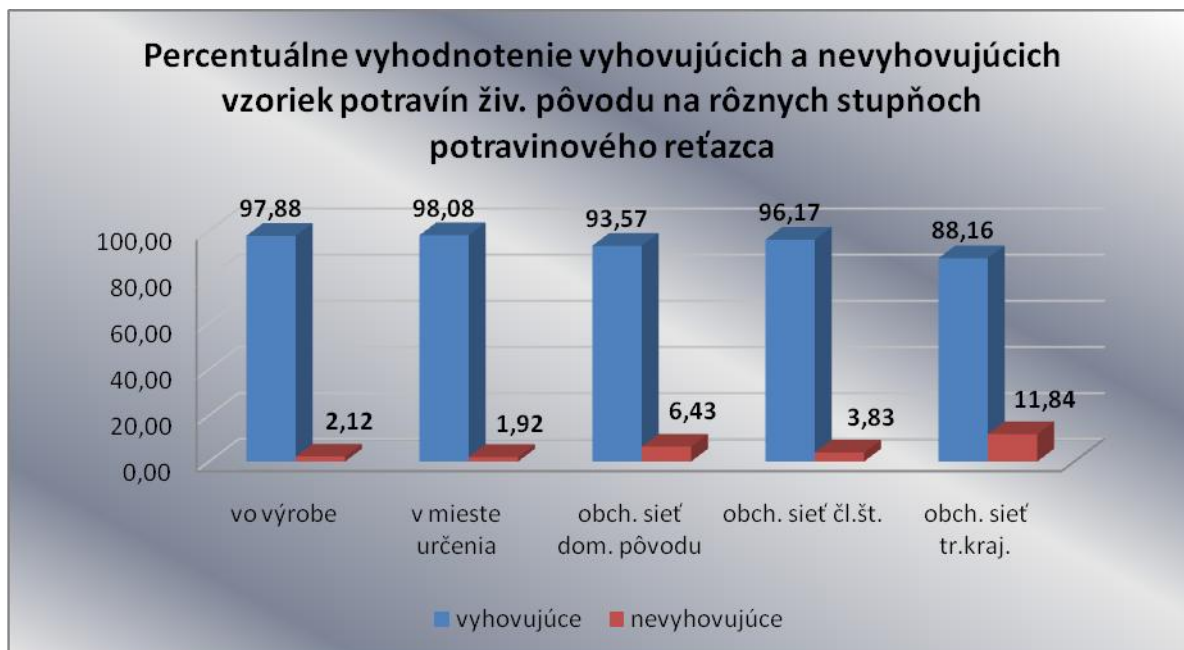
Graf č. 31

Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2010

Graf č. 32

Vyhodnotenie vyhovujúcich a nevyhovujúcich vzoriek v percentách na rôznych stupňoch potravinového reťazca v roku 2010

Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:

1. Mlieko a mliečne výrobky

V roku 2010 bolo v rámci úradnej kontroly spolu vyšetrených 3446 vzoriek mlieka a mliečnych výrobkov, nevyhovelo 90 vzoriek 2,61%, čo je mierne zlepšenie oproti roku 2009 o 0,86%. Z celkového počtu 3446 vzoriek bolo vyšetrených 559 vzoriek surového mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených so surovým mliekom, nevyhovelo 24 vzoriek 4,29%, čo je zlepšenie oproti roku 2009 o 5,61% a 2887 vzoriek tepelne ošetreného mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených z tepelne ošetreného mlieka, nevyhovelo 66 vzoriek (2,29%), čo je nepatrné zlepšenie oproti roku 2009 o 0,31%.

Najväčší počet vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie – 34 vzoriek (0,99% z celkového počtu odobratých vzoriek a 37,78% z počtu nevyhovujúcich vzoriek), najčastejšie sa zistilo nedodržanie požiadaviek na množstvo ovčieho syra v bryndzi; ďalej sa zistila prítomnosť kravského kazeínu vo výrobkoch označených ako ovčie, prítomnosť cudzích tukov v masle a syroch, nedodržanie požiadaviek na obsah tuku v sušine, tuku, množstva vody v beztukovej hmote syra.

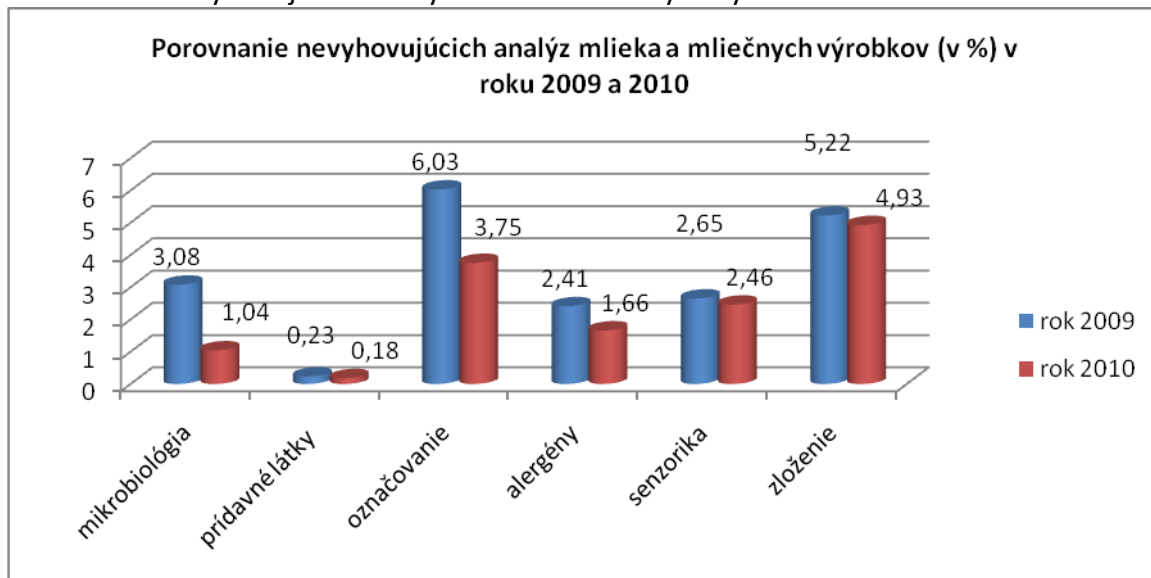
Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 25 vzoriek (0,73% z celkového množstva odobraných vzoriek a 27,78% z počtu nevyhovujúcich vzoriek). Ako nedostatky v označovaní sa zistili tieto nedostatky: údaje neboli v štátnom jazyku, nečitateľný údaj o skladovaní, neuvedenie zložky v označení, neuvedenie použitého farbiva v zložení, množstvo ovčieho hrudkového syra v bryndzi nezodpovedalo označeniu. 3 vzorky nevyhoveli požiadavkám na označovanie alergénov (2x zistenie proteínu lieskocvov a 1x zistenie proteínu arašídov).

Mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 13 vzoriek (0,38% z celkového počtu odobratých vzoriek a 14,42% z počtu nevyhovujúcich vzoriek). V 5 vzorkách syra sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes* a v jednej vzorke syra prekročenie počtu *Listeria monocytogenes*, v 1 vzorke bryndze vyrobenej zo surového ovčieho mlieka sa zistila prítomnosť stafylokokového enterotoxínu. V ostatných vzorkách sa pri mikrobiologickom vyšetrení zistilo prekročenie prípustného množstva mikroorganizmov, ktoré svedčia o nedodržaní hygieny prevádzky (*Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Enterobacteriaceae*). Senzorickým požiadavkám nevyhovelo 15 vzoriek (0,44 % z celkového počtu odobraných vzoriek a 16,67% z počtu nevyhovujúcich vzoriek), pričom skoro vo

všetkých prípadoch išlo o vzorky odobraté na základe sťažností a podnetov spotrebiteľov. V jednej vzorke bola zistená prítomnosť syntetického farbiva ponceau 4R. Všetky odobraté vzorky vyhoveli požiadavkám na kontaminanty, rezíduá pesticídov, rezíduá inhibičných látok a požiadavkám na obsah NaCl. Porovnanie nevyhovujúcich analýz mlieka a mliečnych výrobkov v % v rokoch 2009 a 2010 je v grafe č. 33:

Graf č. 33

Porovnanie nevyhovujúcich analýz mlieka a mliečnych výrobkov v % v rokoch 2009 a 2010

2. Vajcia a vaječné výrobky

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2010 odobratých 35 vzoriek vajec a vaječných výrobkov, nevyhoveli 2 vzorky vajec (5,71%), čo je v percentuálnom vyjadrení zhoršenie o 3,12 %, avšak vzhľadom na počet nevyhovujúcich vzoriek porovnateľné s rokom 2009, kedy nevyhoveli 3 vzorky vajec. V rámci týchto kontrol bolo odobratých 29 vzoriek vajec, nevyhoveli 2 vzorky vajec (6,90%). Jedna vzorka vajec nevyhovela senzorickým požiadavkám a jedna vzorka vajec požiadavkám na označovanie. V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2010 odobratých 6 vzoriek vaječných výrobkov. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

3. Mäso domácich kopytníkov

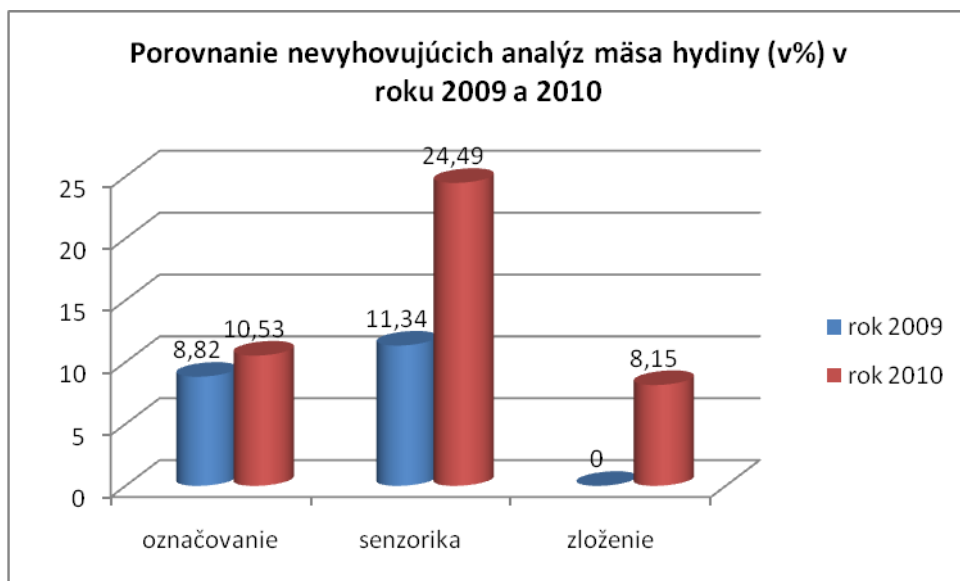
V roku 2010 bolo odobratých 100 vzoriek mäsa domácich kopytníkov; 6 (6,00 %) vzoriek nevyhovelo, čo je porovnateľné s rokom 2009; 3 vzorky nevyhoveli požiadavkám na senzorické vlastnosti a 3 vzorky požiadavkám na označovanie.

4. Mäso hydiny a králikov

V roku 2010 bolo odobratých 501 vzoriek mäsa hydiny a králikov, nevyhovelo 23 vzoriek (4,59%), čo je zhoršenie v porovnaní s rokom 2009 o 2,17%. Vzorky nevyhoveli senzorickým požiadavkám, požiadavkám na označovanie (mäso hydiny malo byť uvedené ako mäsový prípravok) a požiadavkám na zloženie (celkový obsah voľnej vody nad stanovený limit). Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsa hydiny v % v roku 2009 a 2010 je uvedené v grafe č. 34:

Graf č. 34

Porovnanie nevyhovujúcich analýz mäsa hydiny v % v roku 2009 a 2010

5. Zverina

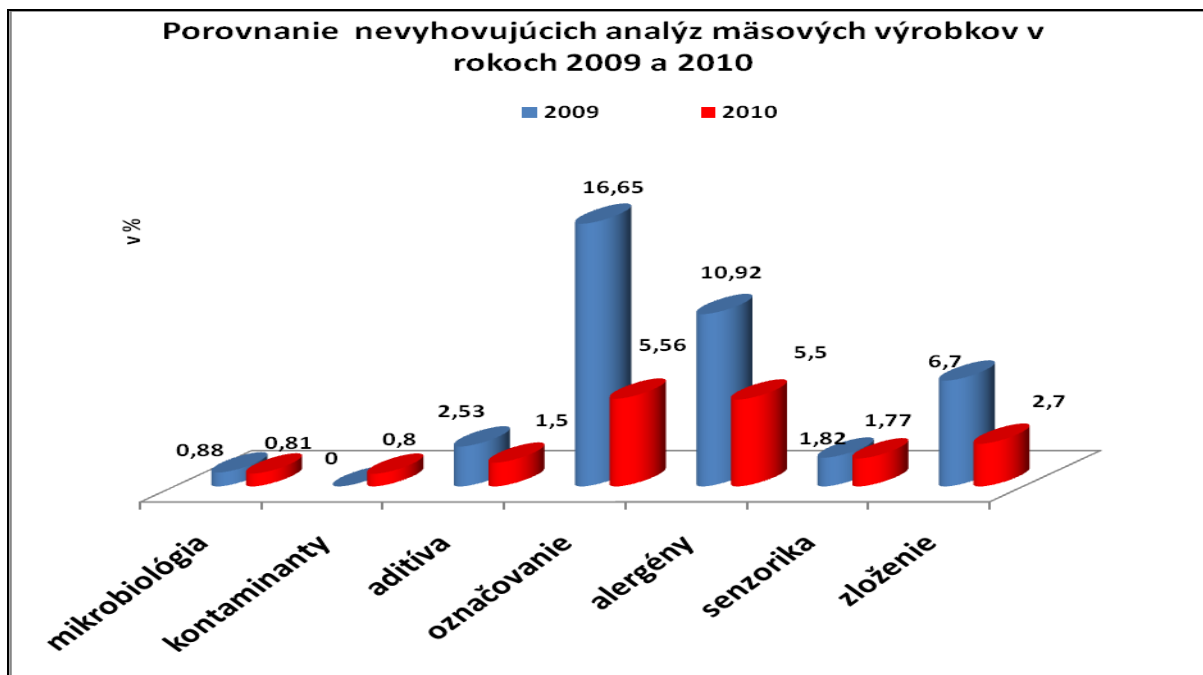
V roku 2010 boli odobraté 3 vzorky zveriny, všetky vzorky boli vyhovujúce.

6. Mäsové výrobky

Pri úradných kontrolách bolo v roku 2010 odobratých 3588 vzoriek mäsových výrobkov, celkovo nevyhovelo 104 vzoriek (2,9 %), čo predstavovalo zlepšenie o 2,76 % oproti roku 2009. Požiadavkám na označovanie nevyhovovalo 27 vzoriek (5,56% z odobratých; išlo najmä o neuvedené množstvo mäsa, nesprávne označenie prídavných látok, neoznačovanie v štátnom jazyku, nesplnené všeobecné požiadavky na označovanie potravín a osobitné požiadavky na označovanie mäsových výrobkov). V 26 vzorkách (5,50% zo vzoriek analyzovaných na alergény) sa preukázala prítomnosť alergénov neuvedených v označení (hlavne sójových bielkovín, ale aj prítomnosť neoznačeného gluténu, proteínov vaječného bielka, zeleru, mliečnych proteínov). 17 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na zloženie (2,7 % analyzovaných na ukazovatele kvality - vo väčšine prípadov išlo o klamlivé uvedenie množstva mäsa alebo nedodržovanie vnútroštátnych požiadaviek na kvalitu/zloženie, ako je minimálny obsah mäsa, množstvo tuku, pridávanie MSM); prekročenie najvyššieho prípustného množstva NaCl sa zistilo v 11 vzorkách (3,9 % z vyšetrených). Požiadavkám na prídavné látky nevyhovelo 7 vzoriek (1,5 % - prítomnosť neprípustných farbív). 9 vzoriek odobratých zväčša na základe podnetov spotrebiteľov (1,77 %) nevyhovelo senzorickým požiadavkám. 9 vzoriek mäsových výrobkov na priamu spotrebu nevyhovelo mikrobiologickým kritériám na bezpečnosť potravín (0,81 % z mikrobiologicky vyšetrených - zistenie patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*). Požiadavkám na kontaminanty nevyhoveli 4 vzorky (0,8 % z vyšetrených - neprípustný obsah benzo(a)pyrénu). Porovnanie výsledkov analýz vzoriek mäsových výrobkov v roku 2009 a 2010 je uvedené v grafe č. 35:

Graf č. 35

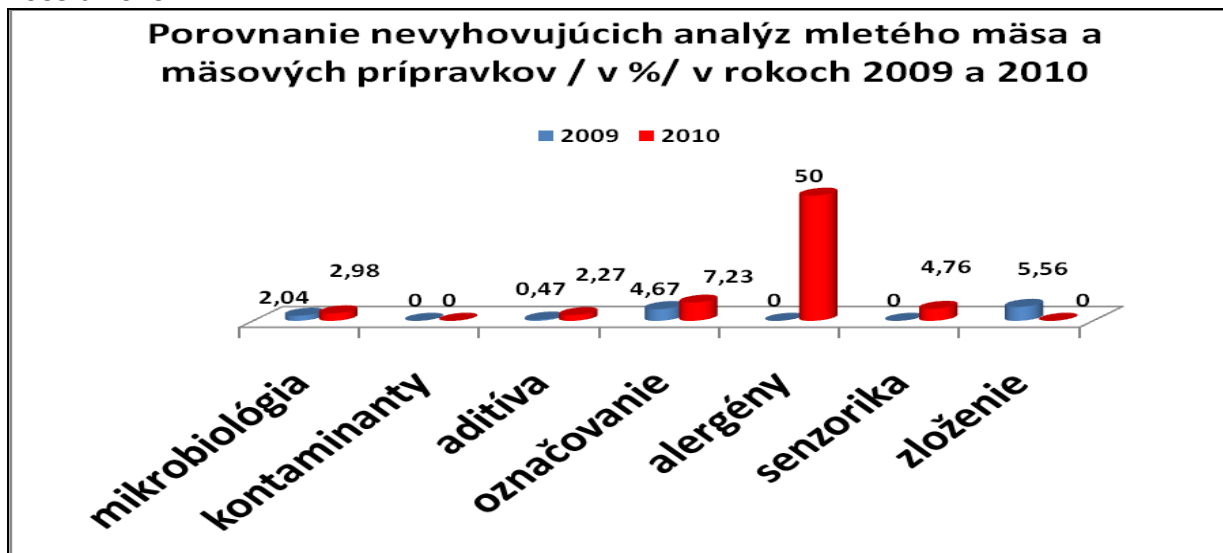
Porovnanie výsledkov analýz vzoriek mäsových výrobkov v roku 2009 a 2010

7. Mleté mäso a mäsové prípravky

V roku 2010 v rámci úradnej kontroly bolo celkovo odobratých 661 vzoriek **mletého mäsa a mäsových prípravkov, mechanicky separovaného mäsa**, nevyhovelo 24 vzoriek (3,63%), čo je oproti roku 2009 zhoršenie temer o 1,5 %. 13 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám - 12x pre nedodržanie kritéria bezpečnosti potravín *Salmonella* (v 8 prípadoch išlo o MP z hydinového mäsa, v 3 prípadoch o MP s bravčovým mäsom a v 1 prípade o hydinové MSM) a v 1 vzorke išlo o nedodržanie kritéria hygieny procesov (limitu pre *E. coli*). Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 6 vzoriek mäsových prípravkov (chýbalo kvantitatívne označenie mäsa, neuvedenie prídavnej látky a nedostatky v názve potraviny, štátnom jazyku, chýbajúci návod na použitie). V 2 prípadoch mäsových prípravkov išlo o prítomnosť neoznačených alergénov (proteíny vaječného bielka a mliečne proteíny), 2 vzorky mäsových prípravkov nevyhovovali požiadavkám na prídavné látky (prítomnosť konzervačných látok) a 5 vzoriek malo narušené senzorické ukazovatele. Porovnanie výsledkov analýz mletého mäsa, mäsových prípravkov a MSM v roku 2009 a 2010 je uvedené v grafe č. 36:

Graf č. 36 Porovnanie výsledkov analýz mletého mäsa, mäsových prípravkov a MSM v roku 2009 a 2010

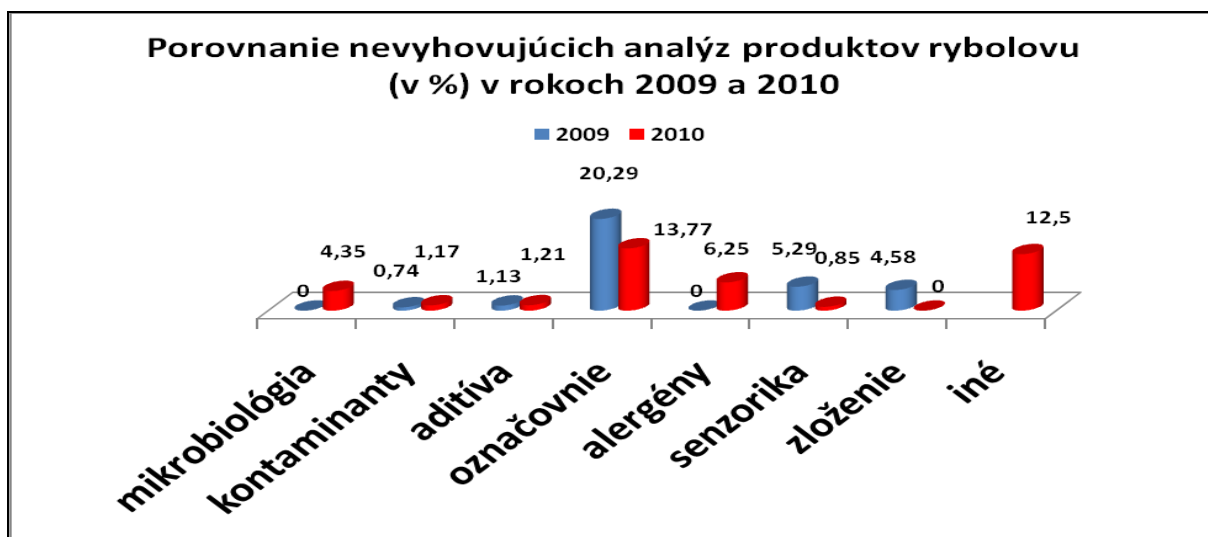

8. Produkty rybolovu

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2010 vyšetrených spolu 814 vzoriek produktov rybolovu, z toho nevyhovujúcich bolo 37 vzoriek (4,54%), čo je zlepšenie oproti roku 2009 o 2,63%. Najčastejšie porušeným ukazovateľom tak ako v posledných dvoch rokoch boli nedodržané požiadavky na označovanie – 23 vzoriek, 19x sa zistilo neoznačenie alebo klamlivé označenie hmotnosti pevného podielu [najmä u nespracovaných glazúrovaných hlbokozmrazených rýb (16x)] a neuvedenie prídavných látok. Mikrobiologické kritériá bezpečnosti potravín neboli dodržané v 4 vzorkách (v 4,35 % z mikrobiologicky vyšetrených / 1x nespracované ryby - neprípustný obsah histamínu; 3x rybacie výrobky na priamu spotrebu - prítomnosť *L. monocytogenes*). 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám na aditívne látky (prekročenie prípustnej sumy syntetických farbív). V 3 vzorkách neboli dodržané požiadavky na kontaminujúce látky (2x benzo(a)pyrén, 1x dioxíny) a v 3 vzorkách sa zistili viditeľné devitalizované parazity *Anisakis simplex*. Porovnanie výsledkov analýz produktov rybolovu v roku 2009 a 2010 je v grafe č. 37.

Graf č. 37

Porovnanie výsledkov analýz produktov rybolovu v roku 2009 a 2010

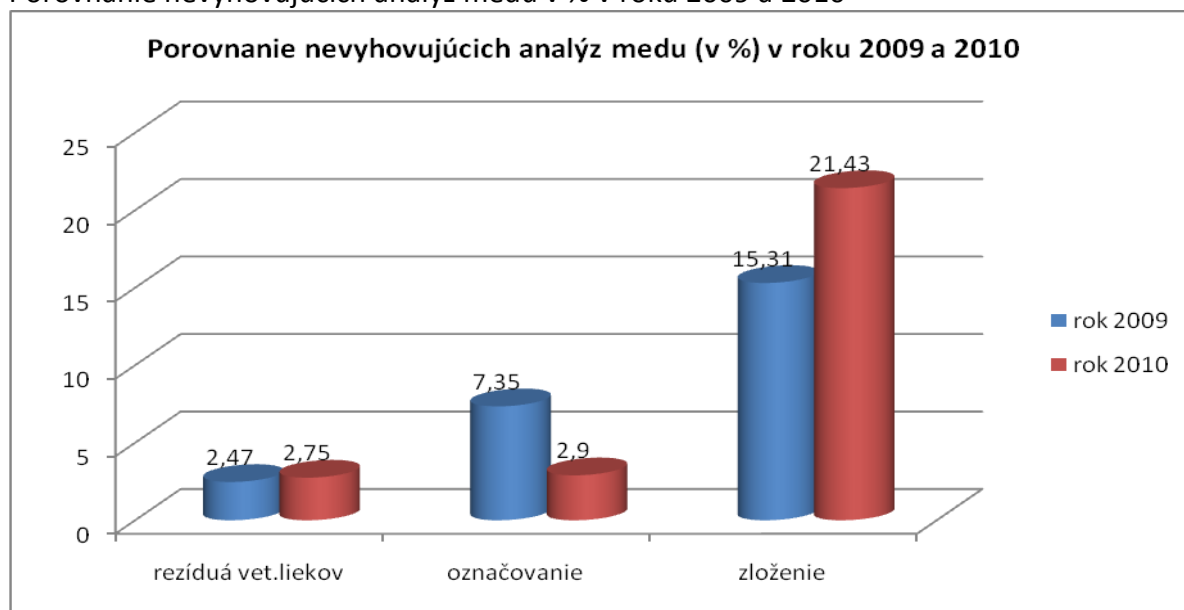
Pozn. ako „iné“ sú v roku 2010 uvedené nálezy parazitov v rybách

9. Med

V roku 2010 bolo odobratých 296 vzoriek včelieho medu; 43 vzoriek (14,53%) nevyhovelo. Oproti roku 2009 ide o zhoršenie o 3,29%. Hlavnou príčinou nevyhovujúcich vzoriek bolo nedodržanie požiadaviek na zloženie u 39 vzoriek, a to hlavne prekročenie požiadaviek na množstvo sacharózy (15x) a hydroxymetylfurfuralu (13x). Čo sa týka zloženia, bolo zistené nedodržanie aj týchto požiadaviek: nízky obsah glukózy 2x a fruktózy 1x, nesplnenie požiadaviek na diastázu 2x, zistenie prítomnosti cudzieho farbiva 6x, zvýšený obsah vody 2x a zistená aktivita cudzieho enzýmu beta fruktofuranozidáza 3x). Prítomnosť rezíduí veterinárnych liekov bola zistená v 3 vzorkách medu (1x rezíduá tylozínu, 1x rezíduá enrofloxacinu a 1x rezíduá sulfadimidínu). Požiadavkám na označovanie nevyhoveli 2 vzorky medu (neuvedenie krajiny pôvodu a dátumu minimálnej trvanlivosti). Porovnanie nevyhovujúcich analýz medu v roku 2009 a 2010 je v grafe č. 38.

Graf č. 38

Porovnanie nevyhovujúcich analýz medu v % v roku 2009 a 2010

10. Želatína

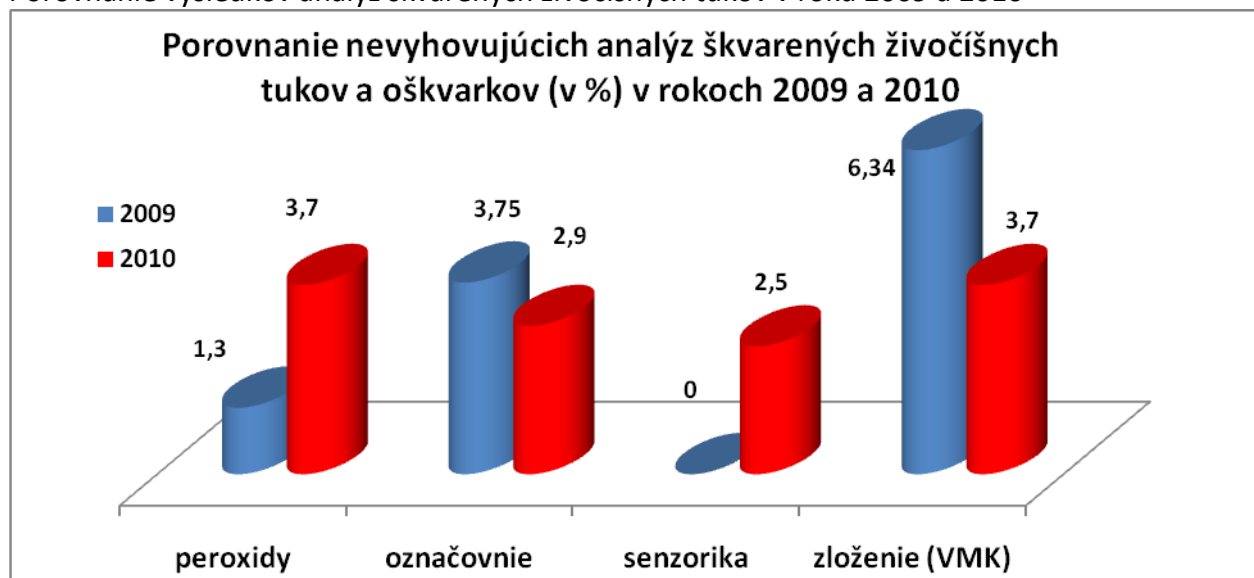
V roku 2010 bolo odobratých 18 vzoriek želatíny, jedna vzorka nevyhovela (5,56%) z dôvodu označovania.

11. Škvarené živočíšne tuky

V roku 2010 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 430 vzoriek škvarených živočíšnych tukov a oškvarkov; nevyhovelo 14 vzoriek (3,25%), čo je porovnateľné s rokom 2009. 7 vzoriek nevyhovelo pre porušenie analytických ukazovateľov, a to pre nesplnenie normy pre voľné mastné kyseliny. Tri vzorky nevyhoveli pre nesplnenie normy pre peroxidy. 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám na označovanie (označovanie aditív, názov potraviny, návod). Dve vzorky analyzované na podnet spotrebiteľov nevyhovovali sensorickým ukazovateľom. Porovnanie výsledkov analýz škvarených živočíšnych tukov v roku 2009 a 2010 je v grafe č. 39:

Graf č. 39

Porovnanie výsledkov analýz škvarených živočíšnych tukov v roku 2009 a 2010

2.10.2. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*

V prevádzkarniach, ktoré vyrábajú potraviny živočíšneho pôvodu určené na priamu spotrebu, ktoré môžu predstavovať riziko *Listeria monocytogenes* pre verejné zdravie, bolo v roku 2010 v súlade s nariadením Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení odobratých 1407 vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*. 9 vzoriek bolo pozitívnych (0,64%). Boli nariadené opatrenia.

2.10.3. Odber vzoriek pitnej vody

V prevádzkarniach, v ktorých pri výrobe potravín živočíšneho pôvodu sa pridáva pitná voda a ľad vyrobený z pitnej vody a v ostatných prevádzkarniach, ktoré vyrábajú produkty živočíšneho pôvodu, bolo v roku 2010 odobratých 179 vzoriek pitnej vody. 38 vzoriek nevyhovelo (21,23%). Najviac vzoriek (28) nevyhovelo pre porušenie mikrobiologických ukazovateľov pitnej vody podľa nariadenia vlády SR č.354/2006 Z.z., z toho najčastejšie porušeným ukazovateľom bolo nedodržanie limitu pre koliformné baktérie (13x), enterokoky (12x) a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C (12x).

2.10.4. Odber vzoriek vyšetrených na *Listeria monocytogenes* na konci dátumu spotreby

Pri potravinách na priamu spotrebu, ktoré sú schopné podporovať rast *Listeria monocytogenes* podľa nariadenia (ES) č.2073/2005 v platnom znení, boli v roku 2010 laboratórne vyšetrené aj vzorky potravín živočíšneho pôvodu na konci dátumu spotreby. Spolu bolo odobratých 146 vzoriek, všetky vzorky boli vyhovujúce.

2.10.5. Cielené kontroly produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2010 bolo vykonaných 11 cieľných kontrol produktov živočíšneho pôvodu:

- Cielená kontrola zameraná na odber vzoriek ovčieho hrudkového syra v maloobchodnej sieti pri stánkovom predaji zameraná na falšovanie ovčieho hrudkového syra kravským mliekom
- Cielená kontrola v obchodnej sieti zameraná na červené mäso (mäso domácich kopytníkov) v maloobchodných a veľkoobchodných prevádzkarniach
- Kontroly ad hoc Veľká noc 2010
- Mimoriadne kontroly obchodných spoločností vrátane kontrol po Veľkej noci
- Kontroly hygieny a bezpečnosti ad hoc v letnom období
- Cielená kontrola hygieny a bezpečnosti predaja hydínového mäsa, hydínových dielov a mäsových prípravkov z hydínového mäsa v obchodnej sieti
- Cielená kontrola hygieny a bezpečnosti predaja hydínového mäsa a hydínových dielov v obchodnej sieti – číslo cieľenej kontroly 225/2010
- Cielená kontrola potravín živočíšneho pôvodu „Vianoce 2010“
- Kontroly produktov živočíšneho pôvodu počas prepravy pri obchodovaní medzi členskými štátmi EÚ a pri ambulantom predaji prostredníctvom pojazdných motorových vozidiel
- Cielená kontrola v rámci Vianoc 2010 zameraná na zakázané látky v produktoch rybolovu v Žilinskom kraji
- Cielená kontrola v miestach určenia, v skladoch a v maloobchodných prevádzkarniach v Banskobystrickom kraji

- **Cielená kontrola zameraná na odber vzoriek ovčieho hrudkového syra v maloobchodnej sieti pri stánkovom predaji zameraná na falšovanie ovčieho hrudkového syra kravským mliekom**

V 21. -23. týždni vykonali vybrané RVPS odber vzoriek ovčieho hrudkového syra zameraný na jeho falšovanie kravským mliekom. Odber vzoriek sa vykonával na úrovni maloobchodu - hlavne v predajných stánkoch. Spolu bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 12 vzoriek ovčieho hrudkového syra, 3 vzorky (25 %) nevyhoveli, t.j. v ovčom hrudkovom syre bola zistená prítomnosť kravského kazeínu.

- **Úradné kontroly ad hoc Veľká noc 2010**

V období **22. marec až 1. apríl 2010** boli vykonané ad hoc **kontroly „Veľká noc“**, ktoré boli vykonané na úrovni maloobchodu. Kontroly *ad hoc* zahŕňali kontroly týchto potravín živočíšneho pôvodu:

1. **hydínové mäso** (čerstvé hydínové mäso, mrazené hydínové mäso a hlboko zmrazené hydínové mäso), vzorky sa odoberali na účel overovania množstva cudzej vody v celej hydine a v hydínových dieloch u domácich produktov ako aj u produktov pochádzajúcich z iných členských krajín a z tretích krajín,
2. **hydínové mäsové výrobky** – kontroly mäsových výrobkov z hydínového mäsa určených na spotrebu po tepelnej úprave a na priamu spotrebu v surovom stave, kontroly boli zamerané na skladovanie, označovanie a odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (salmonely u výrobkov na spotrebu po tepelnej úprave, salmonely a *Listeria monocytogenes* u výrobkov na priamu spotrebu) u domácich produktov ako aj u produktov pochádzajúcich z iných členských krajín a z tretích krajín,
3. **vajcia** – kontroly vajec boli zamerané na kontrolu označovania, znečistenia povrchu vajec, skladovania a vystavovania, vzorky vajec sa neodoberali,
4. **med** - vzorky sa odoberali v obchodnej sieti z domácich produktov ako aj z produktov pochádzajúcich z iných členských krajín a z tretích krajín
5. **solené mäsa** - v rámci kontroly sa v maloobchode odoberali vzorky surového soleného mäsa tepelne neopracovanej šunky a tepelne opracovaného soleného mäsa vrátane tepelne opracovanej šunky. Vzorky boli odoberané z výrobkov domáceho pôvodu, ako aj z iných členských štátov, prípadne z tretích krajín. Všetky tepelne opracované šunky a solené mäsa určené na priamu spotrebu boli mikrobiologicky vyšetrené na *Listeria monocytogenes*,
6. **mlieko a mliečne výrobky** – kontroly zahŕňali odber vzoriek masla, syrov (boli vyšetrené na označovanie, senzorické hodnotenie, množstvo tuku podľa označenia na obale, dôkaz prítomnosti cudzích tukov), mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré boli v maloobchode uvádzané vo zvýhodnenej cene – akcii a kontrolu hygieny predaja mlieka a mliečnych výrobkov vrátane kontroly dodržiavania dátumu spotreby (zamerali sa najmä na kontrolu hygieny predaja a uskladnenia, dokladov o pôvode tovaru, teploty pri predaji a uskladnení, označovania, dodržiavania dátumu spotreby),
7. **kontrola manipulácie so živočíšnymi vedľajšími produktmi (ŽVP)** – kontroly boli zamerané najmä na zapracovanie nakladania so ŽVP do HACCP, vyčlenenie priestorov a zariadení na ŽVP, označenie nádob, dokladovú evidenciu ŽVP, spôsob a frekvenciu zvozu ŽVP.

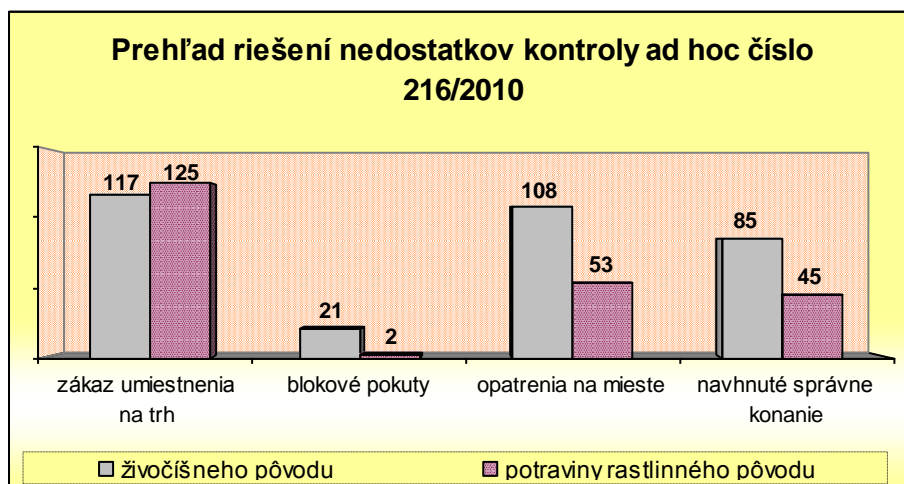
V rámci kontroly **ad hoc** inšpektori orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali celkovo **537 cielených kontrol veľkonočného tovaru živočíšneho pôvodu a 473 cielených kontrol tovaru rastlinného pôvodu.**

Z celkového počtu **1010** vykonaných kontrol bolo **196 kontrol s nedostatkami, čo predstavuje 19,4 %.**

Zistené nedostatky boli riešené nasledovným spôsobom:

- **zákaz umiestnenia na trh** bol udelený **242** druhom výrobkov,
- **blokové pokuty** (spolu 21 pokút) boli uložené v sume **470 €**,
- vydaných **161 opatrení na mieste**,
- **130** navrhnutých **správnych konaní.**

Tabuľka č. 66

Pri potravinách živočíšneho pôvodu bol najväčší počet nedostatkov zaznamenaný u hydínového mäsa a hydínových mäsových výrobkov.

Najčastejšími nedostatkami v maloobchode bolo **označovanie** (nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne) a **hygiena predaja** (nedodržanie teplôt pri vystavovaní, nepoužívanie ochranných pomôcok pri manipulácii s nebaleným tovarom, námraza v chladiacom zariadení a iné).

Pri úradných kontrolách bolo odobratých 238 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 17 (7,14%).

- **Cielená kontrola v obchodnej sieti – červené mäso v maloobchodných a veľkoobchodných prevádzkarniach**

Cielená kontrola bola vykonaná od 23.11.2010 do konca decembra 2010 a bola zameraná na červené mäso (hovädzie, bravčové a ovčie mäso), ktoré je uvádzané na trh prostredníctvom maloobchodu a veľkoobchodu (*predajne, supermarkety, veľkoobchodné predajne*).

Celkovo bolo v sledovanom období vykonaných 467 kontrol, pri ktorých bolo nájdených spolu 46 nedostatkov. Najviac nedostatkov bolo v hygiene skladovania (napr. znečistené alebo poškodené podlahy, stropy, steny, konštrukcie, dvere, korózia zariadení, skladovanie prepraviek s tovarom priamo na podlahe) – 21x, v udržovaní hygieny technologických zariadení a pomôcok (námraza, korózia, znečistený stroj na krájanie) -13x, a v označovaní (napr. nečitateľné označenie, neoznačenie v štátnom jazyku).

Za zistené nedostatky boli uložené opatrenia na mieste. Bloková pokuta bola udelená v jedenástich prípadoch a návrh pokuty v správnom konaní bol vydaný pri 10 nedostatkoch.

- **Cielené kontroly hygieny a bezpečnosti predaja hydínového mäsa, hydínových dielov a mäsových prípravkov z hydínového mäsa v období od 15.10.2010 do 31.10.2010 a od 8.11.2010 do 31.12.2010 v obchodnej sieti**

V súvislosti so zisteniami z mimoriadnych kontrol v maloobchodných prevádzkarniach v roku 2010 a podnetmi od občanov ŠVPS SR svojimi pokynmi uložila všetkým regionálnym veterinárnym a potravinovým správam v Slovenskej republike v období od 15.10.2010 do 31.10.2010 a od 8.11.2010 do 31.12.2010 vykonávať bez predchádzajúceho upozornenia kontroly podľa článku 3 ods.2 poslednej vety nariadenia (ES) č.882/2004 ad hoc (=na konkrétny účel, pre tento účel) zamerané na nižšie uvedené potraviny živočíšneho pôvodu uvádzané na trh prostredníctvom maloobchodu obchodných reťazcov Tesco Stores SR a.s., AHOLD Retail Slovakia, k.s. a veľkoobchodu METRO Cash & Carry Slovakia s.r.o (ďalej len „MOP“ a „VOP“) a maloobchodu (maloobchodné predajne, supermarkety, veľkoobchodné predajne. Predmetom kontroly zároveň boli aj sklady a distribučné centrá, vyššie uvedených obchodných reťazcov.

Kontroly ad hoc zahŕňali kontroly hydínového mäsa, hydínových dielov druhu Gallus domesticus.

Kontroly v „MOP“ a „VOP“ boli zamerané na tieto oblasti:

- a) kontrolu dokladov o pôvode hydínového mäsa a hydínových dielov,
- b) kontrolu teploty hydínového mäsa a hydínových dielov pri ich uskladnení a predaji,
- c) kontrolu označovania hydínového mäsa (identifikačného označovania),
- d) kontrolu hygieny budov, priestorov a zariadení,
- e) kontrolu hygieny manipulácie a hygieny predaja hydínového mäsa a hydínových dielov.

Kontrola hydínového mäsa, a to čerstvého hydínového mäsa, mrazeného hydínového mäsa a hlboko zmrazeného hydínového mäsa a hydínových dielov sa vykonávala podľa Nariadenia Komisie (ES) č.543/2008 zo 16.júna 2008, ktorým sa zavádzajú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č.1234/2007 o obchodných normách pre hydínové mäso s osobitným zameraním na splnenie požiadaviek článku 7 a podľa zákona č.152/1995 Z. z..

Článok 7 Nariadenia Komisie (ES) č.543/2008

1. Jatočné telá hydiny a diely hydiny podľa tohto nariadenia musia spĺňať nasledujúce minimálne požiadavky pre zaradenie do tried A a B, teda musia byť:

- a) neporušené, pri zohľadnení úpravy;*
- b) čisté bez viditeľných cudzích častíc, nečistôt alebo krvi;*
- c) bez cudzieho zápachu;*
- d) bez viditeľných krvavých škvŕn, pričom malé a nenápadné krvavé škvŕny sú prípustné;*
- e) bez zlomených kostí prečnievajúcich cez kožu;*
- f) bez výskytu pomliaždenín.*

V prípade čerstvej hydiny nesmú byť viditeľné žiadne známky vznikajúce z nedodržania chladiarenského reťazca v súvislosti s rozmrazovaním a opätovným zmrazovaním hydínového mäsa.

Jatočné telá hydiny a hydínové diely sa posudzovali komisionálne na mieste a v prípade nesplnenia požiadaviek uvedených v príslušnej legislatíve (Nariadenia Komisie (ES)

č.543/2008 a podľa zákona č.152/1995 Z.z.) sa zakázal ich predaj a uvádzanie do obehu a voči prevádzkovateľom sa uplatnili následne sankčné postihy.

Odber vzoriek jatočnej hydiny a hydínových dielov sa vykonával výlučne v indikovaných prípadoch so zameraním na označovanie, senzorické ukazovatele a na overovanie množstva cudzej vody v celej hydine a v hydínových dieloch.

Odber vzoriek mrazenej hydiny. Vzorky sa odoberali na účel overovania množstva cudzej vody v celej hydine a v hydínových dieloch (chemický test) u domácich produktov ako aj u produktov pochádzajúcich z iných členských krajín a z tretích krajín.

Pri odbere vzoriek celej hydiny sa postupovalo podľa NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 543/2008, Príloha VII – Stanovenie celkového obsahu vody v kurčatách (chemický test).

Z množstva kontrolovanej hydiny sa odoberalo náhodne sedem jatočných tiel, ktoré museli ostať zmrazené dovtedy, kým nezačne analýza.

Pri odbere vzoriek hydínových dielov sa postupovalo podľa NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 543/2008, Príloha VIII - Stanovenie celkového obsahu vody v dieloch hydiny (chemický test).

Vzorky boli zasielané cez zvoznú linku, ktoré zabezpečujú ŠVPÚ v SR s požiadavkou, aby počas prepravy bolo zabezpečené dodržiavanie chladiarenského reťazca.

Pri odbere úradných vzoriek museli príslušné RVPS zabezpečiť uplatňovanie článku 11(5) a (6) nariadenia (ES) č. 882/2004, podľa ktorého sa musí zaistiť, aby si bol prevádzkovateľ potravinárskeho podniku alebo jeho zástupca počas úradného odberu vzoriek vždy vedomý svojho práva získať vzorky na účely doplnkového znaleckého stanoviska.

Pri zistení nevyhovujúcich produktov, ktoré pochádzajú od domácich výrobcov z regiónov, ktoré sú v pôsobnosti iných RVPS, príslušná RVPS v pôsobnosti, ktorej sa v obchodnej sieti, v skladoch, distribučných centrách zistili nedostatky, písomne informovala príslušnú RVPS a KVPS, v pôsobnosti ktorej sa nachádza výrobca nevyhovujúceho výrobcu.

Z každej úradnej kontroly sa vyhotovil písomný doklad – úradný záznam, ktorého súčasťou bola v prípade zistenia nedostatkov závažného charakteru fotografická dokumentácia, podľa § 20 ods.(8) zákona č. 152/1995 Z.z.. Informácie o úradných kontrolách sa priebežne vkladali do systému KÍČ. V prípade zistenia závažných nedostatkov fotokópiu dokladov z úradnej kontroly príslušná RVPS poslala elektronickou poštou ihneď na KVPS a ŠVPÚ SR. Koordináciu uvedených kontrol vykonávali krajské veterinárne a potravinové správy v SR.

V rámci cieľenej kontroly od 15.10.2010 do 31.10.2010 sa vykonalo 199 kontrol zameraných na kontrolu hygieny a bezpečnosti predaja hydínového mäsa a hydínových dielov v obchodnej sieti. Z toho v hyper a supermarketoch to bolo 137 kontrol, v stredných predajniach 23 kontrol, v malých predajniach 31 kontrol, vo veľkoobchodoch a skladoch to boli 4 kontroly. U distribútorov a dopravcov sa vykonali 4 kontroly.

Z hľadiska nedostatkov najviac nedostatkov bolo zistených pri predaji potravín živočíšneho pôvodu s porušeným obalom alebo predaj znehodnotených potravín živočíšneho pôvodu pre nález senzorických zmien: zlomené krídla, výskyt zbytkov peria, krvavé podliatiny a pod., a to v počte 9. Predaj potravín živočíšneho pôvodu s nedostatočným, nesprávnym alebo nečitateľným označením bol zistený v 8 prípadoch. Nedostatky v hygiene skladovania (námraza na chladiarenských vitrínach, ich znečistenie) boli zistené v 7 prípadoch. Nedostatky pri hygiene predaja (nesprávna manipulácia) boli zistené v 6 prípadoch. Nedostatky v hygiene technologického zariadenia, pracovných pomôcok (poškodené chladiace vitríny) boli zistené v 5 prípadoch. Nedostatky v hygiene budov, prevádzkarne (poškodené omietky, dvere) boli zistené v 3 prípadoch. Nedostatky v celkovej hygiene predaja a osobnej hygiene boli zistené v 4 prípadoch. Nedostatky v dodržiavaní a evidencii

teplotných režimov bolo zistené v 6 prípadoch. Nedostatky v DDD činnosti a vedení jej evidencie a evidencii (tovaru) boli zistené v 2 prípadoch. Nedostatky pri nakladaní so živočíšnymi vedľajšími produktmi (manipulácia, skladovanie) boli zistené v 1 prípade. Predaj potravín živočíšneho pôvodu nevyhovujúcich po kvalitatívnej stránke a predaj po dátume minimálnej spotreby bol zistený v 4 prípadoch. Celkový počet nedostatkov bol 54.

Na laboratórnu analýzu sa odoberali vzorky chladenej a mrazenej hydiny, chladených a mrazených hydinových dielov a hydinových mäsových prípravkov (kuracie stehno dolné chladené, morčacie prsia mrazené, kurča polené, kuracie prsia šťavnaté, morčacie prsné rezne, kuracie prsia šťavnaté). Bolo odobratých 41 vzoriek, z ktorých 10 bolo nevyhovujúcich. Vzorky nevyhoveli pre zmyslové odchýlky vzhľadu – výskyt pomliaždenín (otlakov) a zbytkov peria a zmenu vzhľadu, konzistenciu, farby a vône a celkový obsah vody nad limit a nález mikróbov rodu Salmonella.

V rámci cielenej kontroly od 8.11.2010 – 31.12.2010 sa vykonalo 1379 kontrol zameraných na kontrolu hygieny a bezpečnosti predaja hydínového mäsa a hydínových dielov v obchodnej sieti. Z toho v hyper a supermarketoch to bolo 433 kontrol, v stredných predajniach 519 kontrol, v malých predajniach 400 kontrol. Vo veľkoobchodoch a skladoch to bolo 20 kontrol. U distribútorov a dopravcov sa vykonalo 6 kontrol. U výrobcov sa vykonala 1 kontrola. Z hľadiska nedostatkov najviac nedostatkov bolo zistených pri predaji potravín živočíšneho pôvodu s porušeným obalom alebo predaj znehodnotených potravín živočíšneho pôvodu pre nález sensorických zmien: zlomené krídla, výskyt zbytkov peria, krvavé podliatiny a pod. a to v počte 29. Predaj potravín živočíšneho pôvodu s nedostatočným, nesprávnym alebo nečitateľným označením bol zistený v 20 prípadoch. Nedostatky v hygiene skladovania (námraza na chladiarenských vitrínach, ich znečistenie) boli zistené v 14 prípadoch. Nedostatky pri hygiene predaja (nesprávna manipulácia) boli zistené v 18 prípadoch. Nedostatky v hygiene technologického zariadenia, pracovných pomôcok (poškodené chladiace vitríny, znečistené prac. pomôcky) boli zistené v 16 prípadoch. Nedostatky v hygiene budov, prevádzkarne (poškodené omietky, dvere) boli zistené v 13 prípadoch. Nedostatky v celkovej hygiene predaja a osobnej hygieny boli zistené v 8 prípadoch. Nedostatky v dodržiavaní a evidencii teplotných režimov bolo zistené v 12 prípadoch. Nedostatky v DDD činnosti a vedení jej evidencie a evidencii (tovaru) boli zistené v 3 prípadoch. Nedostatky pri nakladaní so živočíšnymi vedľajšími produktmi (manipulácia, skladovanie) boli zistené v 1 prípade. Predaj potravín živočíšneho pôvodu nevyhovujúcich po kvalitatívnej stránke a predaj po dátume minimálnej spotreby bol zistený v 22 prípadoch. Celkový počet nedostatkov bol 156.

Na laboratórnu analýzu sa odoberali vzorky chladenej a mrazenej hydiny, chladených a mrazených hydínových dielov a hydínových mäsových prípravkov (kuracie stehno dolné chladené, morčacie prsia mrazené, kurča polené, kuracie prsia šťavnaté, morčacie prsné rezne, kuracie prsia šťavnaté). Bolo odobratých 80 vzoriek, z ktorých 9 bolo nevyhovujúcich. Vzorky nevyhoveli pre zmyslové odchýlky vzhľadu – výskyt pomliaždenín (otlakov) a zbytkov peria a zmenu vzhľadu, konzistenciu, farby a vône a celkový obsah vody nad limit a nález mikróbov rodu Salmonella.

- **Kontroly hygieny a bezpečnosti ad hoc v letnom období, ktoré sa týkali mäsa, mletého mäsa a mäsových prípravkov v maloobchode**

V súvislosti so zisteniami z mimoriadnych kontrol hygieny v niektorých maloobchodných prevádzkarniach v roku 2010 a s letnou sezónou a jej hygienickými rizikami uložila dňa 9. 6. 2010 ŠVPS SR regionálnym veterinárnym a potravinovým správam (RVPS) vykonať v letnej

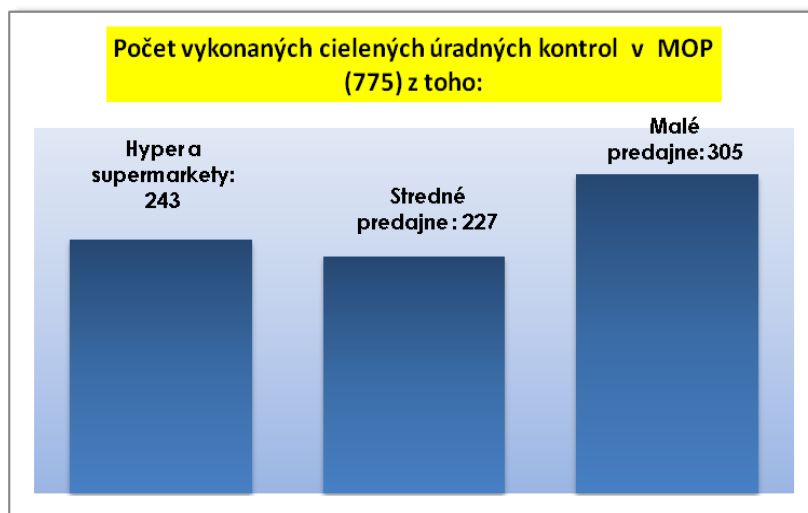
sezóne v dňoch 14.6. až 31.7. 2010 bez predchádzajúceho upozornenia podľa článku 3 ods. 2 poslednej vety nariadenia (ES) č.882/ 2004 ad hoc (=na konkrétny účel, pre tento účel, mimo rámec pravidelných plánovaných úradných kontrol) ciele kontrolы hygieny a bezpečnosti zamerané na balené aj nebalené mäso, mleté mäso a mäsové prípravky uvádzané na trh prostredníctvom maloobchodu (maloobchodné predajne, supermarkety, hypermarkety, veľkoobchodné predajne).

V maloobchodných prevádzkarniach (MOP) sa vykonávali úradné kontroly hygienických opatrení, ktoré sú prevádzkovatelia MOP povinní prijať, zaviesť a dodržiavať podľa príslušných právnych aktov EÚ a vnútroštátnych právnych predpisov.

V tých MOP, ktoré vykonávajú aj výrobné operácie rozrábania mäsa, výroby mletého mäsa a mäsových prípravkov sa okrem toho vykonali ciele úradné kontroly registrácie MOP na všetky vykonávané výrobné činnosti a kontroly určenia, zavedenia a zachovania trvalých postupov založených na zásadách HACCP. U mletého mäsa a mäsových prípravkov vyrábaných v maloobchodných predajniach sa vykonala úradná kontrola overovania účinného fungovania hygienických opatrení a systému HACCP, najmä vykonávanie vlastných kontrol prevádzkovateľa- testovania na mikrobiologické kritériá v príslušnej frekvencii na validáciu alebo overovanie správneho fungovania postupov založených na zásadách HACCP a postupov správnej hygienickej praxe podľa článku 4 a prílohy I nariadenia Komisie (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení.

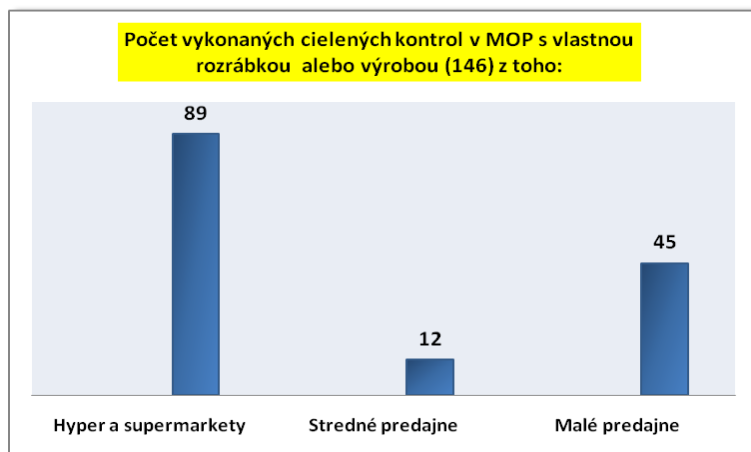
V priebehu letného obdobia od 14.6. do 31.7. 2010 RVPS celkovo skontrolovali 775 maloobchodných prevádzkarní (MOP):

Graf č. 40

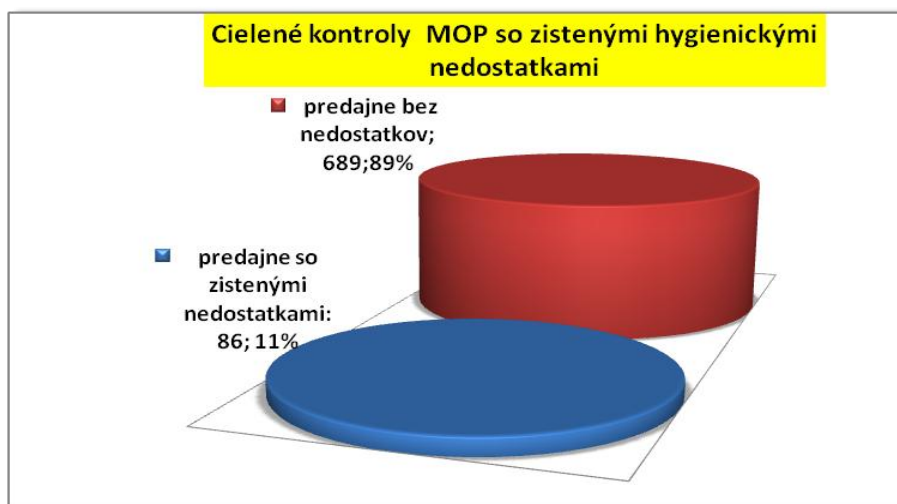
Z týchto 775 MOP sa vykonávalo rozrábanie mäsa, výroba mletého mäsa alebo mäsových prípravkov v mieste predaja v 146 predajniach:

Graf č. 41

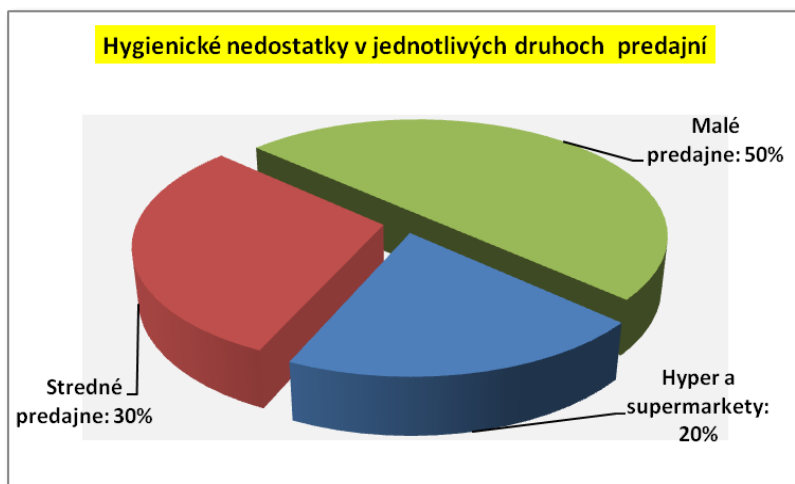
Graf č. 42

Hygienické nedostatky sa cieľnými kontrolami zistili celkovo v 86 predajniach:

Graf č. 43

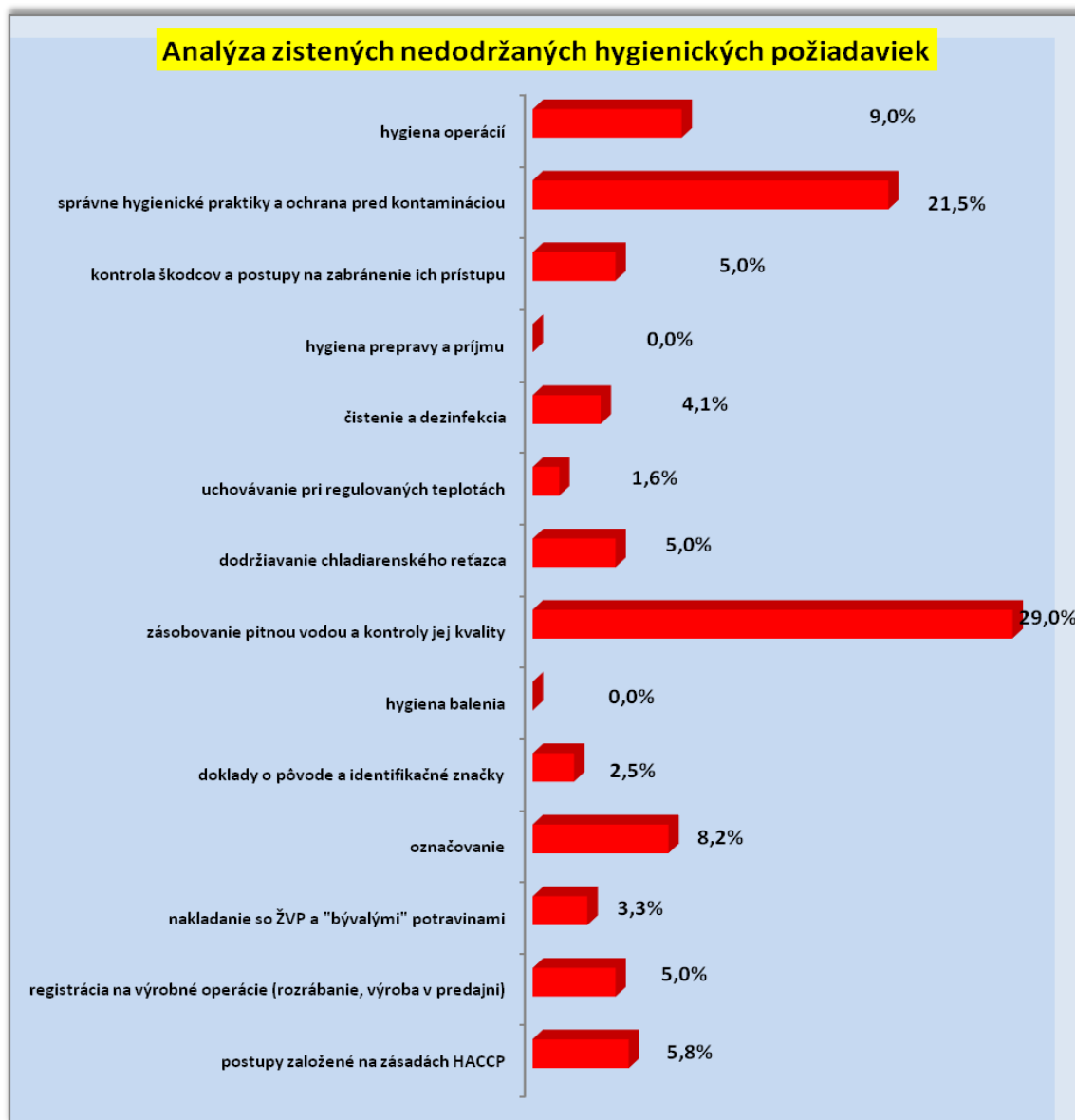
Najväčší podiel maloobchodných predajní so zistenými hygienickými nedostatkami predstavovali malé predajne:

Na 121 celkovo zistených prípadov nedodržovania ustanovených hygienických opatrení mali najvyšší podiel nedostatky v kontrolách kvality pitnej vody, po ktorých nasledovali nesprávne hygienické praktiky a nedostatky v ochrane potravín pred kontamináciou ako aj nedostatočná hygiena operácií. Menej frekventované, o to však hygienicky závažnejšie, boli nedostatky v kontrole škodcov a postupoch na zabránenie ich výskytu (*okrem iného sa zistil*

aj výskyt múch a trusu hlodavcov v MOP), nedodržovanie chladiarenského reťazca, nedostatky v čistení a dezinfekcii priestorov, zariadení a vybavenia MOP a nedostatky v postupoch založených na zásadách HACCP (v najzávažnejších ojedinelých prípadoch nemali prevádzkovatelia predajní určené plány a zavedené systémy HACCP vôbec alebo išlo len o nedodržovanie niektorých zásad, najmä princípu overovania účinného fungovania hygienických opatrení a systému HACCP vlastným odberom vzoriek a testovaním vyrábaných mäsových prípravkov a mletého mäsa na mikrobiologické kritériá podľa nariadenia Komisie (ES) č. 2073/2005 v platnom znení):

Graf č. 44

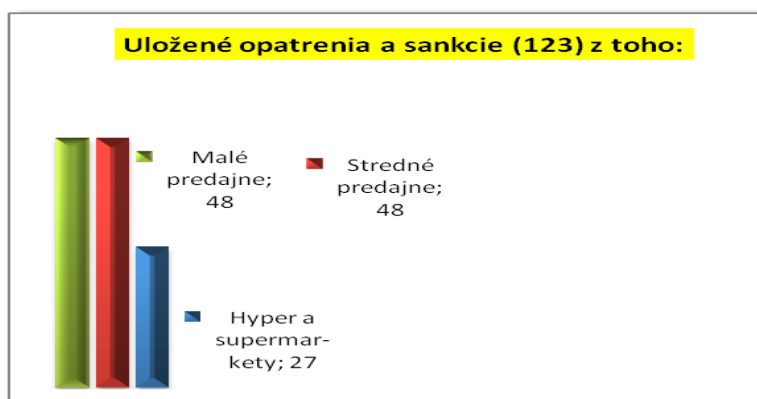

Na testovanie na mikrobiologické kritériá bezpečnosti potravín (mikróby *L. monocytogenes* a *Salmonella*) a kritériá hygieny procesov (počet mikróbov *Escherichia coli*) podľa nariadenia Komisie (ES) č. 2073/2005 v platnom znení bolo v rámci týchto cielených kontrol odobratých celkovo 69 úradných vzoriek mäsových prípravkov a 7 vzoriek mletého mäsa. Z týchto vzoriek 73 (96%) spĺňalo mikrobiologické kritériá podľa uvedeného nariadenia Komisie. 3 vzorky nespĺňali mikrobiologické kritériá, z toho:

- ⇒ 1 vzorka mletého mäsa určeného na spotrebu po tepelnej úprave odobratá u výrobcu a predajcu Supermarket COOP Jednota č. 198, Liptovský Mikuláš nevyhovovala mikrobiologickému kritériu hygieny procesov pre prekročenie počtu *E. coli*. RVPS Liptovský Mikuláš uložila a výrobca prijal v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 2073/2005 nápravné opatrenia, aby sa zachovala hygiena procesu v súlade s potravinovým právom;
- ⇒ u 1 vzorky mäsového prípravku určeného na spotrebu po tepelnej úprave odobratej od výrobcu a predajcu Carrefour Slovensko a.s. Hypermarket Žilina nebolo dodržané kritérium bezpečnosti potravín – zistila sa prítomnosť patogénneho mikróba *Salmonella typhimurium* a nebolo dodržané kritérium hygieny procesu – počet *E. coli* bol nad stanovený limit. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku neprijal žiadne dobrovoľné nápravné opatrenia v súlade s potravinovým právom, opatrenia boli uložené RVPS Žilina. RVPS Žilina začala s prevádzkovateľom správne konanie;
- ⇒ v 1 vzorke chladeného mäsového prípravku určeného na spotrebu po tepelnej úprave, ktorá bola úradne odobratá u výrobcu a predajcu BILLA s.r.o., filiálka 314, Levoča nebolo dodržané kritérium bezpečnosti potravín – zistila sa prítomnosť patogénneho mikróba *Salmonella infantis*. Prevádzkovateľ v čase kontroly neprijal nápravné opatrenia ustanovené v článku 7 ods. 1 nariadením Komisie (ES) č. 2073/2005 v platnom znení. Tieto opatrenia nariadila RVPS Poprad podľa § 8 ods. 3 písm. e) zákona č. 39/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Na základe zistení cielených kontrol č. 222/leto 2010 uložili RVPS celkovo 123 opatrení a postihov:

Graf č. 45

Tabuľka č. 67

Podrobnosti o opatreniach a postihoch sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Opatrenia a sankcie uložené RVPS pri c. k. č. 222/leto 2010 v MOP												
Spolu Z toho →				Hypermarketov a supermarketov			Stredných predajní			Malých predajní		
Zákaz uvádzania na trh	Počet	Kg:	Hodnota	Počet	Kg:	Hod	Počet :	Kg:	Hodnot	Počet	Kg:	Hodno
		6	216,45	555,-€	2	2	9,-€	2	210	531,- €	2	4,45
Uložených blokových pokút	6	X	229,-€	Počet 0	Suma: 0		počet: 2		Suma: 128,-€	počet: 4		Suma: 101,-€

Opatrenia na mieste	Počet : 83	počet: 17	počet: 32	počet: 34
Začaté správne konania/ navrhované správne konania	Počet: 17	počet: 5	počet: 5	počet: 7
Správne konania (právoplatné rozhodnutia)	Počet opatrení na odstránenie nedostatkov: 7	počet: 3	počet: 4	počet: 0
	Počet pokút v správnom konaní: 5	počet: 1	počet: 3	počet: 1
	Pokuty : 2700-, €	suma pokút : 2 000-, €	suma pokút : 600-, €	suma pokút : 100-, €

- **Mimoriadne kontroly obchodných spoločností vykonávané inšpektormi potravinového dozoru a hygieny potravín orgánmi štátnej veterinárnej a potravinovej správy vrátane úradných kontrol po Veľkej noci**

Bezpečnosť potravín je orgánmi štátnej veterinárnej a potravinovej správy sledovaná počas vykonávania úradných kontrol v rozsahu celého potravinového reťazca od prvovýrobcov až po maloobchod.

V prípade mimoriadnych kontrol obchodných spoločností sa vychádzalo predovšetkým z požiadaviek, ktoré sú kladené na potraviny, ktoré sú predmetom uvádzania na trh so zameraním najmä na dodržanie teplotného reťazca, ich skladovania, na manipuláciu, ale tiež na celkové hygienické ukazovatele prevádzkových priestorov obchodných reťazcov.

Vykonávanie kontrol mimoriadneho charakteru zabezpečovali skupiny - špeciálne tímy v maloobchodných prevádzkarniach obchodných sieťach a veľkometrážnych predajniach, ktoré zásobujú veľký okruh spotrebiteľov.

Tieto kontroly sa uskutočnili od 3. - 7.2.2010 a od 13. - 17.2.2010. Tretia etapa kontrol mimoriadneho charakteru sa vykonala od **26. – 30. 3 2010**. Vykonávali sa po pracovnej dobe inšpektorov a tiež v dňoch pracovného voľna a pokoja a v nočných hodinách. To, že sa pristúpilo k mimoriadnym kontrolám i v nočných hodinách počas predaja, t.j. do jeho ukončenia, respektíve u obchodných systémov počas non stop prevádzky – predaja, boli tak, ako je vyššie uvedené, **podnety spotrebiteľskej verejnosti** v predchádzajúcich rokoch.

Tabuľka č. 68

Prehľad a vyhodnotenie prijatých podnetov od spotrebiteľov podľa prevádzkarní

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
baliarne	6	4	2	0
dopravcovia a distribútori	6	0	1	5
hypermarkety, supermarkety	431	113	150	168

malé predajne	217	59	82	76
stredne predajne	265	77	100	88
VO sklady	42	15	12	15
výrobcovia	92	31	39	22
Iné	19	7	11	1
SPOLU	1078	306	397	375

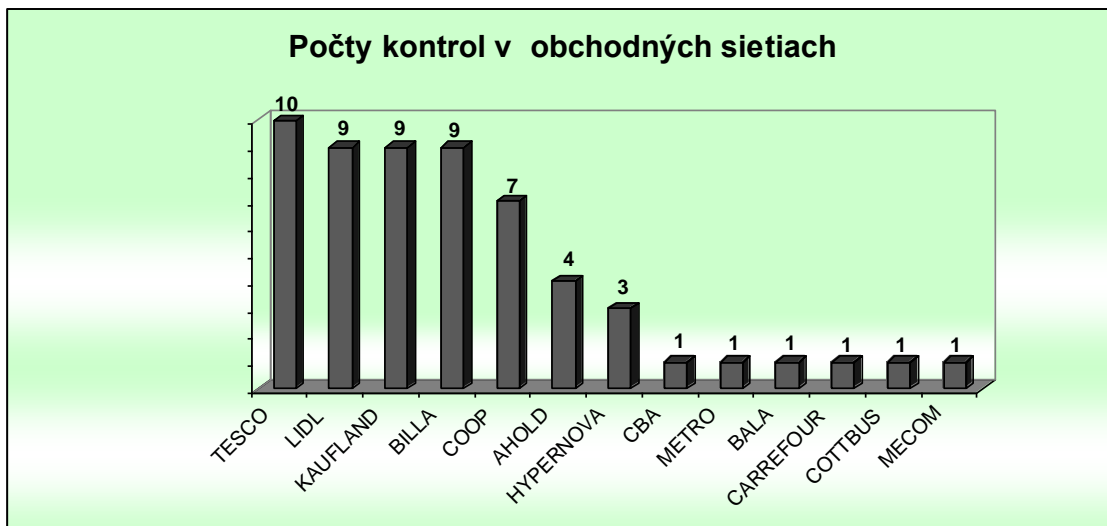
- Mimoriadne kontroly vykonali vybraní, poverení inšpektori úradnej kontroly hygieny potravín a potravinového dozoru orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy v SR, pričom sa kontroly zamerali nielen na potraviny živočíšneho pôvodu, mäso, mliečne produkty ale i na potraviny rastlinného pôvodu.
- V prvej a druhej etape nariadených mimoriadnych kontrol boli vytvorené štvorčlenné tímy – skupiny pre regióny:
 - „Východokraj“ (pôsobnosť kraj Košice a KVPS Prešov)
 - „Stredokraj“ (pôsobnosť kraj Žilina, B. Bystrica)
 - „Západokraj“ (pôsobnosť kraj Trenčín, Nitra, Trnava, Nitra, Bratislava)
- V tretej etape mimoriadnych kontrol boli vytvorené iba dva štvorčlenné tímy - skupiny pre regióny:
 - „Východokraj“ (pôsobnosť kraj Košice, Prešov a B. Bystrica)
 - „Západokraj“ (pôsobnosť kraj Trenčín, Nitra, Trnava, Nitra, Bratislava, Žilina).

Vybraní, poverení inšpektori vykonávali vždy úradné kontroly v inom regióne, pre ktoré nie sú územne príslušní v rámci pracovnoprávných vzťahov.

Celkový počet doteraz vykonaných mimoriadnych úradných kontrol: 57

Kontroly boli vykonávané nediskriminačným spôsobom vzhľadom na obchodné spoločnosti, ich zastúpenie na trhu a kapacitu. Ich miesto výberu bolo v plnom rozhodovaní vedúcich tímových skupín.

Graf č. 46

Najviac nedostatkov v bolo zistených v hygiene skladovania (160), v hygiene budov a stavebno-technických ukazovateľov prevádzkarne (129), potom nasleduje predaj tovaru po dobe spotreby a dátume minimálnej trvanlivosti (103) a u potravín, ktoré boli poškodené a vzbudzovali odpor (100). Bol zaznamenaný nárast potravín, ktoré boli poškodené alebo inak znehodnotené, čo je dôsledok nadmernej manipulácie a objemu potravín, ktoré boli ponúkané spotrebiteľovi pred Veľkou Nocou. S týmto faktorom súviselo tiež predimenzovanie skladovacích kapacít maloobchodných prevádzkarní a nedostatočnosť v plnohodnotnom chladení.

I napriek tomu v porovnaní s predchádzajúcimi dvomi etapami došlo v tretej etape k poklesu zisťovaných nedostatkov u hygieny skladovania, u hygieny budov a prevádzkarní, u hygieny predaja a v evidencii sanitácie, výskytu škodcov a v osobnej hygiene.

Tabuľka č. 69

počet zistených nedostatkov v:	1. a 2. etapa	3. etapa	Spolu
hygiena skladovania	130	30	160
hygiena budov, hygiena prevádzkarne	103	26	129
po DS/DMT	97	6	103
poškodené, inak znehodnotené, vzbudzujúce odpor	62	38	100
hygiena technologického zariadenia, pracovné pomôcky	48	11	59
označenie - nečitateľné, nedostatočné alebo nesprávne	54	23	77
hygiena predaja	35	7	42
sanitačný poriadok, evidencia	50	0	50

DDD, evidencia, výskyt škodcov	33	2	35
dodržiavanie a evidencia teplotných režimov	17	23	40
kvalita a zdravotná neškodnosť	6	4	10
HACCP, SPP a podobné systémy	7	0	7
osobná hygiena	11	2	13
nakladanie s odpadom	6	2	8
vybavenosť šatní a sociálnych zariadení	9	1	10
neznámy pôvod	3	0	3
menenie, falšovanie údajov	2	0	2
vysledovateľnosť	1	0	1
SPOLU	674	175	849

V prvej etape bola zisťovaná zmyslovo zmenená, nevyhovujúcej vône Oravská slanina, ktorá bola nakrájaná a pripravená na použitie do pekárenskej výroby.

Bolo zistené skladovanie pečiva s čistiacimi pomôckami, ďalej hrubé nečistoty na podlahe skladovacích priestorov, mäso v prepravkách bolo uložené priamo na podlahe, bez identifikačných údajov o pôvode, balené mäsa na táckach označené etiketou bez udania pôvodu mias. V priestoroch spracovania mäsa sa v odpadovom koši nachádzali PS tácky (12 ks) s obalmi, na ktorých boli etikety, ktoré určovali o akú časť mäsa sa jedná a s uvedením dátumu spotreby 52. a 6.2.2010, pričom úradná kontrola bola vykonaná 7.2.2010.

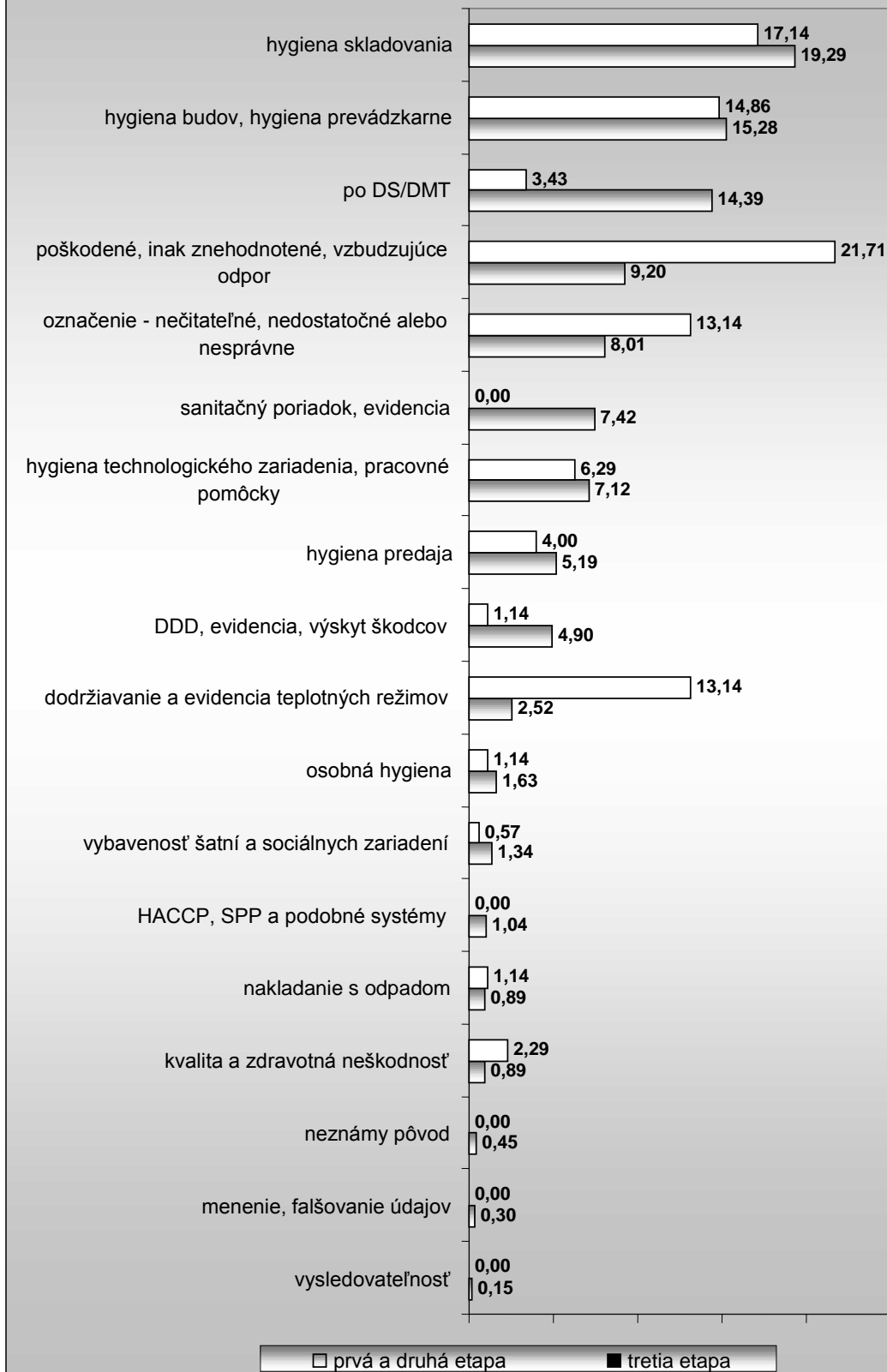
V skladových priestoroch pre čerstvé mäso bolo zistené skladovanie tovaru určeného na neškodné odstránenie do kafilérie.

V chladiarenských priestoroch boli pripravené kurčatá a kuracie diely na grilovacích ihliciach, pričom prevádzkovateľ obchodnej spoločnosti nebol schopný preukázať pôvod tohto mäsa. Mäso bolo pred pripravené ku grilovaniu pre oddelenie rýchleho občerstvenia. Zisťovalo sa používanie mäsa domácich kopytníkov a produktov z neho neznámeho pôvodu.

V prvých dvoch etapách sa nedostatky týkali prevažne deratizácie vykonávanej v skladovacích a manipulačných priestoroch s použitím toxických nástrah - prostriedkov, ktoré boli rozsypané vedľa deratizačných staničiek alebo papierových tácek, podložiek. Boli tiež zistené mŕtve hlodavce a ich exkrementy, vyhryzené tesnenie na dverách hlodavcami, množstvo hmyzu v osvetlení, výskyt vtáctva a ich priamy kontakt s nebalenými potravinami. Pri tretej etape kontrol tieto zistenia už neboli zaznamenané. Zisťovali sa iba nedostatky, ktoré súviseli s dokumentáciou, nebol predložený záznam o vykonaní DDD, nebola vykonaná kontrola požeru, chýbalo označenie miest na uloženie požerových nástrah.

Graf č. 47

Porovnanie percentuálneho podielu nedostatkov podľa typu v jednotlivých kontrolách

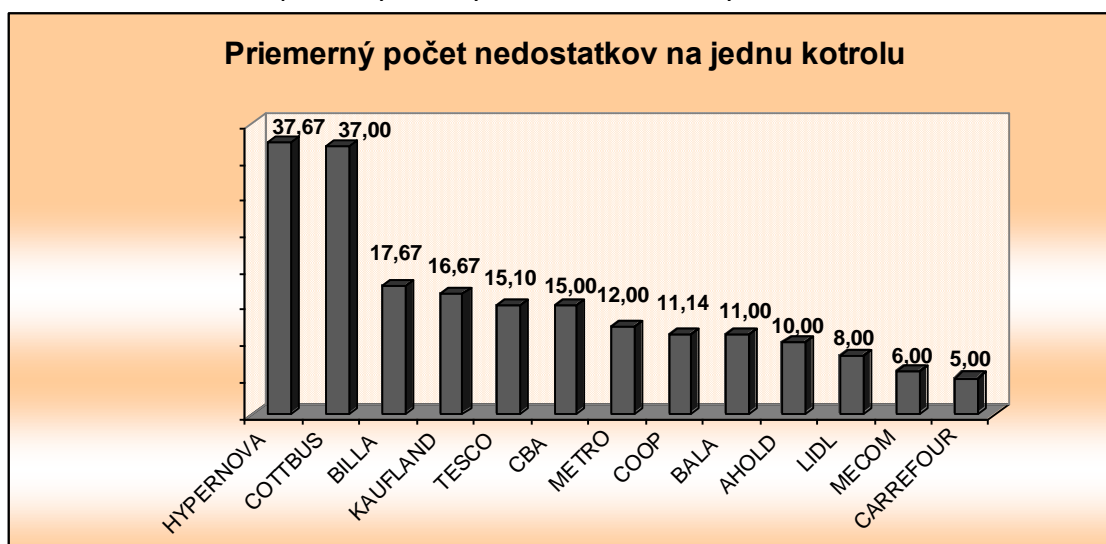
Tabuľka č. 70

Počet vykonaných kontrol a zistených nedostatkov v maloobchode podľa spoločností.

Počet kontrol	počet kontrol	počet nedostatkov	počet nedostatkov na jednu kontrolu
LIDL	9	72	8,00
KAUFLAND	9	150	16,67
BILLA	9	159	17,67
TESCO	10	151	15,10
COOP	7	78	11,14
AHOLD	4	40	10,00
HYPERNOVA	3	113	37,67
CBA	1	15	15,00
METRO	1	12	12,00
BALA	1	11	11,00
CARREFOUR	1	5	5,00
COTTBUS	1	37	37,00
MECOM	1	6	6,00

Graf č. 48

Grafické znázornenie počtu vykonaných kontrol a zistených nedostatkov

Nedostatky zisťované v priebehu mimoriadnych kontrol, najmä v prvej a druhej etape potvrdili podozrenia na vykonávanie nežiaducich činností prevádzkovateľmi v maloobchodných prevádzkarniach po pracovnej dobe inšpektorov RVPS a najmä v nočných hodinách a v dňoch pracovného voľna a pokoja. Týkalo sa to prevažne vybaľovania mias a ich spracovávania technológiou mletia s následnými úpravami, ich zabalením, resp. umiestnením v časti rýchleho občerstvenia.

Nedostatky zisťované v zázemí obchodných reťazcov a v sociálnych priestorov boli najmä hygienického charakteru.

▪ Na základe zisťovaných nedostatkov v rámci prechádzajúcich úradných kontrol mimoriadneho charakteru bolo v termíne od 6. do 9. apríla 2010 uložené Krajským veterinárnym a potravinovým správam v Slovenskej republike vykonať úradné kontroly po Veľkej Noci so zameraním na maloobchodné predajne, obchodné siete a veľkometrážne predajne, ktoré zásobujú veľký okruh spotrebiteľov. Pri kontrolách bol použitý predchádzajúci model, kedy úradné kontroly v rámci kraja boli vykonávané inšpektormi vždy z inej regionálnej veterinárnej a potravinovej správy, pre ktorú nie sú územne príslušní v rámci pracovnoprávných vzťahov. Súčasťou úradnej kontroly bolo aj preverenie nakladania s odpadmi živočíšneho pôvodu.

V termíne od 6. do 9. apríla 2010 bolo takto vykonaných 34 úradných kontrol v maloobchodných prevádzkarniach.

Nedostatky poukázali na potraviny, ktorými boli pred zásobené maloobchodné predajne a ktoré sa nepredali v požadovanej dobe spotreby pred Veľkou Nocou a boli uvádzané do trhu ponukou spotrebiteľovi po tejto dobe. Štatisticky bolo zistených viac druhov predávaných potravín po DS/DMT ale celkové množstvo tovaru a jeho cena bola nižšia. Bolo zaznamenané porušenie dodržiavania skladovacích teplôt čo súviselo s faktorom predimenzovania skladovacích kapacít maloobchodných prevádzkarní a nedostatočnosťou v plnohodnotnom chladení. Kontrolou bolo zistené spoločné skladovanie potravín s drogistickým, spotrebným tovarom, krmivom pre zvieratá a záhradkáorskými potrebami.

Z nedostatkov bolo uvádzané tiež znečistenie vyčleneného boxu na živočíšne vedľajšie produkty (ŽVP), vyčlenené nádoby na tento odpad neboli správne označené.

Výber kontrolovaných maloobchodných predajní bola na rozhodnutí jednotlivých tímov. Predmetom kontroly boli subjekty, ktoré neboli podrobené úradným kontrolám mimoriadneho charakteru v predchádzajúcom období.

• **Kontroly v predvianočnom období**

Tak ako po iné roky, aj v roku 2010 sa v predvianočnom období vykonali sprísnené úradné kontroly potravín. Kontroly boli zamerané na potraviny živočíšneho pôvodu, ktoré sa tradične konzumujú v období Vianoc a Nového roku. Kontroly u výrobcov boli zamerané na kontrolu hygieny manipulácie s potravinami, kontrolu označovania potravín. Kontroly na úrovni maloobchodu a v miestach určenia boli zamerané na kontrolu hygieny manipulácie s potravinami a hygienu predaja, kontrolu dokladov o pôvode, teploty označovania vrátane označovania identifikačnými značkami. Súčasťou tejto kontroly bol aj odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie.

V období od 18.11.2010 do 31.12.2010 sa vykonalo spolu 1024 úradných kontrol. Spolu bolo zistených 269 nedostatkov. Najčastejšie sa zisťovali nedostatky v označení potravín (52x), predaj po dátume spotreby alebo dátume minimálnej trvanlivosti (40x), v hygiene skladovania (33x) a v dodržiavaní a evidencii teplôt (29x). 422 kg potravín v celkovej hodnote 2000 Eur bolo stiahnutých a vyradených z predaja.

Pri úradných kontrolách bolo odobratých 181 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 13 vzoriek (7,18%).

• **Kontroly produktov živočíšneho pôvodu počas prepravy pri obchodovaní medzi členskými štátmi EÚ a pri ambulantnom predaji prostredníctvom pojazdných motorových vozidiel**

V mesiaci december v určených dňoch v období do Vianoc vykonávali regionálne veterinárne a potravinové správy Žilina, Čadca, Dolný Kubín, Poprad, Stará Ľubovňa, Bardejov, Svidník, Prešov a Humenné v spolupráci s Policajným zborom SR úradné kontroly počas prepravy produktov živočíšneho pôvodu pri obchodovaní medzi členskými štátmi EÚ a pri ich ambulantnom predaji prostredníctvom motorových vozidiel. Kontroly boli zamerané na hovädzie mäso, bravčové mäso, hydinové mäso a mäsové výrobky vyrobené z tohto mäsa. Kontroly počas prepravy boli zamerané na výsledovateľnosť, plnenie hygienických požiadaviek na prepravu potravín (čistota dopravných prostriedkov, či sú potraviny umiestnené a chránené tak, aby sa minimalizovala ich kontaminácia), dodržiavanie teplotných režimov, označovanie identifikačnými/ zdravotnými značkami. Kontrola ambulantného predaja bola zameraná na kontrolu dokumentácie, výsledovateľnosti, hygienu predaja vrátane dodržiavania požiadaviek na teplotu, kontrolu označovania.

V uvedenom období bolo vykonaných 1002 úradných kontrol, nedostatky boli zistené v 19 prípadoch. V 16 prípadoch boli uložené blokové pokuty v celkovej sume 1960 EUR, v dvoch prípadoch bol vydaný zákaz predaja prevážaných potravín, v jednom prípade vrátenie zásielky a v troch prípadoch bola o nedostatkoch informovaná RVPS v mieste určenia zásielky, kde boli vykonané dodatočné úradné kontroly. Najčastejšie nedostatky: nedodržanie teploty pri preprave a uchovaní potravín, mäso a mäsové výrobky nedostatočne chránené pred kontamináciou, potraviny neoznačené v štátnom jazyku, chýbajúce identifikačné značky. Prehľad zistených nedostatkov je uvedený v tabuľke č.71 :

Tabuľka č. 71

Druh zásielky/tovaru	Zistenia
Bravčové mäso, hydinové mäso, mäsové výrobky	Hygiena pri preprave, nedoložený doklad o spôsobilosti dopravných prostriedkov na prepravu produktov živočíšneho pôvodu
Produkty živočíšneho pôvodu	v 2 prípadoch zistené nedostatky (neúplné, respektíve chýbajúce dodacie listy, predložený dodací list z 25.10.2010, rozhodnutia RUVZ na predaj len originálne balených potravín - spoločné skladovanie balených a nebalených mäsových výrobkov a mäsa, syry s rastlinným tukom, mliečne nátierky, mrazené rybacie výrobky skladované pri teplote -9°C respektíve v druhom aute -5,3°C, potraviny neoznačené v štátnom jazyku, chladené výrobky zmrazené, nefunkčné hygienické zariadenie na umývanie rúk – zamrznuté), nedostatočne vyčistená ložná plocha auta aj prepravky, potraviny po dobe spotreby.
Produkty živočíšneho pôvodu	v 3 prípadoch zistené nedostatky - rozhodnutia RUVZ na predaj len originálne balených potravín – v autách voľne ložené nebalené mäso a mäsové výrobky, mrazené ryby skladované pri teplote – 6,1 °C, potraviny neoznačené v štátnom jazyku (mäsové výrobky, syry s rastlinným tukom, rybacie výrobky, mliečne nátierky), chýbajúce dodacie listy,
Chladené hydinové mäso	Nedodržaná hygiena motorového vozidla, auto nemonitoruje teplotu pri prevoze.
Mrazené hydinové mäso	Spoločne na aute mrazené hydinové mäso s mäsovými výrobkami pri teplote + 4 °C.
Hydinové mäso chladené	Prevádzkareň, do ktorej smerovala zásielka, nezaregistrovaná ako miesto určenia

Mäsové výrobky	Neoznačené mäsové výrobky v slovenskom jazyku a prepravca nemal pracovný odev
Hydinové mäso chladené, bravčové mäso, mliečne výrobky (syry)	pojazdná predajňa - nepredložené schválenie predajne ÚVZ, hydina nebalená, bravčové kare balené – neoznačené v slovenskom jazyku, br. bôčik nebalený, Syr zabalený – neoznačený v slovenskom jazyku. Pojazdná predajňa bez tečúcej studenej a teplej vody.
Mäso, mäsové výrobky chladené	Chýbajúce označenie (pôvod) hydínového a bravčového mäsa. V dodacích listoch iba množstvo.
Čerstvé bravčové mäso	v obchodných dokladoch nie je uvedený príjemca (<i>miesto určenia</i>).
Bravčové mäso delené a bravčové polovice, mäsové výrobky, hydínové mäso	- bravčové polovice uložené priamo na podlahe vozidla - hlbokozmrazené ryby prepravované pri teplote +3°C, balené v kartónových obaloch umiestnené priamo na chladených bravč. poloviciach, - delené bravčové mäso a hydínové mäso prepravované priamo v prepravkách nechránené obalovým materiálom bez označenia identifikačnou značkou
Bravčové a hovädzie mäso, mäsové výrobky	- delené bravčové mäso, vnútornosti a voľne ložené výrobky neboli označené identifikačnou značkou
Bravčové a hovädzie mäso, mäsové výrobky	- bravčové kosti a hovädzie štvrte boli spoločne poukladané na sebe na nerezovej podložke na podlahe vozidla - voľne ložené výrobky prepravované v prepravkách nechránené obalovým materiálom,
Mrazené ryby, chladené hydínové mäso, bravčové mäso, mäsové výrobky	- neboli predložené sprievodné doklady na kuracie krídla chladené, stehno údené a držky - prepravná plocha znečistená snehom a úlomkom kostí, čerstvé mäso nechránené obalom pred kontamináciou v prepravkách priamo na podlahe vozidla - mrazené pangas filety prepravované pri teplote: -1,6°C (deklarácia na obale : -18°C) - bravčové mäso označené identifikačnou značkou, ktorá nespĺňala požiadavky na formu (iba text, chýbal ovál)
Hydinové, bravčové a hovädzie mäso, mäsové výrobky	- chýbal slovenský preklad na etiketách mäsových výrobkov a baleného bravčového mäsa - čerstvé mäso a klobása nechránené obalom pred kontamináciou v prepravkách uložených priamo na podlahe - hovädzie mäso neoznačené identifikačnou značkou ani povinnými údajmi - nebalené bravčové mäso nebolo označené identifikačnou značkou
Hydinové, bravčové a hovädzie mäso, mäsové výrobky	- nebalené mäso (hydínové, bravčové a hovädzie) voľne uložené v prepravkách, položených priamo na podlahe, nechránené pred kontamináciou - nebalené bravčové mäso neoznačené identifikačnými značkami - hovädzie mäso neoznačené identifikačnou značkou ani pov. údajmi

- **Cielená kontrola v rámci Vianoc 2010 zameraná na zakázané látky v produktoch rybolovu v Žilinskom kraji)**

V predvianočnom období bol v Žilinskom kraji vykonaný odber vzoriek produktov rybolovu pochádzajúcich z farmových chovov, ktorý bol zameraný na zakázané neautorizované látky – rezíduá malachitovej zelene, leukomalachitovej zelene, kryštálovej violete a leukokryštálovej violete. Bolo odobraných 20 vzoriek rýb, všetky vzorky boli vyhovujúce.

- **Cielená kontrola v miestach určenia, v skladoch a v maloobchodných prevádzkarniach v Banskobystrickom kraji**

V predvianočnom období bol v Banskobystrickom kraji vykonaný odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu v miestach určenia týchto potravín dodávaných z iných členských štátov. Spolu bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 47 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, všetky vzorky boli vyhovujúce.

3. Ďalšie činnosti

3.1 Domáce zabíjačky

Na základe národnej legislatívy (§ 23 ods.1) zákona č. 39/2007 Z.z.) a metodických usmernení ŠVPS SR bolo v roku 2010 nahlásených 1102 domácností v SR, v ktorých sa vykonalo 1402 domácich zabíjačiek ošípaných. Za predmetné obdobie bolo vyšetrených na trichinelózu 416 vzoriek, z ktorých nebola ani jedna pozitívna.

Na zabíjanie hovädzieho dobytku u chovateľa na farme pôvodu pre súkromnú domácu spotrebu za účelom zásobovania farmára a jeho rodiny bolo v roku 2010 za účelom monitorovania pôvodcu spongiformných encefalopatií (BSE) nahlásených spolu 4242 domácich zabíjačiek hovädzieho dobytku, z toho bolo 2 266 kusov hovädzieho dobytku vo veku do 30 mesiacov a 1976 kusov hovädzieho dobytku vo veku nad 30 mesiacov. Vyšetrených bolo 1948 vzoriek. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.

3.2. Povoľovanie výnimiek z frekvencií odberu vzoriek malým bitúnikom na zabíjanie domácich kopytníkov a hydiny a prevádzkarniam vyrábajúcim mleté mäso a mäsové prípravky v malých množstvách

ŠVPS SR na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov a na základe stanovísk príslušných regionálnych veterinárnych a potravinových správ vypracovaných na základe vykonaných veterinárnych kontrol u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vydala podľa §6 ods.2 písm. aq) zákona č.39/2007 Z.z. a v súlade s nariadením (ES) č.2073/2005 v platnom znení spolu 35 rozhodnutí, ktorými povolila výnimky z frekvencií odberu vzoriek malým bitúnikom na zabíjanie domácich kopytníkov a prevádzkarniam vyrábajúcim mleté mäso a mäsové prípravky v malých množstvách. Bolo vydaných 11 povolení pre bitúanky na zabíjanie domácich kopytníkov a 24 povolení pre mäsové prípravky.

3.3. Skúšky vyškolených poľovníkov

Na základe nariadenia (ES) č.853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu, krajské veterinárne a potravinové správy v SR podľa § 7 ods. 3 zákona č. 39/2007 Z.z. vykonávajú skúšky vyškolených osôb/poľovníkov. V roku 2010 krajské veterinárne a potravinové správy na základe úspešného absolvovania skúšky vydali vyškoleným osobám spolu 378 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení.

3.4. Kontroly používania zdravotnej značky na označovanie tiel ošipovaných podľa čl.5 ods.2 nariadenia (ES) č.854/2004 ešte predtým, ako budú k dispozícii výsledky vyšetrenia na Trichinellu

KVPS v roku 2010 vykonali 15 pravidelných veterinárnych kontrol, ktorými u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov overili plnenie požiadaviek používania zdravotnej značky na označovanie tiel ošipovaných podľa čl.5 ods.2 nariadenia (ES) č.854/2004 ešte predtým, ako budú k dispozícii výsledky vyšetrenia na Trichinellu. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

3.5. Kontroly dodržiavania požiadaviek Prílohy III, Oddielu I, Kapitoly VII, ods. 3, nariadenia (ES) č.853/2004

KVPS vykonali v roku 2010 na základe žiadosti prevádzkovateľa potravinárskeho podniku 2 veterinárne kontroly, ktoré boli podkladom pre vydanie povolenia Prílohy III, Oddielu I, Kapitoly VII, ods. 3, nariadenia (ES) č.853/2004 v platnom znení. KVPS v roku 2010 vykonali 1 pravidelnú veterinárnu kontrolu, ktorou overili plnenie požiadaviek podľa Prílohy III, Oddielu I, Kapitoly VII, ods. 3, nariadenia (ES) č.853/2004 v platnom znení. Pri kontrole sa nezistili nedostatky.

3.6. Kontroly zariadení na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu produktov živočíšneho pôvodu

KVPS v roku 2010 vykonali 4 pravidelné kontroly dodržiavania požiadaviek v zariadeniach na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu produktov živočíšneho pôvodu. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky

b) Vnútročné audity a audity Potravinového a veterinárneho úradu EK

b1) Audity vykonávané podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004

V roku 2010 pokračovala ŠVPS SR a KVPS podľa zákona č. 39/2007 Z.z. a ŠVPS SR podľa zákona č.152/1995 Z.z. vo vykonávaní vnútorných auditov podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004 podľa programu vnútorných auditov, ktorý bol vypracovaný na obdobie piatich rokov (2007 – 2011). Okrem vnútorných auditov vykonávali krajské veterinárne a potravinové správy ďalšie kontroly výkonu veterinárnych kontrol (podľa § 7 ods. 2 písm. a) zákona č.39/2007 Z.z.) a úradných kontrol potravín (podľa zákona č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe) regionálnych veterinárnych a potravinových správ na základe ročných plánov kontrol (rozpracovaných v rámci viacročného plánu úradných kontrol).

ŠVPS SR

Vnútročné audity podľa zákona č.39/2007 Z.z.

V roku 2010 v súlade s programom vnútorných auditov na rok 2010 ŠVPS SR vykonala 1 vnútorný audit veterinárnych kontrol vykonávaných krajskými veterinárnymi a potravinovými správami. Jeden vnútorný audit v druhom polroku 2010 už nebol vykonaný, a to z dôvodu pripravovaných zmien v organizácii orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti (zrušenie krajských veterinárnych a potravinových správ) a v dôsledku redukcie počtu zamestnancov štátnej správy na základe programového vyhlásenia vlády.

Pokiaľ ide o vykonaný vnútorný audit, išlo o všeobecný a horizontálny vnútorný audit. Pri vnútornom audite neboli zistené nesúlady. Boli dané 2 odporúčania. Na základe vykonaného vnútorného auditu možno konštatovať, že úradné kontroly sa vykonávajú účinne a systém vykonávania veterinárnych kontrol na KVPS je vhodný na dosiahnutie cieľov.

Vnútorne audity podľa zákona č.152/1995 Z.z.

Vnútorne audity úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu, ktoré sú vykonávané podľa zákona č.152/1995 Z.z. sa vykonávali spoločne s vnútornými auditmi úradných kontrol potravín neživočíšneho pôvodu podľa programu vnútorných auditov na rok 2010. Na rok 2010 bolo naplánovaných 10 vnútorných auditov úradných kontrol potravín, ktoré vykonávajú regionálne veterinárne a potravinové správy. V skutočnosti boli vykonané 4 vnútorné audity úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu (6 vnútorných auditov úradných kontrol všetkých potravín). Dôvodom nevykonania vnútorných auditov bolo ochorenie audítora a vykonávanie iných prioritných činností. Pri týchto 4 vnútorných auditoch bolo zistených 13 menej závažných nezhôd (nesúladorov). Na základe zistených nezhôd prijali RVPS termínované opatrenia na ich odstránenie. Na základe skutočnosti, že neboli v jednotlivých auditovaných subjektoch zistené závažné nezhody, bolo možné konštatovať, že systém výkonu úradnej kontroly potravín v podmienkach kontrolovaných RVPS je účinný a vhodný na dosiahnutie cieľov.

KVPS

Vnútorne audity podľa zákona č.39/2007 Z.z.

Podľa v priebehu roka 2010 aktualizovaného programu auditov – produkty živočíšneho pôvodu podľa zákona č. 39/2007 Z.z. bolo naplánovaných pre 8 KVPS spolu 36 vnútorných auditov veterinárnych kontrol, vykonaných bolo 29, jeden audit nebol dokončený. Hlavným dôvodom nesplnenia programu auditov bolo plnenie osobitných úloh uložených nadriadenými orgánmi (MPRV SR, ŠVPS SR) a časová zaneprázdnenosť z dôvodu vykonávania ďalších prioritných činností. Vnútorne audity veterinárnych kontrol vykonávaných RVPS zahŕňajú všeobecný audit a audit príslušného sektoru a pozostávajú z overenia dokumentácie a overenia účinnej implementácie plánovaných opatrení na mieste v prevádzkarni.

Vnútorne audity vykonávania veterinárnych kontrol boli vykonané v 10 sektoroch, pri ktorých bolo zistených 20 nesúladorov. Pri 19 vnútorných auditoch [sektory: triediarne vajec (1x), mraziarenské/chladiarenské sklady (1x), mlieko (2x), mäso domácich kopytníkov – bitúnky (1x), mäso domácich kopytníkov – rozrábkareň (1x), mäsové výrobky (3x), produkty rybolovu (2x), mäsové prípravky (3x), mechanicky separované mäso (1x), želatína (1x), škvarené živošične tuky a oškvarky (1x)] neboli zistené žiadne nesúlady. Poznámka: počet vnútorných auditov podľa sektorov môže byť vyšší ako celkový počet vnútorných auditov, pretože predmetom niektorých vnútorných auditov bolo viac sektorov. V jednom prípade bol vykonaný všeobecný audit. V prípade zistenia nesúladorov regionálne veterinárne a potravinové správy prijali termínované opatrenia, do konca roka 2010 bolo splnených 10 opatrení a 10 opatrení je ešte v termíne plnenia. Prehľad auditovaných sektorov a počtu nesúladorov je uvedený v tabuľke č. 72 :

Tabuľka č. 72

P.č.	Sektor	Počet vnútorných auditov	Počet nesúladorov
1.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäso domácich kopytníkov (bitúnok, rozrábkareň)	4	2
2.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore produkty rybolovu	2	0
3.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäsové výrobky	8	5

4.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mlieko	3	2
5.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore škvarených živočíšnych tukov a oškvarok	4	4
6.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore - triediarne vajec	3	2
7.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore chladiarenském/mraziarenském sklady	4	7
8.	Všeobecný audit vykonávania veterinárnych kontrol	1	2
9.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäsových prípravkov a mechanicky separovaného mäsa	3	0
10.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore želatíny	1	0
	Spolu:	29 +	20+

+ V rámci štyroch auditov bolo auditovaných viac sektorov (mäsové výrobky a škvarené živočíšne tuky; mäso domácich kopytníkov rozrábkarne a mäsové výrobky a škvarené živočíšne tuky; mäso domácich kopytníkov rozrábkarne a mäsové výrobky a škvarené živočíšne tuky a mäsové prípravky; mäsové výrobky a mäsové prípravky a mechanicky separované mäso)

Na základe toho, že neboli zistené systémové nesúlady ako aj vzhľadom na to, že boli prijaté termínované opatrenia na odstránenie zistených nesúlado, možno konštatovať, že systém úradných kontrol vykonávaný RVPS je účinný a systém úradných kontrol je vhodný na dosiahnutie cieľov potravinového práva.

Okrem vnútorných auditov bolo vykonaných 71 kontrol podľa zákona č.10/1996 Z.z. a zákona č.39/2007 Z.z. ktoré sú tiež podkladom pre vykonávanie vnútorných auditov podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004 a slúžia aj na overenie splnenia opatrení prijatých RVPS pri týchto vnútorných auditoch.

b2) Audity Potravinového a veterinárneho úradu Európskej komisie

V roku 2010 sa uskutočnili dve misie Potravinového a veterinárneho úradu EK (FVO), ktoré sa týkali produktov živočíšneho pôvodu. V dňoch 3.-7. mája 2010 uskutočnila všeobecná misia DG(SANCO)/8365/2010 FVO, ktorej cieľom bola aktualizácia Profilu krajiny vrátane overenia plnenia opatrení (akčného plánu) na základe odporúčaní z predchádzajúcich misií FVO. V dňoch 18.-28.novembra 2010 sa uskutočnila misia, ktorej cieľom bolo hodnotenie implementácie zdravotných predpisov pre vedľajšie živočíšne produkty DG(SANCO) 2010-8807, ktorá zahŕňala aj stupeň spracovania potravín živočíšneho pôvodu/distribúciu a maloobchod (bitúnky, spracovateľské prevádzkarne mlieka, maloobchodná predajňa).

b3) Audity a kontroly kontrolných orgánov – článok 5 ods. 3 nariadenia (ES) č.882/2004

c) Opatrenia na zabezpečenie účinnosti

c1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych a krmivárskych podnikov a inými príslušnými výrobcami a prevádzkovateľmi podnikov

Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych a inými príslušnými výrobcami a prevádzkovateľmi podnikov sú uvedené pri jednotlivých častiach správy.

c2.Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania služieb úradných kontrol

- nové, aktualizované alebo revidované postupy kontroly

V záujme zabezpečenia jednotného postupu vykonávania úradných/veterinárnych kontrol produktov živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike ŠVPS SR vypracovala 54 nových alebo aktualizovaných dokumentovaných postupov a ďalších informácií určených pre KVPS a RVPS. Ide napr. o tieto dokumentované postupy: metodický postup na odber úradných vzoriek produktov živočíšneho pôvodu pre rok 2010, metodický pokyn pre informáciu o potravinovom reťazci pre hovädzí dobytok, ovce a kozy, metodické pokyny na vykonávanie cielených kontrol (napr. ovčie hrudkový syr a bryndza, mäso domácich kopytníkov, hydinového mäsa, mäsových prípravkov z hydinového mäsa, letné obdobie, Veľká noc, Vianoce 2010), usmernenie na overovanie účinnosti úradných kontrol, kontrolné otázky pre vykonávanie vnútorných auditov v sektore med, želatína, usmernenie na monitorovanie surového mlieka v chovoch a pri predaji z dávkovacích automatov, usmernenie označovania hovädzích vnútorní a kostí a usmernenie pri označovaní jatočných tiel v súvislosti s neodstraňovaním chrbtice, usmernenia, ktoré sa týkajú sektoru zveri/zveriny, usmernenia, ktoré sa týka veterinárnych kontrol v sektore hydínové mäso, informácie o novej legislatíve, pokyny na vyhodnotenie veterinárnych kontrol za príslušný rok.

- iniciatívy v oblasti odbornej prípravy

Na základe Národného plánu vzdelávania sa v oblasti produktov živočíšneho pôvodu uskutočnilo 11 školení. Školenia boli zamerané na aktuálne poznatky pri veterinárnych/úradných kontrolách v sektore mlieka a mliečnych výrobkov, čerstvého hydínového mäsa, vajec, mäsa domácich kopytníkov, mäsových výrobkov, produktov rybolovu, zveri/zveriny, živočíšnych vedľajších produktov, farmakologicky aktívnych látok, HACCP, vykonávanie vnútorných auditov, výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách, správne konanie, na senzorické posudzovanie produktov živočíšneho pôvodu a vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov. Okrem toho sa veterinári inšpektori pre hygienu potravín živočíšneho pôvodu zúčastnili aj ďalších školení v rámci vzdelávacích aktivít organizovaných v ostatných oblastiach v rámci Národného programu vzdelávania organizovaného IVVL (program KIČ, ochrana zvierat, implementácia nariadenia Rady (ES) č.1005/2008, správne konanie v praxi, senzorické posudzovanie potravín, informačný systém VIS, TRACES). V rámci niektorých krajských veterinárnych a potravinových správ sa uskutočnili aj interné školenia pre veterinárnych inšpektorov a úradných veterinárnych asistentov, napr.: školenie ÚVA na RVPS Dunajská Streda (30.3.2010) – počet účastníkov 8, veterinárne kontroly čerstvého mäsa a ochrana zvierat pri zabíjaní na RVPS Galanta (18.6.2010) – počet účastníkov 4, práca so softvérom pre ochranu zvierat na RVPS Trnava (20.10.2010 – počet účastníkov 10, vzdelávanie úradných veterinárnych lekárov v oblasti zveri/zveriny – kraj Trenčiansky (30.11.2010) – počet účastníkov 15, kraj Banskobystrický (17.5.2010) – počet účastníkov 17.

V roku 2010 sa 8 veterinárnych inšpektorov zúčastnilo 5 školení organizovaných Európskou komisiou v rámci programu „Better training for safer food“.

V roku 2010 sa uskutočnili aj vzdelávacie aktivity organizované MPRV SR, ktorých sa zúčastnili aj veterinári inšpektori pre hygienu produktov živočíšneho pôvodu. Boli to tieto vzdelávacie aktivity: seminár „Vedecké hodnotenie rizika v praxi“ (30.3., 15.10.2010), ktorého sa zúčastnilo 65 zamestnancov, „Fórum spotrebiteľov Nitra“ (25.10 a 26.10. 2010),

ktorého sa zúčastnilo 51 zamestnancov, seminár „Výkon auditu podľa čl.4(6) nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a Rady o úradných kontrolách“ (28.9.2010), ktorého sa zúčastnilo 18 zamestnancov.

V nasledujúcich tabuľkách je uvedený prehľad školení uskutočnených v roku 2010. V prvej polovici tabuľky sú uvedené školenia v rámci hygieny potravín živočíšneho pôvodu, v druhej časti tabuľky sú uvedené školenia v ďalších oblastiach, ktorých sa zúčastnili aj veterinárni inšpektori pre produkty živočíšneho pôvodu.

Tabuľka č. 73

Školenia v rámci Národného programu vzdelávania – produkty živočíšneho pôvodu

Dátum	Názov školenia	Počet účastníkov
22.-23.2.2010	Veterinárne kontroly v sektore - salaše	85
24.-25.2.2010	Výkon vnútorných auditov	14
27.4.2010	Výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách	71
26.-27.5.2010	Veterinárne kontroly a úradné kontroly v sektore čerstvé mäso domácich kopytníkov	82
14.-15.6.2010	Veterinárne kontroly a úradné kontroly v sektore mlieka na všetkých stupňoch produkcie, spracovania a distribúcie a potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí	72
17.-18.6.2010	Veterinárne kontroly a úradné kontroly v sektore produktov rybolovu	19
20.-21.9.2010	Veterinárne a úradné kontroly v sektore čerstvé hydinové mäso, vajcia, na všetkých stupňoch produkcie, spracovania a distribúcie, potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí	49
20.-21.10.2010	Veterinárne kontroly v sektore zverina na všetkých stupňoch produkcie, distribúcie, potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí	81
26.-27.5.2010	Veterinárne kontroly a úradné kontroly v sektore čerstvé mäso domácich kopytníkov na všetkých stupňoch produkcie, distribúcie, potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí	81
4.-5.11.2010	Živočíšne vedľajšie produkty, rezíduá farmakologicky aktívnych látok, HACCP – postrehy, nedostatky, poznatky z praxe	87
11.11.2010	Vzdelávanie úradných veterinárnych asistentov	51
	Školenia v rámci Národného programu vzdelávania – ostatné sektory	
26.1., 27.1.,28.1., 3.2., 4.2., 10.2.,	Praktické školenie používateľov počítačového programu KIČ	163

12.2. 2010		
27.1.2010, 18.3.2010, 25.3.2010	Implementácia nariadenia Rady (ES) č.1005/2008	36
19.-21.5.2010	Správne konanie v praxi	41
2.2., 3.3., 10.5., 25.5., 2.6.2010	Ochrana zvierat – tréningový kurz na prácu so systémom CESKO	53
4.-5.2.2010	Senzorické posudzovanie čerstvého mäsa	12
16.-17.3.2010	Senzorické posudzovanie mlieka a mliečnych výrobkov	5
25.-26.11.2010	Senzorické posudzovanie mäsových výrobkov	12
16.3., 17.3.2010	Informačný systém VIS	5
6.-7.10.2010	Monitoring a veterinárna farmácia	1
3.3.2010	Kontrola rezíduí pesticídov	2
10.6.2010	Dioxíny, monitoring	2
14.4., 16.4.2010	TRACES	4
29.-30.4.2010	Kontaminanty v potravinách, importné kontroly	6
25.-26.10.2010	Zdravie a ochrana zvierat	1
5.10.2010	Trichinella spiralis	1
8.-9.6.2010	ŽVP	3

Tabuľka č. 74

Školenia organizované cez DG SANCO– Better Training for Safer Food

Názov školenia	Počet účastníkov
Hygiena potravín a kontroly mäsa a mäsových výrobkov	2
Hygiena potravín a kontroly mlieka a mliečnych výrobkov	1
Hygiena potravín a kontroly produktov rybolovu	2
Živočíšne vedľajšie produkty	2
Transmisívne spongiformné encefalopatie	1

Okrem vyššie uvedených školení sa uskutočnili aj odborné pracovné porady týkajúce sa produktov živočíšneho pôvodu. V roku 2010 sa uskutočnili 3 pracovné porady ŠVPS SR s RVPS a KVPS, z toho 2 v rámci školení. Príslušné KVPS (KIHPPD) zorganizovali v roku 2010 s príslušnými RVPS (hygiena produktov živočíšneho pôvodu) 22 porád.

- poskytnutie dodatočných zdrojov

- prerozdelenie existujúcich zdrojov po preskúmaní priorit

- osobitné iniciatívy v oblasti kontroly

V roku 2010 bolo vykonaných 11 cielených kontrol produktov živočíšneho pôvodu. Podrobnosti sú uvedené v časti 2.10.1. tejto správy.

- zmeny v organizácii alebo riadení príslušných orgánov

V roku 2010 neboli vykonané žiadne zmeny v organizácii a riadení orgánov veterinárnej správy v oblasti produktov živočíšneho pôvodu.

- poskytovanie poradenstva alebo informácií prevádzkovateľom potravinárskych a krmivárskych podnikov

Zástupcovia ŠVPS SR sa v roku 2010 tak ako v predchádzajúcich rokoch zúčastňovali ako lektori v rámci rôznych školiacich seminárov organizovaných súkromnými organizáciami pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov (napr. školenia pre salaše), v rámci odborných konferencií (napr. Hygiena Alimentorum) a na zasadnutiach rôznych potravinárskych zväzov, napr. prednáška na tému Výroba mäsa v prevádzkarniach s malým objemom výroby s opatreniami na úpravu požiadaviek na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie v rámci seminára organizovaného Zväzom chovateľov oviec a kôz. Taktiež sa zúčastnili na diskusiách a programoch televízií a rozhlasu určených pre informovanosť spotrebiteľov a odpovedali na otázky v novinách. Odborní zamestnanci poskytujú odborné informácie na základe požiadaviek prevádzkovateľov potravinárskych podnikov telefonicky, elektronicky ale aj pri návštevách prevádzkovateľov potravinárskych podnikov.

Ďalej sa zúčastnili stretnutí so zástupcami obchodných sietí, ktoré sa týkali novely zákona o potravinách a na spoločných rokovaníach so zástupcami Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory a Potravinárskej komory Slovenska.

V roku 2010 bolo v SR vykonaných spolu 30 školení poľovníkov, ktoré sa týkali prvotného vyšetrenia voľne žijúcej zveri na mieste po ulovení. Jednotlivé KVPS vykonali 18 školení a IVVL Košice 12.

Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov sú o aktuálnych informáciách, ktoré sa týkajú postupov ŠVPS SR vo vzťahu k prevádzkovateľom potravinárskych podnikov a o legislatíve informovaní prostredníctvom internetovej stránky ŠVPS SR <http://www.svssr.sk/>. Na internetovej stránke je pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov zverejnený aktuálny zoznam schválených prevádzkarní pre produkty živočíšneho pôvodu.

- nové právne predpisy

V roku 2010 boli vydané tieto **nové vnútroštátne predpisy**:

- Zákon č. 114/2010 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1.mája 2010 okrem ustanovení čl. I 2 bodu §12ods.1 písm. o) a r), ktoré nadobudli účinnosť 1.septembra 2010
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č.79/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 493/2008 Z. z., ktorým sa ustanovuje výpočet výdavkov orgánov úradnej kontroly potravín a orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti, ktoré nadobudlo účinnosť 15. marca 2010.

V roku 2010 boli vydané tieto **predpisy EÚ, ktoré sa týkajú produktov živočíšneho pôvodu**:

- NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 365/2010 z 28. apríla 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny, pokiaľ ide o prítomnosť Enterobacteriaceae v pasterizovanom mlieku a v ostatných pasterizovaných tekutých mliečnych výrobkoch a výskyt *Listeria monocytogenes* v jedlej soli
- NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 505/2010 zo 14. júna 2010, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004, ktorým sa

ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu

- NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 558/2010 z 24. júna 2010, ktorým sa mení a dopĺňa príloha III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu
- Korigendum k nariadeniu Komisie (ES) č. 1441/2007 z 5. decembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny
- ROZHODNUTIE KOMISIE 2010/791/EÚ z 20. decembra 2010 obsahujúce zoznam výrobkov uvedených v bode III ods. 1 druhom pododseku prílohy XII k nariadeniu Rady (ES) č. 1234/2007.

Poznámka: V nových právnych predpisoch nie sú uvedené výnosy MPRV SR.

- pozastavenie alebo zrušenie delegovania v prípade kontrolných orgánov

d) Zmeny a doplnenia národného plánu kontroly

V roku 2010 bola pripravená jedna zmena resp. doplnenie Viacročného plánu úradných kontrol v časti „Úradná kontrola produktov živočíšneho pôvodu“, ktorá súvisela s odporúčaním Potravinového a veterinárneho úradu EK a vyplynula zo Všeobecného auditu vykonaného v roku 2008 (správa bola doručená až v roku 2010) a týkala sa usmernenia pre regionálne veterinárne a potravinové správy na zlepšenie systému postupov na overovanie účinnosti úradných kontrol, ktoré sa týkajú produktov živočíšneho pôvodu podľa článku 8 ods.3 nariadenia (ES) č.882/2004.

Kontrola kvality čerstvého ovocia a zeleniny

Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny sa vykonáva v zmysle nariadení EU, nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov), nariadenia komisie (ES) č. 1580/2007 ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenie Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny, národnej legislatívy zákona č. 491/2001 o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov. Kontrolu vykonávali autorizovaní inšpektori na všetkých stupňoch obchodu – u prvovýrobcov (pestovateľov), veľkoobchodníkov, dovozcov, vývozcov a vo všetkých typoch maloobchodného predaja.

a) Výsledky kontrolnej činnosti

Inšpektori RVPS autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality vykonali 3 598 kontrol na všetkých stupňoch obchodu. Najvyšší počet kontrol bol na úrovni maloobchodu, spolu 2 932 kontrol, vo veľkoobchodných skladoch 469 kontrol, u prvovýrobcov 94 kontrol a kontroly na žiadosť podnikateľského subjektu (iné kontroly) boli vykonané v 103 prípadoch.

Počas kontroly obchodnej kvality ovocia a zeleniny bolo vykonaných 16 075 hodnotení čerstvého ovocia a zeleniny na mieste. Z tohto počtu 14 837 vzoriek vyhovelo osobitným normám kvality a všeobecnej norme (92,3 % z celkového počtu vzoriek) a 1 238 vzoriek

nevyhovelo osobitným normám a všeobecnej norme, čo predstavuje 7,7 % nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu. Najviac hodnotení plodín na mieste bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách - 13 905, z uvedeného počtu 1 181 vzoriek plodín vyhovelo osobitným normám a všeobecnej norme kvality, 1 181 vzoriek plodín nevyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy.

Vo veľkoobchodných skladoch bolo vykonaných 1 763 hodnotení obchodnej kvality plodín, 1 709 vzoriek vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej norme a 54 vzoriek nevyhovovalo požiadavkám kvality.

U prvovýrobcov bolo vykonaných 206 hodnotení plodín na mieste, všetky hodnotené plodiny vyhoveli požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej norme.

Pri kontrolách na žiadosť podnikateľského subjektu bolo hodnotených na mieste 201 plodín, z čoho 3 hodnotené vzorky nevyhoveli požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej norme.

Na základe výsledkov hodnotenia zhody s obchodnými normami boli vydané Nálezy o nezhode celkovo na 77 534,10 kg ovocia a zeleniny. Najviac nevyhovujúcich plodín bolo zistených vo veľkoobchodných skladoch: 43 481,50 kg, v maloobchodných jednotkách: 34 025,60 kg, pri kontrolách na žiadosť 27 kg. Pri dovoze čerstvého ovocia a zeleniny do EÚ z tretích krajín bolo vykonaných 78 kontrol zhody, pri vývoze 167 kontrol zhody.

V roku 2010 bolo ukončených právoplatným rozhodnutím 49 správnych konaní začatých v roku 2009 až 2010 a celkovo boli uložené pokuty vo výške 45 202 €.

Najviac kontrol bolo vykonaných na RVPS Komárno - 332, 274 na RVPS Prešov a 229 na RVPS Nové Zámky. Najviac hodnotení zhody obchodnej kvality na mieste pri kontrolách bolo vykonaných na RVPS Banská Bystrica a to 1 460, na RVPS Komárno 1 325 a RVPS Bratislava 1 192. Najviac nevyhovujúcich plodín pri kontrole zhody bolo zistených na RVPS Poprad - 246, RVPS Dolný Kubín - 150 a RVPS Banská Bystrica - 115. Nálezy o nezhode na najväčšie množstvo plodín boli vydané na RVPS Bratislava - 31 590,33 kg, RVPS Poprad - 9 457,03 kg a RVPS Lučenec - 6 508,46. Nevyhovujúce plodiny neboli zistené na RVPS Dunajská Streda.

Najviac hodnotení zhody bolo vykonaných u nasledovných plodín:

- jablká – 2 081,
- paprika zeleninová – 1 493,
- pomaranče 1 024 kontrol zhody.

Najvyššie množstvá hodnotenia zhody v kilogramoch:

- mandarínky – 1 887 145,24 kg,
- citróny – 748 385,63 kg
- jablká – 725 214,29 kg.

Tabuľka č. 75

1. Počet kontrol a hodnotenie zhody na mieste podľa jednotlivých stupňov obchodu:

Miesto kontroly	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho nevyhovujúcich HNM počet / (%)
Maloobchod	2 932	13 905	1 181 / 8,5
Veľkoobchod	469	1 763	54 / 3
Iné kontroly-na žiadosť	103	201	3 / 1,5

Prvovýroba	94	206	0 / 0
Spolu	3 598	16 075	1 238 / 7,7

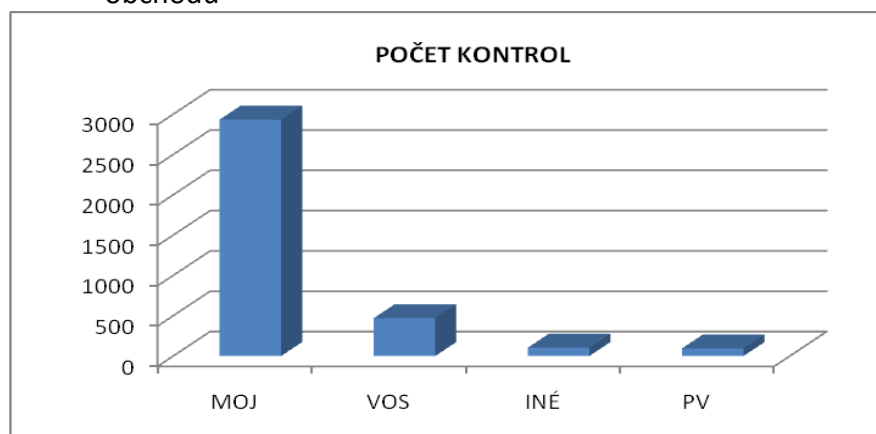
Tabuľka č. 76

2. Hmotnosť plodín hodnotených na mieste:

HNM	Množstvo celkom	Vyhovujúce	Nevyhovujúce
Spolu kg	5 397 380,13	5 319 846,03	77 534,10

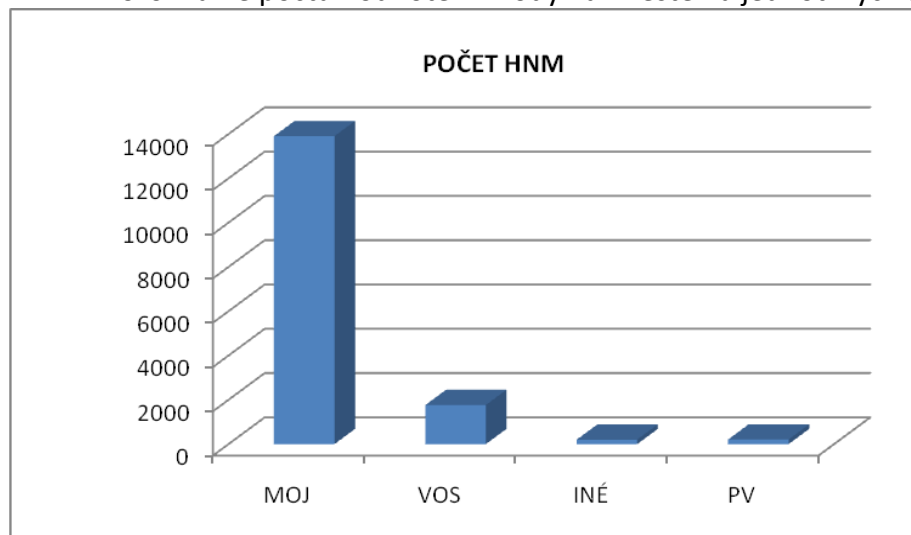
Graf č. 49

3. Porovnanie počtu kontrol zhody s obchodnými normami na jednotlivých stupňoch obchodu

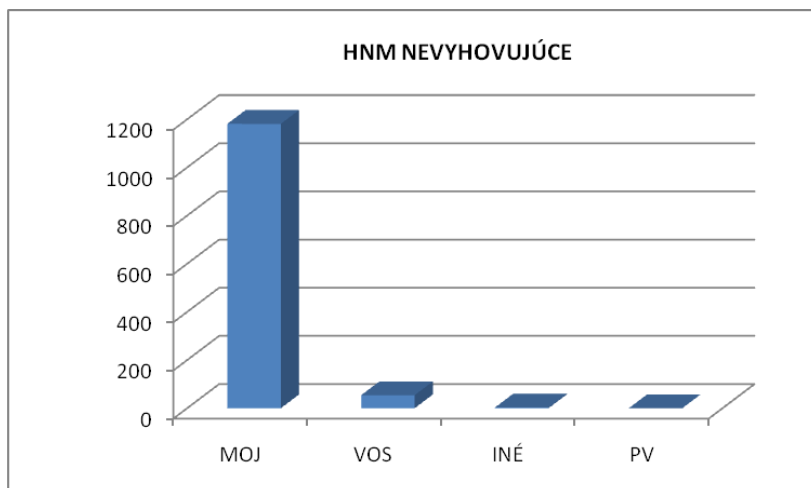
Graf č. 50

4. Porovnanie počtu hodnotení zhody na mieste na jednotlivých stupňoch obchodu

Graf č. 51

5. Podiel nevyhovujúcich vzoriek pri hodnotení na mieste na jednotlivých stupňoch obchodu

Tabuľka č. 77

6. Prehľad počtu autorizovaných inšpektorov, počtu kontrol a počtu hodnotení zhody na mieste v jednotlivých RVPS SR

RVPS	Počet inšpektorov	Počet kontrol	Počet HNM spolu	Z toho HNM nevyhovujúce
Banská Bystrica	1	188	1 460	115
Bardejov	1	64	217	24
Bratislava	2	208	1 192	32
Dolný Kubín	1	142	661	150
Dunajská Streda	2	207	753	0
Galanta	1	101	384	4
Komárno	2	332	1 325	81
Košice mesto	2	159	540	74
Lučenec	1	169	792	95
Martin	1	179	968	46
Nitra	3	183	752	27
Nové Zámky	1	229	952	75
Poprad	1	115	736	246
Prešov	2	274	825	93
Púchov	1	135	602	7
Rimavská Sobota	1	89	381	1
Senec	3	81	239	11
Senica nad Myjavou	1	112	438	9
Svidník	1	177	671	78
Šaľa	1	74	280	11
Trenčín	1	151	560	13
Trnava	1	30	100	5
Veľký Krtíš	1	78	380	3
Zvolen	1	121	867	38
Spolu	33	3 598	16 075	1 238

b) Tematické kontroly

V roku 2010 boli vyhlásené dve tematické kontroly - Kontrola obchodnej kvality broskýň, nektáriniek a dyne červenej z dovozu, Kontrola obchodnej kvality plodov kivi. Inšpektori autorizovaní na kontrolu zhody čerstvého ovocia a zeleniny vykonali spolu 403 kontrol, pri

ktorých hodnotili na mieste zhodu s obchodnými normami u 1 081 vzoriek. Z celkového počtu hodnotených vzoriek 1 018 bolo vyhovujúcich a 63 nevyhovujúcich požiadavkám na kvalitu.

- Kontrola obchodnej kvality broskýň, nektáriniek a dyne červenej z dovozu – tematická kontrola č. 219

Inšpektori vykonali kontroly zhody predávaných broskýň, nektáriniek a dyne červenej na všetkých stupňoch obchodu. V stanovenom termíne od 20.5. do 30.6. 2010 bolo celkovo vykonaných 182 kontrol. Broskyne a nektárinky boli hodnotené voči obchodnej norme NK (ES) č. 1580/2007, príloha 1, časť B, časť 5 pre broskyne a nektárinky a dyňa červená voči NK (ES) č. 1580/2007, príloha 1, časť A Všeobecná obchodná norma.

Prekontrolovaných bolo 577 dávok v celkovej hmotnosti 137 319,56 kg, z čoho 552 dávok s hmotnosťou 134 118,89 kg bolo v zhode s obchodnou normou a všeobecnou normou. 25 dávok s hmotnosťou 3 200,67 kg nebolo v zhode s obchodnou normou a všeobecnou normou. Na toto množstvo boli vystavené nálezy o nezhode. Najviac nedostatkov bolo zistených pri obchodnej úprave a pri posúdení minimálnych požiadaviek.

- Kontrola obchodnej kvality plodov kivi - tematická kontrola č. 226

Inšpektori vykonali kontroly zhody predávaných plodov kivi na všetkých stupňoch obchodu. V termíne od 1.11. do 30.11. 2010 bolo celkovo vykonaných 221 kontrol. Plody kivi boli hodnotené voči osobitnej norme pre kivi NK (ES) č. 1580/2007, príloha 1, časť B, časť 3.

Prekontrolovaných bolo 504 dávok o hmotnosti 28 111,11 kg, z čoho 466 dávok s hmotnosťou 27 572,2 kg bolo v zhode s obchodnou normou. 38 dávok s hmotnosťou 538,91 kg nebolo v zhode s obchodnou normou. Na toto množstvo boli vystavené nálezy o nezhode. Najviac nedostatkov bolo zistených pri kontrole veľkosti, požiadavky na minimálnu veľkosť nesplnilo 155 hodnotených vzoriek (9 kg) a nedostatky v označení boli zistené u 31,3 kg.

c) Správne konanie

V roku 2010 bolo na RVPS právoplatne ukončených 48 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami. Na základe porušenie tohto zákona boli právnym subjektom uložené pokuty vo výške 46 136 €. Z toho 47 pokút bolo uložených v maloobchode (46 pokút hyper- a supermarkety, 1 pokuta v menšej predajni) a 1 vo veľkoobchodnom sklade. Najviac správnych konaní bolo právoplatne ukončených na RVPS Poprad – 16 (26 512 €), RVPS Svidník – 7 (5 120 €) a RVPS Dolný Kubín – 6 (4 524 €).

7. Prehľad uložených pokút

Tabuľka č. 78

Správne konanie na RVPS	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Bratislava	1	1 000
Bardejov	4	1 950
Dolný Kubín	6	4 524
Košice	1	1 180
Martin	4	1 450
Nitra	2	800
Prešov	2	900

Poprad	16	26 512
Púchov	1	350
Šaľa	3	1 350
Svidník	7	5 120
Trenčín	1	1 000

	Počet celkom	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Spolu	53	48	46 136

d) Porovnanie počtu kontrol za roky 2006 až 2010

V roku 2010 prišlo k nárastu počtu kontrol oproti roku 2009 o 438 kontrol, nebol však dosiahnutý počet kontrol z rokov 2006 a 2008. Počet kontrol zhody formou hodnotenia kvality na mieste bol oproti roku 2009 vyšší o 731, ale nebol dosiahnutý počet z roku 2008. Na jednu kontrolu vychádza v priemere 4,4 hodnotení na mieste.

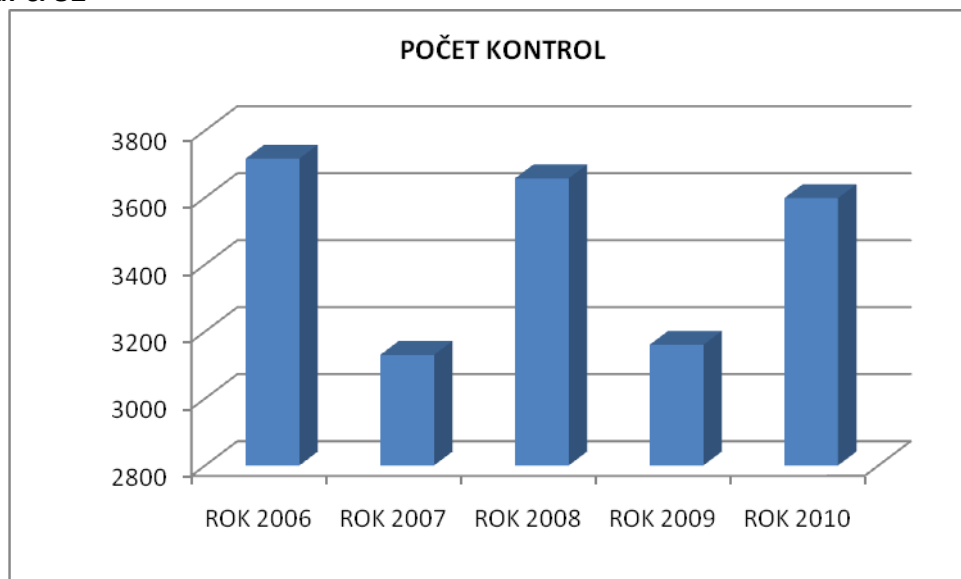
Počet nevyhovujúcich vzoriek bol 1 238, čo predstavuje 7,7 % porušenosť. Nálezy o nezhode boli vydané na 77 534,10 kg, čo je zníženie oproti roku 2009, keď boli nálezy o nezhode vydané na 209 091,21 kg.

Tabuľka č. 79

8. Porovnanie počtu kontrol v rokoch 2006 - 2010

Miesto kontroly	Počet kontrol 2006	Počet kontrol 2007	Počet Kontrol 2008	Počet Kontrol 2009	Počet kontrol 2010
Prvovýroba	175	131	148	124	94
Veľkoobchod	529	351	470	395	469
Maloobchod	2 860	2 275	2 572	2 521	2 932
Iné	152	373	467	120	103
Spolu	3 716	3 130	3 657	3 160	3 598

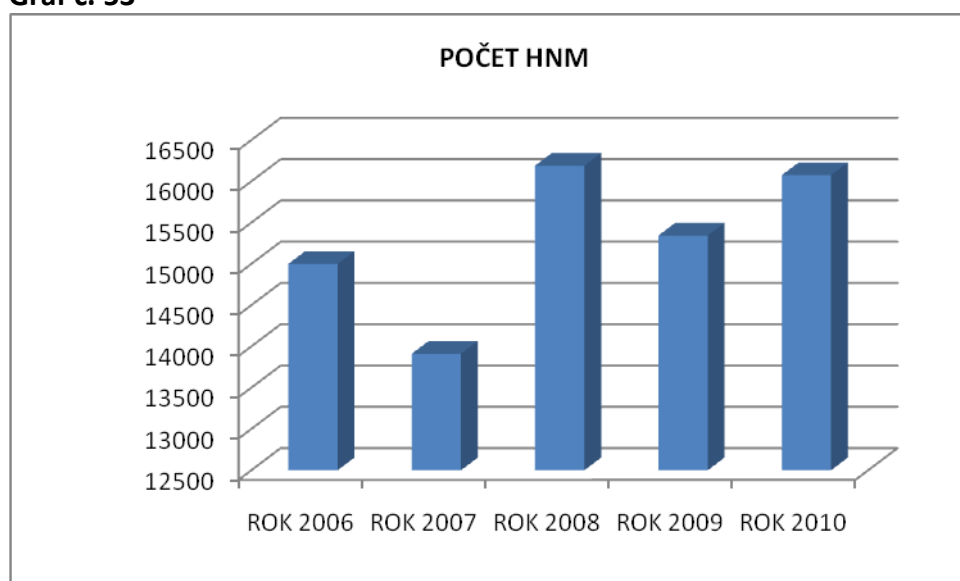
Graf č. 52

Tabuľka č. 80

9. Porovnanie počtu hodnotení na mieste v rokoch 2006 – 2010

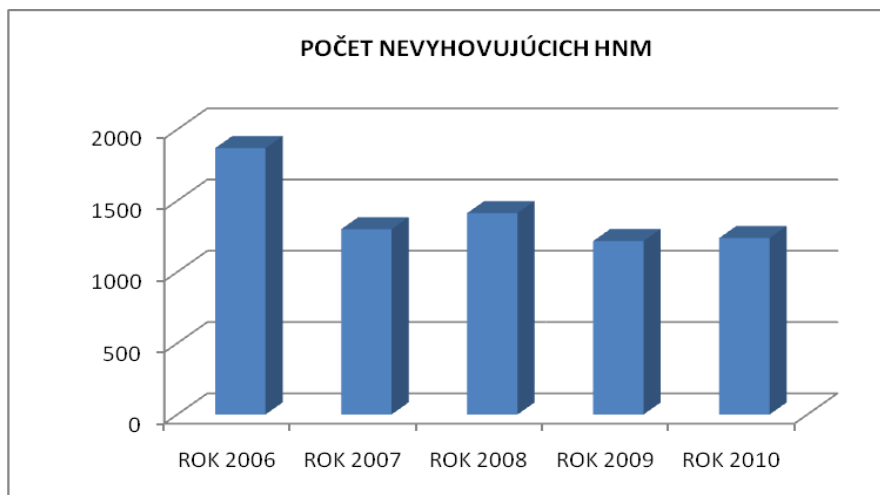
Miesto kontroly	Počet HNM 2006	Počet HNM 2007	Počet HNM 2008	Počet HNM 2009	Počet HNM 2010
Prvovýroba	338	260	363	314	206
Veľkoobchod	1 792	1481	1 685	1614	1 763
Maloobchod	12 496	11 802	13 079	13070	13 905
Iné	374	368	1 063	346	201
Spolu	15 000	13 911	16 190	15 344	16 075

Graf č. 53**Tabuľka č. 81**

10. Porovnanie počtu nevyhovujúcich vzoriek pri hodnotení na mieste v rokoch 2006 - 2010

Miesto kontroly	2006 Počet nevyh. HNM	2007 Počet nevyh. HNM	2008 Počet Nevyh. HNM	2009 Počet nevyh. HNM	2010 Počet nevyh. HNM
Prvovýroba	10	6	4	9	0
Veľkoobchod	174	92	75	83	54
Maloobchod	1 650	1 200	1 327	1122	1 181
Iné	35	2	7	3	3
Spolu	1 869	1 300	1 413	1217	1 238

Graf č. 54

Na konci roku 2010 vykonávalo kontrolu zhody 33 inšpektorov autorizovaných na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny. V priebehu roka boli dvaja noví inšpektori autorizovaní, s jedným inšpektorom bol ukončení pracovný pomer. Jeden inšpektor je v prípravnom vzdelávaní na autorizáciu. Inšpektori ŠVPS SR, na základe rozhodnutia riaditeľa sekcie, v roku 2010 kontroly zhody priamo nevykonávali. V SR je 40 RVPS, pričom autorizovaný inšpektor pracuje na 24 RVPS. Na území 16 RVPS je kontrola zhody zabezpečená prostredníctvom autorizovaného inšpektora z najbližšej RVPS. Kontroly sú vykonávané na základe poverenia vydaného ŠVPS SR. V priemere na jedného inšpektora RVPS vychádza za rok 109 kontrol.

1. Kontrola vína

ŠVPS SR (odbor organizácie trhu, oddelenie kontroly vína) vykonávala kontrolu v zmysle zákona č. 313/2009 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve.

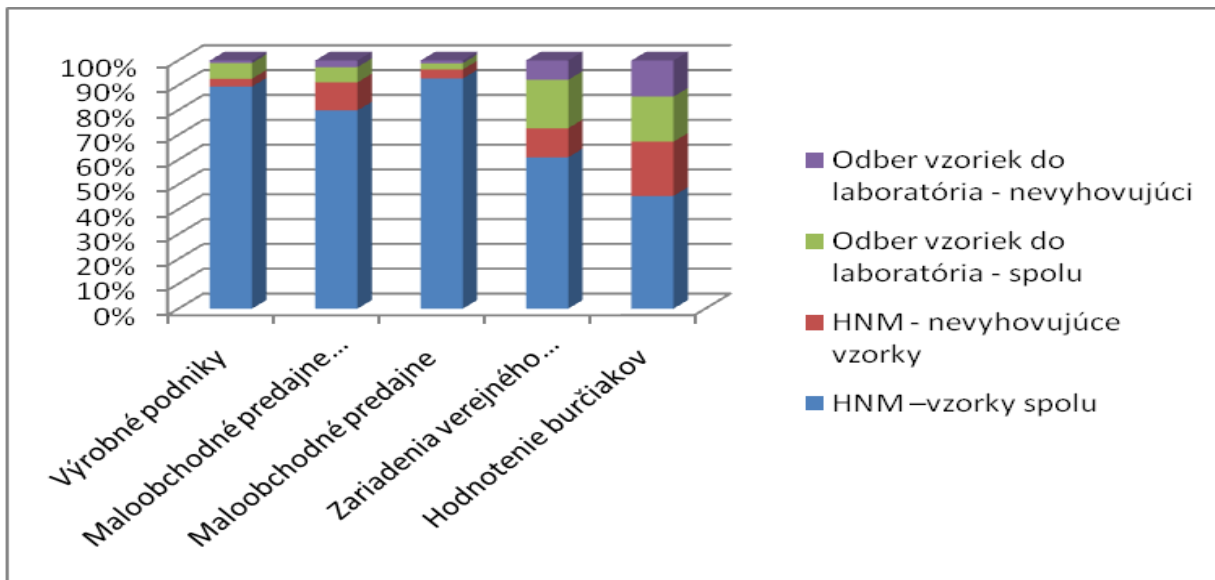
V období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 bolo vykonaných 1 626 kontrol vína, z toho 400 vo výrobných podnikoch, 523 kontrol v maloobchodných predajniach sudových vín, 313 kontrol v maloobchodných predajniach a 390 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania.

Inšpektori kontrolovali správnosť označenia, vykonávali senzorické hodnotenie na mieste /HNM/ a pri zistených nedostatkoch sa odoberali vzorky predávaných vín do troch laboratórií ŠVPÚ - Bratislava, Dolný Kubín a Košice na senzorické a analytické rozbory.

Tabuľka č. 82 Graf č. 55

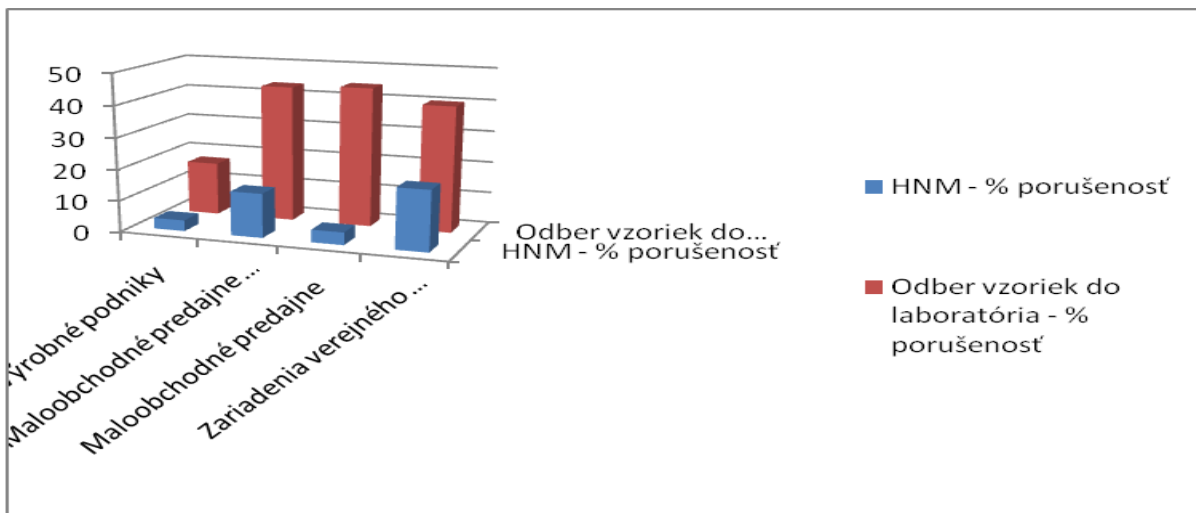
1. Vyhodnotenie výsledkov kontroly vína

Ukazovateľ	HNM –vzorky spolu	HNM - nevyhovujúce vzorky	Odber vzoriek do laboratória - spolu	Odber vzoriek do laboratória - nevyhovujúci
Výrobné podniky	1756	62	123	21
Maloobchodné predajne sudového vína	2269	321	175	76
Maloobchodné predajne	4250	168	115	51
Zariadenia verejného stravovania	125	24	40	16
Hodnotenie burčiakov	25	12	10	8
Spolu	8425	597	463	172

Graf č. 56

2. *Percentuálny podiel zistených nedostatkov*

a) Výrobné podniky

Vo výrobných podnikoch nevyhovovalo platným právnym predpisom celkom 119 vzoriek vín, z toho bolo 62 nevyhovujúcich vín hodnotených na mieste a 21 vín odobratých do laboratória ŠVPÚ. Porušenosť vo výrobných prevádzkach v hodnotení na mieste bola 3,5% . Porušenosť vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ bola 17 %.

Zistené boli nedostatky v kvalite a označovaní vyrobeného vína. Najčastejšie nedostatky boli v nesprávnom označení obsahu alkoholu, zvyškového cukru, neuvedenie slovného údaj o obsahu oxidu siričitého a neuvedení pôvodu vína na etikete.

V sensorickom hodnotení boli zistené nedostatky hlavne v nečistej vôni po oxidácii, jablčno-mliečnej fermentácii a v analytických znakoch obsah oxidu siričitého a obsah kyseliny octovej.

b) Maloobchodné predajne sudového vína

V maloobchodných predajniach sudových vín pri sensorickom hodnotení sudových vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ bola zistená porušenosť 43,4 %.

Pri predaji sudových vín boli nedostatky zistené v sensorických znakoch, hlavne vo vôni a chuti po jablčno-mliečnej fermentácii, oxidácii, kyseline octovej, myšine.

Najčastejšie nedostatky v označovaní sudových vín boli neuvádzanie triedy kvality na vývesných tabuliach, neuvádzanie plného označenia predajných nádob, 50 l KEG nerezových sudoch, neúplné sprievodné doklady, neuvádzanie obsahu zvyškového cukru a neuvádzanie obsahu alkoholu v obj. %.

c) Maloobchodné predajne

V maloobchodných jednotkách nevyhovovalo predpisom 51 vzoriek vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ, zistená porušenosť bola 55,6 %.

Zistené nedostatky pri kontrole predaja vín boli v označení nesprávneho údaj o obsahu alkoholu; nesprávneho slovného údaj o distribútorovi a dovozcovi a tiež pri neuvádzaní slovného údaj o fľašovateľovi, neuvedený pôvod vína a zistený prídavok kyseliny sorbovej v prívlastkových vínach.

d) Zariadenia verejného stravovania

Inšpektori oddelenia kontroly vína v zmysle zákona č.313/2009 Z.z vykonávali kontrolu vína aj v zariadeniach verejného stravovania. Celkovo bolo vykonaných 125 hodnotení na mieste, z uvedeného množstva 24 vzoriek nevyhovovalo hlavne v označení, čo predstavuje 19,2 % porušenosť. K najčastejším nedostatkom patrilo neúplné označovanie zahraničných vín, povinné údaje neboli uvedené v štátnom jazyku. Inšpektori odobrali 40 vzoriek vín s podozrením na nekvalitu, z čoho 16 vzoriek nevyhovovalo v sensorických znakoch čírosť – zákal a sediment, vôňa a chuť nečistá po sekundárnej fermentácii a oxidácii, čo predstavuje 40 % porušenosť.

e) Kontrola predaja burčiaku

V mesiaci september bolo odobratých u predajcov 10 vzoriek burčiakov, ktorých predaj sa uskutočňoval hlavne pri cestách v Pezinku - Grinave a Veľkom Bieli. Odber bol taktiež vykonaný v predajni sudových vín v Bratislave, Piešťanoch a v reštaurácii v Senci.

Z uvedeného množstva odobratých vzoriek burčiaku boli štyri vzorky vyhovujúce a šesť nevyhovujúcich. Vyhovujúce burčiaky boli odoberané vo Veľkom Bieli (3 vzorky) a v Senci (1 vzorka - reštaurácia).

Nevyhovujúce 3 vzorky s prídavkom repného cukru 9,6 kg; 16,8 kg; 19,5 kg/100 l muštu pochádzali z prícestného predaja na Myslenickej ulici v Pezinku, miestna časť Grinava.

Jedna vzorka pochádzala z Veľkého Bielu s prídavkom repného cukru 12 kg/100 l muštu taktiež z prícestného predaja, jedna vzorka v predajni sudového vína Bratislava Rača s prídavkom repného cukru 11kg/100 l muštu a jedna vzorka v predajni sudového vína v Piešťanoch s prídavkom repného cukru o 14,3 kg/100 l muštu.

Nesprávne, prípadne neúplné označenie (chýbal údaj o výrobcovi) predávaného burčiaku inšpektori zistili v ôsmich prípadoch. Zistené nedostatky v označovaní pri predaji burčiakov

boli riešené uloženými opatreniami na mieste. Voči predajcom, u ktorých boli zistené nevyhovujúce vzorky, sa začne správne konanie.

f) **Nedostatky v hygiene a dodržiavaní systému HACCP**

Vo výrobných prevádzkach bola pri výrobe vína najčastejším nedostatkom nedodržaná hygiena technologických zariadení a nedodržiavanie hygienického plánu HACCP.

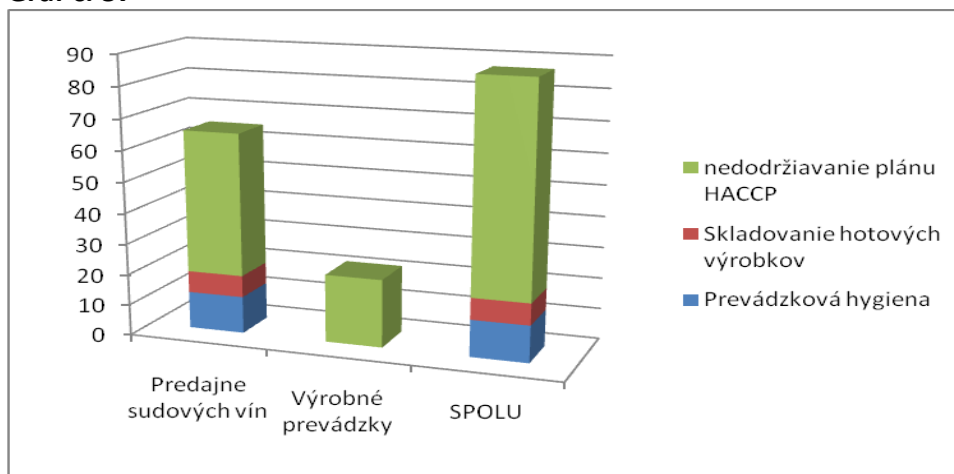
V prevádzkovej hygiene a skladovaní hotových výrobkov boli nedostatky v predajniach sudových vín, a to v čistote predajných nádob a v použití nevhodných nádob pri predaji vína v sudovej forme. Výrazným nedostatkom pri predaji sudových vín sú aj nevhodné technologické zariadenia, ako zásobné nádoby, v ktorých dochádza k oxidácii uskladneného vína, prípadne použitie stlačeného vzduchu pri predaji vín z KEG nerezových sudov. Zistené bolo aj nedostatočné alebo žiadne chladenie nádob so sudovým vínom v letných mesiacoch.

Tabuľka č. 83

3. *Nedostatky v prevádzkovej hygiene*

Nedostatky v počte zistení	Predajne sudových vín	Výrobné prevádzky	SPOLU
Prevádzková hygiena	12	0	12
Skladovanie hotových výrobkov	7	0	7
nedodržiavanie plánu HACCP	46	22	68
SPOLU	65	22	87

Graf č. 57

g) **Pokuty:**

V roku 2010 boli uložené pokuty za porušenie zákona 313/ 2009 o vinohradníctve a vinárstve v 24 prípadoch, v celkovej sume 48 000,- EUR.

1. **Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytká a ošípaných**

Kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytká a ošípaných sa vykonáva na celom území Slovenskej republiky na 143 bitúnkoch. Klasifikácia jatočných tiel HD a

ošípaných je povinná, musia ju vykonávať všetky bitúnky v Slovenskej republike. Povinnosť kontroly výkonu klasifikácie JOT stanovujú NR č.1234/2007 a NK 1249/2008.

Inšpekčnú skupinu tvoria 3 autorizovaní inšpektori ŠVPS SR.

Z celkového počtu bitúnkov je 61 pre hovädzí dobytok, kde sa poráža viac ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň na 4 bitúnoch a na 57 bitúnoch sa poráža menej ako 75 ks hovädzieho dobytku za týždeň.

Klasifikácia jatočných tiel ošípaných sa vykonáva na 82 bitúnoch, z uvedeného počtu bitúnkov je 19 s kapacitou porážania nad 200 ks ošípaných týždenne, prevádzkarní s kapacitou porážania menej ako 200 ks ošípaných týždenne je v SR 63.

Frekvencia kontrol vo veľkokapacitných bitúnoch je 8 kontrol ročne pre obidve skupiny, nízkokapacitné bitúnky HD majú stanovenú frekvenciu 4 kontroly ročne a nízkokapacitné bitúnky pre ošípané 2 kontroly ročne.

V roku 2010 bolo vykonaných spolu 395 kontrol klasifikácie JOT HD a ošípaných, čo je o 143 kontrol menej ako je minimálny počet kontrol, ktorý stanovuje NK č. 1249/2008.

Tabuľka č. 84

1. Kontrola klasifikácie HD - rok 2010

Hovädzí dobytok	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok	Skutočný počet kontrol za rok	% plnenia
Nízkokapacitný	57	4	228	180	78,9
Veľkokapacitný	4	8	32	24	75,0
SPOLU	61		260	204	78,5

Nízkokapacitný bitúnok = porážka menej ako 75 ks HD za týždeň

Veľkokapacitný bitúnok = porážka viac ako 75 ks HD za týždeň

Tabuľka č. 85

2. Kontrola klasifikácie ošípané - rok 2010

Ošípané	Počet bitúnkov	Frekvencia kontrol za rok podľa NK č.1249/2008	Minimálny počet kontrol za rok	Skutočný počet kontrol za rok	% plnenia
Nízkokapacitný	63	2	126	110	87,3
Veľkokapacitný	19	8	152	81	53,3
SPOLU	82		278	191	68,7

Nízkokapacitný bitúnok = porážka menej ako 200 ks ošípaných za týždeň

Veľkokapacitný bitúnok = porážka viac ako 200 ks ošípaných za týždeň

V 1.polroku 2010 bolo vykonaných 90 kontrol klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytku, pričom plán bol 130 kontrol, čo predstavuje 69,2% plnenia.

Pri kontrolách klasifikácie jatočných tiel ošípaných bol plánovaný počet kontrol v 1. polroku 2010 139 kontrol, pričom skutočný počet kontrol bol 89, čo je plnenie na 64,1%.

V roku 2010 bolo vykonaných **204** kontrol klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytku, čo predstavuje pokles počtu kontrol oproti plánovanému počtu o **56** kontrol. Celkovo bolo za rok 2010 skontrolovaných **1595** jatočných tiel HD, čo je nárast počtu skontrolovaných tiel oproti roku 2009 o **12,8 %**.

Pri kontrolách klasifikácie jatočných tiel ošípaných bol plánovaný počet kontrol **278**, pričom skutočný počet vykonaných kontrol bol **191**, čo je plnenie **68,7 %**.

Na významnom znížení počtu kontrol v prvom polroku 2010 sa podieľali najmä ekonomické problémy, v druhom polroku sa situácia zlepšila, nebolo však už možné tento rozdiel podstatne ovplyvniť.

V roku 2010 bolo uložených **25** opatrení na mieste voči klasifikátorom hovädzieho dobytku, klasifikátorom ošípaných a podnikateľským subjektom.

Najčastejšie chyby pri kontrolách v roku 2010 boli najmä:

- nadhodnocovanie či podhodnocovanie tried mäsitosti a pretučnenosti,
- opracovanie jatočného tela nezodpovedalo štandardnej úprave
- chýbajúce kalibrácie váh,
- klasifikačné protokoly neboli k dispozícii
- neodosielanie protokolov o klasifikácii do Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat
- nečitateľné označenie na jatočných telách,
- chýbajúce kalibrácie prístrojov pre klasifikáciu ošípaných
- neoznačovanie resp. nesprávne označovanie jatočných tiel HD a ošípaných
- nevykonávanie dennej kontroly prístrojov pre klasifikáciu ošípaných
- nesprávne použitá regresná rovnica pre klasifikáciu ošípaných
- nesprávne použitá metóda pre klasifikáciu ošípaných

4. Delegované činnosti

V zmysle Dohody o delegovaných činnostiach medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (PPA) a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR vykonáva ŠVPS SR delegované kontrolné činnosti pre potreby PPA na účely uplatňovania Spoločnej organizácie trhu EÚ.

Z rozsahu delegovaných činností sa v roku 2010 vykonali kontroly v nasledovných oblastiach organizácie trhu :

1. cenové spravodajstvo

2. kvalita rajčiakov a hotového výrobku z rajčiakov,

**splnenie minimálnych požiadaviek kvality rajčiakov
dodávaných na spracovanie, odbery vzoriek**

1. V roku 2010 sa vykonávalo cenové spravodajstvo v nasledujúcich subjektoch:

- **Hortim SK s.r.o.,**
- **Čeroz Slovensko s.r.o.,**

- **Fertilagri Trading SK s.r.o.**

Kontroly sa vykonávali v súlade so zákonom č.543/2007 a Usmernením MPRV SR č.36/2004.

2. Kontrola bola zameraná na zistenie uplatniteľných noriem minimálnej kvality výrobku, zahŕňala:

- preverenie dodržania minimálnych požiadaviek na kvalitu rajčiakov dodaných na spracovanie
- kontrolu dokladov a preverenie dodržania minimálnych požiadaviek na kvalitu hotových výrobkov z rajčiakov
- odbery vzoriek a ich doručenie na analýzy do laboratória ŠVPÚ SR

v kontrolovaných subjektoch:

- **DRUTOMA družstvo Kolárovo**
- **Odbytové družstvo ZEM Tvrdošovce**
- **Odbytové družstvo producentov rajčín , Dvory nad Žitavou**
- **ZPD-Zeleninárske potravinárske družstvo Dvory nad Žitavou**
- **Poľnohospodárske družstvo Tvrdošovce**
- **KOLAGREX Int., spol.s.r.o., Kolárovo**

Kontroly boli vykonané v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1234/2007, Nariadením Komisie (ES) č.1764/1986 , Nariadením Komisie (ES) č.217/2002

5. Vzdelávacie aktivity

V zmysle schváleného Národného plánu vzdelávacích aktivít ŠVPS v roku 2010 Odbor organizácie trhu realizoval tieto vzdelávacie aktivity:

Ovocie a zelenina, delegované činnosti – autorizovaní inšpektori

24. – 25.3. 2010

Miesto: IVVL Košice

Medzinárodná norma EHK / OSN pre špargľu, Špecifická norma kvality ES pre broskyne a nektárinky, Špecifická norma kvality ES pre papriku, Medzinárodná norma EHK / OSN pre mrkvu, Legislatíva EÚ v sektore OZ, právne predpisy SR – „školské ovocie“, Legislatíva EÚ v sektore OZ, Situácia v ČŠ pri uplatňovaní všeobecnej normy kvality, Špecifická norma kvality ES pre kivi

17. – 18.6. 2010

Miesto: Kováčová

Medzinárodná norma kvality EHK / OSN pre čerešne a višne, Medzinárodná norma kvality EHK / OSN pre karfiol, Všeobecná obchodná norma NK (ES) 1580/2007, uplatnenie v praxi, Vývozná náhrada – zmeny a praktické skúsenosti, Manuál na výkon kontroly delegovaných činností č. 1/2010-OZ – Manuál pre výkon kontroly rajčiakov a výrobkov z nich – prezentácia a odovzdanie manuálov, Manuál na výkon kontroly ovocia a zeleniny – postup kontroly podľa všeobecnej obchodnej normy – pripomienky

13. – 14.12. 2010

Miesto: IVVL Košice

Správne konanie v oblasti kontroly obchodnej kvality čerstvého OZ, Administratívne postupy pri kontrole obchodnej kvality čerstvého OZ, Manuály, aktualizácia kontrolných postupov, Obchodná norma EHK/OSN FFV 25 týkajúca sa obchodnej kvality cibule, Obchodná norma EHK/OSN FFV 18 týkajúcej sa obchodnej kvality cesnaku

Inšpektori pripravovaní na autorizáciu

8.6. 2010

Miesto: ŠVPS SR

Prehľad legislatívy, Správne konanie, Tlačivá a dokumenty používané pri kontrole, Praktické aspekty kontroly

Víno

7. - 9. 9. 2010

Miesto: ŠVPÚ Dolný Kubín

Vysledovateľnosť a spätná kontrola certifikovaných vín a nových kompetencií pri výkone kontroly, správneho konania pri zistení nedostatkov z kontroly. Vyhodnocovanie laboratórnych zistení na platnú vinársku legislatívu

15. – 17. 12.2010

Miesto: detašované pracovisko ŠVPS SR Modra

Vysledovateľnosť vína u výrobcov, spracovanie vedľajších vinárskych produktov, správne konania, opatrenia pri stiahnutí vín z predaja, účinnosť kontroly inšpektorov

Konferencie a medzinárodné akcie:

- **Konferencia a súťaž slovenských vín VINUM SUPERBUM 2010**

ŠVPS SR a Stredná odborná škola vinársko-ovocinárska organizovali pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva SR v dňoch 9. - 10. marca 2010 na SOŠVO v Modre konferenciu „**Zmeny vo vinárskej legislatíve, nové označovanie a pohľady na regionálnu kvalitu vína**“.

Súčasťou konferencie bola aj prehliadka slovenských vín VINUM SUPERBUM.

- **Medzinárodná súťaž vín Viničky - ŠVPS SR - Garant súťaže**
účasť v hodnotiacich komisiách – odborná degustácia vín - apríl 2010
- **15. ročník medzinárodného kurzu „Harmonizácia hodnotenia kvality ovocia a zeleniny“**

V termíne od 21. do 23. septembra 2010 sa uskutočnil 15. ročník medzinárodného kurzu OECD - EHK/OSN „Harmonizácia hodnotenia kvality ovocia a zeleniny“ v kaštieli Mojmirovce (Slovenská republika).

Program kurzu bol zameraný na interpretáciu noriem kvality a ich uplatňovanie v praxi, integrovanú produkciu ovocia a zeleniny, ako aj na postup inšpekčných služieb pri uplatňovaní novej legislatívy EÚ v sektore ovocie – zelenina.

Súčasťou kurzu bola návšteva firmy Chladfruct Nitra.

Medzinárodného kurzu sa zúčastnilo 75 zástupcov inšpekčných služieb pre kontrolu kvality ovocia a zeleniny, zástupcov obchodu a odbornej verejnosti z 15 krajín (Maďarsko, Malta, Česká republika, Rakúsko, Holandsko, Cyprus, Veľká Británia, USA, Keňa, Ghana,

Brazília Poľsko, Chorvátsko, Pobrežie Slonoviny a Slovenská republika). Medzinárodné organizácie zastupovali sekretariáty OECD, EHK/OSN a FAO.

Súkromný sektor bol reprezentovaný spoločnosťami Ahold, Tesco, Agro-milk, CBA Slovakia, SKOR a Kaufland zo Slovenskej a Českej republiky.

Odborná verejnosť bola reprezentovaná zástupcami Ovocinárskej únie SR a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Vďaka podpore UNIDO, kaštieľa Mojmírovce a ŠVPS SR bolo umožnené zúčastniť sa kurzu 2 zástupcom inšpekčnej služby PPRSD z Ghany.

Účastníci kurzu úspešne absolvovali záverečný test hodnotenia kvality pre prezentované plodiny a prevzali certifikát o absolvovaní kurzu od zástupcov MPŽPRR SR a ŠVPS SR počas slávnostnej recepcie podávanej Ministerstvom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR.

Laboratórna diagnostika

Laboratórnu diagnostiku na úseku zdravia zvierat, na úseku vyšetrovania potravín a surovín rastlinného a živočíšneho pôvodu a na úseku vyšetrovania krmív a prostredia potravinárskych prevádzok vykonávali v období od 1.1.2010 do 31.12.2010 3 štátne veterinárne a potravinové ústavy a 1 štátny veterinárny ústav. Spolu na týchto ústavoch pracovalo v roku 2010 339 pracovníkov, z toho 158 vysokoškolsky vzdelaných, 143 stredoškolsky vzdelaných a 38 pomocného personálu.

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra

Vo svojich hlavných činnostiach **ŠVPÚ Bratislava** zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb zvierat, najmä diagnostiky zoonóz. Ťažiskom činnosti v tejto oblasti je špecializácia pracoviska na vyšetovanie salmonel.
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na ukazovatele bezpečnosti a kvality,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe.
- vykonávanie rádiologických kontrol životného prostredia, tak ako sú definované v Technickej správe Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vrátane vzoriek vstupných a výstupných surovín, polotovarov a hotových produktov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva ako aj základné prvky životného prostredia.
- Monitorovanie prítomnosti hormonálnych látok, ich rezíduí v živých zvieratách a v jednotlivých produktoch (matriciach) živočíšneho pôvodu.
- analýzy produktov rastlinného pôvodu na obsah rezíduí pesticídov, N-nitrozamínov, 3-MCPD, solanínu, ako jediný ústav vyšetruje tabak a tabakové výrobky, vykonával rozbor pre zistenie falšovania liehu.
- spoluprácu s Colným laboratóriom v prípade stanovení falšovania liehu a vína pri vykonávaní špecializovaných cielených kontrol.

V rámci ústavu sú tieto národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre organochlórované látky, organofosfáty, karbamáty a pyretroidy, nesteroidné a protizápalové lieky a niektoré zakázané látky – metronidazol, ronidazol, dimetridazol - A6
2. Národné referenčné laboratórium chorôb hydiny (infekcia Salmonella spp. a infekcie Mycoplasma gallisepticum a Mycoplasma meleagridis)
3. Národné referenčné laboratórium salmonelóz
4. Národné referenčné laboratórium pre monitoring obsahu cudzej vody v hydinovom mäse
5. Národné referenčné laboratórium pre parazity (najmä Trichinella, Echinococcus a Anisakis)
6. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v potravinách živočíšneho pôvodu
7. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v ovocí a zelenine
8. Národné referenčné laboratórium pre metódy stanovenia jednotlivých rezíduí pesticídov
9. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v cereáliách a krmivách
10. Referenčné laboratórium pre toxoplasmózu
11. Národné referenčné laboratórium pre tuberkulózu (M. bovis) a iné mykobakteriázy zvierat
12. Národné referenčné laboratórium pre tieto látky: stilbény, deriváty stilbénov a ich soli a estery, steroidy, laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu, betaagonisti
13. Referenčné laboratórium rádiometrie a rádiológie
14. Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky
15. Referenčné laboratórium pre kvalitatívne ukazovatele v mäse a mäsových výrobkoch

V priebehu roka bola väčšina odborných činností sústredená na 1 pracovisku – Botanická 17 v Bratislave. Detašované pracovisko v Nitre vykonávalo iba úlohy súvisiace s činnosťou Národného referenčného laboratória pre mlieko a mliečne výrobky.

Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov

Vo svojich hlavných činnostiach **ŠVPÚ Dolný Kubín** zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb zvierat a diagnostiky zoonóz. V tejto činnosti sa zameriava hlavne na oblasť listérií a kamylobakterov a verotoxinogénnych E. coli.
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe,
- analýzy rezíduí antibiotík podľa 2377/90 EC vrátane použitia screeningových a post screeningových metód,
- analýzy aditívnych látok v potravinách (farbivá, konzervačné látky, sladidlá, iné povolené prídavné látky), analýzy morských biotoxínov, analýzy PAHs,
- analýzy medu na rezíduá ATB,
- zavádzanie nových metód na úseku chorôb rýb, produktov rybolovu a chorôb kôrovcov
- analýzy GMO v potravinách

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre choroby rýb
2. Národné referenčné laboratórium pre monitorovanie vírusovej a bakteriálnej kontaminácie lastúrníkov
3. Národné referenčné laboratórium pre sledovanie morských biotoxínov
4. Národné referenčné pre antimikrobiálnu rezistenciu
5. Národné referenčné laboratórium pre geneticky modifikované potraviny a krmivá
6. Národné referenčné laboratórium pre *Campylobacter*
7. Národné referenčné laboratórium pre *Listeria monocytogenes*
8. Národné referenčné laboratórium pre *Escherichia coli*, vrátane verotoxín produkujúcich *E.coli* /VTEC/
9. Národné referenčné laboratórium pre koagulázopozitívne stafylokoky vrátane *Staphylococcus aureus*
10. Národné referenčné laboratórium pre antibakteriálne látky, (tetracyklíny, sulfonamidy, quinolóny) a iné farmakologicky aktívne látky, farbivá a niektoré zakázané látky (B1, B2f, B3e, A6 – chloramfenikol, nitrofurány)
11. Národné referenčné laboratórium pre polycyklické aromatické uhľovodíky
12. Referenčné laboratórium chorôb včiel a zdravotnej nezávadnosti včelích produktov
13. Referenčné laboratórium pre infekčnú epididymitídu baranov
14. Referenčné laboratórium pre diagnostiku vírusov v potravinách
15. Referenčné laboratórium pre pôvodcu zoonózy *Yersinia* sp.
16. Národné referenčné laboratórium chorôb kôrovcov

Štátny veterinárny ústav Zvolen

Vo svojich hlavných činnostiach ŠVÚ Zvolen zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. V roku 2010 bola rozvíjaná oblasť nákaz a chorôb koní.
- úlohy monitorovania chorôb zvierat a preventívnu kontrolu prenosných ochorení a ich diagnostiku
- spoluprácu pri vypracovaní národných programov ozdravovania pre jednotlivé druhy zvierat
- vykonávanie epidemiologických štúdií, ochorení zvierat v rámci ozdravovacích, eradikačných a kontrolných programov ako i programov monitorovania - besnoty u domácich a voľne žijúcich zvierat, zhubnej katarálnej horúčky oviec, transmisívnych spongiformných encefalopatií u hovädzieho dobytku a oviec apod.
- zhromažďovanie údajov národnej databanky výskytu -klasického moru ošípaných u domácich ošípaných u diviakov, besnoty u domácich a voľnežijúcich zvierat, bovinej spongiformnej encefalopatie, scrapie a genotypizácie oviec

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium klasického moru ošípaných
2. Národné referenčné laboratórium afrického moru ošípaných
3. Národné referenčné laboratórium pseudomoru

4. Národné referenčné laboratórium moru hydiny
5. Národné referenčné laboratórium brucelózy
6. Národné referenčné laboratórium enzootickej bovinnej leukózy
7. Referenčné laboratórium Aujeszkého choroby
8. Národné referenčné laboratórium besnoty
9. Národné referenčné laboratórium vezikulárnej choroby ošípaných
10. Referenčné laboratórium Infekčnej bovinnej rinotracheitídy/Infekčnej pustulárnej vulvovaginitídy
11. Národné referenčné laboratórium prenosných spongiformných encefalopatií
12. Národné referenčné laboratórium afrického moru koní
13. Národné referenčné laboratórium zhubnej katarálnej horúčky oviec a hovädzieho dobytká
14. Národné referenčné laboratórium choroby koní okrem moru koní

Štátny veterinárny a potravinový ústav Košice

Vo svojich hlavných činnostiach ŠVPÚ Košice zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu. V tejto oblasti je nosnou činnosťou vykonávanie analýz podľa národného programu kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách.
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu, v tejto oblasti je dôležitá diagnostika prítomnosti živočíšnych proteínov v krmivách,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe.

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre chemické rizikové prvky, mykotoxíny, antihelmintiká, antikokcidiká, sedatíva a tyreostatiká
2. Národné referenčné laboratórium pre ťažké kovy
3. Národné referenčné laboratórium pre mykotoxíny
4. Národné referenčné laboratórium pre živočíšne proteíny v krmivách
5. Národné referenčné laboratórium pre dioxíny a PCB

Z údajov z laboratórneho vyšetřovania v Štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch vypracovali pracovníci odboru laboratórnej diagnostiky tieto súhrnné správy

- Vyhodnotenie diagnostickej činnosti veterinárnych laboratórií za rok 2009
- Vyhodnotenie činnosti národných referenčných a referenčných laboratórií za rok 2009
- Správa o trendoch a zdrojoch zoonóz, pôvodcov zoonóz a ich antimikrobiálnej rezistencii za rok 2009, ktorá bola zaslaná do Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín
- Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat na veterinárnom úseku za rok 2009
- Správa o činnosti systému RASFF v Slovenskej republike za rok 2009.

- Vyhodnotenie monitoringu trichinelózy líšok
- Vyhodnotenie kontroly prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách za rok 2009
- Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB v potravinách za rok 2010, spracovanie a zaslanie databázy v predpísanom formáte na EFSA
- Správa o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách za rok 2009 (spracovaná 2x: 1x pre potreby EFSA v predpísaných formátoch a rozsahu a 1x pre MPRV SR s podrobným komentárom k výsledkom)
- Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu za rok 2009

V roku 2010 boli odborom v spolupráci s ostatnými odbormi ŠVPS SR vydané nasledovné Metodické pokyny a usmernenia:

Tabuľka č. 86

Číslo	Názov	Určené pre:
12/2010	Metodický pokyn - Postup odberu vzoriek a laboratórneho vyšetrenia produktov živočíšneho pôvodu pri úradných kontrolách na rok 2010	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
622/10-370	Odber vzoriek potravín na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB (DL PCB) v roku 2010	KVPS, RVPS a ŠVPÚ Košice
2735/10-370	Sadzobník laboratórnej diagnostiky na rok 2011	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
2561/2010-370	Monitoring norovírusov v lastúrnikoch, vybranej zelenine a bobuľovitých plodoch	RVPS, KVSP, ŠVPÚ Dolný Kubín
40/2010-370	Monitoring trichinelózy líšok	RVPS, ŠVÚ, ŠVPÚ
1586/10-370	Monitoring akrylamidu v potravinách v roku 2010	RVPS, ŠVPÚ Dolný Kubín
471/10-370	Monitoring etylkarbamátu v liehovinách	RVPS, ŠVPÚ Dolný Kubín
13/2010-370	Pokyn Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky, ktorým sa určujú postupy pri kontrole medzikalibračného stavu teplomerov	RVPS, KVSP, ŠVPS
1856/10-370	Viacročný kontrolný program pre rezíduá pesticídov v potravinách a detskej výžive v SR na roky 2011 až 2013	MPRV SR, EFSA, EK, ÚVZ SR, RVPS, KVPS, ŠVPÚ
622/10-370	Pokyn na odber vzoriek potravín na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB (DL PCB) v roku 2010	KVPS, RVPS a ŠVPÚ Košice
1586/10-370	Vydanie usmernenia k monitoringu akrylamidu v potravinách v roku 2010	RVPS, KVPS, ŠVPÚ
471/10-370	Vydanie usmernenia k monitoringu etylkarbamátu v liehovinách v roku 2010	RVPS, KVPS, ŠVPÚ
1051/10-370	Vydanie usmernenia k monitoringu dioxínov, furánov a PCB v potravinách pre rok 2010	RVPS, KVPS, SZU

10/10-370	Metodický pokyn č. 7/2010 k Národnému programu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, živočíšneho pôvodu a detskej výžive v SR na rok 2010	RVPS, KVSP, ŠVPÚ Bratislava
1641/10-370	Priebežné vyhodnotenie odberu vzoriek na stanovenie rezíduí pesticídov v rámci importných kontrol	RVPS, KVPS
1041/10-370	Usmernenie k postupu kontroly chlormequatu v stolovom hrozne pôvodom z Indie	RVPS, KVPS, ŠVPÚ

Okrem toho odbor spolupracoval na príprave metodických pokynov a usmernení, ktoré boli vydané v spolupráci s inými odbormi ŠVPS SR.

Účasť na odborných konferenciách:

Ing. Matušová sa aktívne zúčastnila:

Vedecká konferencia: Bezpečnosť potravín (24. 3. 2010)

Príspevok: Monitoring nivalenolu v obilí slovenského pôvodu z úrody 2009

Konferencia: Pesticídy - ich hodnotenie a rezíduá (10.3.2010)

Príspevok: Kontrola rezíduí pesticídov v potravinách na ŠVPS SR

Odborný seminár: Dioxíny v potravinách a krmivách (10.6. 2010)

Príspevok: Legislatíva upravujúca dioxíny, furány, DL PCB a NDL PCB

Účasť na odborných podujatiach EK

MVDr. Selma Jacková, CSc. bola členka pracovnej skupiny pre mikrobiologické kritériá pre potraviny v rámci DG SANCO.

MVDr. Marta Bedriová sa zúčastňovala odborných rokovaní ako:

- člen Task Force pre zoonózy Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín za účelom zlepšovania a harmonizácie monitoringu zoonóz.
- člen pracovnej skupiny pre mikrobiologické kritériá pre potraviny v rámci DG SANCO

V roku 2010 sa zúčastnila štyroch pracovných rokovaní WG pre mikrobiologické kritériá a na jednom rokovaní WG pre zoonózy v Bruseli a jedného stretnutia Task Force pre zoonózy.

Ing. Mária Matušová sa zúčastňovala odborných rokovaní ako:

- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre poľnohospodárske kontaminanty
- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre priemyselné a environmentálne kontaminanty
- člen Výboru expertov EK – pracovná skupina pre POPs v potravinách
- národný expert – člen pracovnej skupiny EFSA pre monitoring rezíduí pesticídov

Ing. Viola Szarková je členkou pracovnej skupiny pre rýchly výstražný systém, zúčastnila sa pravidelných stretnutí.

MVDr. Büchlerová a Ing Szarková sa zúčastnili 16. septembra 2010 interaktívneho workshopu organizovaného v rámci programu BTSF (Better Training for Safer Food) o

zavádzaní nového systému - "iRASFF" pre členské štáty a kandidátske krajiny.

Kontrolná činnosť

Kontrola **RVPS Nitra** a **RVPS Šaľa** za účelom kontroly plnenia požiadaviek Metodického pokynu ŠVPS SR č.16/2008 pre schvaľovanie úradných laboratórií na vyšetrovanie trichinel v mäse.

Kontrola **RVPS Šaľa** za účelom zistenia plnenia požiadaviek Metodického pokynu ŠVPS SR č.14/2008 - Metrologický poriadok ŠVPS SR a organizácií riadených ŠVPS SR zo dňa 12.3.2008 v rámci kontrolnej činnosti RVPS.

Kontrola **RVPS Šaľa** za účelom preverenia funkčnosti rýchleho výstražného systému.

Kontrola **ŠVPÚ v Košiciach** so zameraním na

- činnosť na úseku diagnostiky surovín a potravín v rámci platných pokynov ŠVPS SR na rok 2009 so zameraním na dodržiavanie doby vyšetrení – MP ŠVPS SR č.2256/08-370 a metód vyšetrení - MP ŠVPS SR č. 12/2009 a MP ŠVPS SR č.3/2009
- činnosť na úseku bakteriologickej diagnostiky pôvodcov ochorení zvierat a zoonóz so zameraním najmä na metódy vyšetrení podľa Zoznamu úradných metód v platnom znení a evidenciu vykonaných vyšetrení.
- činnosť národných referenčných laboratórií

V roku 2010 boli vykonané 2 kontroly na RVPS – Lučenec a Poprad zamerané na odber vzoriek na stanovenie rezíduí pesticídov a plnenie úloh vyplývajúcich z Metodického pokynu ŠVPS SR č.7/2010 a Národného plánu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu.

Prehľad pracovných porád a školení

- 2x porada s pracovníkmi ŠVPÚ
- školenie Veterinárne a úradné kontroly v sektore čerstvé hydiny mäso, vajcia, na všetkých stupňoch produkcie, spracovania a distribúcie, potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí
- porada slovenských zástupcov vedeckých sietí EFSA,
- 3 x porady s inšpektormi RVPS a pracovníkmi ŠVPÚ V Bratislave ku kontrole rezíduí pesticídov v potravinách na rok 2010
- 1x školenie k problematike cudzorodých látok v potravinách – legislatíva pre kontaminanty, prídavné látky a odber vzoriek

Počas roka 2010 prebehlo na IVVL v Košiciach v 2 turnusoch zaškolenie pracovníkov RVPS k vydanému Pokynu Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky 13/2010/370, ktorým sa určujú postupy pri kontrole medzikalibračného stavu teplomerov v oblasti metrologie. Školenie sa týkalo teórie merania teploty, prípravy a praktického postupu merania, zaznamenávania údajov ako aj vyhodnotenia výsledkov merania pri zjednodušenej kontrole správnosti údajov teplomerov, ktoré je vykonávané u používateľov

meradiel na RVPS v intervaloch medzi riadnymi kalibráciami v akreditovaných kalibračných laboratóriách.

V roku 2010 bol prednesený príspevok v rámci školenia „Kontaminanty v potravinách/ Importné kontroly“ a príspevok o mikrobiologickej kontrole hydiny v rámci školenia „Veterinárne a úradné kontroly potravín v sektore – čerstvé hydinové mäso a vajcia na všetkých stupňoch produkcie, spracovania a distribúcie a potenciálne nebezpečenstvá pre zdravie ľudí“.

Politika kvality - Certifikácia

Politikou kvality v podmienkach Európskej únie sa rozumie zabezpečenie ochrany poľnohospodárskych výrobkov, potravín a liehovín a podpora ich predaja s tým, že tieto potraviny spĺňajú určité kvalitatívne parametre, ktoré ich odlišujú od ostatných obdobných výrobkov svojimi presne definovanými požiadavkami na ich surovinové zloženie a tradičný spôsob výroby. Výnimočné, tradičné a miestne špeciality - ktoré sú typické pre určitú zemepisnú oblasť, alebo majú zvláštnu receptúru - majú ochrannú známku EÚ - môžu sa prezentovať značkou na obale. Európska únia v rámci svojej politiky kvality akceptuje, chráni, podporuje, registruje a kontroluje tieto výrobky. Rozlišujeme tri druhy registrácií:

Chránené označenie pôvodu (CHOP) - Protected Designation of Origin (PDO)

Chránené zemepisné označenie (CHZO) - Protected Geographical Indication (PGI)

Zaručená tradičná špecialita (ZTŠ) - Traditional Speciality Guaranteed (TSG)

Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie je nositeľom osvedčenia o akreditácii certifikačného orgánu pre poľnohospodárske výrobky a potraviny podľa EN 45011:1998 – Všeobecné požiadavky na orgány prevádzkujúce certifikačné systémy výrobkov.

Certifikačný orgán je držiteľom týchto rozhodnutí o autorizácii:

- Rozhodnutie MPRV SR č. 2260/2008-100 zo dňa 13.11. 2008 o autorizácii na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie poľnohospodárskych výrobkov a potravín,
- Rozhodnutie MPRV SR č. 758/2009-100 zo dňa 03.02.2009 o autorizácii na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie liehovín.

O overovanie dodržiavania špecifikácie/certifikáciu musia požiadať združenia výrobcov, ktorých výrobky sú zapísané do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení, Registra zaručených tradičných špecialít a podľa Nariadenia EP č. 110/2008 o definovaní, popise, označovaní a o ochrane zemepisných označení liehovín.

V roku 2010 boli nariadeniami komisie (EÚ) č. 984/2010 z 3.11.2010 a č. 930/2010 z 18.10.2010 do Registra zaručených tradičných špecialít zapísané názvy výrobkov: ovčí hrudkový syr - salašnícky a ovčí salašnícky údený syr. Na požiadanie Cechu výrobcov ovčieho syra v Turci zahájil certifikačný orgán prípravu dokumentov pre overovanie dodržiavania špecifikácie týchto výrobkov.

V roku 2010 o overovanie dodržiavania špecifikácie/certifikáciu požiadalo Združenie Skalický trdelník - združenie výrobcov jemného pečiva Skalický trdelník, ktorý je zapísaný do Registra chránených zemepisných označení. Boli vydané certifikáty pre týchto výrobcov:

č. 001/2010, SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o., Skalica

č. 002/2010, Peter Purgat, Holíč

č. 003/2010, LARK, s.r.o., Skalica

č. 004/2010, Senické a skalické pekárne, a.s., Senica

Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2010

Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu

Kontrola rezíduí pesticídov v roku 2010 vychádzala z Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS v znení neskorších doplnkov a zmien ako aj Nariadenia Komisie (ES) č. 901/2009 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného plánu EÚ na roku 2010, 2011 a 2012 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov v a na potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a posúdiť vystavenie spotrebiteľov týmto rezíduám.

Na ŠVPS SR sa každoročne vypracováva „Národný program kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, živočíšneho pôvodu a detskej výžive v SR“, ktorý sa schvaľuje na Ministerstve pôdohospodárstva SR. (Kontrola detskej výživy sa vykonáva v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré zároveň poskytuje podklady do tohto programu.) V Národnom programe je určený druh a počet vzoriek ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách v danom roku analyzovať. Predmetom kontroly sú vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EÚ ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov. V roku 2010 bolo na uvedenom pracovisku analyzovaných 568 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia a výrobkov z nich, ktoré pochádzali z domácej produkcie, zo štátov EÚ a z tretích krajín. V 296 analyzovaných vzorkách t.j. v 52,1% z celkového počtu vzoriek bola zistená prítomnosť aspoň jedného pesticídu, v 190 vzorkách zistená prítomnosť dvoch alebo viac druhov pesticídov (tzv. multireziduálne nálezy), z toho v 159 vzorkách ovocia. V jednej vzorke sušených hrozienok pôvodom z Turecka bolo zistených až 20 rôznych druhov rezíduí pesticídov. Porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 8 vzoriek (1,4%), u ktorých namerané množstvá prekročili stanovené MRL (Maximálny reziduálny limit) pre dané druhy pesticídov a boli vyhodnotené po započítaní neistoty merania ako „nevyhovujúce“. U týchto nevyhovujúcich vzoriek sme požiadali Výskumný ústav potravinársky o hodnotenie analýzy rizika pre spotrebiteľa. Na základe ich výpočtov podielov PSTI (Predicted Short Term Intake) na ADI (Acceptable Daily Intake) u detí a dospelých vyplývalo, že komodity, v ktorých bolo zistené prekročenie MRL nepredstavovali riziko pre konzumenta. Do európskeho rýchleho výstražného systému (RASFF) boli za SR v kategórii nebezpečenstva z rezíduí pesticídov zaslané dve hlásenia. V broskyniach pôvodom z Egypta bolo zistené nadlimitné množstvo fenpropathrinu a v stolovom hrozne pôvodom z Indie bola zistená prítomnosť chlormequatu. Vo všetkých analyzovaných vzorkách sa na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave stanovovalo 220 druhov pesticídov a ich metabolitov – v rámci dvoch multireziduálnych metód a 6 tzv. „single“ metód.

Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 87

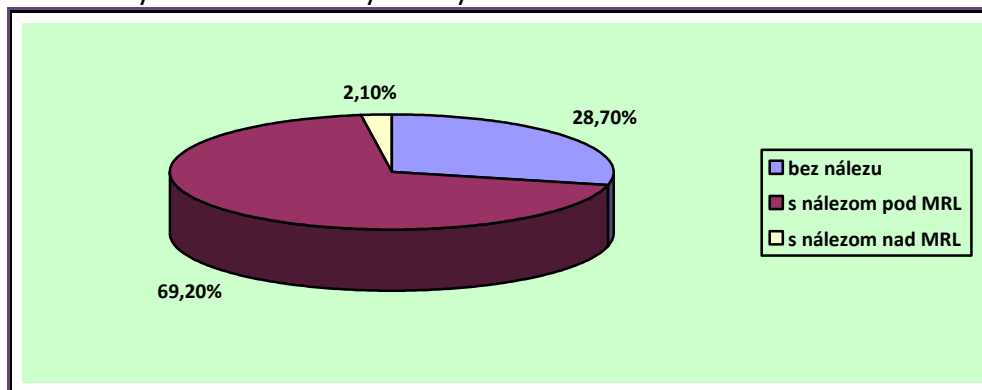
Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ**	>LOQ	nad MRL (vyhodnotené ako nevyhovujúce)
Ovocie	289	83	200	6
Zelenina	188	124	63	1
Ostatné potraviny	91	65	25	1
BIO potraviny*	14	14	0	0
SPOLU	568	272	288	8

*Sú započítané vo vzorkách ovocia, zeleniny a ostatných potravín

**limit kvantifikácie použitej analytickej metódy

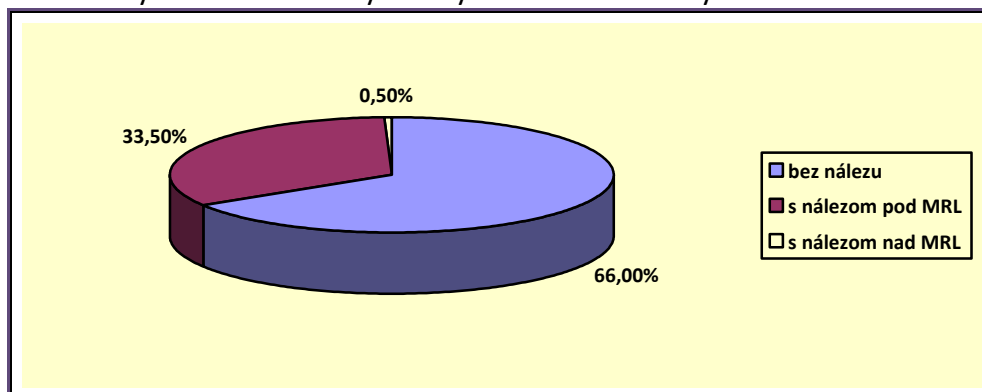
Graf č. 58

Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek ovocia:

Graf č. 59

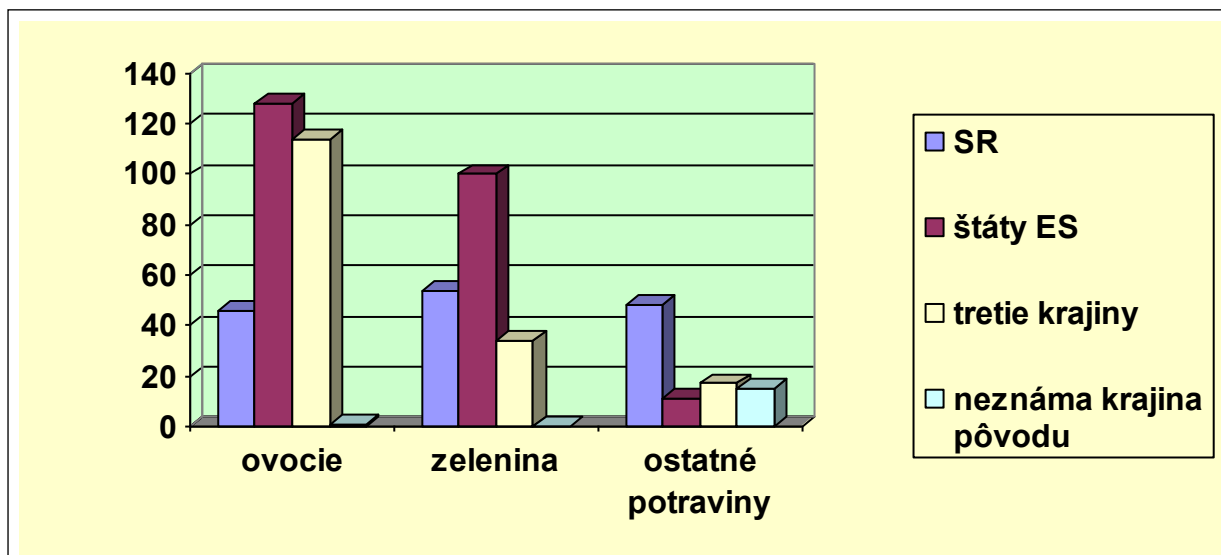
Grafické vyhodnotenie analyzovaných vzoriek zeleniny:

Rozdelenie vzoriek podľa krajiny pôvodu

Najväčší podiel vzoriek ovocia a zeleniny je pôvodom z krajín EÚ. Potraviny z tretích krajín sú najviac zastúpené analyzovanými vzorkami ovocia. Vo vzorkách slovenských plodín je významnejšie zastúpená zelenina a z ostatných potravín sa jedná o komoditu obilie.

Graf č. 60

U jednej vzorke ovocia nebola identifikovaná krajina pôvodu. Z kategórie ostatných potravín bolo 17 vzoriek potravín dodatočne zaradených s neznámou krajinou pôvodu. Jednalo sa o predovšetkým o vzorky ryže, ktorá bola zabalená v slovenských (českých) baliarňach a ako krajina pôvodu bola označená SR (Česko), pričom v uvedených krajinách sa ryža nepestuje a teda z pohľadu použitia pesticídov označenie týchto krajín pôvodu je bezpredmetné.

Tabuľka č. 88

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch ovocia za rok 2010

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Ananás	7	5	71,4	-
Banány	17	8	47,0	-
Broskyne/nektarinky	26	20	76,9	1
Citrusy	76	68	89,5	1
Čerešne/višne	16	6	37,5	-
Drobné bobuľové ovocie	5	-	-	-
Hrozno	32	27	84,4	4
Hrušky	21	13	61,9	-
Jablká	45	30	66,7	-

Jahody	23	18	78,3	-
Marhule	18	10	55,6	-
Ostatné exotické ovocie	5	-	-	-

Z prehľadu nálezov vo vybraných druhoch ovocia je zrejmé, že v roku 2010 prítomnosť pesticídov ako rezíduí bola zistená v nadpolovičnej väčšine analyzovaných vzoriek každého uvedeného druhu ovocia. So zisteniami prítomnosti rezíduí pesticídov sa už takmer „tradične“ stretávame v citrusových plodoch, hrozne, ananáse, banánoch a jahodách.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách ovocia:

Broskyne, pôvod Egypt, prekročená hodnota MRL u pesticídu fenpropathrin (0,087mg/kg)

citróny, pôvod Turecko, prekročená hodnota MRL u pesticídu difenyl (0,027mg/kg)

hrozno stolové, pôvod India, **v 3 vzorkách** prekročená hodnota MRL u pesticídu chlormequat (0,124 mg/kg, 0,17 mg/kg, 0,137 mg/kg)

hrozno stolové, pôvod Bosna a Hercegovina, prekročená hodnota MRL u pesticídu folpet (0,29 mg/kg).

Tabuľka č. 89

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2010

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Baklažán	5	-	-	-
Cibuľa/cesnak	3	-	-	-
Čínska kapusta	4	-	-	-
Zelená fazuľka	5	1	20,0	-
Kapusta	18	10	55,6	1
Paprika	26	6	23,1	-
Pór	15	7	46,7	-
Rajčiny	46	25	54,3	-
Red'kovka/red'kev	10	1	10,0	-
Šalát hlávkový	15	12	80,0	-
Špenát	5	-	-	-
Špargľa	7	-	-	-
Zemiaky	12	-	-	-

Zelenina v porovnaní s ovocím vykazuje nižšie percentá vzoriek s nálezmi rezíduí pesticídov. Významnejšie nálezy boli zistené v hlávkovom šaláte, kapuste a rajčinách.

Informácie o nevyhovujúcich vzorkách zeleniny a ostatných potravín:

Kapusta, pôvod SR, prekročená hodnota MRL, jednalo sa o použitie prípravku s účinnou látkou dimethomorph (ACROBAT MZ WG), ktorý je neregistrovaný pre použitie na ošetrovanie kapusty,

majorán sušený drvený, pôvod Egypt, prekročená hodnota MRL u pesticídu chlorpyrifos (0,475 mg/kg).

Z celkového počtu 220 analyzovaných pesticídov vo vzorkách boli najčastejšie zistené nálezy chlorpyrifosu, imazalilu, boscalidu, thiabendazolu, dithiocarbamátov a iných.

Kontrola bioproduktov na prítomnosť rezíduí pesticídov

V priebehu roku 2010 sme odobrali a analyzovali na prítomnosť rezíduí pesticídov 14 vzoriek potravín organického poľnohospodárstva. Jednalo sa o bioprodukty predovšetkým slovenského pôvodu, ale odobraté a analyzované boli aj bioprodukty z iných krajín, nakoľko sa nachádzajú na našom trhu. V žiadnej zo 14 analyzovaných vzoriek nebola zistená prítomnosť rezíduí pesticídov nad limit kvantifikácie použitých analytických metód stanovenia. Vzorky bioproduktov slovenského pôvodu boli odoberané v expedičných skladoch priamo u biopestovateľov.

Tabuľka č. 90

Druh analyzovaných bioproduktov a krajina pôvodu:

Bioprodukt	Krajina pôvodu	Bioprodukt	Krajina pôvodu
ríbezle	SR	pšenica	SR
jablká	SR	jablká	Belgicko
špargľa	SR	raž	SR
topinambur	SR	raž	SR
jablká	SR	raž	SR
pšenica	SR	hrušky	Taliansko
fazuľa	Čína	banány	Ekvádor

Vyhodnotenie kontroly prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2010

Na základe pokynu ŠVPS SR č. 622/10-370 vykonali Regionálne veterinárne a potravinové správy v období apríl až november 2010 odber úradných vzoriek vybraných potravín za účelom analýz dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (DL PCB). Inšpektori odobrali vzorky potravín domáceho pôvodu a vzorky potravín pôvodom z iných členských štátov.

Všetky vzorky boli analyzované na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave Košice skrúingovou metódou DR CALUX.

Vzorky boli hodnotené podľa Nariadenia Komisie č.1881/2006/ES z 19.decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách v znení neskorších predpisov. Z celkového počtu **79 vzoriek** bola zistená jedna vzorka s prekročenou maximálnou hodnotou obsahu sledovaných kontaminantov /trešcia pečeň pôvodom z Poľska/.

Tabuľka č. 91

Sumárny prehľad zistených hladín dioxínov, furánov a DL PCB v roku 2010

Komodita	Počet vzoriek	Minimálna nameraná hodnota	Maximálna nameraná hodnota	Priemer hodnôt	Max. limit	Merná jednotka
Mäso z hovädzieho dobytky	5	<LOD	1,6	0,84	4,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z oviec	2	<LOD	<LOD		4,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g

						tuku)
Mäso z ošúpaných	9	<LOD	1,2	0,24	1,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Mäso z hydiny	6	<LOD	1,9	0,86	4,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Ryby- sladkovodné	2	0,05	0,24	0,145	8,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Rybacie výrobky-konzervy	4	0,15	4,4	2,09	8,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Trešcia pečeň (konzerva)	1	52,0	52,0		25,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g čerstvej hmotnosti)
Maslo	4	<LOD	3,1	0,925	6,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Surové mlieko ovčie, kravské	22	<LOD	4,2	0,97	6,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Vajcia	19	<LOD	1,7	0,447	6,0	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)
Rastlinné oleje	5	<LOD	0,9	0,32	1,5	(WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)

Nález nadlimitnej vzorky bol potvrdený aj konfirmačnou analýzou v laboratóriu Slovenskej zdravotníckej univerzity metódou HRGC/HRMS.

Vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách

Akrylamid ako kontaminant zatiaľ ešte nemá stanovený limit na úrovni EÚ (ani v SR). Európska Komisia vydala dňa 2. júna 2010 Odporúčanie č.2010/307/ES, v ktorom vyzýva členské štáty EÚ monitorovať množstvá akrylamidu v potravinách už bez časového obmedzenia. Cieľom monitoringu je zhromažďovanie údajov za účelom získania prehľadu o jeho množstve najmä v tých potravinách, o ktorých je známe, že obsahujú vysoké množstvo akrylamidu alebo sú významné z hľadiska ich denného príjmu. Na rozdiel monitoringu, ktorý bol vykonávaný podľa predtým platného odporúčania, je hlavný rozdiel v tom, že v aktuálnom programe monitorovania je upravená klasifikácia potravín. Uvedené Odporúčanie žiada od členských štátov poskytnúť pre EFSA databázu údajov z monitoringu akrylamidu vo formáte, ktorý stanoví EFSA. Zhromažďovanie údajov o množstve akrylamidu v potravinách dáva potravinárskym subjektom a členským štátom obraz o tom, ako sa pri výrobe potravín uplatňujú zásady prevencie výskytu alebo redukcie jeho množstva

v potravinách.

V roku 2010 sa na základe uvedeného Odporúčania vykonal monitoring akrylamidu v potravinách, pričom bolo odobratých 37 vzoriek domáceho pôvodu alebo vzoriek pôvodom z krajín EU (vzorky pôvodom z tretích krajín neboli predmetom monitoringu). Analýzu vzoriek vykonával Štátny veterinárny a potravinový ústav v Dolnom Kubíne. Výsledky analyzovaných vzoriek za rok 2010 sú nasledovné:

Tabuľka č. 92

Komodita	Počet vzoriek	Hodnota min. (µg/kg)	Hodnota max. (µg/kg)	Priemerná hodnota (µg/kg)
Zemiakové lupienky	4	231	1883	1091,50
Predsmažené hranolky	4	525	780	626,25
Chlieb	5	<10	40	29,50
Raňajkové cereálie	4	19	212	126,25
Sušienky	8	17	828	158,88
Pražená káva	4	86	322	182,75
Instantná kávovinová káva ^a	3	548	8044	3740,33
Polotovary z múky a zemiakov	5	16	117	49,00

Z prehľadu je zrejmé, že vysoké hodnoty tohto kontaminantu boli zistené v inštanej káve a káve z náhradiek kávy (kávovin), zemiakových lupienkoch a predsmažených hranolkoch. Profesné zväzy výrobcov a spracovateľov zemiakov a obilia na európskej úrovni vydali pre svojich výrobcov príručky, v ktorých je vysvetlený mechanizmus vzniku akrylamidu. V príručkách – letádoch sú zverejnené „súbory nástrojov“, ktorými pri ich aplikácii vo výrobnej praxi možno znížiť množstvo akrylamidu v potravinách.

Tabuľka č. 93

Vývoj priemerných hodnôt obsahu akrylamidu v sledovaných skupinách potravín počas trvania monitoringu v rokoch 2007-2010 bol nasledovný:

Komodita	Priemerná hodnota r. 2007 (µg/kg)	Priemerná hodnota r. 2008 (µg/kg)	Priemerná hodnota r.2009 (µg/kg)	Priemerná hodnota r.2010 (µg/kg)
Zemiakové lupienky	1016	513	574,6	1091,50
Predsmažené hranolky	546,2	271	330,1	626,25
Chlieb	<10	19,8	27	29,50
Raňajkové cereálie	85	67,5	61,3	126,25
Sušienky	47,5	31,8	35	158,88
Pražená káva	243,5	284,8	211,2	182,75

Instantná kávovinová káva	1126,6	572,8	1443	3740,33
Polotovary z múky a zemiakov	50	<10	11,7	49,00

Z prehľadu je zrejmé, že výrobcovia zrejme ešte stále neuplatňujú pri technológii výroby „súbor nástrojov“, ktorý pre nich pripravili ich európske výrobné zväzy, a ktoré by mali premietnuť do svojich systémov HACCP. Ak porovnáme priemerné hodnoty za rok 2010 s hodnotami z predchádzajúcich rokov vidíme, že obsah akrylamidu u všetkých komodít, okrem praženej kávy, sa zvýšil.

Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB

ŠVPS SR sa v roku 2010 zapojila do európskeho monitoringu dioxínov, furánov a polychlórovaných bifenylov (PCB) vo vybraných potravinách a surovinách na ich výrobu. Európsky monitoring dioxínov a PCB upravuje Odporúčanie Komisie 2006/794/ES, v ktorom sa odporúča monitorovať uvedené kontaminanty v predpísanom rozsahu pre každý členský štát. Inšpektori RVPS odobrali 20 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu alebo surovín na ich prípravu. Vzorky boli zaslané na analýzu na Slovenskú zdravotnícku univerzitu v Bratislave, do Národného referenčného laboratória pre dioxíny. Vo vzorkách sa stanovovali jednotlivé kongenéry uvedených kontaminantov, a preto sa musela použiť finančne náročná konfirmačná analytická metóda HRGC/HRMS. Výsledky analýz vzoriek monitoringu sú zhrnuté v tabuľke. Pre sprehľadnenie sú namerané hodnoty jednotlivých kongenéro

zosumarizované.

Tabuľka č. 94

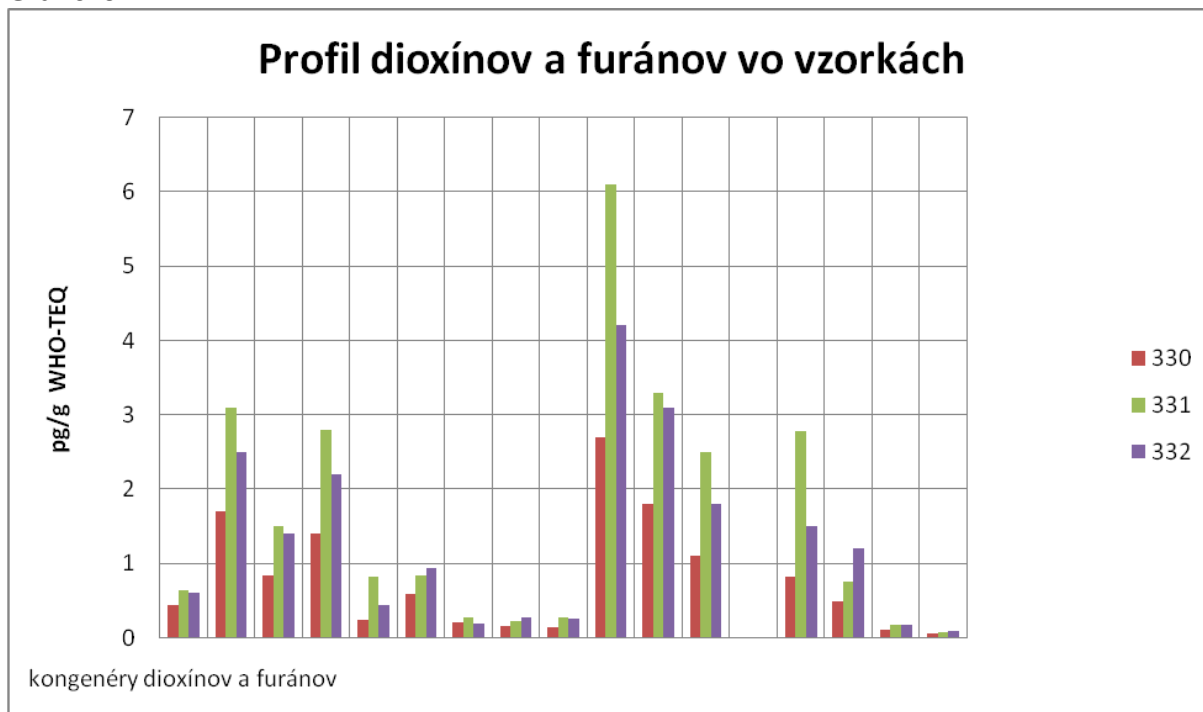
Komodita	Suma dioxínov, furánov (WHO-PCDD/F-TEQ) (pg/g tuku)		Suma dioxínov, furánov a PCB podobných dioxínom (WHO-PCDD/F-PCB-TEQ) (pg/g tuku)		Suma kongenéro PCB - 28, 52, 101, 138, 153, 180 (ng/g tuku)
	Nameraná hodnota	Limit	Nameraná hodnota	Limit	
Mlieko kravské	0,897	3,0	3,330	6,0	9,90
Mlieko ovčie	0,407	3,0	1,070	6,0	4,10
Mäso ovčie	1,540	3,0	2,650	4,5	4,20
Mäso hovädzie	0,930	3,0	2,270	4,5	14,60
Mäso bravčové	0,322	1,0	0,410	1,5	1,90
Kapor obyčajný*	0,038	4,0	0,058	8,0	0,63
Vajcia slepačie	0,060	3,0	0,082	6,0	0,44
Vajcia slepačie	0,070	3,0	0,112	6,0	0,74
Vajcia slepačie	0,096	3,0	0,145	6,0	0,82
Mäso bravčové	0,085	1,0	0,195	1,5	3,50
Mlieko ovčie	2,710	3,0	4,780	6,0	2,10
Mlieko ovčie (vz.č. 330)	4,140	3,0	6,480	6,0	2,80
Mlieko kravské (vz.č. 330)	8,240	3,0	13,100	6,0	3,70

331)					
Mlieko ovčie (vz.č. 332)	6,330	3,0	10,600	6,0	3,60
Kurča jatočné	0,182	2,0	0,430	4,0	2,30
Mäso hovädzie	0,249	3,0	0,646	4,5	4,80
Mäso bravčové	0,164	1,0	0,228	1,5	1,60
Vajcia slepačie	0,129	3,0	0,173	6,0	0,59
Kapor obyčajný*	0,029	4,0	0,054	8,0	0,62
Kapor rybníčný*	0,030	4,0	0,047	8,0	0,36

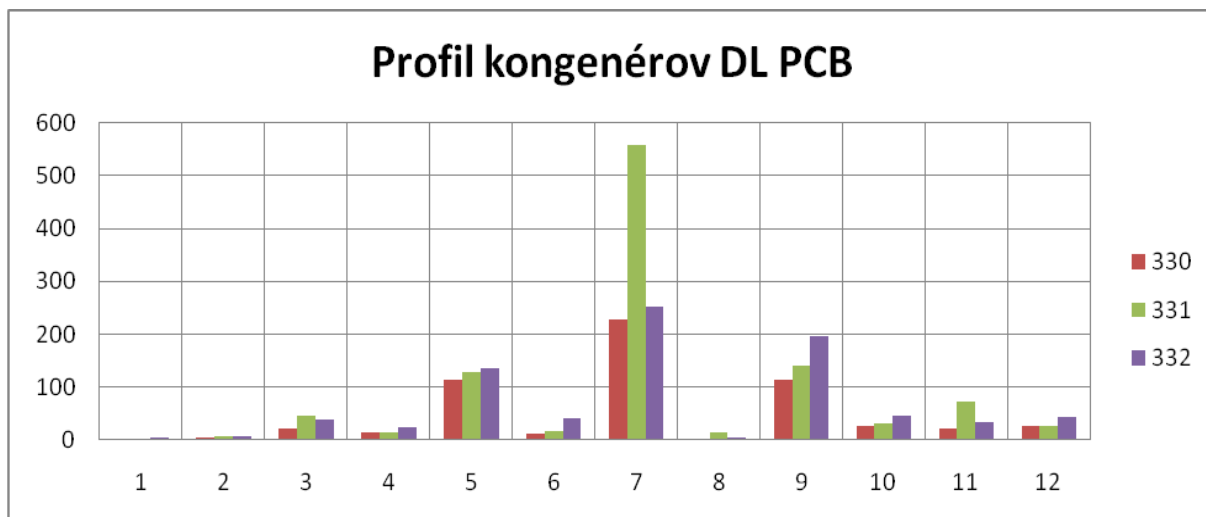
*namerané hodnoty a limity sú vyjadrené v pg/g (ng/g) čerstvej hmotnosti

Výber oblastí pre odber vzoriek v rámci uvedeného monitoringu je štatisticky náhodný. V roku 2010 sme na základe predbežných výsledkov tematického projektu Slovenskej zdravotníckej univerzity „Výskyt dioxínov vo vybraných lokalitách Slovenska“, na ktorom participovala ako spoluriešiteľ aj naša organizácia, vykonali v štyroch prípadoch **cielený odber vzoriek** z environmentálne zaťažených oblastí. Naše podozrenie o možných nadlimitných hodnotách dioxínov sa potvrdilo u 3 vzoriek, ktoré odobrala RVPS Spišská Nová Ves. U dvoch vzoriek surového ovčieho mlieka (č.330 a č.332) a jednej vzorky surového kravského mlieka (č.331) boli zistené množstvá dioxínov, furánov a dioxínom podobných PCB (DL PCB) nad hodnoty maximálnych limitov, ktoré sú uvedené v nariadení (ES) č. 1881/2006.

Graf č. 61

Graf č. 62

Ak porovnáme profil – pomerné zastúpenie množstiev jednotlivých kongenéroov dioxínov, furánov a DL PCB, možno povedať, že sa jedná o ten istý zdroj kontaminácie vo všetkých troch prípadoch. V sledovaní prvovýroby mlieka príp. mäsa v rámci monitoringu dioxínov, furánov a PCB budeme v tejto oblasti pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

Ostatné vzorky, ktoré boli odobrané a analyzované v rámci monitoringu 2010, zisteným obsahom dioxínov, furánov a PCB neporušili nariadenie (ES) č. 1881/2006 a národnú legislatívu pre dioxínom nepodobné PCB.

Vyhodnotenie monitoringu etylkarbamátu v liehovinách

Dňa 2.marca 2010 vydala Európska Komisia odporúčanie (ES) č. 2010/133, ktoré sa týka prevencie a zníženia kontaminácie liehovín z kôstkovíc a výliskov z kôstkovíc etylkarbamátom a monitorovania hodnôt etylkarbamátu v týchto nápojoch. Uvedeným predpisom sa sledujú dva záujmy: monitorovať postupné zavádzanie správnej výrobnéj praxe so zreteľom na znižovanie hodnôt etylkarbamátu a dosiahnutie úrovne pod 1000 µg/l a zároveň posúdiť možnosť stanovenia jeho najvyššej prípustnej hodnoty u niektorých liehovín – ovocných destilátov. ŠVPS SR sa zapojila do požadovaného 3- ročného monitoringu etylkarbamátu ako endogenného kontaminantu s cieľom sledovať jeho hladiny vo vybraných kategorizovaných alkoholických nápojoch od slovenských výrobcov ako aj v alkoholických nápojoch pôvodom zo štátov EÚ. V roku 2010 bolo odobratých 33 vzoriek, ktoré boli analyzované na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Dolnom Kubíne.

Tabuľka č. 95

Štatistické vyhodnotenie nameraných hodnôt etylkarbamátu vo vzorkách destilátov:

	množstvo etylkarbamátu v µg/kg						
	< 100	< 300	< 500	< 1000	< 2000	< 5000	>5000
Počet vzoriek	2	10	7	4	2	2	6

Už z prvých výsledkov analýz vyplynulo, že niektorí slovenskí výrobcovia ovocných destilátov budú musieť pristúpiť k zmene technológie výroby a zaviesť niektoré postupy, ktoré budú viesť k redukcii množstva etylkarbamátu v ich výrobkoch (vzorky s množstvom etylkarbamátu nad 1000 µg/l).

Monitoring norovírusov v lastúrnikoch, vybranej zelenine a bobuľovitých plodoch

Regionálne veterinárne a potravinové správy v pôsobnosti Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Žilina, Banská Bystrica a Prešov vykonali na základe pokynu ŠVPS SR č. 2561/2010-370 v období **od 1. decembra do 31. decembra 2010 monitoring norovírusov**, podľa článku 2 nariadenia (ES) č.882/2004, zameraného na bobuľovité plody, vybrané druhy zeleniny a lastúrniky. V odobraných vzorkách sa zároveň stanovovali počty Escherichia coli ako indikátorov fekálnej kontaminácie.

Všetky vzorky sa laboratórne vyšetrovali v **Referenčnom laboratóriu pre diagnostiku vírusov v potravinách ŠVPÚ Dolný Kubín**. Diagnostika norovírusov vo vzorkách bola vykonaná pomocou molekulárno – biologických metód: RT - PCR (reverse transcriptase polymerase chain reaction). Samotnej RT-PCR predchádzala izolácia a koncentrácia vírusových častíc z danej potraviny. Počty E. coli. sa stanovovali podľa ISO 16649-2: Horizontálna metóda na počítanie beta-glukuronidáza pozitívnych E. coli: Časť 2: Metóda počítania kolónií pri 44°C s použitím 5-bromo-4-chloro-3-indolyl beta-glukuronidázy.

V rámci monitoringu bolo spolu vyšetrených 31 vzoriek:

- a) **Všetky vzorky boli negatívne na prítomnosť norovírusov**
- b) **Všetky vzorky boli v ukazovateli Escherichia coli v súlade s požiadavkami Nariadenia komisie (ES) č. 2073/2005 z 15. novembra/2005.**

Výsledky monitoringu sú zhrnuté v tabuľke č. 96, ktorá obsahuje popis vyšetrovanej vzorky, krajinu pôvodu, RVPS ktorá príslušnú vzorku odobrala, dátum odberu, výsledok vyšetrenia na prítomnosť/resp. neprítomnosť norovírusu a stanovenie počtu Escherichia coli.

Tabuľka č. 96:

	Vzorka	Krajina pôvodu	RVPS	Dátum odberu	Norovírus	E. coli (limit 1×10^2)
1.	Zmes polievkovej zeleniny, 400g	Poľsko	Zvolen	30.11.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
2.	Šalát mix Gentleman, 500g	Poľsko	Zvolen	30.11.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
3.	Paprika biela (balená), 500g	Španielsko	Liptovský Mikuláš	1.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
4.	Cibuľka zväzková lahôdková	Taliansko	Liptovský Mikuláš	1.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
5.	Jahody hlbokomrazené ovocie, 400g	Česko	Rimavská Sobota	1.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
6.	Čučoriedky balenie 125g Extra Blues	Uruguay	Žilina	1.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
7.	Ríbezle červené vanička 125g – Sant Orsola	Taliansko	Žilina	1.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
8.	Čučoriedky vanička 125g Piccoli frutti	Taliansko	Žilina	1.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$
9.	Vita star jahody – hlbokomrazené ovocie, 400g	Belgicko	Banská Bystrica	2.12.2010	negatívny	$<1 \times 10^1$

10.	Fresh mix, upravená chladená čerstvá zelenina, 500g	Česko	Prešov	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
11.	Šalát hlávkový	Poľsko	Lučenec	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
12.	Cibuľa lahôdková	Taliansko	Vranov nad Topľou	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
13.	Griechische paprika Corno Klasse, cal. 40-60, 500g	Grécko	Banská Bystrica	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
14.	Šalát ľadový	Španielsko	Martin	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
15.	De luxe – šalát, 200g	Rakúsko	Žilina	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
16.	Zmes rôznych listových šalátov, 200g	Rakúsko	Žilina	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
17.	Šalát ľadový	Španielsko	Humenné	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
18.	Mušle vylúpané, predvarené, glazúrované hlbokomrazené, 200g	Česko	Prešov	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
19.	Hlbokomrazené slávky sivé celé-MERETRIX LYRATAJ	Španielsko	Banská Bystrica	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
20.	Maliny 125g, Twimasters, l.tr.	Španielsko	Humenné	2.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
21.	Mušle vylúpané Nowaco, 200g predvarené, glazúrované, hlbokomrazené	Španielsko	Martin	3.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
22.	Hlbokomrazené maliny, 350g	Slovensko	Veľký Krtíš	6.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
23.	Hlbokomrazené slávky sivé celé	Španielsko	Poprad	7.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
24.	Upravená chladená čerstvá zelenina, 500g	Česko	Banská Bystrica	7.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
25.	Jahody hlbokomrazené ovocie, 400g	Česko	Bardejov	7.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
26.	Sezónny šalát miešaný-zmes rôznych listových šalátov, 200g	neuveденé	Poprad	7.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
27.	Cibuľka lahôdková zväzky	Taliansko	Svidník	8.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
28.	Maliny, hlbokomrazené, 500g	Nemecko	Stará Ľubovňa	9.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
29.	Mäso z mušlí, 500g	Nemecko	Rimavská Sobota	9.12.2010	negatívny	<1x10 ¹
30.	Hlbokomrazené slávky	Španielsko	Rimavská	9.12.2010	negatívny	<1x10 ¹

	sivé celé, 1kg		Sobota			
31.	Hlbokomrazené slávky sivé celé, 1kg	Španielsko	Martin	9.12.2010	negatívny	<1x10 ¹

Vyhodnotenie monitoringu norovírusov v lastúrnikoch, vybranej zelenine a bobuľovitých plodoch vypracovalo Referenčné laboratórium pre diagnostiku vírusov v potravinách Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu v Dolnom Kubíne.

Vyhodnotenie monitoringu trichinelózy líšok

ŠVPS SRSR nariadila vyšetrovať líšky ulovené v rámci cieleného lovu na zabezpečenie monitoringu účinnosti jesennej kampane 2009 orálnej vakcinácie líšok proti besnote aj na trichinely. Cieľom tohto monitoringu bolo vyhodnotenie rizika výskytu pôvodcu u vnímavých voľne žijúcich zvierat. Vek vyšetrovaných zvierat bol nad 1 rok. Monitoringu sa zúčastnili ŠVPÚ Bratislava, ŠVPÚ Dolný Kubín, ŠVPÚ Košice a ŠVÚ Zvolen.

Spolu bolo vyšetrených **190 líšok, z ktorých u 21 boli zistené trichinely.** Typizáciu trichinel metódou multiplex PCR vykonal Parazitologický ústav SAV v Košiciach, všetky boli zaradené k druhu *Trichinella britovi*.

Tabuľka č. 97

RVPS	počet vyšetrených zvierat	zvieratá s nálezom trichinel		
		počet	%	druh trichinely
Bratislava-mesto	5			
Senec	5			
Dunajská Streda	5			
Galanta	5			
Senica/Myjavou	5			
Trnava	5			
Nové mesto/Váhom	0			
Prievidza	5			
Púchov	5			
Trenčín	5			
Komárno	5			
Levice	5			
Nitra	5			
Nové Zámky	6			
Šaľa	5			
Topoľčany	5			
Čadca	5			
Dolný Kubín	5			
Liptovský Mikuláš	5			
Martin	5			
Žilina	4	1	25,0	T.britovi
Banská Bystrica	5	1	20,0	T.britovi
Lučenec	5			
Rimavská Sobota	5	1	20,0	T.britovi
Veľký Krtíš	5	1	20,0	T.britovi
Zvolen	5			
Žiar/Hronom	5			
Bardejov	5	2	40,0	2 x T.britovi

Humenné	5	3	60,0	3x T.britovi
Poprad	5	1	20,0	T.britovi
Prešov	5	2	40,0	2x T.britovi
Stará Ľubovňa	5	1	20,0	T.britovi
Svidník	5	3	60,0	3x T.britovi
Vranov/Topľou	5			
Košice-mesto	2			
Košice-okolie	3	2	66,6	2x T.britovi
Michalovce	5			
Rožňava	5	1	20,0	T.britovi
Spišská Nová Ves	5			
Trebišov	5	2	40,0	2x T.britovi
SPOLU	190	21	11,05	21

Tabuľka č. 98

Prehľad lokalít, z ktorých pochádzali líšky s nálezom T.britovi:

RVPS	Poľovný závod	Pôvod zvieratá
Trebišov	„Tokaj“ Malá Trňa	Veľká Bara
	„Topol“ Zempl. Hradište	Zempl. Hradište
Košice-okolie	Lesy SR š.p., OZ Košice, LS Jasov	Zlatá Idka
	Skala Jasov	Jasov
Žilina	Kýčera	Veľké Rovné
Banská Bystrica	Lesy SR, OZ Čierny Balog	KÚ: Hronec
Veľký Krtíš	PZ Strháre	Selce pri VK
Rimavská Sobota	PZ Skerešovo II	Skerešovo
Rožňava	PZ Silická Brezová	Plešivec
Poprad	Hájnik v Toporci	Toporec
Stará Ľubovňa	Vysoká	Kamienka
Humenné	Svätý Hubert	Roškovce
	Janouš	Čabiny
	Dubina	Ruská Poruba
Bardejov	Ondava Mikulášová	Smilno
	Dukance Kobyly	Rešov
Svidník	Kalinec	Kečkovce
	Javir	Kružľová
	Ostrý Vrch	Rovné
Prešov	Bučina, Mošurov	Závadka
	Karpatovka	Ondrášovce

Zabezpečovanie Systému rýchlej výmeny informácií

ŠVPS SR vydala metodický pokyn č. 9 „Príručka – Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá“, ktorá je záväzná a platná pre všetky zúčastnené organizácie (ŠVPS SR, ÚKSÚP, ÚVZ) v rámci systému. Posledná aktualizácia bola vydaná 20.1.2010.

Rozhodnutie o type oznámenia, či sa jedná o výstražné alebo informačné oznámenie, vydáva Európska Komisia – generálne riaditeľstvo ochrany spotrebiteľov DG SANCO (Directorate General **SAN**té **Consomm**ateurs). Od 1. januára 2008 sa zmenila klasifikácia oznámení.

Obrázok 1

Výstražné oznámenia
rokom a číslom.

a informačné oznámenia sa označujú **príslušným**

Oznámenia o vrátenom tovare z hraníc
a písmenom.

sa označujú **príslušným rokom**

Činnosť RASFF v roku 2010

Sieť RASFF v SR tvorí:

- kontaktné miesto - ŠVPS SRSR
- 8 krajských veterinárnych a potravinových správ
- 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ
- 3 hraničné inšpekčné stanice (letisko Bratislava, Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou)
- Úrad verejného zdravotníctva SR
- 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva
- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
- v krízových situáciách sa do siete zapájajú aj MPRV SR a MZ SR

V roku 2010 zaslalo kontaktné miesto SR do rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá celkom 58 oznámení, 2 oznámenia boli neskôr zo systému stiahnuté. Výsledný počet je celkom **56 oznámení, ktoré zaslalo Slovensko do RASFF.**

Z tohto počtu oznámení EK posúdila **27 oznámení** ako **výstražné** (t.j. 48% z celkového počtu), **24 oznámení** ako **informačné** (t.j. 43 % z celkového počtu) a **5 oznámení** (t.j. 9 % z celkového počtu) boli **oznámenia o vrátenom tovare z hraníc.**

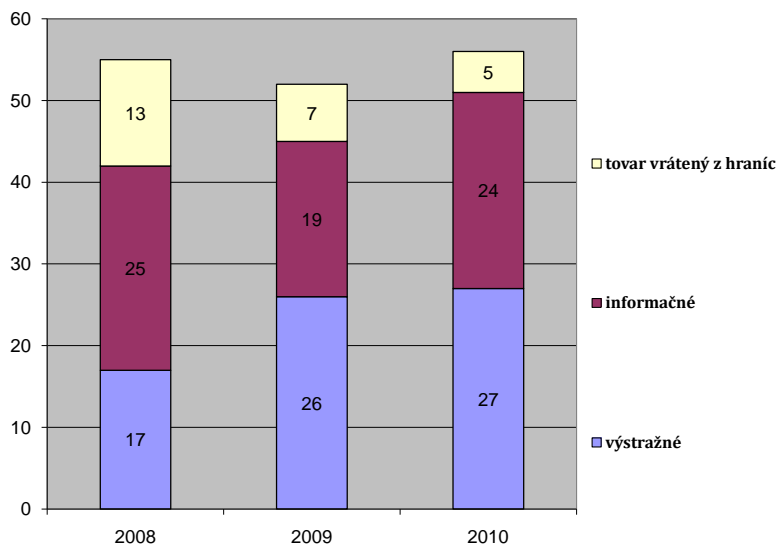
Oznámenia obsahovali prevažne nevyhovujúce potraviny (54 oznámení) a materiál prichádzajúci so styku s potravinami (2 oznámenia).

Najväčší podiel v týchto oznámeniach tvoria výrobky *rastlinného pôvodu* (68% t.j. 38 oznámení), potom sú to výrobky *živočíšneho pôvodu* (29 %, t.j. 16 oznámení)..

Slovensko v roku 2010 nezaslalo žiadne oznámenie o nebezpečnom krmive.

Porovnanie počtu zaslaných oznámení SR do EK v rokoch 2008-2010 vyjadruje graf na obr.1:

Graf č. 63

Obrázok 2 *Prehľad oznámení zaslaných SR do EK v rokoch 2008-2010.*

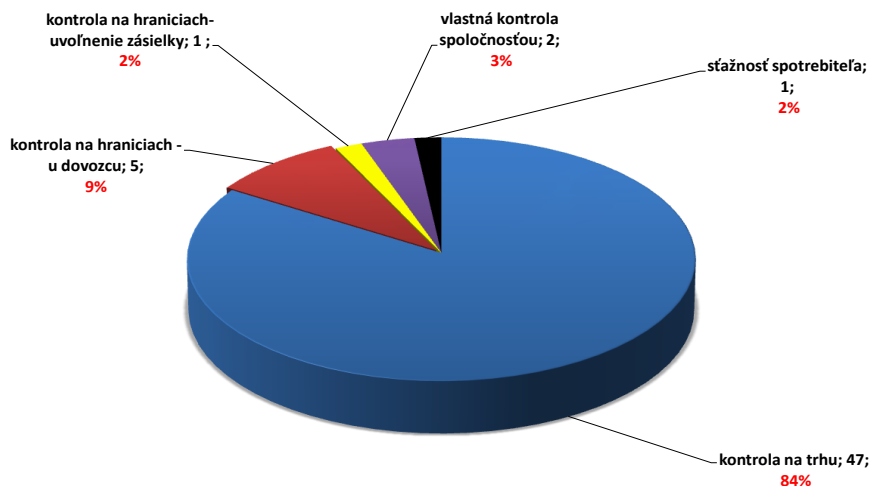
Všetky výrobky, ktoré oznámilo Slovensko do RASFF boli odobraté na základe kontrol vykonaných v zmysle Nariadenia (ES) č.882/2004 a v zmysle Nariadenia (ES) č.1152/2009, ktorým sa stanovujú osobitné podmienky dovozu určitých potravín z tretích krajín. Miestom odberu bol:

- obchod (**47 oznámení- plánovaná kontrola a 1 oznámenie sťažnosť spotrebiteľa**),
- kontrola na hraniciach - vykonaná priamo u dovozcu (**5 oznámení**),
- kontrola na hraniciach s uvoľnením zásielky (**1 oznámenie**).

Po prvý krát SR zaslala oznámenie na základe bodu 1. článku 19 Nariadenia (ES) č. 178/2002 EP a Rady – na základe:

- vlastnej kontroly spoločnosťou (**2 oznámenia**).

Oznámenia zaslané SR do EK podľa druhu vykonaných kontrol
v roku 2010

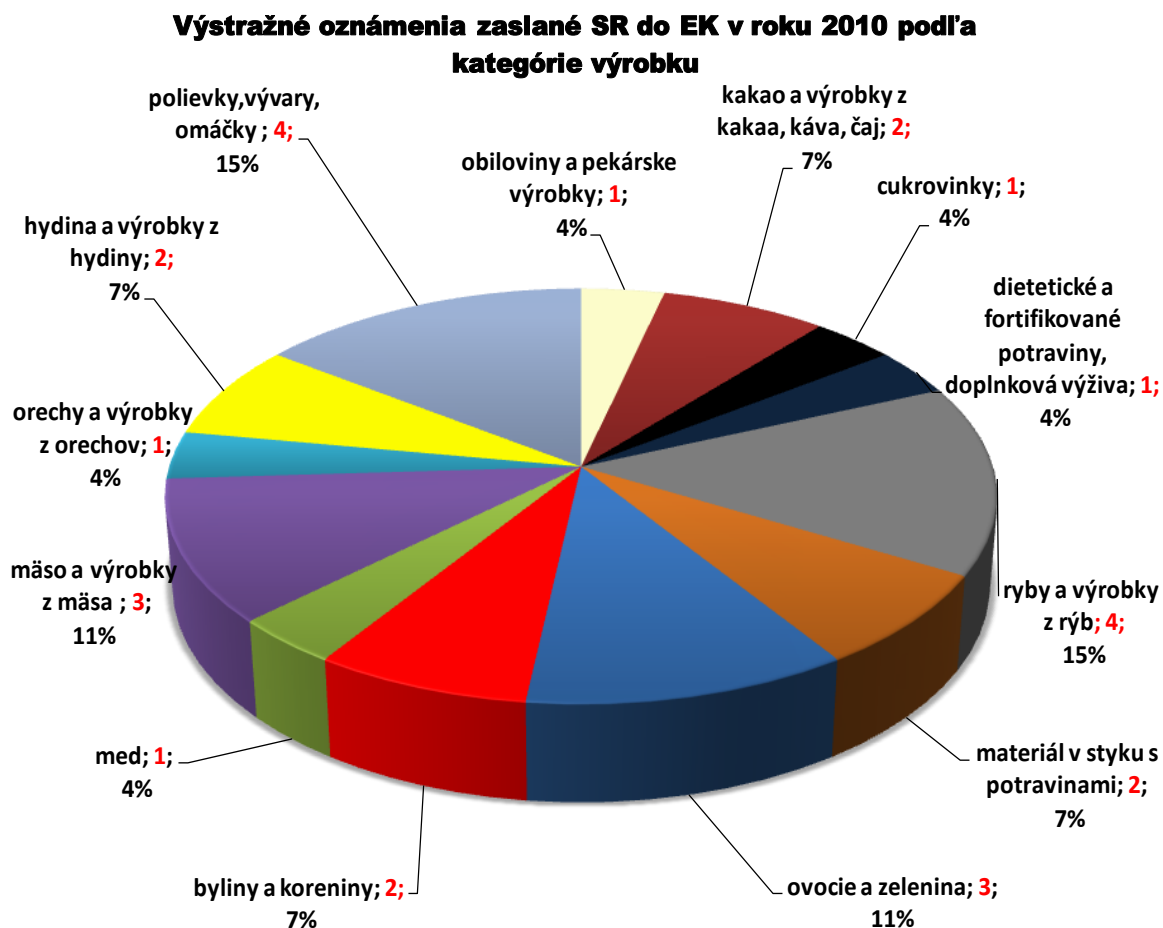
Obrázok 3: Oznámenia zaslané SR do EK v roku 2010 podľa druhu vykonaných kontrol

Oznámenia obsahovali 16 rôznych kategórií výrobkov.

- Najväčší počet zaslaných oznámení bol z kategórie výrobkov „*ovocie a zelenina*“ - **10 oznámení**, pričom najväčší počet tvorili výstražné oznámenia.
- **7 oznámení** bolo zaslaných z kategórie výrobkov „*ryby a výrobky z nich*“. Najviac bolo výstražných oznámení.
- Po **5 oznámeniach** bolo zaslaných z 2 kategórií výrobkov:
 - „*mäso a mäsové výrobky*“, kde najväčší počet tvorili výstražné oznámenia
 - „*dietetické a fortifikované potraviny, doplnková výživa*“, kde mali najväčšie zastúpenie informačné oznámenia
- Po **4 oznámeniach** bolo zaslaných zo 4 kategórií výrobkov:
 - „*obilie a pekárske výrobky*“, kde bol rovnaký počet výstražných a informačných oznámení
 - „*cukrovinky*“, kde prevládali oznámenia o vrátenom tovare z hraníc
 - „*orechy a výrobky z orechov*“, kde mali najväčšie zastúpenie informačné oznámenia a jedným z týchto oznámení bolo oznámenie zaslané na základe kontroly vlastnou spoločnosťou
 - „*polievky, vývary a omáčky*“, kde boli iba výstražné oznámenia
- **3 oznámenia** boli zaslané z kategórie „*kakao a výrobky z kakaa, káva, čaj*“, kde prevládali výstražné oznámenia
- Po **2 oznámeniach** bolo zaslaných z 3 kategórií:
 - „*byliny a koreniny*“
 - „*hydina a výrobky z hydiny*“

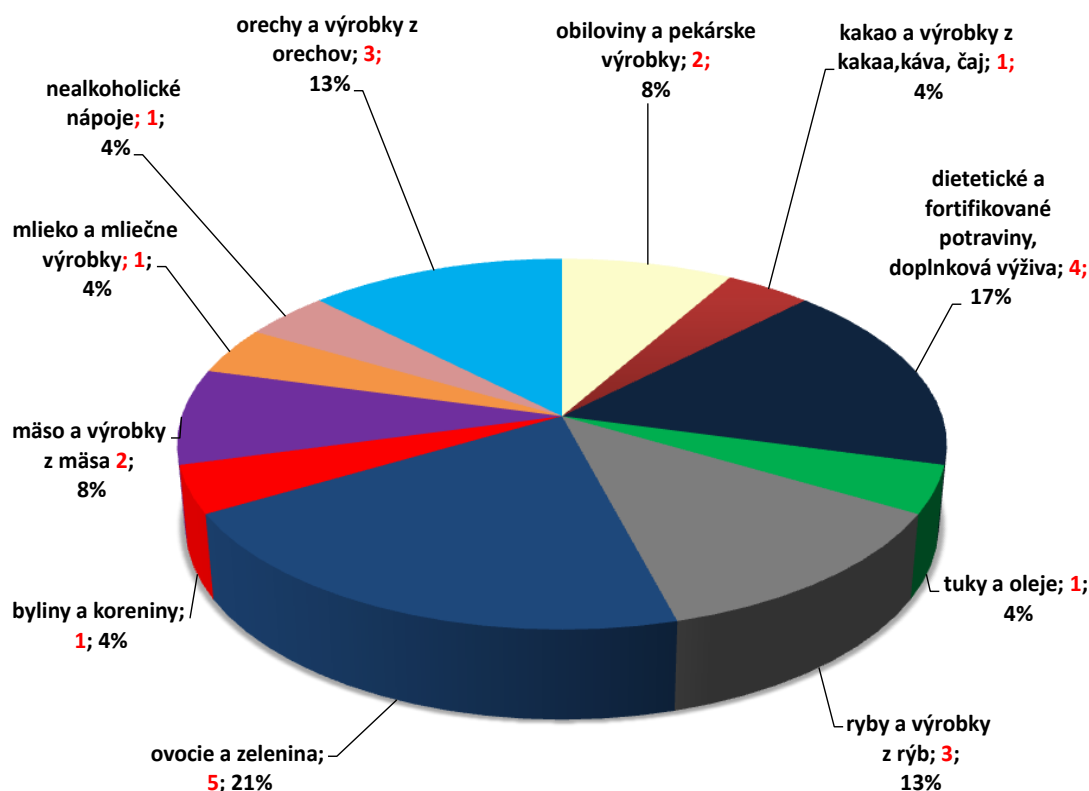
- „materiál prichádzajúci do styku s potravinami“. Počet informačných oznámení prevládala nad počtom výstražných oznámení.
- Po 1 oznámení bolo zaslaných zo 4 kategórií „mlieko a mliečne výrobky“ (informačné oznámenie) „nealkoholické nápoje“ (informačné oznámenie), „tuky a oleje“ (informačné oznámenie) a „med“ (výstražné oznámenie).

Obrázok 4 :výstražné a informačné oznámenia zaslané SR do EK v roku 2010 podľa kategórie výrobku

Obrázok 5

**Informačné oznámenia zaslané SR do EK v roku 2010
podľa kategórie výrobku**

Odoslané oznámenia zo SR do systému RASFF boli na základe zistení:

- Regionálnych veterinárnych a potravinových správ - 51 oznámení (t.j. 91,07% oznámení z celkového počtu zaslaných oznámení). **Všetky odoslané oznámenia sa týkali iba potravín.**
- Regionálnych úradov verejného zdravotníctva - 5 oznámení (t.j. 8,03% z celkového počtu zaslaných oznámení). **2 oznámenia** sa týkali **materiálu prichádzajúcemu do styku s potravinami** (sklený hrnček s dekoráciou, nylonová naberačka) a **2 oznámenia** sa týkali **potravín.**

Prehľad druhov rizika v oznámeniach zaslaných SR do RASFF

V zaslaných oznámeniach sa vyskytovali nasledovné druhy rizík:

- aditívne látky do potravín (spolu **19 oznámení**)

Oznámenia sa týkali prekročenia limitov konzervačných látok, syntetických farbív alebo prítomnosti nepovolených konzervačných látok, či neoznačenie alebo prekročenie obsahu náhradného sladidla.

Jednalo sa najmä o výrobky, ktoré boli na Slovensko dovezené z ČR, Turecka, Maďarska, Dánska, Chorvátska.

- alergény (spolu **14 oznámení**)

V zaslaných oznámeniach sa vyskytovalo 8 rôznych druhov alergénov ako napr.: sója v mäsových výrobkoch pôvodom z Poľska, glutén v želé cukrovinke z Poľska, v kukuričných plnených trubičkách zo Sýrie, či v omáčke z Bulharska, zeler v instantných polievkach z Vietnamu, horčica v nakladaných hubách z Číny - Hong Kongu a v kari korení z Rakúska, stopy arašidov v čokoládovej pochúťke z Rumunska, stopy vajec v nevaječných cestovinách z ČR, mliečna zložka v biskvite s kakaovou náplňou z Turecka.

- priemyselné kontaminanty (spolu **5 oznámení**)

Dôvodom zaslania 3 oznámení bol výskyt *benzo(a)pyrénu* vo výrobkoch pôvodom z Lotyšska (údené šproty, rybie guľky v paradajkovej omáčke) a v údených rebrách z Poľska. 1 oznámenie bolo zaslané z dôvodu výskytu *dioxínov a dioxinom podobných PCB* v treškej pečení pôvodom z Poľska a 1 oznámenie z dôvodu *prekročenia limitu peroxidov* v bravčovej masti pôvodom z Poľska.

- mykotoxíny (spolu **4 oznámenia**)

Všetky oznámenia sa týkali prekročenia limitu *aflatoxínov* vo výrobkoch pôvodom z Turecka (sušené figy a nemliečnu kašu pre deti), v solených mandliach, ktoré boli zabalené v ČR zo suroviny pochádzajúcej z USA, pražených a solených pistáciách pôvodom z Iránu.

- mikrobiologická kontaminácia (spolu **4 oznámenia**)

Uvedené riziko prevládalo v najmä v oznámeniach na výrobky živočíšneho pôvodu. Spolu 3 oznámenia boli zaslané z dôvodu prítomnosti *Salmonelly enteritidis* a *Salmonelly Virchow* v hydinovom prípravku - mrazené kuracie prsia šťavnaté pôvodom z Poľska a 1 oznámenie bolo zaslané z dôvodu zistenia *Salmonelly Orion* v čokoládových výrobkoch pôvodom zo Slovenska. Toto oznámenie bolo zaslané na základe vlastnej kontroly spoločnosťou.

- GMO / nové potraviny (spolu **2 oznámenia**)

Obidve oznámenia boli zaslané z dôvodu prítomnosti nepovolenej zložky - novej potraviny (*Eurycoma longifolia*) v kávovej zmesi vyrobenej v Malajzii, dovezenej na Slovensko cez Maďarsko.

- rezíduá pesticídov (spolu **2 oznámenia**)

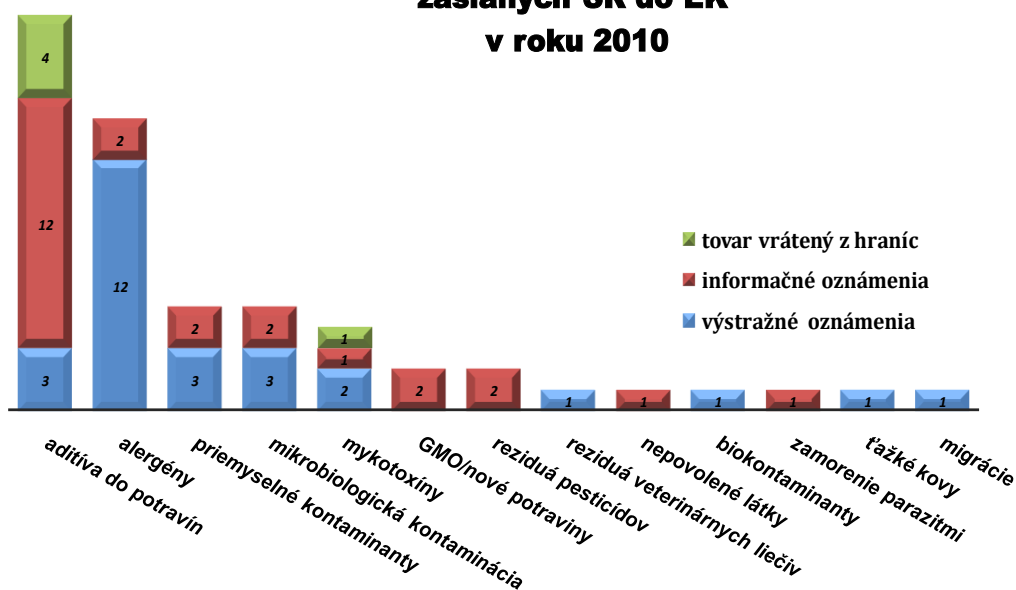
Boli zistené v ovocí dovezenom na Slovensko. 1 oznámenie sa týkalo fenpropathinu v broskyniach pôvodom z Egypta 1 oznámenie a chlormequatu v hrozne pôvodom z Indie.

- Biokontaminanty - 1 oznámenie z dôvodu zistenia nadlimitného množstva histamínu v konzerve tuniak v oleji pôvodom z Thajska,
- ťažké kovy - 1 oznámenie z dôvodu zistenia migrácia kadmia z okraja ozdobeného pohára pôvodom z Číny,
- nepovolené látky - 1 oznámenie z dôvodu zistenia betaínu v doplnkovej výžive pre športovcov pôvodom z USA ,
- zamorenie parazitmi - 1 oznámenie z dôvodu prítomnosti parazitov *Anisakis* v marinovaných sledoch pôvodom z Veľkej Británie,
- rezíduá veterinárnych liečiv - 1 oznámenie z dôvodu zistenia enrofloxacinu v kvetovom mede,
- migrácia primárnych aromatických amínov – z čiernej nylonovej lyžice - 1 oznámenie

Podiel druhov rizík v oznámeniach vyjadruje graf na obr. č.5

Graf č. 64

Druh rizika v jednotlivých typoch oznámení zaslaných SR do EK v roku 2010

V roku 2010 bol výskyt jednotlivých druhov rizík obdobný ako v roku 2009. Prekročený limit aditívnych látok a zistenie prítomnosti alergénov vo výrobkoch bolo opäť najčastejším rizikom. V roku 2010 nastal pokles počtu oznámení, v ktorých sa vyskytovali mykotoxíny, naopak stúpol počet oznámení s nálezmi mikrobiologickej kontaminácie a priemyselných kontaminantov.

Oznámenia podľa krajiny pôvodu:

Výrobky, o ktorých Slovensko zaslalo oznámenia cez RASFF v roku 2010 pochádzali najmä z tretích krajín ako Turecko, Čína, Argentína, USA, Malajzia, Vietnam, Chorvátsko, Sýria, Thajsko, Irán, India. Ich celkový počet bol 29. Taktiež boli zaslané aj oznámenia o výrobkoch pochádzajúcich z krajín EÚ – celkom bolo zaslaných 27 oznámení. Najväčšie zastúpenie v nich mali výrobky pochádzajúce z Poľska (11 oznámení), potom z ČR a Maďarska (po 3 oznámenia), Lotyšsko a Dánsko (po 2 oznámenia). Ostatné krajiny ako Bulharsko, Rumunsko, Rakúsko, Španielsko, Veľká Británia a Slovensko (po 1 oznámení).

Oznámenia prijaté Slovenskou republikou z Európskej komisie.

V roku 2010 prijala SR cez kontaktné miesto rýchleho výstražného systému **84 oznámení** zaslaných Európskou Komisiou, ktoré sa priamo dotýkali našej krajiny. Oznámenia boli zaslané niektorým členským štátom EÚ z dôvodu, že SR bola buď miestom distribúcie nebezpečných výrobkov, alebo výrobok bol vyrobený prípadne zabalený na Slovensku. Ku všetkým prijatým oznámeniam boli vykonané kontroly (64,3% vykonali orgány v pôsobnosti ŠVPS SR, 27,4% orgány v pôsobnosti MZ SR a 8,3% vykonali orgány v pôsobnosti ÚKSUP). V prípade, že nebezpečné výrobky boli z trhu stiahnuté a zlikvidované alebo boli vrátené odosielateľovi, zaslalo Slovensko odpoveď do RASFF systému. EK ich zverejnila buď ako

následné oznámenie k pôvodnému oznámeniu alebo len ako informáciu, spolu bolo takto zverejnených 40 dokumentov.

V tabuľke č. 99 sú uvedené príklady aké oznámenia podľa kategórie výrobku, rizika a krajiny pôvodu prijala SR z EK v roku 2010:

Tabuľka č. 99

Kategória výrobku	Druh rizika	Výrobok	Krajina pôvodu
materiál prichádzajúci do styku s potravinami	migrácia formaldehydu	melamínove misky a poháre pre deti	Čína
		naberačka	Thajsko
	migrácia kadmia a olova	sklené poháre s dekoráciou	Čína
		sklené šálky s dekoráciou	
	migrácia olova	taniere s dekoráciou	Čína
sklené poháre s dekoráciou			
migrácia benzénu a alifatických hydrokARBónov	detský hrnček	Čína	
dietetické potraviny a fortifikované potraviny, doplnková výživa	nepovolená látka sildenafil a tadalafil	doplnková výživa	Čína
	nepovolená látka acetildenafil a silenadafil	doplnková výživa	Slovensko
	melatonin	doplnková výživa	USA
	kaptan	ovocná detská výživa	Slovensko
krmivo	Salmonella Mbandaka	sójová múčka	Brazília
	Salmonella Havana	repkový šrot	Česká republika
	Salmonella Orienburg		
	Salmonella	Salmonella rybia múčka	Lotyšsko
mlieko a mliečne výrobky	Listeria monocytogenes	mozarella	Nemecko
		syrečky	Rakúsko
		syr Gouda	Poľsko
	Salmonella Blockey	mozarella „light“	Nemecko
	Bacillus cereus a zmenené senzorické vlastnosti	mozarella	Nemecko
mäso a mäsové výrobky mäso	Listeria monocytogenes	varená šunka	Španielsko a Poľsko
		šunková saláma	Česká republika
	zmenené senzorické vlastnosti (chuť a vôňa)	varená šunka	Poľsko
hydina a výrobky z hydiny	Salmonella Madeira	hydinový kebab	Rakúsko, surovina z Belgicka

ryby a výrobky z rýb	histamín	tuniak v oleji	Vietnam
	dioxíny a dioxínom podobné PCB	treščia pečeň	Poľsko
kôrovce, mäkkýše	nad limit kadmia	celé kalamáre	Taliansko
ovocie a zelenina	chlormequat	biele hrozno stolové	India
	oxamyl	biela paprika	neznámy pôvod
	zmenené sensorické vlastnosti	datle sušené	Turecko
		hrozička sušené	India
	nad limit SO ₂	sušené hrušky	Argentína
nad limit dusičnanov	špenát	Holandsko	
obilie a pekárske výrobky	neoznačenie gluténu na obale výrobku	sójové plátky	Slovensko
		sójová drť	
		ryžová múka	Taliansko
	nad limit SO ₂	slané kreky	Maďarsko
		slané kreky ochutené paprikou	
nepovolené GMO (Bt63)	ryžové rezance	Čína	
kakao a výrobky kakaa, káva, čaj	poškodené sklené obaly	instantná káva	Francúzsko
	podozrenie na Salmonellu	čokoláda s náplňou	Slovensko
hotové jedlá	cudzí predmet	boloňské lazane	Francúzsko
	neoznačenie ryby v zložení výrobku	mrazená paella	Švédsko
orechy a výrobky z orechov a semená	aflatoxíny nad limit	solené pražené pistácie	balené na Slovensku
byliny a koreniny	aflatoxíny nad limit	zázvor	Nigéria cez Poľsko
cukrovinky	neoznačenie laktózy na obale výrobku	bezlepkové sušienky s čokoládou	Poľsko
	nepovolený chlorfenvifos a kumarín	želatínové perly na žuvanie	Taliansko

Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch

V roku 2010 Slovenská republika využila možnosť informovať štáty EÚ na základe článku 36 Nariadenia 882/2004 „Pomoc na požiadanie“ o niektorých zisteniach nevyhovujúcich výrobkov odobratých pri kontrole na trhu.

Z národného kontaktného bodu pre rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá bolo **odoslaných spolu 11 oznámení v rámci týchto bilaterálnych výmení**, a to formou oficiálnych

listov na národné kontaktné body RASFF iných štátov EÚ. Z toho najviac oznámení (8) bolo zaslaných do Českej republiky, potom do Poľska (2) a do Rumunska (1). Ich cieľom bolo upozorniť danú krajinu na:

- nesprávne označenie výrobkov (4 prípady),
- senzorycky nevyhovujúce vlastnosti výrobkov (3 prípady),
- pridávanie nepovolenej látky do potraviny (3 prípady)
- nedodržanie mikrobiologických kritérií pre potraviny (1 prípad).

Dôvodom k zaslaniu **8 bilaterálnych výmen** do Českej republiky boli zistenia týkajúce sa *nedostatočného označovania výrobkov na obale*. Väčšinou sa jednalo o výrobky rastlinného pôvodu napr. (*neoznačenie alergénov* na instantných polievkach, či čokoláde alebo na trvanlivom pečive). Ďalej to boli zistenia o *senzorycky nevyhovujúcich* vlastnostiach maku a vlašských orechov, alebo zistenie prítomnosti nepovolenej *E 202 - kyseliny benzoovej* v sterilizovanej zelenine. V 1 prípade bola bilaterálne zaslaná informácia o obsahu histamínu v mrazených ančovičkách dodaných z ČR s nejasným pôvodom).

Do Poľska boli zaslané **2 bilaterálne výmeny**. Dôvodom bolo zistenie nepovolenej látky (β – *fruktofurinazidózy*) v kvetovom mede dodanom na Slovensko z Poľska.

Do Rumunska bolo zaslané **1** oznámenie v rámci bilaterálnych výmen. Jednalo sa o neoznačenie *E 200 - kyseliny sorbovej* v miešanom nápoji.

V roku 2010 národný kontaktný bod Slovenskej republiky **prijal spolu 12 oznámení** v rámci bilaterálnych výmen informácií, a to výlučne z Českej republiky. Jednalo sa o výrobky, ktoré buď pochádzali z ČR alebo boli vyrobené na Slovensku a dovezli sa do ČR. Prijaté oznámenia sa týkali buď *neoznačenia alergénov* na obale výrobku (lepok v snacku, arašidy v napolitánke), alebo *neoznačenie SO₂* v konzervovanej zelenine, *prítomnosť škodcov* v pohánke, či *senzorycky nevyhovujúcich vlastností* mliečnych výrobkov, prítomnosť toluénu v kojeneckej vode).

Všetky prijaté oznámenia boli podnetom k vykonaniu kontrol na Slovensku príslušnými RVPS a o ich výsledkoch bola následne informovaná Česká republika cez národný kontaktný bod.

Informácie pre spotrebiteľov

Pre spotrebiteľov je na internetovej stránke ŠVPS SR uvedená e-mailová adresa – spotrebitel@svssr.sk, kde môžu spotrebiteľia zasielať svoje postrehy, otázky a informácie ohľadne bezpečnosti potravín. V roku 2010 zaslali spotrebiteľia na túto adresu **21 e-mailov**, z toho **8** boli sťažnosti na kvalitu potravín. Ostatné boli žiadosti o rôzne informácie ohľadne bezpečnosti potravín.

INFOSAN – Na Slovensku je do siete INFOSAN (The International Food Safety Authorities Network), zapojené kontaktné miesto pre RASFF, ako „emergency“ kontaktný bod pre INFOSAN, na základe menovania MPRV SR. INFOSAN sa zapája do výmeny informácií v prípade zistení závažného rizika spojeného s ochorením z potravín v niektorej krajine sveta. INFOSAN súčasne poskytol národnému kontaktnému miestu prístup na webovú stránku <http://ezcollab.who.int>, ktorá je pre verejnosť nedostupná.

V roku 2010 prišlo na národný kontaktný bod RASFF 9 e-mailov z INFOSANU. Týkali sa prevažne informácií o ochoreniach z potravín, ktoré boli diagnostikované mimo EÚ (napr. ochorenie na hepatitídu A zo sušených paradajok pôvodom z Turecka). Štáty EÚ boli o nich upovedomené z dôvodu možnosti potenciálneho výskytu aj na ich území v dôsledku medzinárodnej distribúcie potravín a možnosti ich kúpy cez internet.

Výpočtová technika a jej význam pre činnosť organizácie

V roku 2010 sa na odbore informatiky pokračovalo v riešení úloh na zabezpečenie informatizácie ŠVPS SR. Odbor informatiky sa venoval zabezpečeniu plnej funkčnosti prenosu a spracovávaní informácií, rozvoju jednotlivých existujúcich informačných systémov a spracovávaní informácií v rámci svojich kompetencií. Vlnajší rok sa niesol aj v kompletom prepracovaní internetovej stránky ŠVPS SR, jej neustálej aktualizácii včítane intranetu ŠVPS SR.

V uplynulom roku odbor informatiky venoval tiež značné úsilie pri rozvoji informačného portálu veterinárneho informačného systému „VIS“, ktorého uplatnenie je nevyhnutné na riešenie veterinárnych úloh na jednotlivých stupňoch riadenia. Informačný systém „VIS“ sa doplňoval o nové moduly, upravoval sa na základe požiadaviek užívateľov a tiež sa dokončovala integrácia s informačným systémom na vykonávanie kontrol na bitúnkoch „CESKO2“.

V uplynulom roku sa pokračovalo aj v rozvoji celoslovenského sieťového programu na kontrolnú inšpekčnú činnosť – „KIČ“ (produkt odboru informatiky ŠVPS SR) cez existujúcu virtuálnu privátnu sieť „VPN“. Sieťová aplikácia KIČ sa priebežne aktualizovala a upravovala v zmysle platných nariadení a smerníc. Zároveň sa riešila a doplňovala aj internetová aplikácia na štatistické výstupy cez Reporting Services tak, aby každý kompetentný orgán získal všetky potrebné štatistické informácie.

Intranetová aplikácia na výsledky laboratórnych analýz a ich štatistiku „VLAS“ – bola priebežne podľa kritérií užívateľov upravovaná a doplnená o ďalšie moduly na zobrazovanie štatistických výstupov. Aplikácia bude aj naďalej rozvíjaná podľa požiadaviek užívateľov.

Odbor informatiky venoval v uplynulom roku pozornosť aj vzdelávacím činnostiam najmä z oblasti veterinárneho informačného systému VIS ako aj ďalším odborným IT aplikáciám. Odbor Informatiky sa aktívne zúčastňoval pri školeniach veterinárnych lekárov najmä v oblasti veterinárnej certifikácie – „TRACES“ a v oblasti potravinového dozoru – „KIČ“.

Odbor informatiky sa popri týchto úlohách ďalej venoval aj všetkým činnostiam, ktoré vyplývajú z náplne práce jednotlivých zamestnancov odboru, ako napr. zber, korekcia a vyhodnocovanie dát z jednotlivých štátnych veterinárnych a potravinových ústavov, aktualizácia internetových a intranetových stránok ŠVPS SR, starostlivosť o jednotlivých užívateľov IT, obnova IT na jednotlivých regiónoch, poradenstvo a riešenia havarijných stavov na jednotlivých Krajských veterinárnych a potravinových správach (KVPS), Regionálnych veterinárnych a potravinových správach (RVPS) a hraničných inšpekčných staniách (HIS).

Pracovníci odboru tiež trvale spolupracujú s plemenárskymi službami SR a MPaRV SR pri úpravách a doplneniach software centrálnej evidencie hospodárskych zvierat „CEHZ“, aktívne sa podieľajú na uplatnení a skvalitnení aplikácií EÚ a tiež sú aj členmi pracovných skupín v komisiách EÚ.

V roku 2010 bolo tiež prioritou odboru informatiky pokračovať v zabezpečení bezproblémového a bezporuchového informačného servisu pre celú ŠVPS SR a jej podriadené organizácie (8 KVPS, 40 RVPS a 3 HIS) na zabezpečenie všetkých jej činností závislých od informačných systémov. Táto úloha je veľmi komplexná a zahŕňa v sebe kompletnú starostlivosť o jednotlivé technické prostriedky – hardware a kompletnú starostlivosť o základné a aplikačné programové vybavenie - software jednotlivých užívateľov. Táto základná úloha odboru predpokladá vytvorenie a zabezpečenie optimálneho pracovného prostredia z hľadiska informatiky pre každého odborného pracovníka ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

Rozpočet organizácie

V zmysle zákona NR SR č. 39/2007 Z.z. je ŠVPS SR zapojená na rozpočet kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR. V roku 2010 zabezpečovala financovanie 8 krajských veterinárnych a potravinových správ (ďalej len KVPS), 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len RVPS) a Ústavu štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov Nitra.

V prehľade uvádzame **rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie** za rozpočtové organizácie v riadení ŠVPS SR:

Tabuľka č. 100

	rozpočet schválený	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2010	%
PRÍJMY	3 570 107,00	3 400 107,00	5 277 758,39	155,22
navýšenie rozpočtu		1 798 737,11		
		5 198 844,11	5 277 758,39	101,52
rozpočtované príjmy	3 570 107,00	3 400 107,00	3 414 019,98	100,41
VÝDAVKY	22 995 589,0 0	23 726 180,39	23 721 306,58	99,98
povolené prekročenie		1 798 737,11	1 798 737,11	
		25 524 917,50	25 520 043,69	99,98
nedočerpanie			4 873,81	
v tom: kapitálové	218 709,00	293 365,00	293 352,11	99,99
bežné	22 776 880,0 0	25 231 552,50	25 226 691,58	99,98
v tom:				
610 – mzdy	11 211 474,0 0	11 460 474,00	11 460 442,16	99,99
620 - odvody	3 918 410,00	4 082 736,00	4 079 388,40	99,92
630 – tovary, služby	7 616 240,00	9 321 606,60	9 320 494,28	99,99
640 - transfery	30 756,00	366 735,90	366 366,74	99,90
podľa prvku:	22 995 589,0 0	25 524 917,50	25 520 043,69	
08W010J	19 859 391,0 0	20 795 563,20	20 775 062,77	
08W0101	1 949 764,00	1 968 029,00	3 765 940,99	
08W0102	32 776,00	47 776,00	47 701,16	
08W0103	953 601,00	2 690 792,30	908 583,04	
08W0104	200 057,00	22 757,00	22 755,73	
podľa zdroja	22 995 589,0 0	25 524 917,50	25 520 043,69	
111	22 995 589,0 0	23 726 180,39	23 721 306,58	
72	0	1 798 737,11	1 798 737,11	

Tabuľka č. 101V hodnotenom období vykonalo **MPRV SR 14 rozpočtových opatrení:**

dátum RO		úprava	výška FP
16.4.2010	navýšenie	08W010J – 640	1 579,90
		08W010J – 630	2 500,00
6.5.2010	presun	08W010J – 640	100 000,00
		08W0104 – 630	-100 000,00
11.5.2010	navýšenie	08W010J – 700	29 000,00
5.8.2010	presun	08W0102 – 630	15 000,00
		08W0103 – 630	-15 000,00
6.9.2010	navýšenie	08W010J – 630	820,49,00
16.9.2010	presun	08W010J – 640	30 000,00
		08W0103 – 630	-30 000,00
22.9.2010	navýšenie	08W010J – 630	1 000,00
24.11.2010	navýšenie	08W010J - 630	132 000,00
		08W010J – 640	164 000,00
30.11.2010	navýšenie	08W010J – 630	5 000,00
3.12.2010	navýšenie	08W010J - 610	249 000,00
	navýšenie	08W010J – 620	87 026,00
17.12.2010	presun	08W010J - 620	3 300,00
		08W0104 – 630	-3 300,00
		08W010J – 640	-11 600,00
		08W0101 – 630	11 600,00
21.12.2010	presun	08W010J – 700	45 656,00
		08W010J – 630	-45 656,00
	navýšenie	08W010J - 640	52 000,00
27.12.2010	navýšenie	08W0101 – 630	6 665,00
31.12.2010	viazanie	08W010J – 200	- 170 000,00
spolu		bežné výdavky	730 591,39
		príjmy	-170 000,00

ŠVPS SR realizovala v riadených organizáciách vnútorné rozpočtové opatrenia v počte: **133****Komentár k plneniu príjmov a čerpaniu rozpočtu k 31.12.2010****Tabuľka č. 102****Príjmy**

Ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2010
celkom	5 277 758,39
v tom:	
rozpočtové príjmy	3 414 019,98
v tom:	
príjmy z vlastníctva	135 136,95
príjmy za poplatky	1 515 459,54

príjmy za pokuty	1 415 133,63
kapitálové príjmy	347 573,59
úroky z účtov (EÚ)	716,27
iné nedaňové príjmy	1 863 738,41
v tom:	
príjmy z EÚ	1 782 191,30
príjmy z poistného plnenia	23 623,24
ostatné	57 923,87

Príjmy boli splnené na 100,41 %. Z titulu prijatia finančných prostriedkov z Európskej komisie vo výške 1,782.191,30 a poistného plnenia vo výške 16.545,81 bolo povolené prekročenie výdavkov o **1,798.737,11 €**.

Rozdiel medzi prijatým poistným plnením a výškou povoleného navýšenia a prekročenia rozpočtu tvorí čiastka 7.077.43 €, čo predstavujú poistné udalosti z r.2009.

K poistným udalostiam došlo v 18 prípadoch, každá z nich sa týkala poškodenia služobného motorového vozidla.

Kapitálové príjmy vo výške **347 573,59 €** tvoria príjmy z predaja budov – 335.227,-€, 871,50 € z predaja pozemkov, ostatné príjmy za odpredaj majetku zakúpený v minulých rokoch z kapitálových výdavkov (automobily, prístroje).

Tabuľka č. 103

Pohľadávky z príjmov RO

ukazovateľ	k 31.12.2010	2004-2009
poplatky z veterinárnej kontroly a inšpekcí	193 681,00	193 923,46
prijaté blokové pokuty a z rozhodnutí	193 552,44	141 336,32
Spolu	387 233,44	335 259,78

Tabuľka č. 104

Porovnanie celkových pohľadávok za roky 2004-2010 a 2004 – 2009:

ukazovateľ	2004 - 2010	2004-2009
celkové pohľadávky	722 493,22	718 126,95
Nárast	4 366,27	
v tom: poplatky	12 642,58	
Pokuty	-8 276,31	

Tabuľka č. 105

Výdavky

Kapitálové výdavky čerpané na **99,99 %** predstavujú finančné prostriedky vynaložené na investičné akcie zapísané v registri investícií ŠP:

v Sk

Organizácia	názov akcie	rozpočet upravený	skutočnosť
ŠVPS SR	nákup výpočtovej techniky	45 656,00	45 655,54
	nákup telekomunikačnej techniky	7 843,00	7 842,10
	nákup prístrojov	15 515,00	15 504,01
	nákup automobilov	35 680,00	35 680,00
	oplodenie Dudiniec	50.323,00	50 323,00

spolu		155 017,00	155 004,65
RVPS Martin	automobil	19 956,00	19 956,00
RVPS R. Sobota	automobil	29 000,00	29 000,00
RVPS Zvolen	automobil	19 956,00	19 956,00
RVPS Prešov	automobil	19 956,00	19 956,00
RVPS Poprad	zateplenie budovy	49 480,00	49 479,46
spolu		293 365,00	293 352,11

Nedočerpané kapitálové výdavky vo výške **12,89 €** predstavujú zostatky finančných prostriedkov investičných akcií, ktoré boli ukončené v roku 2010 a žiadna z nich nebola presunutá na dofinancovanie v roku 2011.

Bežné výdavky čerpané na **99,98 %**.

Nedočerpané finančné prostriedky rozpočtu: **4.860,92 €**, vo väčšine prípadov ide o nedočerpanie položiek kategórie 620 – odvody a 640 – odstupné.

V roku 2010 došlo k povolenému prečerpaniu rozpočtu vo výške **1 798 737,11 €**, z čoho 1 782 191,30 € tvorili prostriedky EÚ (ŠVPS SR) a 16.545,81 € poistné plnenie (ŠVPS a RVPS, KVPS v SR).

Mimorozpočtové prostriedky ŠVPS SR použila na úhradu faktúr eradikačných chorôb a riadené organizácie na prevádzkové náklady.

Prehľad o mimorozpočtových účtoch

Rozpočtové organizácie v riadení štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR vedú v IS ŠP dva bežné účty – účet sociálneho fondu a depozitný účet, ŠVPS SR aj bežný úročený účet EÚ:

Tabuľka č. 106

stav bežného fondu – SF	k 31.12.2010
	45 512,95
stav depozitného účtu	k 31.12.2010
	1 842 500,82
stav bežného účtu ES ŠVPS SR	k 31.12.2010
	1 732 552,56

Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu: ŠVPS SR – vlastná činnosť

ŠVPS SR zabezpečovala v roku 2010 financovanie vlastnej činnosti vrátane 3 hraničných inšpekčných staníc (HIS Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou a Letisko Bratislava).

Tabuľka č. 107

	rozpočet	rozpočet	skutočnosť	
	schválený	upravený	k 31.12.2010	%
PRÍJMY	3 486 357,00	3 318 085,00	1 894 218,20	
navýšenie rozpočtu		1 782 609,80		

		5 100 694,80	1 894 218,20	
VÝDAVKY	5 560 989,00	4 964 391,00	4 964 283,10	100
povolené prekročenie		1 782 609,80	1 782 609,80	100
		6 747 000,80	6 746 892,90	100
nedočerpanie			107,90	
v tom: kapitálové	165 509,00	155 017,00	155 004,65	100
bežné	5 395 480,00	6 591 983,80	6 591 888,25	100
v tom:				
610 – mzdy	1 726 174,00	1 567 176,00	1 567 176,00	100
620 - odvody	601 310,00	555 938,00	555 938,00	100
630 – tovary, služby	3 037 240,00	4 389 368,80	4 389 273,25	100
640 - transfery	30 756,00	79 501,00	79 501,00	100
podľa prvku:	5 560 989,00	6 747 000,80	6 746 892,90	100
08W010J	3 757 391,00	3 420 850,00	3 420 837,28	100
08W0101	617 164,00	2 347 016,80	2 347 015,69	100
08W0102	32 776,00	47 776,00	47 701,16	100
08W0103	953 601,00	908 601,00	908 583,04	100
08W0104	200 057,00	22 757,00	22 755,73	100
podľa zdroja	5 560 989,00	6 747 000,80	6 746 892,90	100
111	5 560 989,00	4 964 391,00	4 964 283,10	100
72		1 782 609,80	1 782 609,80	100

Tabuľka č. 108

PRÍJMY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
	3 486 357,00	3 318 085,00	1 894 218,20
navýšenie rozpočtu		1 782 609,80	
		5 100 694,80	1 894 218,20
príjmy z vlastníctva (212)	995,00	9 833,00	4 801,08
pokuty (222)			40 604,90
poplatky (223)	3 485 362,00	3 308 252,00	55 267,08
príjem z kapitálových aktív (231)			1 600,00
úroky bežného účtu EÚ (243)			716,27
neopr.použitá FP od RO (291002)			8 350,57
z účtu EÚ (291005)		1 782 191,30	1 782 191,30
z poistného plnenia (292006)		418,50	418,50
iné			268,50

V stĺpcoch schválený a upravený rozpočet sú zahrnuté rozpočtované príjmy za **poplatky** z veterinárnych kontrol a inšpekcií všetkých rozpočtových organizácií riadených ŠVPS SR.

Počas roka 2010 boli upravené príjmy z vlastníctva riadeným organizáciám podľa aktuálneho stavu účinnosti nájomných zmlúv. Úprava rozpočtu bola premietnutá do rozpočtu ŠVPS SR na položke 212.

Tabuľka č. 109

KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
700 – kapitálové výdavky celkom	165 509,00	155 017,00	155 004,65
zateplenie budovy Dudince	53 200,00		
nákup výpočtovej techniky		45 656,00	45 655,54
nákup telekomunikačnej techniky	10 000,00	7 843,00	7 842,10
nákup prístrojov	40 000,00	15 515,00	15 504,01
nákup automobilov	62 309,00	35 680,00	35 680,00
oplotenie Dudiniec		50.323,00	50 323,00

Rozpočet ŠVPS SR nebol dočerpaný vo výške **107,90 €**:

Tabuľka č. 110

	upravený rozpočet	skutočnosť	rozdiel
VÝDAVKY	4 964 391,00	4 964 283,10	107,90
povolené prekročenie	1 782 609,80	1 782 609,80	0
	6 747 000,80	6 746 892,90	107,90
v tom:			
kapitálové	155 017,00	155 004,65	12,35
bežné	6 591 983,80	6 591 888,25	95,55
v tom:			
610 – mzdy	1 567 176,00	1 567 176,00	0
620 - odvody	555 938,00	555 938,00	0
630 – tovary, služby	4 389 368,80	4 389 273,25	95,55
640 - transfery	79 501,00	79 501,00	0
podľa prvku:	6 747 000,80	6 746 892,90	107,90
08W010J	3 420 850,00	3 420 837,28	12,72
08W0101	2 347 016,80	2 347 015,69	1,11
08W0102	47 776,00	47 701,16	74,84
08W0103	908 601,00	908 583,04	17,96
08W0104	22 757,00	22 755,73	1,27
podľa zdroja	6 747 000,80	6 746 892,90	107,90
111	4 964 391,00	4 964 283,10	107,90
72	1 782 609,80	1 782 609,80	0

Povolené prekročenie rozpočtu tvorí čiastku 1,782.609,80 €:

- z dôvodu prijaté finančné prostriedky z Európskej komisie vo výške 1,782.191,30 €
- z poistného plnenia vo výške 418,50 €.

Prehľad o výdavkoch prijatých z EÚ na mimorozpočtový zdroj 72:

Z prijatých prostriedkov EÚ sa uhradili výdavky na úhradu ďalších monitoringov eradikačných chorôb. Výdavky sa realizovali z programu **08W0101**.

V zmysle rozhodnutia Európskej komisie z 30. novembra 2008, ktorým sa schvaľujú ročné a viacročné programy a finančný príspevok EÚ na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie určitých chorôb zvierat a zoonóz predložené členskými štátmi na rok 2009 boli z rozpočtu ŠVPS SR – zdroj 72 použité výdavky nasledovne:

Tabuľka č. 111

Výdaj - choroby		1,782 609,80
vyšetrenia	salmonely morky	408,50
vyšetrenia	salmonely nosnice	5 191,24
vyšetrenia	salmonely chov	2 832,60
vakcína	salmonely nosnice	585 258,06
vakcína	salmonely chov	57 150,72
vyšetrenia	vtáčia chrípka	12 554,70
vyšetrenia	TSE	43 923,49
vyšetrenia	scrapie	148 804,89
vyšetrenia	KMO	304 224,12
vyšetrenia	modrý jazyk	80 222,80
vakcína	besnota líšok	462 828,62
vyšetrenia	besnota líšok	76 000,06
vyšetrenia	listérie	3 210,00

Prehľad o čerpaní výdavkov na kategórii 630 viažúcich sa na národné programy, prípadne na rozhodnutia vlády SR **hradených z rozpočtu ŠVPS SR (v €) k 31.12.2010:**

Tabuľka č. 112

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2010
trichinely	80.594,80
trichinelóza líšok	1.039,50
trichinelóza diviakov	37.732,70
zástrelné za líšky	30.779,60
zástrelné za diviaky	24.245,20
úhyn býkov	5.767,60
salmonela – ozdravovací chov	8.105,56
rezistencia salmonel	8.580,-
salmonela morky	2.379,50
IBR	38.421,70

VPO krmivá	6.384,20
mor včelieho plodu	189.476,42
rádiohygienická kontrola	33.216,30
ovocie, zelenina – ostatné výdavky	4.191,68
akrylamidy	4.514,-
dioxíny	16.590,65
pesticídy	61.529,71
nivalenol	192,52
etylkarbanáty	3.665,10
colné laboratórium	5.457,95
spolu	564.405,89

Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác a zákaziek na poskytnutie služieb v roku 2010

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ pri plánovaní procesu verejného obstarávania a zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác a zákaziek na poskytnutie služieb postupoval v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Proces verejného obstarávania v podmienkach ŠVPS SR, od identifikácie potrieb verejného obstarávateľa, výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky, stanovenia správneho postupu verejného obstarávania a jeho realizácie až po dodanie tovaru, prevzatie služby alebo uvedenie stavby do prevádzky je uskutočňovaný tak, aby jeho výsledkom bol výber najvhodnejšieho zmluvného partnera.

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ zvolil postupy verejného obstarávania tak, aby boli dodržané všetky princípy verejného obstarávania a to princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2010 **realizoval** :

2 podprahové zákazky s výzvou na predkladanie ponúk (z toho jednu na dodanie tovaru a jednu na poskytnutie služby),

2 zákazky s nízkou hodnotou s vykonaním cenového prieskumu (z toho jednu na dodanie tovaru a jednu na poskytnutie služby)

2 zákazky na dodanie tovarov boli verejným obstarávateľom zadané na základe platnej rámcovej dohody.

Tabuľka č. 113

Por . čís.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
---------------	--------------------------------	-----------------	---------------

1.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk	poskytnutie služby	zabezpečovanie leteniek a služieb súvisiacich s leteckou prepravou osôb do zahraničia
2.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk	dodanie tovaru	dodanie a inštalácia diskového poľa
3.	zákazka s nízkou hodnotou	dodanie tovaru	dodanie osobného automobilu
4.	zákazka s nízkou hodnotou	poskytnutie služby	dodanie a montáž oplotenia
5.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jarná vakcinačná kampaň 2010
6.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jesenná vakcinačná kampaň 2010

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ v roku 2010 **začal** s realizáciou jedného postupu verejného obstarávania, ktorého výsledkom bude uzatvorenie rámcovej dohody na obdobie dvoch rokov a to :

Tabuľka č. 114

Por . čís.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	verejná súťaž - nadlimitná zákazka	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jarná vakcinačná kampaň 2011

Personálne otázky

ŠVPS SR je rozpočtová organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorá je finančnými vzťahmi zapojená na rozpočet Ministerstva poľnohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

V priamej riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR je celkom 54 organizácií, z toho 49 rozpočtových a 5 príspevkových.

Rozpočtové organizácie v priamej riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR sú :
Ústav pre štátnu kontrolu veterinárnych biopreparátov a liečiv , ktorý má celoslovenskú pôsobnosť a sídli v Nitre,
Krajské veterinárne a potravinové správy, celkom 8
Regionálne veterinárne a potravinové správy v celkovom počte 40

Príspevkové organizácie , zriaďovateľom ktorých je Ministerstvo poľnohospodárstva a regionálneho rozvoja SR a sú v priamej riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR sú :
Štátne veterinárne a potravinové ústavy v Bratislave, Dolnom Kubíne a v Košiciach,
Štátny veterinárny ústav vo Zvolene,
Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach

Celkový počet zamestnancov Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR a riadených rozpočtových organizácii je 1.245, z toho 978 zamestnancov v štátnej službe a 267 zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

V príspevkových organizáciách pracuje celkom 412 zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

Hlavné činnosti na úseku personálnej práce :

Osobný úrad je organizačným útvarom služobného úradu v priamej riadiacej pôsobnosti vedúceho služobného úradu. Zabezpečuje plnenie úloh, ktoré vyplývajú služobnému úradu zo štátnozamestnaneckých vzťahov a z právnych vzťahov upravujúcich služobný pomer a z pracovnoprávných vzťahov zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

Tieto personálne činnosti zabezpečuje osobný úrad ŠVPS SR pre zamestnancov služobného úradu ŠVPS SR a riaditeľov rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR.

Činnosti osobného úradu sú zabezpečované v súlade so zákonom 400/2009 o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 552/2000 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, zákonom č. 553/2003 o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákonníkom práce a súvisiacimi predpismi.

Služobné úrady v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR sú samostatné právne subjekty, ktoré vykonávajú personálne činnosti pre svojich zamestnancov sami na základe metodického riadenia a usmerňovania osobným úradom ŠVPS SR .

V týchto služobných úradoch nie sú zriadené osobné úrady.

V oblasti personálnych činností osobný úrad zabezpečoval tvorbu koncepcie personálnych činností, ďalšie vzdelávanie zamestnancov, koncepciu mzdovej politiky a odmeňovania zamestnancov služobného úradu ŠVPS SR, riaditeľov príspevkových organizácií, vedúcich služobných úradov – riaditeľov rozpočtových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR, pripravoval a zabezpečoval menovanie úradných veterinárnych lekárov, realizoval zmeny záväzného limitu zamestnancov ŠVPS SR a riadených organizácií v súlade s prijatými nariadeniami vlády SR .

Jednou z dôležitých činností osobného úradu je zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania zamestnancov v štátnej službe ako aj zamestnancov v službe vo verejnom záujme.

V priebehu celého roka sa realizovalo celoživotné vzdelávanie zamestnancov v súlade s Národným programom vzdelávania v doškoľovacom zariadení ŠVPS SR v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach vo všetkých oblastiach veterinárnej starostlivosti, hygieny surovín a potravín živočíšneho i rastlinného pôvodu a úradnej kontroly potravín, veterinárnej a potravinárskej legislatívy národnej i európskej, ochrany štátneho územia, spoločnej organizácie trhu a laboratórnej diagnostiky.

V zmysle vyhlášky MPRV SR č. 480/2007 Z. z. o postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov v intenciách Konceptcie celoživotného vzdelávania orgánov veterinárnej správy prebiehala i atestačná príprava I. a II. stupňa. Celkovo v rámci 126 vzdelávacích aktivít členených podľa odborných činností sa v roku 2010 na inštitúte vzdelávania preškolilo 3646 zamestnancov. Konkrétny odpočet vzdelávacích aktivít a aktivít súvisiacich so zvyšovaním kvalifikácie formou atestačnej prípravy bol prezentovaný v porade vedenia ŠVPS SR a je uverejnený vo Výročnej správe IVVL za rok 2010.

Štyria zamestnanci si zvýšili kvalifikáciu ukončením doktorandského štúdia a bol im udelený akademický titul PhD.

ŠVPS SR vedie databázu národných expertov pre prácu v rámci európskych štruktúr, ktorá je zabezpečovaná MPRV SR z radov svojich zamestnancov a zamestnancov podriadených organizácií KVPS a RVPS a zároveň každoročne zabezpečuje jej aktualizáciu.

Za podpory Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia sa v roku 2010 zahájila realizácia Národného projektu „Vzdelávanie legislatívnych zamestnancov a rozvoj legislatívnych zručností v tvorbe právnych predpisov pre národnú úroveň SR“, ktorého sa zúčastňujú odborní zamestnanci ŠVPS SR ako aj zamestnanci legislatívneho a právneho odboru ŠVPS SR.

Štyria špecialisti sa zúčastnili odborného kurzu „Interný audit v systéme manažérstva kvality“ akreditovaného Ministerstvom školstva SR.

Aj v tomto roku v súlade s prijímaním a novelizáciou národnej legislatívy a legislatívy EÚ sa vybraní zamestnanci priebežne zúčastňovali odborných aktivít organizovaných rôznymi vzdelávacími inštitúciami v oblasti riadenia, legislatívy, kontroly a auditu, financovania, v oblasti vykonávania úradnej kontroly, pracovnoprávných a štátnozamestnaneckých vzťahov, asistentskej zručnosti za účelom zdokonaľovania sa vo výkone svojej práce a rozširovania vedomostí a znalostí.

V oblasti personálnej politiky ŠVPS SR boli v roku 2010 realizované výberové konania a výbery na voľné štátnozamestnanecké miesta a miesta v službe vo verejnom záujme.

Vyhlásené boli dve výberové konania na pozície vedúcich štátnych zamestnancov:

- štátny radca na odbore hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie,
- štátny radca na odbore auditu a kontroly.

Obidve výberové konania boli neúspešné z dôvodu, že sa neprihlásil žiadny uchádzač.

Úspešné boli vyhlásené výbery na 4 voľné štátnozamestnanecké miesta:

- hlavný radca na odbore hygieny produktov živočíšneho pôvodu – 2 miesta
- hlavný radca na odbore auditu a kontroly - 1 miesto
- hlavný radca na odbore zdravia a ochrany zvierat – 1 miesto.

Na pozície vedúcich služobných úradov Regionálna veterinárna a potravinová správa Dunajská Streda, Regionálna veterinárna a potravinová správa Košice – mesto, Regionálna veterinárna a potravinová správa Košice – okolie a Regionálna veterinárna a potravinová správa Trebišov boli vyhlásené 4 výberové konania, z toho 3 boli úspešné.

Na obsadenie funkcie riaditeľa Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Dolný Kubín a riaditeľa Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Košice boli vyhlásené 3 výberové konania. Úspešné bolo jedno.

Hodnotenie a analýzy vývoja organizácie

Činnosti zabezpečované organizáciami ŠVPS SR nie sú len plánované, ale vznikajú aj na základe podnetov alebo vzniku neočakávaných situácií vo väzbe na výskyt nebezpečných nákaz často prenosných na človeka, potravinových nebezpečenstiev, škandálov (zdravotne rizikové potraviny na trhu) alebo dovozu zvierat, surovín a potravín zo štátov EÚ alebo tretích krajín, ktoré predstavujú značné nebezpečenstvo na slovenskom trhu. V takomto prípade je potrebné konať bezprostredne a robiť systémové opatrenia tak, aby nedošlo k ohrozeniu zvierat, ale predovšetkým zdravia spotrebiteľa. V takýchto krízových situáciách je potrebné disponovať značným počtom odborníkov, aby sa prijali včasné ochranné opatrenia a realizovali sa cielené kontroly podľa analýzy rizika.

Významne po vstupe Slovenska do EÚ narástol rozsah práce a aktivity ŠVPS SR a jej organizácií smerom k plneniu úloh k zahraničiu. Misie z Európskej komisie organizované Potravinovým a veterinárnym úradom v Dubline, ktoré každý rok navštevujú Slovensko vyžadujú perfektnú prípravu dokumentov (príprava vyžaduje minimálne jeden mesiac intenzívnej práce na jednu misiu) a rovnako 100% zvládnutie priebehu misie. Na príprave každej misie pracuje podľa jej zamerania 10 až 15 odborných pracovníkov a na priebehu misie podľa počtu kontrolovaných subjektov 20 až 50 zamestnancov. Ďalšou náročnou činnosťou k zahraničiu, ktorá je založená na dostatočnom počte vysokokvalifikovaných odborníkov je účasť na zahraničných rokovaníach predovšetkým pracovných skupín EK, OIE, WTO, EFSA, OECD, WHO, atď. V súčasnosti pri existujúcom počte zamestnancov ŠVPS nedokáže obsadiť odborníkmi všetky zahraničné a rovnako niekedy domáce rokovania (limitovaný počet zamestnancov pre plnenie pracovných úloh v zahraničí a doma).

Súčasná materiálo-technická podmienka (budovy, informačné technológie, doprava, atď.) musia spĺňať minimálne požiadavky, aby mohli byť zabezpečované odborné činnosti na požadovanej úrovni a boli komparovateľné s európskymi úradmi rovnakého zamerania pre kontrolu zdravia zvierat, bezpečnosti potravín a verejného zdravia.

Národný veterinárny servis na Slovensku (ŠVPS SR) ako je uvedené vyššie – pracuje v súlade s OIE kódexom na 6 princípoch:

1. transparentnosť (garantuje transparentnosť doma a v zahraničí v zdraví zvierat a zoonózach na základe sanitárneho národného statusu)
2. vedecká informovanosť (sumarizuje, analyzuje a distribuuje svetové vedecké informácie z oblasti veterinárnej medicíny a príbuzných odborov)
3. medzinárodná solidarita (zabezpečuje expertízu, podporuje a ovplyvňuje medzinárodnú solidaritu pri kontrole pri kontrole chorôb zvierat a verejnom zdraví)
4. hygienická bezpečnosť svetového obchodu so zvieratami a produktmi (sanitárne a fytosanitárne dohody, opatrenie v svetovom obchode stanovením štandardov zdravia)
5. postavenie veterinárneho servisu (zlepšovanie infraštruktúry ŠVPS SR a riadených organizácií)
6. bezpečnosť potravín a animal welfare (zabezpečenie spoľahlivých garancií pre bezpečnosť potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu a podpora ochrany zvierat na základe vedeckých poznatkov)

Z hľadiska analýzy vývoja organizácie je dôležitým bodom aj personálne zabezpečenie organizácií na realizáciu všetkých činností vychádzajúcich z platnej legislatívy. V tejto súvislosti je na mieste aj okruh racionalizácie činností a počtu pracovníkov. Tak, ako je

uvedené vyššie je táto problematika nielen z hľadiska ľudského ale hlavne z hľadiska odborného posúdenia veľmi citlivá . Redukcia počtu zamestnancov môže viesť znefunkčneniu vykonávania úradných kontrol, čo môže mať dopad na :

- + garantovanie ochrany zdravia občanov Slovenskej republiky ako i občanom ostatných členských štátov EÚ na spoločnom trhu s možnými dopadmi na ekonomiku SR (zvýšená práceneschopnosť, náklady na liečenie, zníženie produktivity práce, atď.)
- + ochranu spotrebiteľa (falšovanie potravín, nereagovanie na sťažnosti spotrebiteľov, nekalé obchodné praktiky nereserióznych podnikateľov a na vznik rôznych potravinových škandálov, ktoré Slovenská republika doteraz práve vďaka súčasnému personálnemu stavu dokázala riešiť.
- + obchodovanie nezabezpečením záruk, vyžadovaných v medzinárodnom a vnútro spoločenskom obchode, napr. schvaľovanie prevádzkarní a ich kontrola v predpísanom rozsahu, vystavovanie veterinárnych osvedčení, nevykonávanie importných kontrol, čo môže mať za následok obmedzenie prístupu slovenského podnikateľa na vnútro spoločenský trh a na trh v tretích krajinách. Uvoľnený priestor na trhu v SR bude vyplňovaný produktmi z ostatných členských štátov a z 3. krajín. Z makroekonomického hľadiska to povedie k zníženiu rastu HDP.
- + zdravie a ochranu zvierat a to nezvládnutím nákazovej situácie s dopadom na stavy hospodárskych zvierat a nebezpečenstvom prenosu chorôb – zoonóz na občanov SR nezabezpečením jednej z priorit Európskej komisie vyhlásenej Akčným plánom EK a OIE (Medzinárodný úrad pre nákazy zvierat) na roky 2006 – 2011, týkajúcim sa ochrany zvierat.

Vyhodnotenie vnútornej kontrolnej činnosti ŠVPS SR Bratislava za rok 2010

Organizácia vnútornej kontroly v štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR v roku 2010 sa riadila podľa vypracovaného časového a obsahového plánu kontrolnej činnosti, spracovaného na polročné obdobia. Samotný výkon kontroly sa realizoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov a so Smernicou č. 237/2010 ústredného riaditeľa ŠVPS SR na zabezpečenie a výkon vnútornej kontroly.

Obsahové zameranie vnútornej kontrolnej činnosti:

- plnenie úloh štátnej správy vo veterinárnej oblasti, najmä na úseku zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, veterinárnej ekológie, farmácie, hygieny potravín a potravinového dozoru,
- výkon laboratórnej diagnostiky v oblasti kontroly plnenia dodržiavania vyšetrovacích metód, fakturácie, termínov vyšetrení, účasti na testoch spôsobilosti. Kontrola dodržiavania rozsahu vyšetrení a úloh vyplývajúcich z autorizácie národných referenčných laboratórií,
- výkon hraničnej veterinárnej kontroly v oblasti plnenia úloh veterinárnej prevencie, ochrany štátneho územia,
- plnenie pokynov ŠVPS SR pre vykonávanie veterinárnej certifikácie zásielok zvierat a produktov určených na obchodovanie v rámci EÚ a na vývoz do tretích krajín,
- plnenie ustanovení zákona č. 491/2001 Z.z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov, kontrola dodržiavania postupov podľa manuálov pri kontrole zhody OZ,
- dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení vydaných na ich základe,
- kontrola evidencie a vybavovania sťažností, petícií, iných podaní ako i poskytovanie informácií podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám,
- plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti prevencie kriminality a PO, BOZ, PO,
- plnenie opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Prehľad o vykonaných vnútorných kontrolách v r. 2010 :

Tabuľka č. 115

Ú t v a r	počet	záznam	protokol / správa /
Odbor auditu a kontroly (pôvodne Oddelenie kontroly a auditu)	4	4	-
Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie	7	7	-

Odbor hygieny, krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	6	5	1
Odbor zdravia a ochrany zvierat	6	6	-
Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov (pôvodne Odbor veterinár. certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozoch)	10	10	-
Úsek ekonomického riaditeľa (pôvodne ekonomický úsek)	13	13	-
Odbor organizácie trhu	2	2	-
Referát krízového manažmentu, CO, BOZP,PO (pôvodne referát CO, BOZP,PO hospodárska mobilizácia)	2	2	-
S p o l u :	50	49	1

Počet vykonaných vnútorných kontrol : 4

Z vykonaných kontrol, ktoré boli zamerané na plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti vybavovania petícií, sťažností, oznámení a podnetov v podmienkach kontrolovaných subjektov boli podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vypracované záznamy o kontrole (§ 13 ods.7). Vykonanými kontrolami nebolo zistené závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Za hodnotiace obdobie za rok 2010 ŠVPS SR a riadené organizácie obdržali celkom 54 sťažností z toho bolo 19 sťažností opodstatnených.

- ✓ nedostatky v hygiene výroby, skladovania, manipulácie potravín (porušenie zákona o potravinách, Potravinového kódexu SR, vnútorných predpisov, nedodržanie technologických postupov),
- ✓ predaj potravín s nedostatkami v kvalite a zdravotnej neškodnosti, označení, po uplynutí dátumu spotreby (porušenie ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, vnútorných hygienických predpisov, nedostatočná vnútorná kontrola),
- ✓ nedodržanie veterinárnych podmienok určených pre chov zvierat (porušovanie zákona o veterinárnej starostlivosti, Nariadenia vlády SR, predpisov EÚ),
- ✓ výhrady voči postupu zamestnancov RVPS a KVPS pri výkone potravinového dozoru (nedodržanie metodických pokynov, etického kódexu štátneho zamestnanca pri výkone potravinového dozoru),

- ✓ nehygienický predaj potravín podnikateľmi z iného členského štátu

Opodstatnenosť obsahového zamerania iných podaní bolo 48 % z celkového počtu a týkala sa najmä:

- ✓ predaj nekvalitných výrobkov – ohrozenie zdravia ľudí ,
- ✓ predaj mäsa neznámeho pôvodu, zakrývanie údajov na obaloch,
- ✓ nedodržanie nariadenia vlády /CEHZ/, nedodržanie hygieny chovu,
- ✓ nedostatky v hygiene pri preprave pečiva,
- ✓ predaj nekvalitného ovocia a zeleniny,
- ✓ predaj pečiva s cudzím predmetom,
- ✓ porušovanie zásad ochrany zvierat /spoločenské zvieratá /,
- ✓ únik psa počas chovu,
- ✓ znečisťovanie prostredia chovom hospodárskych zvierat,
- ✓ predaj potravín po uplynutí dátumu spotreby,
- ✓ predaj nekvalitných potravín /pokazené /

Odbor veterinárnej laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie

Počet vykonaných kontrol : 7

Na 6 regionálnych veterinárnych a potravinových správach za účelom:

- ✓ kontroly plnenia požiadaviek Metodického pokynu ŠVPS SR č.16/2008 pre schvaľovanie úradných laboratórií na vyšetrovanie trichinel v mäse,
- ✓ plnenia požiadaviek podľa Metodického pokynu ŠVPS SR č.14/2008 – Metrologický poriadok ŠVPS SR a organizácií riadených ŠVPS SR zo dňa 12.3.2008 v rámci kontrolnej činnosti RVPS,
- ✓ preverenia funkčnosti rýchleho výstražného systému,
- ✓ plnenie úloh súvisiacich s odberom vzoriek na stanovenie rezíduí pesticídov a vyplývajúcich z Metodického pokynu ŠVPS SR č.7/2010 a Národného plánu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu.

Na jednom štátnom veterinárnom a potravinovom ústave so zameraním na:

- ✓ dodržiavanie doby vyšetrení – MP ŠVPS SR č.2256/08-370 a metód vyšetrení - MP ŠVPS SR č. 12/2009 a MP ŠVPS SR č.3/2009,
- ✓ činnosť na úseku bakteriologickej diagnostiky pôvodcov ochorení zvierat a zoonóz so zameraním najmä na metódy vyšetrení podľa Zoznamu úradných metód v platnom znení a evidenciu vykonaných vyšetrení,
- ✓ činnosť národných referenčných laboratórií.

Z vykonaných kontrol, ktoré boli zamerané na plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie v podmienkach kontrolovaných subjektov boli podľa zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vypracované záznamy o kontrole (§ 13 ods.7). Vykonanými kontrolami nebolo zistené závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Odbor hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie

Počet vykonaných kontrol : 6

Predmetom kontrol zo strany odboru hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie vo vybraných RVPS a KVPS bolo plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti štátneho dozoru na úseku veterinárnej farmácie v zmysle metodických pokynov a usmernení ŠVPS SR a plnenia NPKR za rok 2010 a ostatných monitoringov. Z jednej kontroly bol vypracovaný protokol.

Odbor zdravia a ochrany zvierat

Počet vykonaných kontrol : 6

Kontroly boli zamerané najmä na:

- ✓ plnenie požiadaviek nariadení/splnenie a zrušenie veterinárnych opatrení pri eradikácii VHS v ohnisku nákazy,
- ✓ výkon kontroly identifikácie a registrácie hospodárskych zvierat,
- ✓ kontrolu plnení plánu VPO v chovoch hydiny,
- ✓ plnenie úradných kontrol ochrany zvierat pri zabíjaní v súlade s Metodickým pokynom,
- ✓ kontrolu eradikácie moru včelieho plodu a veterinárnu starostlivosť v chovoch rýb,
- ✓ kontrolu dodržiavania a plnenia plánu VPO v prevádzke inseminačná stanica býkov v zmysle platnej národnej legislatívy ako aj legislatívy EÚ.

Vykonanými kontrolami nebolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Odbor zahraničných vzťahov, dovozov a vývozov

Počet vykonaných kontrol : 10

Kontroly boli zamerané najmä na:

- ✓ plnenie pokynov ŠVPS SR pre vykonávanie veterinárnej certifikácie zásielok produktov určených na vývoz do Ruskej federácie,
- ✓ kontrolu výkonu hraničných veterinárnych kontrol na Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou, Bratislava- letisko,
- ✓ postup pri vykonávaní veterinárnej certifikácie pri vnútro spoločenskom obchode, dovozoch a vývozoch zvierat,
- ✓ plnenie pokynov ŠVPS SR pre vykonávanie veterinárnej certifikácie zásielok zvierat a produktov určených na obchodovanie v rámci EU a na vývoz do tretích krajín č. 13045/03-24
- ✓ plnenie pokynov spojených s certifikáciou pre vnútro spoločenský obchod a vývozy do tretích krajín, ktoré vykonávajú územne príslušné regionálne veterinárne a potravinové správy

Vykonanými kontrolami nebolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe

Úsek ekonomického riaditeľa

Vnútorne kontroly

Počet vykonaných kontrol : 13

Z plánovaných kontrol sa v I. polroku neuskutočnila kontrola ŠP a SAP z dôvodu vonkajších kontrol.

Pri vnútorných kontrolách, ktoré boli ukončené záznamom, sa nevyskytli nedostatky.

Pri kontrole na jednej RVPS bola predmetom kontroly – investičná akcia „modernizácia administratívnej budovy a doškoloňovacieho zariadenia“ neboli nedostatky zistené.

Odbor organizácie trhu

Počet vykonaných kontrol : 2

Kontroly boli zamerané na kontrolu dodržiavania postupov autorizovaných inšpektorov pre ovocie a zeleninu na dvoch RVPS, podľa manuálov pri kontrole zhody ovocia a zeleniny. Nedostatky neboli zistené.

Referát krízového manažmentu CO, BOZ, PO

Počet vykonaných kontrol : 2

Kontroly vo vybraných RVPS a KVPS boli vykonané v súlade s plánom odboru krízového riadenia Ministerstva pôdohospodárstva SR a podľa plánu kontrolnej činnosti ŠVPS SR. Vykonanými kontrolami, ktorých predmetom bolo plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti hospodárskej mobilizácie, prevencie kriminality a PO, BOZ, PO v podmienkach kontrolovaných subjektov neboli zistené nedostatky.

Oblasť prevencie kriminality: v roku 2010 bola doručená 1 sťažnosť, týkajúca sa podozrenia z brania úplatku. Táto skutočnosť bola po vyhodnotení dostupných písomných materiálov postúpená Prezídium policajnému zboru – úradu boja proti korupcii v Košiciach.

Hlavné skupiny užívateľov – výstupov
a prezentovanej činnosti

Výsledky sú určené pre

- 1 orgány štátnej správy, predovšetkým MPRV SR ako rezortné ministerstvo ŠVPS SR
- 2 chovateľov hospodárskych zvierat a poľnohospodárske podniky
- 3 podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú výrobou, dovozom, distribúciou a predajom produktov a tovarov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu
- 4 širokú verejnosť – občanov - vyplýva z úlohy ŠVPS SR ako orgánu potravinového dozoru SR, pričom občania sú o činnosti informovaní individuálne podľa ich požiadaviek, resp. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov na základe komunikácie ich predstaviteľov so zástupcami ŠVPS SR

Záver

Bezpečnosť potravín je aj jednou z hlavných priorít v Európe. Na zaistenie bezpečnosti potravín je nevyhnutné neustále komplexne posudzovať všetky aspekty reťazca **produkcie potravín počnúc a vrátane prvovýroby potravín, výroby krmív pre zvieratá produkujúce potraviny, cez výrobu, spracovanie a distribúciu potravín, ich dovoz až po predaj konečnému spotrebiteľovi**, pretože každý z týchto prvkov môže mať závažný dopad na bezpečnosť potravín a tým aj na verejné zdravie. Do tohto komplexu bezpečnosti potravín sú zahrnuté rôzne špecifické oblasti, ako sú **krmivá pre zvieratá produkujúce potraviny vrátane medikovaných krmív a doplnkových látok do krmív, hygiena krmív a hygiena potravín, choroby prenosné zo zvierat na ľudí, najmä prostredníctvom potravín živočíšneho pôvodu (zoonotickí pôvodcovia), vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu, rezíduá pesticídov, kontaminanty a veterinárne lieky a ich kontrola, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí, prídavné látky do potravín, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, pitná voda ako zložka potravín, geneticky modifikované potraviny, ako aj požiadavky na kvalitu, zloženie a označovanie potravín v záujme ochrany spotrebiteľov a zabezpečenia ich informovanosti.**

Celá riadiaca, rozhodovacia a kontrolná činnosť ŠVPS SR a jej riadených organizácií vychádzala z kvality organizačnej štruktúry, ktorej obsahom sú:

- ✚ efektívnosť všeobecnej organizačnej štruktúry
- ✚ kvalita kontroly
- ✚ postupy a riadenie
- ✚ informovanosť, vybavovanie sťažností a požiadaviek
- ✚ dokumentácia
- ✚ samokontrola a hodnotenie
- ✚ komunikácia
- ✚ ľudské a finančné zdroje
- ✚ vzdelávanie

Sme presvedčení, že všetky činnosti opísané v tejto výročnej správe sú dostatočným vypovedajúcim článkom o zodpovednej úlohe a plnení si úloh a povinností všetkých pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií v prospech obyvateľov SR .